ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

• Έτος Ίδρυσης 1981 •

SOCIETY FOR THE PROTECTION OF THE ENVIRONMENT OF CORFU

Ιωάννη Θεοτόκη 104, 491 00 ΚΕΡΚΥΡΑ / Τηλ. & Fax 26610 35445
www.environment-corfu.gr / e-mail:naturecorfu@yahoo.gr

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Η σαπωνοποιία ΠΑΤΟΥΝΗ χαρακτηρίστηκε μνημείο της κερκυραϊκής βιομηχανικής περιόδου

Με ικανοποίηση και αίσθημα δικαίωσης χαιρετίζει ο Σύλλογος Προστασίας Περιβάλλοντος Κέρκυρας το χαρακτηρισμό ως μνημείου του κτηρίου και του ενσωματωμένου βιομηχανικού εξοπλισμού της κερκυραϊκής Σαπωνοποιίας Πατούνη με τη κύρωση της σχετικής Υπουργικής Απόφασης του υπουργού Πολιτισμού Μιχάλη Λιάπη (Αριθμ. ΥΠΠΟ/ ΔΣΝΑΚ/ 25910/ 727: ΦΕΚ 288/ ΤΑΑΠΘ/ 11.7.2008).

Σύμφωνα με το αιτιολογικό της Υπουργικής Απόφασης «η ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΙΑ ΠΑΤΟΥΝΗ αποτελεί σημαντική μαρτυρία της βιομηχανικής άνθησης στην Κέρκυρα του 19ουκ αι., που εξακολουθεί να λειτουργεί χρησιμοποιώντας μέρος του αρχικού εξοπλισμού, με τις ίδιες παραδοσιακές τεχνικές παραγωγής, και για το λόγο αυτό είναι σπάνια σε ολόκληρη την ελληνική επικράτεια και ιδιαίτερα σημαντική για τη διατήρηση της μνήμης της παραγωγής και επεξεργασίας προϊόντων της ελιάς, που σταδιακά εκλείπουν».

Λαμβάνει έτσι αίσιο τέλος η υπόθεση της διάσωσης του Σαπωνοποιείου Πατούνη την οποία υποστήριξε σθεναρά και απαρέγκλιτα ο συνεχιστής της οικογενειακής παράδοσης και επιχείρησης Απόστολος Πατούνης μετά την υποβολή από τον ίδιο σχετικού αιτήματος το Φεβρουάριο του 2006.

Ο Σύλλογος Προστασίας Περιβάλλοντος Κέρκυρας συντάχθηκε ανεπιφύλακτα με το συγκεκριμένο αίτημα προστασίας και θεωρεί προνόμιό του το ότι «συμπολέμησε» με τον Απόστολο Πατούνη και πλειάδα επιστημόνων για τη διάσωση αυτού του πολύτιμου στοιχείου της υπό διωγμόν κερκυραϊκής βιομηχανικής κληρονομιάς.

Εξυπακούεται ότι αναμένουμε σε «ένοπλη ετοιμότητα» τις πρωτοβουλίες που οφείλει να αναλάβει πλέον η αρμόδια Εφορεία Αρχαιοτήτων για τη βελτίωση της όψης και λειτουργίας της χαρακτηρισμένης ως μνημείου Σαπωνοποιίας Πατούνη.

Κέρκυρα, 9 Σεπτεμβρίου 2008

ΓΙΑ ΤΟ Δ.Σ.
ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Αρ. Πρωτ. 898 Φ ΣΑΚ Ημερομηνία 22.7.08

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ ΜΟΥΣΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΝΕΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Αθήνα, 16 Ιουλίου 2008
Αρ.Πρωτ.
ΥΠΠΟ/ΔΙΝΣΑΚ/68831/1887

Ταχ. Διεύθυνση: Ερμού 17
Τ.Κ.: 101.86, Αθήνα
Πληροφορίες: *Α.Κοδέλλα*
Τηλέφωνο: 210- 32 20 262
ΦΑΞ: 210- 32 33 351

Προς: Πίνακα Αποδεκτών
(Με συνημμένη Υπουργική Απόφαση σε κάθε Αποδέκτη)

Θέμα: Ανακοίνωση απόφασης χαρακτηρισμού ως μνημείου του κτιρίου της «ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΙΑΣ ΠΑΤΟΥΝΗ», με τον εξοπλισμό του IN SITU, σύμφωνα με τον συνημμένο κατάλογο και το συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα με τα στοιχεία 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,1, φερομένης ιδιοκτησίας Απόστολου Πατούνη, κληρονόμων Αχιλλέα Πατούνη, οικογένειας Μαρίας χήρας Κωνσταντίνου Παππά και Νικολάου Κολάγγη, μεταξύ των οδών Ιωάννη Θεοτόκη (πρώην Αβραμίου) και Γεράσιμου Μαρκορά, στην πόλη της Κέρκυρας.

Σας ανακοινώνουμε ότι με την συνημμένη Υπουργική Απόφαση ΥΠΠΟ/Δ.Ν.Σ.Α.Κ./25910/727/13-06-2008, που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 288/Α.Α.Π/11-07-2008 χαρακτηρίστηκε ως μνημείο το κτίριο της «ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΙΑΣ ΠΑΤΟΥΝΗ», με τον εξοπλισμό IN SITU, σύμφωνα με τον συνημμένο κατάλογο και όπως εμφανίζεται στο τοπογραφικό διάγραμμα με τα στοιχεία 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,1, φερομένης ιδιοκτησίας Απόστολου Πατούνη, κληρονόμων Αχιλλέα Πατούνη, οικογένειας Μαρίας χήρας Κωνσταντίνου Παππά & Νικολάου Κολάγγη, μεταξύ των οδών Ιωάννη Θεοτόκη (πρώην Αβραμίου) & Γερασίμου Μαρκορά στην πόλη της Κέρκυρας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 1β του Ν. 3028/2002.

Κατόπιν αυτού, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, απαγορεύεται οποιαδήποτε επέμβαση επί του ανωτέρω κτιρίου (επισκευές , συντήρηση, προσθήκη κ.λ.π.), χωρίς προηγουμένως να ζητηθεί η έγκριση του ΥΠΠΟ δια των αρμοδίων Υπηρεσιών του (Δ/νση Αναστήλωσης Νεώτερων και Σύγχρονων Μνημείων Ερμού 17 τηλ. 210-3228333 και την Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Ηπείρου, Ασωπίου 9 – Τ.Κ. 454 44 Ιωάννινα, τηλ. 2651 078062).

Η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης
Αθηνά Αθανασιάδου

Εσωτερική Διανομή
Δ.Ν.Σ.Α.Κ.
Ακριβές Αντίγραφο
Η Προϊσταμένη της Γραμματείας
Σοφία Ζάρκου

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

1. **Δήμος Κερκυραίων – Τμήμα Πολεοδομίας**
   Λεωφ. Αλεξάνδρας 6- Τ.Κ. 491 00, Κέρκυρας

2. **Αστυνομική Δ/νση Κέρκυρας**
   Λεωφ. Αλεξάνδρας – Τ.Κ. 491 00, Κέρκυρα

3. **Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Ηπείρου**
   Ασωπίου 9 – Τ.Κ. 454 44, Κέρκυρα

4. **ΥΠΕΧΩΔΕ**
   Δ/νση Πολεοδομικού Σχεδιασμού – Τμήμα Παραδοσιακών Οικισμών
   Αμαλιάδος 17 – Τ.Κ. 115 23, Αθήνα

5. **ΥΠ.ΠΟ. – Διεύθυνση Εθνικού Αρχείου Μνημείων**
   Αγ. Ασωμάτων 11 – Τ.Κ. 105 61, Αθήνα

6. **8η Εφορεία Βυζαντινών Αρχ/των**
   Γραφείο Κέρκυρας, Παλαιό Φάληρο- Τ.Κ. 491 00, Κέκυρα

7. **ΤΕΕ/Τ.μ. Κέρκυρας**
   Λεωφ. Αλεξάνδρας 13 – Τ.Κ. 491 00, Κέρκυρα

8. **Σύλλογος Προστασίας Περιβάλλοντος Κέρκυρας**
   Γ. Θεοτόκη 28 – Τ.Κ. 491 00, Κέρκυρα

9. **Ελληνική Εταιρεία για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς**
   Τριπόδων 28 – Τ.Κ. 105 58, Αθήνα

10. **Δίκτυο Ελαιοπαραγωγών Πόλεων Ελλάδος (Δ.Ε.Π.Ε.)**
    Πλατεία 23ης Μαρτίου – Τ.Κ. 241 00, Καλαμάτα

11. **Ιόνιο Πανεπιστήμιο – Τμήμα Ιστορίας**
    Ιωάννου Θεοτόκη 72 – Τ.Κ. 491 00, Κέρκυρα

12. **ΤΙCCIH**
    ΕΜΠ/ Εργαστήριο Αστικού Περιβάλλοντος
    Πατησίων 42- Τ.Κ. 106 82. Αθήνα
    (υπόψη κου Μπελαβίλα)

13. **κα Έλλη Πατούνη**
    Ριζοσπαστών Βουλευτών/ Ιονίου Βουλής 13
    Τ.Κ. 491 00. Κέρκυρα (ΜΕ ΑΠΟΔΕΙΞΗ)

14. **κ. Απόστολο Πατούνη**
    Ιωάννη Θεοτόκη 9 – Τ.Κ. 491 00. Κέρκυρα (ΜΕ ΑΠΟΔΕΙΞΗ)

15. **κα Όλγα Πατούνη**
    Ευρώτα 26 Τ.Κ. 154 51 Ν. Ψυχικό (ΜΕ ΑΠΟΔΕΙΞΗ)

16. **κ. Αλέξανδρος Πατούνης**
Ευρώτας 26 – Τ.Κ. 154 51, Ν. Ψυχικό (ΜΕ ΑΠΟΔΕΙΞΗ)

17. **κα Χριστίνα Πατούνη**
Ναυσικάς 16 – Τ.Κ. 492 00, Κέρκυρα (ΜΕ ΑΠΟΔΕΙΞΗ)

18. **κα Πολυξένη Πατούνη**
Ναυσικάς 16 – Τ.Κ. 491 00, Κέρκυρα (ΜΕ ΑΠΟΔΕΙΞΗ)

19. **κ. Σπυρίδων Παππάς**
Καραϊσκάκη 42 – Τ.Κ. 145 62, Κηφισιά (ΜΕ ΑΠΟΔΕΙΞΗ)

20. **κα Ειρήνη Γεωργιάδη**
Ριζοσπαστών Βουλευτών / Ιονίου Βουλής 10
Τ.Κ. 491 00, Κέρκυρας (ΜΕ ΑΠΟΔΕΙΞΗ)

21. **κ. Νικόλαος Κολάγγης**
Πολυχρονίου Κωνσταντά 26 – Τ.Κ. 491 00, Κέρκυρα (ΜΕ ΑΠΟΔΕΙΞΗ)

Ρ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ
ΜΟΥΣΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΝΕΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Ταχ. Διεύθυνση: Ερμού 17
Τ.Κ.: 101.86, Αθήνα
Πληροφορίες: Β. Αλεκτορίδου
Τηλέφωνο: 210-32 32 611
ΦΑΞ : 210-32 33 351

Κωδ. Φορέα: 26428
Αθήνα, 13-6-2008
Αρ.Πρωτ.
ΥΠΠΟ/ΔΝΣΑΚ/25910/727

Κοιν.: 1. Εθνικό Τυπογραφείο
(και με την παράκληση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και να αποσταλεί το σχετικό ΦΕΚ).
2. Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Ηπείρου
Ασωπίου 9
Τ.Κ. 45444, Ιωάννινα

ΘΕΜΑ: Χαρακτηρισμός ως μνημείου του κτιρίου της «ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΙΑΣ ΠΑΤΟΥΝΗ», με τον εξοπλισμό του IN SITU, σύμφωνα με τον συνημμένο κατάλογο και το συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα με τα στοιχεία 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,1, φερομένης ιδιοκτησίας Απόστολου Πατούνη, κληρονόμων Αχιλλέα Πατούνη, οικογένειας Μαρίας χήρας Κωνσταντίνου Παππά και Νικολάου Κολάγγη, μεταξύ των οδών Ιωάννη Θεοτόκη (πρώην Αβραμίου) και Γεράσιμου Μαρκορά, στην πόλη της Κέρκυρας.

Α Π Ο Φ Α Σ Η
Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις
α) του Π.Δ. 63/2005 (ΦΕΚ 98/Α/22-4-2005) «Κωδικοποίηση της Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυνερνητικά Όργανα».
β) το Ν. 3028/02 (Φ.Ε.Κ. 153/Α/28-6-2002) «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς».
γ) του Ν. 2039/92 (Φ.Ε.Κ. 61/Α/13-4-92). «περί Κύρωσης της Σύμβασης για την προστασία της Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της Ευρώπης»
δ) του Π.Δ.191/2003 (ΦΕΚ 146/Α/13-6-2003) «Οργανισμός Υπουργείου Πολιτισμού»

2. Την Υπουργική απόφαση ΥΠΠΟ/ΔΟΕΠΥ/ΤΠΟΝΥΣ/15/3696/20-1-2004 «Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων του Υπουργού Πολιτισμού στις Περιφερειακές....» (ΦΕΚ 70/Β/20-1-2004) καθώς και την Υπουργική Απόφαση ΥΠΠΟ/ΔΟΕΠΥ/ΤΠΟΝΥΣ/14/3698/20-1-2004 «Οργάνωση και λειτουργία των Συμβουλίων του Ν. 3028/2002» ΦΕΚ 70/Β/20-1-2004).

3. Το Πρακτικό της αυτοψίας μελών του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων, που πραγματοποιήθηκε στις 3 και 4 Μαΐου 2007, μετά από την υπ. αρ. 7/1-3-2007

γνωμοδότηση του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων, σύμφωνα με την Υ.Α. ΥΠΠΟ/ΔΙΝΕΣΑΚ/48655/1360/2-5-2007.

4. Τη συμπληρωματική εισήγηση της Διεύθυνσης Νεώτερης και Σύγχρονης Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς και τα λοιπά στοιχεία του φακέλου.

5. Την κατά πλειοψηφία γνωμοδότηση του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων, με αριθμό Πρακτικού 3/14-2-2008.

Α Π Ο Φ Α Σ Ι Ζ Ο Υ Μ Ε

Χαρακτηρίζουμε ως μνημείο σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 1β του Ν. 3028/2002, το κτίριο της «ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΙΑΣ ΠΑΤΟΥΝΗ», με τον εξοπλισμό του IN SITU, σύμφωνα με τον συνημμένο κατάλογο και όπως αυτό εμφανίζεται στο τοπογραφικό διάγραμμα του μηχανικού κ. Βραχλιώτη – Μπάτη, με τα στοιχεία 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,1 (υπογεγραμμένο από τον Προεδρεύοντα του Συμβουλίου κ. Αντώνιο Κλαδιά) φερομένης ιδιοκτησίας Απόστολου Πατούνη, κληρονόμων Αχιλλέα Πατούνη, οικογένειας Μαρίας χήρας Κωνσταντίνου Παππά και Νικολάου Κολάγγη, μεταξύ των οδών Ιωάννη Θεοτόκη (πρώην Αβραμίου) και Γερασίμου Μαρκορά, στην πόλη της Κέρκυρας, διότι:

1) η «ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΙΑ ΠΑΤΟΥΝΗ» αποτελεί σημαντική μαρτυρία της βιομηχανικής άνθησης στην Κέρκυρα του 19ου αι. που εξακολουθεί να λειτουργεί χρησιμοποιώντας μέρος του αρχικού εξοπλισμού, με τις ίδιες παραδοσιακές τεχνικές παραγωγής και για το λόγο αυτό είναι σπάνια σε ολόκληρη την ελληνική επικράτεια και ιδιαίτερα σημαντική για τη διατήρηση της μνήμης της παραγωγής και επεξεργασίας των προϊόντων της ελιάς, που σταδιακά εκλείπει.

2) το κτίριο, πέραν της ιστορικότητας που αφορά τη χρήση, διαθέτει και αξιόλογα μορφολογικά και αρχιτεκτονικά στοιχεία, καθώς και στοιχεία της εποχής που τεκμηριώνουν την αρχιτεκτονική τυπολογία των κτισμάτων του τέλους του 19ου αι. τα οποία στο ισόγειο είχαν επαγγελματική χρήση και στον όροφο κατοικία.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Εσωτερική διανομή
ΔΙΝΕΣΑΚ

Ο Υπουργός Πολιτισμού
Μιχάλης Λιάπης

Ακριβές Αντίγραφο
Η Προϊσταμένη της Γραμματείας

Σοφία Σάρκου

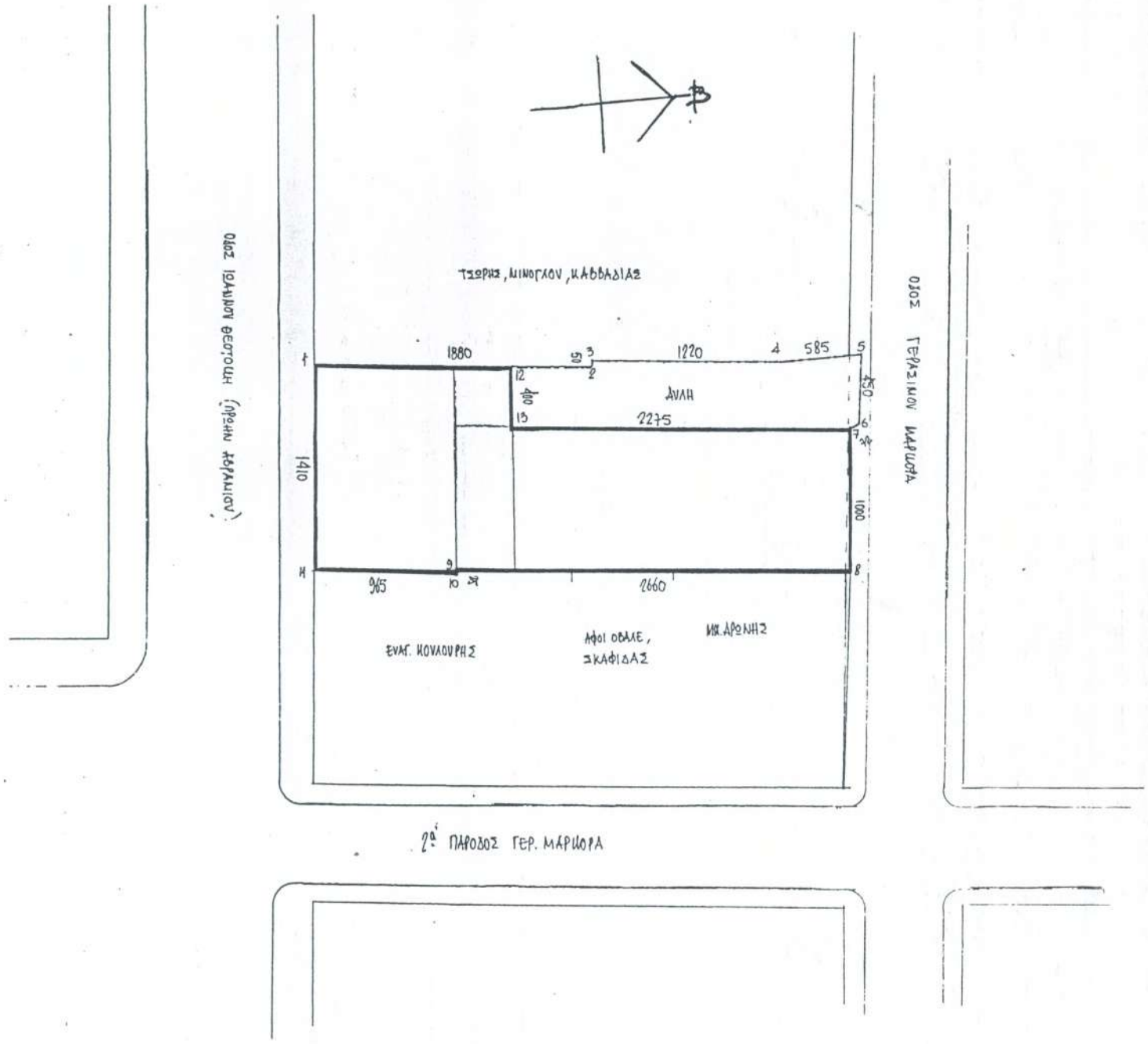
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ «IN SITU» ΤΗΣ ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΕΙΑΣ ΠΑΤΟΥΝΗ

1. αλφάδια όπου τοποθετούσαν τις ξέστες για μέτρηση
2. κλίβανος
3. μικρό καζάνι, καμίνι και λιμπί (δεξαμενή για τη διοχέτευση υγρών)
4. πλάστιγγα για ζύγι και σιδερένια δράμια
5. εργαλεία για δευτερεύουσες εργασίες επεξεργασίες σαπουνιού: πατιτίρι, κόφτρα, πλυντής
6. σφραγίδες του Σαπωνοποιείου Πατούνη
7. σκάφη
8. η ανατολική πλευρά του εργαστηρίου (παλιό καζάνι και αντλίες)
9. δίκτυο σωληνώσεων με αντλίες για μεταφορά υγρών (σόδες, αλάτι, νερό)
10. παλιότερο καζάνι και καμίνι με τρεις διπλές δεξαμενές. Μπροστά του, χειροποίητη, σιδερένια, αντλία για δευτερεύουσες εργασίες και κοντά του ζυγαριά
11. αντλίες

ΕΜΒΑΔΟΝ ΟΙΚΟΠΕΔΟΥ = 519,22 Μ2
1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,1

ΚΑΛΥΠΤΟΜΕΝΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ = 416,68 Μ2
1,12,13,7,8,9,10,11,1

ΑΥΛΗ (ΑΚΑΛΥΠΤΟΣ ΧΩΡΟΣ) = 102,54 Μ2
12,2,3,4,5,6,7,13,12

ΑΡΙΘ. ΣΧΕΔΙΟΥ 1

ΑΚΙΝΗΤΟΝ ΠΡΟΠΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΝΙΚ. Α. ΠΑΤΟΥΝΗ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΟΔΩΝ Ι. ΘΕΟΤΟΚΗ 7,9 ΚΑΙ ΓΕΡ. ΜΑΡΚΟΡΑ, ΚΕΡΚΥΡΑ

ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΟ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:200, ΚΕΡΚΥΡΑ 5 ΙΟΥΛΙΟΥ 1991

Ο ΣΥΝΤΑΞΑΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Α. ΒΡΑΧΙΩΤΗΣ - ΜΠΟΤΗΣ
ΔΙΠΛΩΜΑΤ. ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ
W. Z. M. ΜΙΧΙΓΚΑΝ - ΗΠΑ
ΜΕΛΟΣ Τ.Ε.Ε. ΕΔΡΑ Α. Μητρώου 53487
ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΟΝ. 49100 ΚΕΡΚΥΡΑ ☎ 46488

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΝΕΟΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

ΠΡΑΚΤΙΚΟ 3/14-2-2008

Αθήνα, **Πέμπτη 14 Φεβρουαρίου 2008**, στις **3.30 μ.μ.** στο Αμφιθέατρο του κτιρίου του ΥΠΠΟ, στην οδό Μπουμπουλίνας 20-22, συνεδρίασε το Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων όπως αυτό συστάθηκε με το ν.3028/02 «Περί Οργανισμού του Υπουργείου Πολιτισμού» και συγκροτήθηκε με την ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/Α5/67187/12-8-2005 και τροποποιήθηκε με τις Α5/36759/27-4-2006, Α5/39102/5-5-2006, Α5/43176/15-5-2006, Α5/61181/10-7-2006, Α5/9527/15-2-2007, Α5/36767/20-4-2007, Α5/48238/25-5-2007, Α5/110211/15-11-2007, Α5/110873/21-11-2007 και ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/Α4/Φ83/12272/1-2-2008.

Στη Συνεδρίαση παραβρέθηκαν:

1. Θεόδωρος Δραβίλλας	Γενικός Γραμματέας ΥΠ.ΠΟ. και Πρόεδρος Κ.Σ.Ν.Μ. (θέματα 1 έως 5)
2. Αντώνιος Κλαδιάς	Νομικός Σύμβουλος του Κράτους στο ΥΠ.ΠΟ. (θέματα 6 έως 9)
3. Αλέξανδρος Θεοχαρόπουλος	Αρχιτέκτων-Μηχανικός της Γ.Δ.Α.Μ.Τ.Ε. του ΥΠ.ΠΟ.
4. Παρασκευή Βασιλοπούλου	Προϊσταμένη Γεν. Δ/νσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς του ΥΠ.ΠΟ.
5. Άννα Κωτσοβίλη	Προϊσταμένη της Ε.Ν.Μ. Αττικής
6. Μαρία Καρδαμίτση-Αδάμη	Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Αρχιτεκτονικής Ε.Μ.Π.
7.Παναγιώτης Καρύδης	Πολιτικός Μηχανικός, Καθηγητής Ε.Μ.Π.
8. Γεώργιος Τσάρας	Γλύπτης, λέκτορας Τμημ. Εικαστικών Τεχνών & Εφηρμοσμένων Τεχνών, Σχολής Καλών Τεχνών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσ/κης
9. Γεώργιος Στεφανόπουλος	Αρχιτέκτων-Μηχανικός, εκπρ. Τ.Ε.Ε.
10.Εμμανουήλ Μπίρης	Αρχιτέκτονας Καθηγητής Ε.Μ.Π.
11. Νικόλαος Ζίας	Καθηγητής Ιστορίας Τέχνης στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
12. Μαρία Μιχαηλίδου	Ιστορικός Τεχνης, επίτιμη Γεν.Δ/ντρια ΥΠ.ΠΟ.
13. Σπυρίδων Πανταζής	Προϊστάμενος Υ.Ν.Μ.Τ.Ε. Ηπείρου

Στη Συνεδρίαση αυτή δεν προσήλθαν τα μέλη, αν και προσκλήθηκαν με το νόμιμο τρόπο: Ε.Καμπούρη και ο αναπληρωτής της **Α.Πέππας, Π.Σαββίδου-Καραμπίνη** και η αναπληρώτριά της **Ε.Μαΐστρου.**

Εισηγητές στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων ήταν οι:

Αθηνά Αθανασιάδου	Προϊσταμένη της ΔΙ.ΝΕ.Σ.Α.Κ. του ΥΠ.ΠΟ.
Νικόλαος Χαρκιολάκης	Προϊστάμενος της Δ.Α.Ν.Σ.Μ. του ΥΠ.ΠΟ.

Γραμματέας στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων ήταν η:

Μαρία Μυστακίδη	Μόνιμη υπάλληλος στο ΥΠ.ΠΟ.

Στο σημείο αυτό αποχωρεί ο Πρόεδρος του Συμβουλίου Θεόδωρος Δραβίλλας (Γενικός Γραμματέας ΥΠΠΟ) και αναλαμβάνει ως Προεδρεύων ο Νομικός Σύμβουλος του κράτους στο ΥΠΠΟ Αντώνιος Κλαδιάς

ΘΕΜΑ 6° Χαρακτηρισμός ή μη ως μνημείου του κτηρίου της «**Σαπωνοποιίας ΠΑΤΟΥΝΗ**» με τον εξοπλισμό του IN SITU, φερόμενης ιδιοκτησίας Απόστολου Πατούνη, κληρονόμων Αχιλλέα Πατούνη, οικογένειας Μαρίας και Κων/νου Παππά και Νικολάου Κολάγγη, μεταξύ των οδών Ιωάννη Θεοτόκη (πρώην Αβραμίου) και Γεράσιμου Μαρκορά, στην πόλη της **Κέρκυρας**»

Εισηγήτρια: Αθηνά Αθανασιάδου, Προϊσταμένη της Δ/νσης Νεότερης και Σύγχρονης Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς του ΥΠ.ΠΟ.

Το Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων, αφού έλαβε υπόψη:

1. *Το με αρ.πρωτ. ΥΠΠΟ/ΔΙΝΕΣΑΚ/8564/219/28.1.08 έγγραφο της ΔΙΝΕΣΑΚ προς το Συμβούλιο*
2. *Τα σχέδια, τις φωτογραφίες και τα λοιπά έγγραφα του φακέλου.*
3. *Τα άρθρα 13,14,15 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, ο οποίος κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν.2690/99 (ΦΕΚ 45/1999 τεύχος Α').*
4. *Το ν.3028/02 "Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς" (ΦΕΚ 153/2002 τεύχος Α').*
5. *Την εισήγηση της κ. Αθανασιάδου Αθηνάς, Προϊσταμένης της ΔΙΝΕΣΑΚ του ΥΠΠΟ, στην οποία αναφέρει τα εξής:*

Το θέμα χαρακτηρισμού ή μη ως μνημείου του κτιρίου της ¨ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΕΙΑΣ ΠΑΤΟΥΝΗ¨, εξετάστηκε από το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων (36/1-11-2006), το οποίο γνωμοδότησε κατά πλειοψηφία υπέρ της αναβολής λήψης απόφασης, προκειμένου:

α) «Ο φάκελος να συμπληρωθεί με την αξιολόγηση των στοιχείων, τα οποία κατατέθηκαν σήμερα από τους παρασταθέντες κα να διαπιστωθεί κατά πόσον, τόσο από τις υφιστάμενες πηγές, όσο και όπως προκύπτει από την πρόταση της αρμόδιας Εφορείας, η οποία θα πρέπει να επικαιροποιηθεί για το κάτα πόσο σήμερα εξακολουθεί η λειτουργία, προκειμένου να τεκμηριωθεί η χρήση του ισογείου του ακινήτου ως εργαστηρίου παραγωγής σάπωνος από το τέλος του 19ου αιώνα μέχρι και τις μέρες μας».

β) «Να τεκμηριωθεί η ύπαρξη ή όχι εντός του χώρου του ακινήτου, εξοπλισμού σχετικού με την παραδοσιακή παραγωγή σάπωνος».

γ) « Να αξιολογηθεί και το κτίριο, από πλευράς αρχιτεκτονικής. Δηλαδή πέραν της ιστορικότητας, που αφορά στη χρήση, αν διαθέτει πέραν τούτου και αξιόλογα στοιχεία μορφολογικά, αρχιτεκτονικά στοιχεία, στοιχεία της εποχής τα οποία να τεκμηριώνουν την αρχιτεκτονική του 19ου αιώνα για κτίσματα, τα οποία στο ισόγειο είχαν επαγγελματική χρήση και στον όροφο κατοικία».

Στη συνέχεια και μετά από προφορική συνεννόηση της Δ/νσης μας με την Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Ηπείρου και την 21η ΕΒΑ, πραγματοποιήθηκε αυτοψία από τον αρχαιολόγο της 21ης ΕΒΑ, κ. Δημήτρη Παπαδημητρίου στις 8-11-2006, κατά την οποία διαπιστώθηκαν τα εξής:

1.« Η εν λόγω βιοτεχνία βρίσκεται σε κανονική λειτουργία. Αποτελείται κυρίως από τρεις εσωτερικούς χώρους. Αμέσως μετά την είσοδο βρίσκεται ο χώρος που εκτίθενται τα προϊόντα (σαπούνια σε κιβώτια) καθώς και ο χώρος ενός μικρού χημείου, που λειτούργησε για πρώτη φορά το 19° αιώνα. Στον πίσω χώρο του κτιρίου βρίσκονται παλαιά μηχανήματα (τεράστιο ξύλινο βαρέλι, μεγάλοι σιδερένιοι κάδοι και σωληνοκατασκευές, ξύλινα κιβώτια κ.α.) που δεν χρησιμοποιούνται πλέον, άλλα παλαιά μηχανήματα που βρίσκονται σε χρήση, καθώς και ο νεώτερος εξοπλισμός που έχει προστεθεί στον εσωτερικό χώρο και λειτουργεί παράλληλα. Υπάρχει επίσης επιμήκης αύλειος χώρος στο πίσω τμήμα του οποίου είναι αποθηκευμένα και άλλα παλαιά μηχανήματα».

Επίσης σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου υπάρχει η υπ΄ αρ. 2733/10-2-1897 Συμβολαιογραφική Δήλωση των πράξεων του Συμβολαιογράφου Κέρκυρας Χριστόδουλου Τριανταφύλλου (με τη συνημμένη καθαρογραφή της), στην οποία αναφέρεται σαφώς ότι αγοράστηκε οικόπεδο με ισόγειο κατοικία προκειμένου να εξυπηρετήσει τους ιδιοκτήτες του

ήδη υπάρχοντος στον ίδιο χώρο σαπωνοποιείου ΧΑΤΖΗ και ΠΑΤΟΥΝΗ, οπότε προκύπτει ότι το εργοστάσιο λειτουργεί άνω των 109 ετών. Η προσθήκη του ορόφου έγινε το 1897 σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου.

Το 1920 συστήθηκε απλά νέα εταιρεία, στην οποία συμμετείχε ο Απόστολος Πατούνης (πάππος του ενός εκ των συνιδιοκτητών) και το υπ΄ αρ. 5-6-1920 έγγραφο, αποτελεί απλά και μόνο γνωστοποίηση της τότε νέας εταιρείας στις τράπεζες, με τις οποίες συνεργαζόταν η "ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΕΙΑ ΠΑΤΟΥΝΗ".

2. Στο πίσω μέρος του ισογείου υπάρχει ο ορθογώνιος χώρος του εργαστηρίου της επεξεργασίας του σαπουνιού, διαστάσεων 26,60 Χ10,00 μ.

Ο μεγαλύτερος χώρος της κάτοψης είναι ο κύριος χώρος επεξεργασίας σαπουνιού, όπου και βρίσκεται και ο μηχανολογικός εξοπλισμός του. Εκεί τοποθετούνται τα καζάνια που βράζουν τα σαπούνια, οι λίθινες στέρνες, παλαιές ζυγαριές και ξέστες, η αντλία των διαλυμάτων σόδας, τα βαρέλια και οι πίλες (μεγάλα δοχεία) για το ζέσταμα μείγματος λαδιού και καυστικής ποτάσας από όπου παράγεται το σαπούνι. Επίσης υπάρχουν κιούπια για την αποθήκευση λαδιού, φορητά καλούπια μέσα στα οποία χύνεται το σαπούνι καθώς και το ξηραντήριο, ο χώρος όπου στρώνεται το σαπούνι για τουλάχιστον τρεις μήνες, για να στεγνώσει, να σφραγιστεί, να κοπεί και να συσκευαστεί.

Ο χώρος του ισογείου καλύπτεται από το πρωτότυπο πλακόστρωτο δάπεδο, το οποίο διασώζεται κατά το μεγαλύτερο μέρος του και έχει συμπληρωθεί με τσιμέντο στα σημεία που έχει καταστραφεί. Κάτω από το δάπεδο υπάρχουν αποχετευτικοί αγωγοί. Στα σημεία έδρασης για τις στέρνες και τα καζάνια υπάρχουν βάσεις από λιθοδομή. Τα παραπάνω στοιχεία όπως και η καταγραφή του μηχανολογικού εξοπλισμού του σαπωνοποιείου (σελ 131), αναφέρονται στην πτυχιακή εργασία της Αργυρού Σταυρούλας με θέμα « Το βιομηχανικό προρτρέτο της Κέρκυρας τον 19^{ο} και 20^{ο} αιώνα», που πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος « Ιστορία της πόλης και της κτιριοδομίας μετά το 16^{ο} αιώνα», με επόπτριες καθηγήτριες τις κ.κ. Εφεσίου Ειρήνη και Καλαφάτη Ελένη του Τμήματος Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου, καθώς και από τα νεώτερα προσκομισθέντα στοιχεία.

3. Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Υπηρεσία μας κατά τη συνεδρίαση του Κ.Σ.Ν.Μ. με αρ. 36/1-11-2006 προκύπτουν τα εξής :

α) η ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΕΙΑ ΠΑΤΟΥΝΗ παρουσιάζει ιδιαίτερη αξία ως βιομηχανικό μνημείο, εφόσον λειτουργεί διαχρονικά και είναι άμεσα συνδεδεμένο με την ιστορία της Κέρκυρας και την άνθιση της βιομηχανίας της κατά τον 19^{ο} αιώνα.

β) Όσον αφορά στην αρχιτεκτονική τεκμηρίωση ισχύουν τα εξής:

Οι όψεις του κτιρίου διατηρούν τα απλά νεοκλασικά στοιχεία των κτιρίων της Αγγλοκρατίας, όπως και πολλά διατηρητέα από το ΥΠ.ΠΟ κτίρια στην ίδια περιοχή της Πλατείας Σαν Ρόκο.

Το διώροφο κτίριο εντάσσεται στο συνεχές πολεοδομικό σύστημα της περιοχής και έχει δυο όψεις επί της Ι. Θεοτόκη και Γερ. Μαρκορά.

Το κτίριο της σαπωνοποιείας οργανώνεται σε τέσσερις χώρους :

- Το μαγαζί όπου γίνονται οι συναλλαγές, στο ισόγειο του διώροφου κτίσματος με πρόσωπο επί της οδού Θεοτόκη, διαστάσεων 10.50m Χ 9.65 m,
- Τον εγκυβωτισμένο με υαλοστάσια χώρο του χημείου,
- Τον ημιστεγασμένο, ορθογώνιο χώρο από όπου έμπαιναν στο παρελθόν οι άμαξες για τη μεταφορά των πρώτων υλών και του εμπορεύματος διαστάσεων 3.50 m Χ 9.65m,
- Τον ορθογώνιο χώρο του εργαστηρίου, της επεξεργασίας του σαπουνιού, ισόγειο κτίσμα διαστάσεων 26.60m Χ10.00m .

Η πρόσβαση γίνεται από τρεις εισόδους στην πρόσοψη επί της οδού Ι. Θεοτόκη, από την κεντρική στο μαγαζί του σαπωνοποιείου, από την μεγάλη εξώθυρα με σιδεριές σε βοηθητικό χώρο (για την φόρτωση – εκφόρτωση των προϊόντων) και από μια τρίτη, που οδηγεί στον όροφο.

Στον άξονα συμμετρίας της πρόσοψης υπάρχει πέτρινος εξώστης με τέσσερα φουρούσια και χυτοσιδηρούν κιγκλίδωμα. Χαρακτηριστικά είναι επίσης το πλαίσιο της μεγάλης εξώθυρας, από λαξευμένη και ορθογωνισμένη πέτρα, όπως και στα υπόλοιπα ανοίγματα του ισογείου.

Η διαχωριστική κορνίζα μεταξύ ισογείου και ορόφου, μαρτυρά για την προσθήκη του ορόφου που σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου έγινε το 1897.

Η στέγη του διώροφου κτιρίου είναι δίκλινη κεραμοσκεπής με βυζαντινά κεραμίδια, ενώ το τμήμα του ισογείου εργοστασίου στην πίσω πλευρά καλύπτεται από κυματοειδή λαμαρίνα πάνω σε ξύλινα ζευκτά, που αντικατέστησε την παλαιότερη κεραμοσκεπή, όπως φαίνεται στα ίχνη της όμορης μεσοτοιχίας. Επίσης διατηρείται μέχρι σήμερα η σιδερένια καμινάδα.

Το κατακόρυφο φέρον σύστημα είναι από σύμμεικτη τοιχοποιία, αποτελείται από τους περιμετρικούς τοίχους για το διώροφο κτίριο, ενώ υπάρχει βοηθητική στήριξη με ένα μεταλλικό εσωτερικό εγκάρσιο δοκάρι επί μιας χυτής μαντεμένιας κολώνας. Μεταξύ του διώροφου και του ισογείου τμήματος υπάρχει μια νεώτερη κατασκευή του 1933 από οπλισμένο σκυρόδεμα. Στο εργαστήριο ακολουθείται επίσης το σύστημα της μικτής τοιχοποιίας από τούβλα και ημιλαξευμένες πέτρες, πάχους από 0.55μ έως 0.70μ.
Τα δάπεδα του ισογείου καλύπτονται από πέτρινες πλάκες μεγάλων διαστάσεων κατά το μεγαλύτερο μέρος του (πρωτότυπο πλακόστρωτο) , ενώ στον όροφο είναι ξύλινο και αποτελείται από σανίδες πάχους 4 cm.
Τα κουφώματα είναι ξύλινα, δίφυλλα με υαλοστάσιο και τα εξώφυλλα του πρώτου ορόφου είναι γερμανικού τύπου. Στο ισόγειο τα ανοίγματα φέρουν προστατευτικές σιδεριές (εκτός της κυρίας εισόδου που έχει ρολό) και οι πόρτες εισόδου είναι ξύλινες συμπαγείς.
Υπέρ της διατήρησης και προστασίας της «ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΕΙΑΣ ΠΑΤΟΥΝΗ» έχουν εκφραστεί με επιστολές τους προς το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων, διάφοροι φορείς και οργανώσεις από την Ελλάδα και το εξωτερικό, όπως :
α) Το Δίκτυο Ελαιοπαραγωγών Πόλεων Ελλάδος (Δ.Ε.Π.Ε.), το έχει καταγράψει ως εξαιρετικά σημαντικό μνημείο της ελληνικής ιστορίας της ελιάς (20-11-2006).
β) Ο Πολιτιστικός Οργανισμός «ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΕΛΙΑΣ» το εκτιμά ως μοναδικό στο είδος του μνημείο του πολιτισμού και της ιστορίας της ελιάς και έχει προταθεί ομόφωνα από τα μέλη του ως «ζωντανό μουσείο παραδοσιακής σαπωνοποιίας στον ελληνικό χώρο» . (16-11-2006)
γ) Το Ελληνικό Τμήμα της Διεθνούς Επιτροπής για την Διατήρηση της Βιομηχανικής Κληρονομιάς – TICCIH,έχει παραστεί ήδη σε Συνεδρίαση του Κ.Σ.Ν.Μ. (1-11-2006), για να στηρίξει τον χαρακτηρισμό του, αλλά έχει συγχρόνως στείλει επιστολή και προς τον Υπουργό Πολιτισμού (29-1-2007), με την οποία ζητά την επανεξέταση του θέματος από το Κ.Σ.Ν.Μ. με το αίτημα του χαρακτηρισμού, διότι η ως άνω σαπωνοποιία καλύπτει όλες τις προϋποθέσεις του βιομηχανικό μνημείου, που απαιτούν οι διατάξεις του Ν. 3028/02.
δ) Ιδιαίτερα σημαντικό είναι ότι το 2003,σταπλαίσια μιας μεγάλης εθνογραφικής έρευνας με θέμα «την ελιά», που έγινε από το Εθνικό Μουσείο
των Ευρωπαϊκών και Μεσογειακών Πολιτισμών (Ε.Μ.Ε.Μ.Π.) σε διάφορες ελαιοπαραγωγικές χώρες της Μεσογείου, «Η ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΕΙΑ ΠΑΤΟΥΝΗ» επιλέγει ως μιας μοναδικής αξίας επιχείρηση, που διατηρεί την αυθεντική τεχνογνωσία, η οποία λειτουργεί μέχρι σήμερα μέσα σε ένα εξαιρετικό, αρχιτεκτονικό, ιστορικό και πολιτισμικό περιβάλλον.
Η έρευνα διεξήχθη στα πλαίσια αυτής της αποστολής και διήρκησε μια βδομάδα τον Ιούλιο του 2003, με τις εξής δράσεις :

- Παραγωγή μιας ταινίας για την παραδοσιακή παρασκευή του σαπωνιού με τίτλο: «Το χρώμα της ελιάς».
- Σύνταξη μιας έκθεσης έρευνας, μερικά αντίγραφα της οποίας στάλθηκαν στο ελληνικό Υπουργείο Πολιτισμού.
- Καταχώρηση της σαπωνοποιίας Πατούνη στα ενημερωτικά στοιχεία μιας διαδικτυακής τοποθεσίας, που αφορά την ελιά στη Μεσόγειο.
- Στις συλλογές του Εθνικό Μουσείου των Ευρωπαϊκών και Μεσογειακών Πολιτισμών προστέθηκαν μερικά σύγχρονα αντικείμενα της σαπωνοποιείας Πατούνη, όπως ένα σύγχρονο ξυλοκιβώτιο σαπουνιού με επιγραφή σε πυρογραφία, μερικά σαπούνια με το σήμα του εργοστασίου, ξύλινα ξηραντήρια σαπουνιού και ένα δοκιμαστικό σωλήνα για την ανάλυση του ελαιόλαδου. Αυτά τα αντικείμενα συμπεριλήφθηκαν στο φάκελο της έκθεσης με τίτλο : «Από την ελιά στο σαπούνι», η οποία έγινε στη αίθουσα των πολιτιστικών εκδηλώσεων του παλαιού Εθνικού Μουσείου Τέχνης και Λαϊκών Παραδόσεων το 2003 στο Παρίσι.

Τα συμπεράσματα της έρευνας αυτής έχουν διαβιβαστεί με επιστολή στο Κ.Σ.Ν.Μ. (27-11-2006). Η Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Ηπείρου προτείνει το χαρακτηρισμό του σαπωνοποιείου ως μνημείου, διότι «είναι άμεσα συνδεδεμένο με τη ζωή, την ιστορία και τις μνήμες του νησιού, αποτελώντας ταυτόχρονα σημαντική άρθρωση του παρελθόντος με τα παρόν, καθώς συνιστά ένα από τα ελάχιστα σωζόμενα δείγματα της κερκυραϊκής βιομηχανικής αρχιτεκτονικής του 19^{ου} αιώνα που διατηρεί τον εξοπλισμό και τις παραδοσιακές τεχνικές παραγωγής».
Κατά την αυτοψία μελών του Κ.Σ.Ν.Μ. που πραγματοποίησε στις 3 και 4 Μαΐου του 2007, ύστερα από την Υ.Α. ΥΠΠΟ/ΔΙΝΕΣΑΚ/48655/1360/2-5-2007 (γνωμοδότηση του Κ.Σ.Ν.Μ. υπ. αρ. 7/1-3-2007), διαπιστώθηκαν τα εξής:

1. Η λειτουργία τα Σαπωνοποιίας «ΠΑΤΟΥΝΗ» εξακολουθεί και, συνακόλουθα, τεκμηριώνεται η χρήση του ισογείου του ακινήτου ως εργαστήριο σάπωνος από το τέλος του 19ου αι. μέχρι και σήμερα.
2. Τεκμηριώνεται η ύπαρξη, εντός του χώρου του ακινήτου, εξοπλισμού σχετικού με την παραδοσιακή παραγωγή σάπωνος, παλαιού και σύγχρονου.
3. Διαπιστώθηκε ότι το κτίριο πέραν της ιστορικότητας που αφορά τη χρήση, διαθέτει και αξιόλογα μορφολογικά και αρχιτεκτονικά στοιχεία, καθώς και στοιχεία της εποχής που τεκμηριώνουν την αρχιτεκτονική τυπολογία των κτισμάτων του τέλους του 19αι., τα οποία στο ισόγειο είχαν επαγγελματική χρήση και στον όροφο κατοικία.

Μετά τα παραπάνω εισηγούμαστε τον χαρακτηρισμό ως μνημείου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 1β του Ν. 3028/2002, του κτιρίου της «ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΕΙΑΣ ΠΑΤΟΥΝΗ » με τον εξοπλισμό του IN SITU (συν κατάλογος), φερομένης ιδιοκτησίας Απόστολου Σπ. Πατούνη, κληρονόμων Αχιλλέα Πατούνη, οικογένειας Μαρίας χήρας Κων/νου Παππά και Νικολάου Κολάγγη, μεταξύ των οδών Ιωάννη Θεοτόκη (πρώην Αβραμίου) και Γερ. Μαρκορά, στην πόλη της Κέρκυρας, διότι :

α) η «ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΕΙΑ ΠΑΤΟΥΝΗ» αποτελεί σημαντική μαρτυρία της βιομηχανικής, άνθησης στην Κέρκυρα του 19ου αιώνα, που εξακολουθεί να λειτουργεί χρησιμοποιώντας μέρος του αρχικού εξοπλισμού, με τις ίδιες παραδοσιακές τεχνικές παραγωγής και για το λόγο αυτό είναι μοναδική σε ολόκληρη την ελληνική επικράτεια και ιδιαίτερα σημαντική για τη διατήρηση της μνήμης της παραγωγής και επεξεργασίας των προϊόντων της ελιάς που σταδιακά εκλείπει.

β) κτίριο πέραν της ιστορικότητας που αφορά τη χρήση, διαθέτει και αξιόλογα μορφολογικά και αρχιτεκτονικά στοιχεία, καθώς και στοιχεία της εποχής που τεκμηριώνουν την αρχιτεκτονική τυπολογία των κτισμάτων του τέλους του 19αι., τα οποία στο ισόγειο είχαν επαγγελματική χρήση και στον όροφο κατοικία.

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΥ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ «IN SITU» ΤΗΣ ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΕΙΑΣ ΠΑΤΟΥΝΗ .

1. αλφάδια όπου τοποθετούσαν τις ξέστες για μέτρηση
2. κλίβανος
3. μικρό καζάνι, καμίνι και λιμπί (δεξαμενή για τη διοχέτευση υγρών)
4. πλάστιγγα για ζύγι και σιδερένια δράμια
5. εργαλεία για δευτερεύουσες εργασίες επεξεργασίες σαπουνιού: πατιτίρι, κόφτρα, πλυντής
6. σφραγίδες του Σαπωνοποιείου Πατούνη
7. σκάφη
8. η ανατολική πλευρά του εργαστηρίου (παλιό καζάνι και αντλίες)
9. δίκτυο σωληνώσεων με αντλίες για μεταφορά υγρών (σόδες, αλάτι, νερό)
10. παλιότερο καζάνι και καμίνι με τρεις διπλές δεξαμενές. Μπροστά του, χειροποίητη, σιδερένια, αντλία για δευτερεύουσες εργασίες και κοντά του ζυγαριά
11. αντλίες

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Θέλει κάποιο από τα μέλη κάποια διευκρινιστική ερώτηση στην κα Αθανασιάδου; Ναι κ. Μπίρη.
Ε. ΜΠΙΡΗΣ: Είναι εν λειτουργία;
Α. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΟΥ: Ναι. Εν πλήρη.

Στο σημείο αυτό προσήλθε η κα Α. Βαρδάκου δικηγόρος

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Είμαι η Αγγελική Βαρδάκου, πληρεξούσια δικηγόρος. Εκπροσωπώ τις οικογένειες Γεωργιάδη, Πατούνη, όλους κατά των οποίων στρέφεται αυτή η αίτηση.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Τι θα θέλατε να μας πείτε για το θέμα; Έχουμε ξανασυζητήσει. Είχατε ζητήσει νομίζω τότε αναβολή για να πάρετε κάποια στοιχεία. Δεν τα πήρατε;
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Κατ' αρχήν τα στοιχεία τα είχαμε ζητήσει και μόλις σήμερα το πρωί μας είχαν πει να τα πάρουμε
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Σήμερα το πρωί; Ποια στοιχεία είχατε ζητήσει;

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Το προηγούμενο πόρισμα που υπήρχε. Υποβάλαμε έγγραφο. Ζητούσαμε το πόρισμα της Επιτροπής που φέρεται ότι έγινε η αυτοψία, προκειμένου να λάβουμε γνώση τι έχει ακριβώς γίνει. Αυτό το είχαμε υποβάλει το αίτημα από την προηγούμενη φορά και επαναφέραμε νέο. Σήμερα το πρωί μας είπαν θα είναι έτοιμο, πράγμα το οποίο και δεν το έχω ήδη πάρει.
Α. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΟΥ: Εγώ έχω υπογεγραμμένα από εσάς ότι τα πήρατε.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Δεν τα έχουμε πάρει.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Για να τα δούμε.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Αυτό που μου λέτε δεν τα παραλάβαμε γι' αυτό που είχα ζητήσει, άλλα έγγραφα είναι αυτά που παραλάβαμε.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Εδώ φαίνεται ότι παρελήφθησαν στις 10.12, υπογράψατε η λαβούσα Μαρία Βαρδανού. Ποια είναι; Εσείς δεν είστε; Ποιος έχει υπογράψει;
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Η κα Βαρβανού είναι συνεργάτης μου δικηγόρος. Αυτά τα έγγραφα όμως που αναφέρονται εκεί δεν είναι αυτά που ζητήσαμε.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ζητήσατε να πάρετε πρακτικό που συνέταξε η Επιτροπή, το πήρατε και συμπληρωματική εισήγηση, την εισήγηση της εισηγήτριας κας Αθανασιάδου και την πήρατε. Υπογράφει η λαβούσα. Παρελήφθησαν 10.12.2007.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Δεν παραλάβαμε το πόρισμα της Επιτροπής που έκανε την αυτοψία.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Μα αφού λέει πρακτικό Επιτροπής. Αυτό είναι, το πρακτικό Επιτροπής.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Έχουμε υποβάλει νέο αίτημα για τα πρακτικά της προηγούμενης συζήτησης κ. Πρόεδρε και αυτή τη στιγμή.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Πότε το υποβάλατε το αίτημα;
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Το υποβάλαμε και πάλι την προηγούμενη βδομάδα. Μας είπαν σήμερα το πρωί.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Έκανε τέτοιο αίτημα;
Α. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΟΥ: Όχι.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Στην πλατεία Καρύτση στο γραφείο σας. Δεν πήραμε την απομαγνητοφώνηση του προηγούμενου Συμβουλίου.
Α. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΟΥ: Μα μιλάτε για απομαγνητοφώνηση, όχι για πρακτικό Επιτροπής, συγνώμη.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Απομαγνητοφώνηση με συγχωρείτε δεν δίνεται. Δεν υπάρχει. Σύμφωνα με την Υπουργική Απόφαση που διέπει τη λειτουργία των Συμβουλίων του Υπουργείου Πολιτισμού των Αρχαιολογικών Συμβουλίων η απομαγνητοφώνηση δεν είναι έγγραφο διοικητικό και δεν διατηρείται. Είναι απλώς για τη βοήθεια της Γραμματείας του Συμβουλίου.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Αυτό που σας είπα το ζητήσαμε και μας είπε η αρμόδια υπάλληλος ότι μπορούμε να το πάρουμε. Δεν θα το παίρναμε χωρίς λόγο. Πράγμα το οποίο ήταν να το πάρουμε σήμερα και το οποίο δεν πήραμε.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Πήγατε και δεν σας το δώσανε;
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Σήμερα δεν ήταν εκ των πραγμάτων δυνατό να προλάβουμε γιατί καταλαβαίνετε είχαμε το πρωί δικαστήρια, κατ' ευθείαν ήρθαμε εδώ. Ήταν αδύνατο να το πάρουμε σήμερα που μας εδόθη.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Της τελευταίας συνεδρίασης που αναβλήθηκε η υπόθεση. Εν πάση περιπτώσει, συνεχίστε. Για πέστε μας τι θέλετε να πείτε επί της ουσίας.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Εκείνο που θα ήθελα να επισημάνω είναι το εξής: φέρεται ότι έγινε μια αυτοψία από μέλη της Επιτροπής. Κατά την αυτοψία αυτή δεν κληθήκαμε και δεν παρευρέθηκε κανένας από τους ενδιαφερόμενους τους οποίους εκπροσωπώ. Βρέθηκε μόνο ο αιτών. Έχουμε έννομο συμφέρον να παρευρεθούμε κατά την αυτοψία. Η αυτοψία είναι στα αποδεικτικά μέσα. Παρίσταται κάθε ένας ο οποίος έχει έννομο συμφέρον. Δεν κληθήκαμε καθόλου, δεν το γνωρίζαμε καν και φυσικό είναι ότι δεν παρευρεθήκαμε. Θέλουμε λοιπόν να γίνει η αυτοψία, να επισημάνουμε στοιχεία που και εμείς έχουμε υπόψη μας, ώστε να μπορέσει και η Επιτροπή να έχει πλήρη εικόνα του τι γίνεται. Πρόκειται για ένα ακίνητο ιδιαίτερα μεγάλης αξίας. Δεν μπορεί αυτό το πράγμα να κριθεί έτσι ως διατηρητέο χωρίς να εκτεθούν όλες οι παράμετροι από όλες τις πλευρές που έχουν έννομο συμφέρον.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Είπατε την άποψη σας ότι έπρεπε να κληθείτε στην αυτοψία. Επί της ουσίας θέλετε να μας πείτε κάτι τώρα, αν πρέπει να κηρυχθεί ή να μη κηρυχθεί;
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Αυτό το ακίνητο είναι ένα ακίνητο στην περιοχή Σαρόκου της Κερκύρας. Επρόκειτο για ένα οικόπεδο ουσιαστικά 520 τ.μ. Πάνω σε αυτό υπάρχει ένα κτίσμα το οποίο έχω και φωτογραφίες να δείτε, το οποίο δεν είναι σε καμία περίπτωση αξιόλογο, να έχει ιδιαίτερα τέτοια στοιχεία που να αξίζει να διατηρηθεί. Οι συνιδιοκτήτες τους οποίους εκπροσωπώ και οι οποίοι έχουν το ποσοστό του 83%, δεν είναι άνθρωποι οι οποίοι δεν

εκτιμούν την πολιτιστική κληρονομιά. Σημειωτέον ότι είναι το μεγαλύτερο μέρος της περιουσίας τους αξιόλογα ακίνητα τα οποία έχουν κηρυχθεί διατηρητέα και τους τιμά αυτό. Το συγκεκριμένο όμως δεν πληροί τις προϋποθέσεις. Θα σας πω μόνο το εξής. Ο συνιδιοκτήτης του ορόφου Κολάγγης το 1986 είχε ζητήσει άδεια οικοδομής και μετά από εισήγηση του Συμβουλίου σας είχε δοθεί η άδεια αυτής της οικοδομής. Γύρω από αυτή την περιοχή, γύρω στον ακάλυπτο χώρο καλύπτεται από λαμαρίνες, από τσίγκους, πλαστικά διάφορα απόβλητα. Υπάρχει -και έχω στα χέρια μου και θα σας την καταθέσω- καταγγελία των γειτόνων, οι οποίοι διαμαρτύρονται γι' αυτή την παράνομη λειτουργία αυτού του υποτιθέμενου εργοστασίου. Δεν πληροί τις προϋποθέσεις για να κηρυχτεί ολόκληρο το κτήριο διατηρητέο. Επίσης δεν λειτουργεί νόμιμα. Δεν έχει νόμιμη άδεια λειτουργίας εκεί πέρα. Ακριβώς γιατί δεν έχει τις προϋποθέσεις για κάτι τέτοιο. Επιπλέον θα σας πω το εξής: αυτό το κτήριο είναι ένα κτήριο ιδιαίτερα μεγάλης αξίας και καλύπτει 7 οικογένειες, εκ των οποίων οι δυο των συνιδιοκτητών, υπάρχει μια ανήλικη και υπάρχει και η Χριστίνα Πατούνη, είναι άνθρωποι οι οποίοι είναι μειωμένης έως και ανύπαρκτης οικονομικής κατάστασης. Αυτό το ακίνητο λοιπόν αναμένεται να οικοδομήσουν ώστε να μπορέσουν να πάρουν ποσοστά αντίστοιχα και να μπορέσουν να επιζήσουν στο μέλλον. Είναι θέμα επιβίωσης γι' αυτούς. Δεν είναι μόνο ένα κτήριο που υπάρχει. Όσον αφορά για τη λειτουργία του μέσα, για τον εξοπλισμό του, αν υπάρχουν μέσα σε αυτό κάποια στοιχεία του εξοπλισμού τα οποία δεν μας επιτρέπει ο έχων τη χρήση του ακινήτου να εισέλθουμε, έστω κάποιο παλιό καζάνι, που είναι των παππούδων, αυτό συμφωνούμε και συναινούμε να μεταφερθεί στο οποιοδήποτε μουσείο κρίνετε εσείς και να παραμείνει εκεί όπως έχουν γίνει σε πάρα πολλά. Δεν αξίζει όμως να δεσμευτεί ένα ολόκληρο ακίνητο το οποίο αυτή τη στιγμή ξεπερνά σε αξία των 4.000.000 €, και να φανεί αυτό το κτήριο διατηρητέο ώστε να μη μπορεί να αξιοποιηθεί στο μέλλον. Θέλω να προσέξετε το εξής και το έχω επαναλάβει, θα σας το πω και με στοιχεία. Ο έχων τη χρήση αυτή τη στιγμή Αλέξανδρος Πατούνης έχει ήδη καταγγελθεί στο σπίτι του, είναι εξωστέος, ήδη έχει παρέλθει ο χρόνος ο οποίος προβλέπεται για τις εμπορικές μισθώσεις της 12ετία, του κοινοποιήσαμε καταγγελία, θα σας την καταθέσω και αυτή τώρα και επομένως είναι εξωστέος. Αντιλαμβάνεστε ότι το αίτημα του για να κηρυχθεί διατηρητέο δεν άπτεται του δικαιώματος της διαφύλαξης της πολιτιστικής κληρονομιάς παρά μόνο της ικανοποίησης ενός προσωπικού συμφέροντος. Ελπίζει ότι με την κήρυξη αυτού του ακινήτου του διατηρητέου κατά χρήση και κατά τη μορφή του θα παραμείνει μέσα στο χώρο αυτό και βεβαίως θα το εκμεταλλεύεται χωρίς να πληρώνει σε κανέναν τίποτα. Ούτως ή άλλως όμως λόγω της παρέλευσης της 12ετίας είναι αυτή τη στιγμή εξωστέος. Δεν πρόκειται να παραμείνει μέσα στο χώρο. Αντιλαμβάνεστε λοιπόν ότι με το να δεσμευτεί αυτό το κτήριο το μόνο που θα γίνει θα είναι να φθίνει. Κανένας δεν έχει την οικονομική ευχέρεια να το συντηρεί. Κανένας δεν μπορεί να κάνει τίποτα παραπάνω εάν αυτό κηρυχθεί διατηρητέο. Για ένα χώρο τον οποίο ειδικά το δικό σας το Συμβούλιο και το Υπουργείο έχει επανειλημμένως περάσει και το γνωρίζετε, δεν το έκρινε σε καμία περίπτωση διατηρητέο. Και είναι απορίας άξιον πώς τώρα μετά από το αίτημα του μοναδικού ο οποίος κάνει τη χρήση αυτού του ακινήτου, να κηρυχθεί διατηρητέο. Είναι πράγματα που θα ήθελα να τα λάβετε υπόψη σας και να τα ελέγξετε με αντικειμενικά κριτήρια, όχι γιατί ένας υπέβαλε ένα αίτημα και άντε να κηρύξουμε άλλο ένα ακίνητο διατηρητέο, τη στιγμή που θα δημιουργηθούν τεράστιες οικονομικές αξιώσεις από όλους τους άλλους. Πώς θα ζήσουν;

Θα σας συμπληρώσω και κάτι ακόμα. Και γι' αυτό ήθελα και εμμένουμε στο θέμα της αυτοψίας. Στο κτήριο αυτό υπάρχουν στοιχεία μπετόν, υπάρχουν στοιχεία από οπλισμένο σκυρόδεμα. Πώς μπορεί αυτό το κτήριο να χαρακτηριστεί διατηρητέο όταν υπάρχουν τόσα πάνω σ' αυτό στοιχεία τα οποία είναι πέραν του '50. Το μπετόν, το οπλισμένο σκυρόδεμα, τα παράθυρα, η ανομοιότητα, όλα αυτά τα οποία σας έχουμε καταθέσει και σχετική έκθεση και τα οποία εκτίθενται. Δεν υπάρχει ομοιομορφία μπροστά, δεν υπάρχουν παράθυρα τα οποία να χρήζουν, άλλα παράθυρα υπάρχουν στο ισόγειο, άλλα παράθυρα υπάρχουν στον 1° όροφο. Το κτήριο αυτό, ο 1ος όροφος ήταν πάντα μορφωμένος ως κατοικία και ως κατοικία ακόμα φέρεται και στους τίτλους. Δεν ήταν ποτέ εκεί επάνω καμία σαπωνοποιία. Μάλιστα το μίσθιο στο οποίο υποβάλλεται, αυτή τη στιγμή και πριν από χρόνια εγίνετο ούτε καν παραγωγή σάπωνος, γινόταν εμπορία πλαστικών και χάρτινων σακουλών και γενικό εμπόριο. Επομένως δεν πληροί τις προϋποθέσεις αυτό το ακίνητο ούτε κατά χρήση ούτε κατά τα στοιχεία, ιδιαίτερου ενδιαφέροντος ώστε να μπορέσει να κηρυχθεί διατηρητέο.

Π. ΚΑΡΥΔΗΣ: Μια πολυμελής Επιτροπή του Υπουργείου μετέβη προ καιρού στην περιοχή και είδαμε τη βιοτεχνία αυτή και διαπιστώσαμε ιδίοις όμασι ότι αυτή η βιομηχανία δεν κάνει ούτε τα πλαστικά που μας λέτε, δουλεύει, κάνει εξαγωγή, είναι υγιής πράγματι και είναι σημαντικό στοιχείο όχι μόνο για την Κέρκυρα, αλλά και για τον τόπο, για τη χώρα. Διότι πραγματικά

παράγει κάτι το οποίο είναι σημαντικό. Τι έχετε να μας πείτε επ' αυτών όταν τότε είχα ακούσει ότι δεν δουλεύει και σήμερα άκουσα ότι οι περίοικοι ενοχλούνται επειδή δουλεύει.

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Στο σημείο αυτό σας καταθέτω δήλωση των περίοικων οι οποίοι διαμαρτύρονται για την παράνομη λειτουργία με τα απόβλητα, για τα προβλήματα που προκαλεί στους κατοίκους και το γεγονός ότι είναι εστία μόλυνσης του κινδύνου για τους ανθρώπους που κατοικούν γύρω και σας το καταθέτω αυτή τη στιγμή. Να προσθέσω κάτι άλλο. Όταν κ. Καρύδη πήγατε εσείς, είναι αυτονόητο ότι παρευρίσκετο μόνο ο αιτών Απόστολος Πατούνης. Εφ' όσον γνώριζε το σκοπό της επίσκεψης σας δεν είναι αντιληπτό ότι ούτε σακούλες θα εμφάνιζε, ούτε άλλο εμπόριο αφού ο ισχυρισμός του είναι ότι κάνει παραδοσιακή παραγωγή σάπωνος; Δεν αφήσατε όμως και δεν μας καλέσατε να είμαστε εκεί μπροστά ώστε να σας επισημάνουμε και εμείς και να σας δείξουμε που γίνονται αυτά τα πράγματα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Κατά την άποψη σας μέχρι πότε δούλευε ως εργοστάσιο παραγωγής σαπουνιού, βιοτεχνία σαπουνιού; Μέχρι πότε; Λέτε ότι δεν δούλευε τώρα που πήγαν.

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Όχι μόνο τώρα, από πολύ παλιά. Ήδη από τότε που χρησιμοποιούσανε το ακίνητο οι αποβιώσαντες αδελφοί Αχιλλέας Πατούνης και Σπυρίδων Πατούνης μέσα στις δηλώσεις τους αναφέρεται γενικό εμπόριο. Δεν αναφέρετο μοναδική παραγωγή σάπωνος. Δηλαδή σας μιλώ ήδη 50 χρόνια πριν. Δεν υπήρχε μόνο εκεί σαπούνι. Και πάνω σ' αυτό εφ' όσον βλέπετε ότι υπάρχει μια εύλογη αμφιβολία να σας δείξουμε ορισμένα πράγματα, αυτομάτως εμένα μου δημιουργείται η εντύπωση για ποιο λόγο δεν κληθήκαμε ή δεν κάνατε την επανάληψη της αυτοψίας όπως γίνεται κατά παγία περίπτωση σε αυτές τις περιπτώσεις, να σας επιδείξουμε και εμείς αυτά τα σημεία που πρέπει να σας δείξουμε.

Μ. ΑΔΑΜΗ: Η κα Βαρδάκου θέτει συνεχώς όλες τις φορές ένα πρόβλημα, γιατί δεν την καλέσαμε στην αυτοψία. Θέλετε να αναλάβετε εκ μέρους της Επιτροπής να της πείτε δυο πράγματα για να μη τα πω εγώ;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ακούστε, δεν χρειάζεται. Εμείς εδώ κάνουμε διευκρινιστικές

Μ. ΑΔΑΜΗ: Μα είναι διευκρινιστικό γι' αυτούς που δεν έχουν έρθει. Κύριε Πρόεδρε, ένα λεπτό. Είναι διευκρινιστικό να ακουστεί και η γνώμη του Συμβουλίου για τα μέλη τουλάχιστον που δεν ήταν παρόντα. Κοιτάξτε, λέτε ότι δεν πουλάει μόνο σαπούνι. Ναι, δεν πουλάει μόνο σαπούνι. Και γιατί αυτό ενοχλεί; Παράγει σαπούνι, είναι σαφές και πουλάει και κάποια άλλα πράγματα εκτός από το σαπούνι που παράγει. Μέσα το εργαστήριο είναι σε πλήρη λειτουργία, έχει νεώτερο εξοπλισμό, πρόσφατο εξοπλισμό παράλληλα, που σημαίνει ότι ταυτόχρονα συνεχίζει να λειτουργεί, ενώ διατηρεί και τον παλιό εξοπλισμό και έχει και ένα είδος μικρού μουσείου. Βεβαίως κάπου υπάρχει λίγο μπετόν. Δεν θα πει τίποτα αυτό. σε όλα τα κτήρια που ζουν μακρόχρονα έχουν γίνει και επισκευές κάποια στιγμή και κάποια πράγματα έχουν σωθεί. Λέτε ότι έχει κατοικία στον όροφο. Μα όλες οι βιοτεχνίες εκείνη την περίοδο οι μικρές και τα εμπορικά έχουν κατοικία στον όροφο και εργαστήριο κάτω. Αυτά δεν είναι μειονεκτήματα, είναι αντίθετα στοιχεία που επιβεβαιώνουν τη σωστή χρήση της βιοτεχνίας όπως ήταν και την ιστορικότητα της. Θα ήθελα να μου πείτε τι θα μας λέγατε αν ήσαστε στην αυτοψία που δεν μας το είπαν.

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Αν ήμασταν στην αυτοψία θα μπορούσαμε να σας δείξουμε πράγματα τα οποία θα σας ήταν χρήσιμα για τα στοιχεία αυτά που χρειάζεται να συλλέξετε. Εφ' όσον δεν ήμασταν και δεν έχουμε τη δυνατότητα της εισόδου, δεν καταλαβαίνετε ότι είναι αυτονόητο ότι δεν μπορώ να σας τα πω εδώ;

Μ. ΑΔΑΜΗ: Είδαμε όλο το κτήριο, δεν μας έκρυψαν μια γωνία του κτηρίου που θα μπορούσατε να μας τη δείξετε. Προχωρήσαμε σε όλο το κτήριο, το κοιτάξαμε πάρα πολύ καλά, όχι ένας και δυο, μια ομάδα ανθρώπων ολόκληρη, ρωτήσαμε, είδαμε. Δηλαδή που θα ήταν αυτό που θα μας δείχνατε που εμείς μόνοι μας, με τα μάτια μας, γυρνώντας χώρο με χώρο με χώρο το κτήριο δεν το είδαμε; Φοβάμαι ότι εμμέσως, βεβαίως δεν είναι ο σκοπός σας αυτός, μας προσβάλετε ότι δεν ξέραμε ότι βλέπαμε. Λυπάμαι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Εκείνο που θέλω να προσθέσω είναι ότι δεν κηρύσσεται διατηρητέο ένα κτήριο μόνο αν έχει αρχιτεκτονική αξία. Κηρύσσεται για πολλούς και άλλους. Ένας λόγος που μπορεί να κηρυχθεί ένα κτήριο είναι αν έχει αρχιτεκτονική αξία. Αλλά μπορεί να έχει ιστορική, βιομηχανική, τεχνολογική, καλλιτεχνική, εθνογραφική, βιομηχανική αξία. Δεν είναι μόνο η αρχιτεκτονική του αξία. Είναι ένας από τους λόγους που μπορεί.

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Πιστεύω ότι ορισμένα πράγματα αλλιώς μιλάνε επί τόπου και αλλιώς μιλάμε αυτή τη στιγμή μέσα σε μια αίθουσα. Θα σας πω μόνο το εξής πράγμα. Το οικόπεδο αυτό έχει έκταση 510 μέτρα. Από αυτό έχει καλυφθεί ισόγειο, ακόμα και αυτό που έχει προταθεί για να κηρυχθεί διατηρητέο, το οποίο είναι μόνο 75 τ.μ. Εγώ αυτή τη στιγμή χωρίς να δημιουργώ προβλήματα όπως εθίχθη, κάνω ένα απλό ερώτημα ως δικηγόρος. Τι αξία, ποια η δέσμευση του υπολοίπου οικοπέδου αφαιρουμένου του ποσού των 75 μέτρων; Τα 510 τ.μ. θα τα

δεσμεύσουμε γιατί μέσα εκεί υπάρχουν τα 75 τ.μ. μόνο καλυμμένα; Και ρωτώ: γιατί, για ποιο λόγο; Για τις λαμαρίνες που λέει η κα Αδάμη ότι ήλεγξε και είδε; Εγώ θα σας τις δείξω αυτές.
Μ. ΑΔΑΜΗ: Και επειδή είναι λαμαρίνες, θέλω να σας πω, δεν αλλάζει τίποτα.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Περιμένετε να τα δούμε. Τα είδα λοιπόν. Ναι. «Η δυσωδία, εφάπτονται πολυκατοικίες γύρω από τα κτίσματα, εμπορικά και όντως είναι πυκνοκατοικημένη η περιοχή» Παράνομη χρήση σε ένα εργοστάσιο δεν είναι δικό μας θέμα. Είναι θέμα άλλων Αρχών.
«Έχοντας αγανακτήσει, σας παρακαλούμε να φροντίσετε για την άμεση απομάκρυνση του συγκεκριμένου εργοστασίου από την περιοχή». Εμείς δεν είμαστε αρμόδιοι για να απομακρύνουμε, είναι αρμοδιότητα του Υπουργείου. «Καθώς για την καθαριότητα και απολύμανση του χώρου». Ακόμα περισσότερο δεν είμαστε εμείς αρμόδιοι. Σε άλλες Αρχές έπρεπε να τα καταθέσετε.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Αυτό είναι ένα αίτημα γειτόνων. Εγώ σας το καταθέτω για να δείτε μια διαμαρτυρία των γειτόνων. Αλλά εγώ θα σας έλεγα το εξής, αυτό που σας λέω. Από τα 510 τ.μ. του οικοπέδου έχουν καλυφθεί τα 75 τ.μ. Για ποιο λόγο να δεσμευτεί ένα ολόκληρο οικόπεδο;
Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Μου υπενθυμίζετε τα ποσοστά των ιδιοκτητών, οι οποίοι διαφωνούν με την κήρυξη του;
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Ο μόνος που είναι σύμφωνος -σας το είπα ευθύς εξ αρχής, όμως να σας το επαναλάβω- ο μόνος που αιτείται την κήρυξη του είναι ο συνιδιοκτήτης ο οποίος έχει το 17%. Όλοι οι άλλοι είναι αντίθετοι. Και είναι ο μόνος ο οποίος είναι εξωστέος και ο μόνος που το χρησιμοποιεί. Ο οποίος είναι και εξωστέος καθότι του έχουμε κοινοποιήσει την καταγγελία.
Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Άρα όπως μας μεταφέρετε με τη λήξη του μισθωτηρίου ή ό,τι έχει θα τον αποβάλετε από τη χρήση.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Έχουμε κάνει την καταγγελία.
Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Θα τον αποβάλετε εσείς; Αυτό θέλω να μου διευκρινίσετε.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Το είπα ευθύς εξ αρχής ότι έχουμε κοινοποιήσει την καταγγελία της μίσθωσης, έχει παρέλθει η 12ετία, δεν καλύπτεται πλέον και έχει φύγει.
Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Το 73% του οικοπέδου
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: 80%.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Σας ευχαριστούμε. Αυτά τα θέλετε που καταθέσατε; Εντάξει, αφήστε τα.

Στο σημείο αυτό αποχώρησε η κα Α. Βαρδάκου δικηγόρος και προσήλθαν οι κ.κ. Σπ. Φασούλας δικηγόρος, Α. Πατούνης ιδιοκτήτης, Ν. Μπελαβίλας, Πρόεδρος Διεθνούς Επιτροπής για την Βιομηχανική Κληρονομιά, Ε. Γράτσια, Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού και Ε. Ολυμπίκου Επίκουρη Καθηγήτρια Εθνολογίας στο Τμήμα Ιστορίας στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο και μέλος του ΤΙΚΙ

ΣΠ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Εγώ λέγομαι Σπύρος Φασούλας, είμαι δικηγόρος και είμαι πληρεξούσιος δικηγόρος του κ. Πατούνη.
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Εγώ είμαι ο Απόστολος Πατούνης. Είμαι αυτός που λειτουργεί σήμερα το σαπωνοποιείο.
Ν. ΜΠΕΛΑΒΙΛΑΣ: Είμαι ο Νίκος Μπελαβίλας. Είμαι Πρόεδρος του ελληνικού τμήματος του «ΤΙΚΙ», δηλαδή της Διεθνούς Επιτροπής για την Βιομηχανική Κληρονομιά.
Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Ειρήνη Γρατσία. Εκπροσωπώ την Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού. Άλλαξε το όνομα της από Περιβάλλοντος και Πολιτιστικής Κληρονομιάς.
Ε. ΟΛΥΜΠΙΤΟΥ: Με λένε Εύη Ολυμπίτου, είμαι Επίκουρη Καθηγήτρια Εθνολογίας στο Τμήμα Ιστορίας στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο και είμαι μέλος και του «ΤΙΚΙ».
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Το θέμα το γνωρίζετε, έχει ξαναέρθει. Ακούμε τις απόψεις σας.
ΣΠ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Κοιτάξτε κ. Πρόεδρε, αν μπορώ να πω κάτι το πρώτο και κυριότερο είναι ότι πλέον η υπόθεση μετά από μια τριετία, ενός δρόμου τριετούς, είναι ώριμη πλέον κατά την κρίση σας όποια νομίζετε ότι είναι, αλλά πιστεύω ότι ο φάκελος είναι ωριμότατος, έχουν έρθει όλα αυτά που μπορούσαν να ληφθούν, δεν μένει παρά να κρίνετε.
Τώρα, για να κάνω μια μικρή αναδρομή, θα ήθελα να σας πω ότι εδώ κρίνονται 3 συνεχόμενα πράγματα. Το ένα είναι η αξία αυτού καθ' εαυτού του κτηρίου από απόψεως αρχιτεκτονικής και ιστορικής. Το δεύτερο είναι μέσα όλος ο μηχανισμός αυτού του σαπωνοποιείου που είναι ένα εργοστάσιο για την εποχή του αξιόλογο, μοναδικό στην Ελλάδα και ίσως - ίσως μοναδικό και στην Ευρώπη δηλαδή. Και το τρίτο και κυριότερο είναι ότι αυτό το εργοστάσιο βρίσκεται σε λειτουργία. Σε λειτουργία όχι σύγχρονη, σε μια λειτουργία όπως παλιά και έχει καταφέρει τα τελευταία χρόνια να επιβιώνει, να βγάζει προϊόν, το οποίο μάλιστα σε μεγάλο βαθμό το εξάγει. Δηλαδή είναι ένα ζωντανό κύτταρο στο οποίο μπορούμε να δούμε και ιστορικά την πορεία και εν πάση περιπτώσει αν θέλετε να έχουμε και κάποια προϊόντα τα οποία πλέον είναι βιολογικά ή

εν πάση περιπτώσει πολύ πιο κοντά στην παραδοσιακή παραγωγή. Ήθελα να σας πω και το εξής: ότι η αρμόδια Διεύθυνση εισηγήθηκε όπως ξέρετε θετικά. Έγινε μια αναβολή που δεν κατάλαβα βέβαια τότε εφόσον ο φάκελος ήταν αρκετά πλήρης τι χρειάζεται, αλλά εν πάση περιπτώσει, δεν το σχολιάζω και περιμένουμε μετά να γίνει μια νέα αυτοψία.
Η νέα αυτοψία απάντησε σε όλα τα υποτιθέμενα σκοτεινά σημεία, ήταν και αυτή τελείως θετική για όλα αυτά, δηλαδή ότι το εργοστάσιο λειτουργεί, είναι πράγματι ιστορικό, είναι πράγματι ο μηχανισμός ο παραδοσιακός και σε αυτό βλέπουμε να συμπίπτουν οι γνώμες όλων των αρμόδιων επιστημονικών φορέων και όσους αναφέρονται και ειδικότερα τους παρόντες
Αυτούς οι οποίοι παρεμβαίνουν, αλλά πέραν αυτού έχουμε τους «Δρόμους της Ελιάς».
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Πέστε και ποιους άλλους φορείς λέτε, εκτός από τους παριστάμενους που θα τα πουν οι ίδιοι.
ΣΠ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Θα σας πω αμέσως. Συγνώμη. Δυο λόγια. Εκτός από τους παρεμβαίνοντες τους τρεις εδώ πέρα είναι το Δίκτυο Ελαιοπαραγωγικών πόλεων, ο Σύλλογος Προστασίας Περιβάλλοντος της Κέρκυρας, ο Πολιτιστικός Οργανισμός Δρόμου της Ελιάς, είναι το Μουσείο Λαϊκών Τεχνών της Γαλλίας που έχει βιντεοσκοπήσει όπως ξέρετε, αυτό το έχουμε δώσει το βίντεο, είναι διάφοροι άλλοι φορείς της Κέρκυρας. Αλλά το κυριότερο, δεν ξέρω αν το έχετε υπόψη σας, απέστειλε αυτές τις μέρες το έγγραφο του, αλλά δεν ξέρω αν έφτασε σε εσάς, είναι το ίδιο το Τεχνικό Επιμελητήριο Κέρκυρας το οποίο μετά την ειδοποίηση που πήρε από το Υπουργείο συνεδρίασε και με δικιά του πρωτοβουλία πήρε μια απόφαση ότι πρέπει να κριθεί διατηρητέο το οίκημα αυτό, δηλαδή το εργοστάσιο, η λειτουργία. Βλέπουμε λοιπόν αν σε αυτό προσθέσουμε τις δημοσιεύσεις που γίνανε, επερωτήσεις στη Βουλή κλπ., ότι οι εισηγήσεις της αρμόδιας Διεύθυνσης συμπίπτουν όχι μόνο με τις θέσεις όλων των φορέων των επιστημονικών ή των εξειδικευμένων σ' αυτό το θέμα, αλλά θα έλεγα εκπροσωπεί πλέον και την κοινή γνώμη και του νησιού και άλλων. Διότι πέραν αυτών –αυτό θα ήθελα να τονίσω- δεν υπάρχει ουδείς ο οποίος να αρνείται, εκτός βέβαια από μια μερίδα συνιδιοκτητών, αυτό είναι τελείως κατανοητό, τους κατανοώ, είναι λίγο δύσκολο να μπορεί κάποιος να ξεπεράσει το στενό οικονομικό του συμφέρον. Εμείς όμως δεν κρίνουμε βάση αυτά, κρίνουμε με βάση το συμφέρον το δημόσιο και την πολιτιστική κληρονομιά. Θέλω να σας πω ότι αυτό το σύνολο γιατί είναι ένα σύνολο, ένα κτήριο συνολικό και με αρχιτεκτονική αξία, ένα εργοστάσιο με σπάνιο εξοπλισμό, τον ίδιο τον παλιό και μια λειτουργία, αυτά πηγαίνουν μαζί τα τρία, είναι ζωντανό δηλαδή κύτταρο, ένα ζωντανό μουσείο. Αυτό δεν έχει καμία σχέση βέβαια εάν θα το λειτουργήσει ο Πατούνης ή ο οποιοσδήποτε. Δεν είναι το αν θα είναι ο Πατούνης μέσα.
Ο Πατούνης είχε την ευαισθησία, παρ' ότι το συμφέρον του ήταν, θα μπορούσε να κρατήσει σε ένα καινούριο κτήριο το ισόγειο να έχει μια τέτοια λειτουργία αν ήθελε και να έχει και ένα όφελος, να του δώσει και ένα διαμέρισμα αν θα χτίζανε πολυκατοικία, είχε την ευαισθησία να θέλει αυτή την οικογενειακή παράδοση να την κρατήσει. Είναι ένα στοιχείο το οποίο δεν έχει βαρύνουσα σημασία. Θα μπορούσε να ήταν πρωτοβουλία του ίδιου του Υπουργείου, θα μπορούσε να ήταν του οποιουδήποτε. Αλλά το ποιος θα το λειτουργεί δεν έχει καμία σημασία. Δεν είναι ο Πατούνης δηλαδή ο οποίος αν θα πρέπει να κρατηθεί ή όχι. Ευχαριστώ πολύ.
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Εγώ δεν θα σας κουράσω περισσότερο. Με κάλυψε πλήρως ο κ. Φασούλας.
Ν. ΜΠΕΛΑΒΙΛΑΣ: Το ΤΙΚΙ σπανίως στέλνει τον Πρόεδρο του Δ.Σ. στο Συμβούλιο. Θεωρεί ότι στέλνοντας μια επιστολή έχει το κύρος ως εθνικός οργανισμός για την βιομηχανική κληρονομιά για να στηρίξει. Έχουμε πεισμώσει κ. Πρόεδρε με αυτό το μικρό και όχι κορυφαίο ως προς την έννοια της βιομηχανικής κληρονομιάς μνημείο. Είναι μικρό, σημαντικό, όμορφο, βιώσιμο μνημείο μέσα στην κηρυγμένη από την UNESCO πλέον πόλη της Κέρκυρας.
Προσπαθούσα το μεσημέρι, θεωρώντας αδικαιολόγητη την παρουσία μου εδώ για δεύτερη φορά, να καταλάβω, να βάλω κριτήρια κάτω και να δω τι δεν πληροί. Τα πληροί όλα. Και πληροί και άλλα κριτήρια που δεν αφορούν ούτε το ΤΙΚΙ ούτε την UNESCO. Πληροί και τα κριτήρια της βιωσιμότητας και της επιχειρηματικότητας. Θα μου επιτρέψετε λοιπόν χωρίς να επιχειρηματολογήσω άλλο, να σας πω και κάτι ακόμα που πιθανόν να σας ηχήσει περίεργα. Θεωρώντας ότι βρίσκομαι εδώ αδικαιολόγητα, θέλω να σας δηλώσω ότι το ΤΙΚΙ τους 3 τελευταίους μήνες παρ' ότι βρέθηκε πολλές φορές στην αντίπερα όχθη από τις αποφάσεις του Συμβουλίου και παρ' ότι κέρδισε στο Συμβούλιο της Επικρατείας εναντίον αποφάσεων του Συμβουλίου, στήριξε το Συμβούλιο, αρνήθηκε να κατηγορήσει το Συμβούλιο θεωρώντας το κορυφαίο θεσμό της προστασίας της μνημείων στη χώρα. Αυτό είναι μια δήλωση του σωματείου που εκπροσωπώ και προσωπική δικιά μου.
Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Είναι η τρίτη φορά που θα καταθέσω τα στοιχεία αυτά, αν χρειάζεται και η επιστολή. Υποστηρίζουμε την κήρυξη του κτηρίου του εξοπλισμού, της λειτουργίας για τη σημασία του που πολύ καλά τη γνωρίζετε. Και στηρίζουμε όλες τις γνωμοδοτήσεις που έχουν γίνει από το Υπουργείο Πολιτισμού. Δεν υπάρχει τίποτα διαφορετικό. Σας ευχαριστώ.

Ε. ΟΛΥΜΠΙΚΟΥ: Και εγώ το ίδιο ήθελα να σας πω. Ότι πέρα από το να θυμίσω ότι έχουμε καταθέσει ένα ομόφωνο ψήφισμα του Τμήματος Ιστορίας και δεν έχει νόημα να το επαναλάβω, ούτε να επαναλάβω τα γενικά, αλλά συμπληρώνοντας αυτό που λέει ο Νίκος Μπελαβίλας ότι αυτό το σαπωνοποιείο είναι μοναδικό, δηλαδή θεωρώ ότι είναι μεγάλο κρίμα για την πόλη της Κέρκυρας να χαθεί. Είναι από τα λίγα, ελάχιστα που μένουν στην Ελλάδα και που λειτουργούν. Αυτά για να μη σας κουράζουμε πολύ.

ΣΠ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Καταθέτω απλώς του Τεχνικού Επιμελητηρίου τη σχετική απόφαση στο Συμβούλιο σας μήπως δεν έχει φτάσει ακόμα.

Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Ένα μεγάλο μέρος αυτής της κήρυξης είναι η χρήση και η λειτουργία του εργοστασίου. Προηγουμένως οι εκπρόσωποι της άλλης πλευράς μας δήλωσαν ότι εκπροσωπεί το 83% αν δεν κάνω λάθος της ιδιοκτησίας, όπου μας είπε ότι έχει καταθέσει αγωγή εξώσεως. Ερώτηση σε εσάς. Εφ' όσον συμβεί αυτό αν έχει αυτό που λέει, πως θα διατηρήσετε τη χρήση και τη λειτουργία στο εργοστάσιο όταν ο ιδιοκτήτης σας αποβάλει;

ΣΠ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Να απαντήσω κ. Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ναι.

ΣΠ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Κοιτάξτε, εμείς δεν ζητάμε -σας το είπα και πριν- να λειτουργήσουμε προσωπικά το εργοστάσιο. Αν μπορούμε να μείνουμε και αν μπορεί να μας εξώσει, είναι μια άλλη ιστορία. Η αγωγή τους δεν έχει τόση βάση. Μη ξεχνάτε ότι υπάρχει μια διπλή ιδιότητα στον κ. Πατούνη. Η ιδιότητα του συνιδιοκτήτη, δηλαδή του συγκοινωνούν, αφού θέλετε νομική δηλαδή τεκμηρίωση του συγκοινωνούν, είναι μια κοινωνία και του μισθωτού. Μπορεί ο ίδιος, οι ίδιοι άνθρωποι να είναι συγχρόνως μισθωτές ενός οικήματος του οποίου είναι συνιδιοκτήτες και ιδιοκτήτες. Επομένως η θέση του σαν συνκοινωνού, του επιτρέπει ορισμένα πράγματα που είναι καταχρηστική άσκηση, γιατί αν σταθούμε μόνο σε μια αύξηση μισθώματος το οποίο μπορούμε να πάρουμε αν έχει και μια βάση, πέραν αυτού υπάρχει μια κατάχρηση δικαιώματος αν έναν χώρο που θα πρέπει να προστατευτεί για μια ορισμένη χρήση, αέρας, αν θελήσουν να το αφήσουν ξενοίκιαστο. Τώρα, αυτό όμως που θέσατε, σας απάντησα προηγουμένως γιατί το ρωτήσατε νομικά ποια είναι η αιτιολόγηση αυτών των οποίων είπα, αλλά βασικά δεν καταλαβαίνω τι θέση έχει στο παρόν Συμβούλιο. Το παρόν Συμβούλιο κρίνει αν ένα κτήριο, ένα εργοστάσιο ένα εργαστήριο, κάπου ένας χώρος, είναι διατηρητέος με τις μορφές που είπα. Αν κριθεί διατηρητέο, ας βγάλουν τον Πατούνη και ας το αναλάβει κάποιος άλλος. Σας είπα το εργοστάσιο, αυτή η παράδοση, αυτό το ιστορικό πράγμα εκεί πέρα, το μοναδικό στην Ελλάδα, δεν είναι ανάγκη να το έχει ο Πατούνης, δεν είναι ανάγκη να είναι μέσα ο Πατούνης. Εγώ σας λέω ότι γίνεται έξωση. Εσάς σας ενδιαφέρει, πρέπει να διατηρηθεί, πρέπει να διατηρηθεί όλος αυτός ο εξοπλισμός ο σπάνιος; Πρέπει να διατηρηθεί η λειτουργία για να μπορούμε να έχουμε ένα ζωντανό κύτταρο να το βλέπουμε ή όλα αυτά θα πρέπει να τα γκρεμίσουμε στο όνομα του κέρδους; Το οποίο είναι θεμιτό να το ζητάνε ορισμένοι από τους συνιδιοκτήτες, είναι αθέμιτο να το θέτουν και να το συζητάνε μέλη της Επιτροπής. Ευχαριστώ.

Α. ΘΕΟΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ: Σε συνέχεια αυτού που είπατε, εγώ ήθελα να σας ρωτήσω ότι, για οποιονδήποτε λόγο, δεν λέω για την έξωση, αυτό παίζεται κερδίζει δεν κερδίζει αυτός, έτσι δεν είναι;

ΣΠ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Δεν έχει και σημασία, ναι.

Α. ΘΕΟΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ: Και δεν απασχολεί. Πως μπορεί να εξασφαλιστεί ότι αν με οποιοδήποτε τρόπο φύγει ο Πατούνης από τη μέση θα δουλεύει άλλος που θα δουλεύει το σαπωνοποιείο; Γιατί θα χαρακτηριστεί ως σαπωνοποιείο.

ΣΠ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Όταν αυτό το Συμβούλιο σε διάφορες άλλες αποφάσεις του πήρε διάφορες θέσεις, κρίνει διατηρητέο κάτι, ακόμα και αν ένα κτίσμα παμπάλαιο, είσαστε σίγουροι ότι αυτό το κτίσμα δεν θα αφεθεί να καταρρεύσει; Είσαστε σίγουροι ότι όλος αυτός ο στόχος ο ωραίος θα μπορούσε τελείως να πραγματοποιηθεί; Τότε δεν θα έπρεπε να κάνουμε καμία προσπάθεια. Αλλά σας λέω το εξής. Αυτή τη στιγμή ο Πατούνης εγώ πιστεύω ότι δεν μπορεί να εξωστεί όχι για άλλο λόγο, διότι ακριβώς είναι κατάχρηση δικαιώματος. Όμως μπορεί να το αρπάξει κάποιος άλλος. Δεν το ξέρουμε.

Ν. ΜΠΕΛΑΒΙΛΑΣ: Ήθελα να συμπληρώσω, ότι η διατήρηση της χρήσης είναι έννοια προστασίας του μνημείου. Δεν αφορά τον ιδιοκτήτη, την αστική σχέση που έχει με το ακίνητο. Είναι τρεις χρήσεις. Αφορά τους θερινούς κινηματογράφους, αφορά το "ZONAR'S", αφορά μια σειρά κτήρια. Αφορούν όμως με σαφή τρόπο από τις διεθνείς χάρτες τη χρήση και κατά τη γνώμη μας αυτή η χρήση είναι αλληλένδετη με τον εξοπλισμό και το κτίσμα. Δηλαδή είναι δηλαδή ένα σύνολο, το οποίο αξίζει να διατηρηθεί ως ενιαίο και αδιάσπαστο. Η Κέρκυρα έχει νέο καθεστώς πλέον. Το πανεπιστήμιο ενδιαφέρεται, το δικό μας πανεπιστήμιο επίσης, το Πολυτεχνείο της Αθήνας βοήθησε. Επισκέπτονται άνθρωποι., ερευνητές, μαθητές, σχολεία

αυτό τον χώρο. Μπορούμε να φανταστούμε και να ονειρευτούμε. Στη συνέχεια δεν έχουμε άλλο για να το χάσουμε και να στήσουμε κάτι καινούριο.

ΣΠ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Προσέξτε, είπατε ότι παλιά ήταν αλλιώς κλπ. Συγνώμη, μιλάω σαν πολίτης αυτή τη στιγμή και όχι σαν δικηγόρος που παρίσταμαι. Το Συμβούλιο σας θα κρίνει αν θα είναι διατηρητέο κάτι από τα προβλήματα; Αυτή είναι η προστασία που έχετε στην κληρονομιά την πολιτιστική; Δεν νομίζω ότι είναι του παρόντος ότι σε αυτό το τραπέζι, σε αυτό το Συμβούλιο πρέπει να μπαίνουν τέτοια θέματα.

Α. ΚΛΑΔΙΑΣ: Δεν θα πείτε και στο Συμβούλιο τι θα πει. Το Συμβούλιο δεν επηρεάζεται από άλλου είδους θέματα. Το μόνο που το ενδιαφέρει είναι αν συντρέχουν ή όχι οι προϋποθέσεις του νόμου για να κηρυχτεί ένα μνημείο. Σε αυτό να είστε σίγουρος, δεν υπάρχει αμφιβολία. Μπορεί βέβαια να λέγεται κάτι, να ακούγονται κάποιες απόψεις, αυτό δεν σημαίνει ότι το Συμβούλιο επηρεάζεται από οποιαδήποτε εκτός του νόμου κριτήρια.

ΣΠ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Θα με εξέπληττε και σαν νομικό αλλά και σαν πολίτη. Ευχαριστώ.

Α. ΚΛΑΔΙΑΣ: Ευχαριστούμε πολύ. Γεια σας.

Στο σημείο αυτό αποχώρησαν οι κ.κ. Σπ. Φασούλας δικηγόρος, Α. Πατούνης ιδιοκτήτης, Ν. Μπελαβίλας, Πρόεδρος Διεθνούς Επιτροπής για την Βιομηχανική Κληρονομιά, Ε. Γράτσια, Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού και Ε. Ολυμπίκου Επίκουρη Καθηγήτρια Εθνολογίας στο Τμήμα Ιστορίας στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο και μέλος του ΤΙΚΙ

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Καταρχήν ήθελα να πω εγώ ότι την προηγούμενη φορά είχαμε θέσει και το θέμα που είχε τεθεί από την άλλη πλευρά για το θέμα της αυτοψίας. Από ότι μου είχε πει και η Υπηρεσία που είχα ρωτήσει, δεν είχαν υποβάλει κανένα έγγραφο που να λένε «καλέστε μας και στην αυτοψία». Πρώτον αυτό. Και δεύτερον η αυτοψία δεν είναι συνεδρίαση του Συμβουλίου, οι απόψεις έχουν κριθεί, τις έχουν πει, αντικειμενικά η Επιτροπή πήγε και διαμόρφωσε, έκανε ένα πρακτικό αυτοψίας, είδε όλο το κτίριο, όλα τα μηχανήματα, δεν νομίζω ότι χρειαζόταν να κληθούν ιδιαιτέρως αφού δεν είχαν και ιδιαίτερο αίτημα για αυτοψία από ότι με διαβεβαίωσε η Υπηρεσία δηλαδή που είχε το φάκελο, δεν φαίνεται να είχαν υποβάλει αίτημα να παρίστανται και στην αυτοψία. Ήθελα να ρωτήσω απλώς την κα Αθανασιάδου, η πρόταση σας, η εισήγηση σας αφορά και όλο το οικόπεδο, τα 500 τ.μ. που λέει η κυρία; Μόνο το κτήριο.

Α. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΟΥ: Το κτήριο, την περίμετρο.

Μ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ: Επειδή δυστυχώς αναφέρθηκε ο "ZONAR"S και αναφέρω και τον Ορφανίδη, η Μαρία, ο Αλέξανδρος και εγώ ήμασταν μάρτυρες του πώς δεν τηρήθηκαν οι κανόνες της κήρυξης in situ και ο κ. Καίσαρης έγδυσε σιγά - σιγά και απάλειψε όλα τα στοιχεία. Όπως επίσης και του «ΦΛΟΚΑ» και του «ZONAR'S» και το φαρμακείο της Κέρκυρας επίσης. Θέλω να πω δηλαδή ότι το in situ πολλές φορές έχει καταπατηθεί απολύτως. Ευχαριστώ πολύ.

Γ. ΤΣΙΑΡΑΣ: Εγώ δεν ήμουν παρών, αλλά θα με ενδιέφερε η γνώμη ακριβώς των μελών του Συμβουλίου που ήταν παρόντα εκεί, κάνανε την αυτοψία γιατί αυτό για μένα μετράει περισσότερο και θα ήθελα αν η γνώμη τους είναι ομόφωνη ή όχι. Γιατί κάπου νομίζω αυτό οφείλουμε σαν Συμβούλιο να το λάβουμε ως βαρόμετρο σαν κριτήριο. Τουλάχιστον για μένα αυτό μετράει.

Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Εγώ για το κτήριο καθ΄ εαυτό κτήριο προφανώς διαφωνώ με αυτές τις λαμαρίνες και όλο αυτό τον αχταρμά κτισμάτων να το κηρύξετε ως μνημείο. Είναι όντως σοβαρό το ζήτημα του εξοπλισμού και της χρήσης. Αυτά όμως, όσον αφορά τη χρήση είναι βέβαιο ότι είναι επισφαλής. Θα πρότεινα να κηρύξουμε μόνο τα μηχανήματα.

Π. ΚΑΡΥΔΗΣ: Πήγαμε εκεί και είμαστε και εγώ και οι συνάδελφοι όσοι πήγαμε στη διάθεση του Συμβουλίου να εξηγήσουμε οτιδήποτε θα ήθελαν τα λοιπά μέλη. Το θέμα του οικοπέδου πρέπει να διευκρινιστεί, διότι θεωρώ ότι ολόκληρη η κάτοψη που καταλαμβάνει το οικόπεδο, δηλαδή το κτήριο και ένας διάδρομος, ο οποίος φτάνει μόλις και με τα βίας για να μπαίνουν οι άμαξες παλιότερα και τα ζώα τώρα και τα αυτοκίνητα, είναι ακριβώς για τη λειτουργική εξυπηρέτηση της βιοτεχνίας. Επομένως το να εξαιρέσουμε μια στενή λωρίδα πάνω στην οποία είναι εκτεθειμένα όλα τα παλαιά όργανα, τα οποία είχαν για το σαπούνι που είναι όλη η ιστορία και είναι εκτεθειμένα όλα πάνω αυτά, νομίζω ότι είναι λάθος, διότι θα πάθει ασφυξία το όλο σύστημα.

Επομένως δεν υπάρχει κάτι το οποίο, είναι λειτουργικός, λειτουργικότατος, επομένως δεν μπορούμε να λέμε για τη συγκεκριμένη περίπτωση οτιδήποτε πέραν ολοκλήρου του οικοπέδου. Πρέπει να κηρυχθεί ολόκληρη η εγκατάσταση, είναι μια συγκεκριμένη εγκατάσταση, λειτουργικά σωστή, ολοκληρωμένη, δεν μπορείς να κηρύξεις ένα κομμάτι. Όσα στοιχεία εξοπλισμένου σκυροδέματος υπάρχουν έγιναν κατά τη διάρκεια παλαιών ετών για την εξυπηρέτηση του κτηρίου. Είναι πράγματι πολύ ενδιαφέροντα από πλευράς στατικής, διότι έχουν κάτι υποστυλώματα παλιά, κάποια θεμέλια εκεί πέρα. Είναι πραγματικά ένα κομμάτι, το οποίο

πρέπει να διατηρηθεί, διδάσκει τους νεώτερους και πιστεύω ότι έχουμε υποχρέωση πάση θυσία να διατηρήσουμε ολόκληρη την εγκατάσταση όπως είναι. Και πάλι είμαι στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε συμπληρωματική πληροφορία. Ευχαριστώ.

Μ.ΑΔΑΜΗ: Το γιατί, διότι αποτελεί ένα, ίσως το μοναδικό δείγμα σαπωνοποιίας που λειτουργεί συνέχεια από τον 19ο μέχρι σήμερα με τον ίδιο παραδοσιακό τρόπο, απλώς κάποια εξαρτήματα προφανώς αλλάζουν. Μέσα διατηρούνται όλες οι παλιές σφραγίδες, όλα τα παλιά εξαρτήματα και αποτελεί ένα μικρό μουσείο σαπωνοποιίας εν λειτουργία, εν πλήρη λειτουργία και είναι και βιώσιμο, διότι έχει άφθονες παραγγελίες και από το εξωτερικό. Δηλαδή δεν το κρατάμε με το ζόρι, ζει μόνο του.

Μ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ: Κύριε Πρόεδρε επειδή είστε και έγκριτος νομικός, θα ήθελα να σας ρωτήσω δεν είναι υπέρμετρη δέσμευση της περιουσίας των ανθρώπων να χαρακτηριστεί in situ, δηλαδή εάν κάποια στιγμή θέλει να λειτουργήσει το σαπωνοποιείο σε άλλο χώρο και πάρει τα μηχανήματα και τα πάει αλλού, αλλάζει κάτι; Διότι αν μου επιτρέπετε, εγώ το έχω ξαναπεί, είμαι σχεδόν κατηγορηματικά αντίθετη σε κτήρια τα οποία κηρύσσουμε εν επαφή με άθλιες πολυκατοικίες. Αυτό είναι μεταξύ δύο πολυκατοικιών συν το ότι το κτήριο κατά την άποψή μου δεν είναι ιδιαιτέρου ενδιαφέροντος αλλά ταυτόχρονα βρίσκεται εν επαφή ανάμεσα σε δύο πολυκατοικίες. Δηλαδή εάν ο κύριος μετακινηθεί, ο κ. Πατούνης με τα πολύτιμα εργαλεία και τα πολύτιμα υλικά του και το μετακινήσει αλλού τι αλλάζει, τι αλλοιώνεται;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Μα εκεί έχει λειτουργήσει μέσα στον ίδιο χώρο για χρόνια τον 19ο αιώνα, με μηχανήματα που ακόμα είναι εν λειτουργία. Τι θέλετε κα Αδάμη να μας πείτε;

Μ.ΑΔΑΜΗ: Το ίδιο το κτήριο είναι χαρακτηριστικό δείγμα κατοικίας με βιοτεχνικό χώρο κάτω. Αυτού του είδους τα κτήρια προφανώς δεν είναι αρχοντικά, είναι μια βιοτεχνία με από πάνω, όπως χαρακτηρίζουμε κατάστημα με κατοικία στην Αθηνάς, είναι απλή λογική. Και αν ο κ. Πατούνης συνεχίσει και εκσυγχρονίσει και θέλει να φύγει, αυτό θα παραμείνει ως μουσείο;

ΕΜ. ΜΠΙΡΗΣ: Απλώς εγώ υπενθυμίζω ότι και οι διακηρύξεις και ο νόμος επιβάλλει και τον χώρο και τον τόπο να παραμένουν, να μην υπάρχει μετακίνηση.

Α. ΘΕΟΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ: Επειδή ο πρώτος εγκληματίας στο θέμα ήμουν εγώ, το 2005 είχα εισηγηθεί να χαρακτηριστεί αλλά δεν έλεγα ποτέ in situ τον εξοπλισμό. Ακριβώς επειδή έχουμε παραδείγματα άλλων εργοστασίων πάρα πολλά, τα οποία έκλεισε, έφυγε ο ιδιοκτήτης, πέθανε ο άνθρωπος, οτιδήποτε και ερειπώσανε μετά, διότι δεν βρίσκαμε άνθρωπο να πάει να τα φτιάξει. Να πω μερικά; Στη Δράμα καπναποθήκες. Έχουμε και άλλα παραδείγματα, στα οποία αλλάζουμε χρήση πλέον. Γιατί να το κάνουμε in situ;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Έχουμε την εισήγηση που λέει να χαρακτηριστεί in situ. Έχουμε άλλη άποψη; Ο κ. Στεφανόπουλος.

Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Η δική μου θέση είναι ότι να κηρυχθεί ο εξοπλισμός, τα μηχανήματα διότι όπως ανέλυσα, το κτήριο όχι in situ, το κτήριο σαν καθεαυτό κτήριο, τουλάχιστον εξ όσων βλέπουμε είναι κάποιες σκουριασμένες λαμαρίνες σε όλο το επίπεδο, δεν αποτελεί ένα δείγμα κάποιας κατασκευής, είναι έτσι ως έτυχε, δεν βλέπω τίποτε το ιδιαίτερο που πρέπει να διατηρήσουμε. Όσον αφορά την κρίση, είναι όχι μόνο επισφαλής, από την όλη διαδικασία διεφάνη ότι η χρήση δεν μπορεί να διατηρηθεί στο συγκεκριμένο σημείο.

Ακούσαμε και τις δύο απόψεις και έχουμε διαμορφώσει άποψη. Η άποψή μου είναι και εκείνο που είναι εφικτό και πραγματικό, είναι να διατηρηθεί ο εξοπλισμός, να κηρύξουμε τον εξοπλισμό και μόνο και τίποτε άλλο και όχι in situ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Έχουμε την εισήγηση και έχουμε την άποψη του κ. Στεφανόπουλου που λέει να κηρυχθεί μόνο ο εξοπλισμός και όχι in situ. Ποιοι είναι με την εισήγηση; Εσείς είσαστε να μην κηρυχθεί μόνο ο εξοπλισμός. Κατά πλειοψηφία μειοψηφούντων των κυρίων Στεφανόπουλου, Θεοχαρόπουλου και της κας Μιχαηλίδου που έχουν τη γνώμη να κηρυχθεί μόνο ο εξοπλισμός και όχι in situ. Διατυπώστε τη γνωμοδότηση.

7) Ύστερα από τα παραπάνω και κατόπιν φανερής ψηφοφορίας των μελών του, το κεντρικό Συμβούλιο νεοτέρων Μνημείων, γνωμοδοτεί **κατά πλειοψηφία**, (μειοψηφούντων των μελών του Συμβουλίου, κας Μαρίας Μιχαηλίδου, του κ. Γεωργίου Στεφανόπουλου και του κ.Αλέξανδρου Θεοχαρόπουλου, που τάσσονται υπέρ του χαρακτηρισμού μόνο του εξοπλισμού του Σαπωνοποιίου)

Υπέρ του χαρακτηρισμού ως μνημείου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 1β του νόμου 3028/2002, του κτηρίου της **«Σαπωνοποιίας ΠΑΤΟΥΝΗ»** με τον εξοπλισμό του IN SITU, σύμφωνα με τον συνημμένο κατάλογο, και όπως αυτό εμφανίζεται στο τοπογραφικό διάγραμμα του μηχανικού κ. Βραχλιώτη-Μπάτη και με στοιχεία 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,1 (υπογεγραμμένου από τον Προεδρεύοντα του Συμβουλίου κ. Αντώνιο Κλαδιά) φερόμενης ιδιοκτησίας Απόστολου Πατούνη, κληρονόμων Αχιλλέα Πατούνη, οικογένειας Μαρίας χήρας Κων/νου Παππά και Νικολάου Κολάγγη, μεταξύ των οδών **Ιωάννη Θεοτόκη (πρώην Αβραμίου)** και **Γεράσιμου Μαρκορά**, στην πόλη της **Κέρκυρας**, διότι:

1)η «Σαπωνοποιία ΠΑΤΟΥΝΗ» αποτελεί σημαντική μαρτυρία της βιομηχανικής άνθησης στην Κέρκυρα του 19ου αι. που εξακολουθεί να λειτουργεί χρησιμοποιώντας μέρος του αρχικού εξοπλισμού, με τις ίδιες παραδοσιακές τεχνικές παραγωγής και για το λόγο αυτό είναι σπάνια σε ολόκληρη την ελληνική επικράτεια και ιδιαίτερα σημαντική για τη διατήρηση της μνήμης της παραγωγής και επεξεργασίας των προϊόντων της ελιάς, που σταδιακά εκλείπει.

2) το κτήριο, πέρα της ιστορικότητας που αφορά τη χρήση, διαθέτει και αξιόλογα μορφολογικά και αρχιτεκτονικά στοιχεία, καθώς και στοιχεία της εποχής που τεκμηριώνουν την αρχιτεκτονική τυπολογία των κτισμάτων του τέλους του 19ου αι. τα οποία στο ισόγειο είχαν επαγγελματική χρήση και στον όροφο κατοικία.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ
Από την Πράξη με αριθ. 3/14.2.08
του ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
Αθήνα..... 27-3-08....
Η Γραμματέας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ,
ΜΟΥΣΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΝΕΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Ταχ. Δ/νση :Ερμού 17
Ταχ. Κώδικας :10186 Αθήνα
Πληροφορίες :Β. Αλεκτορίδου
Τηλέφωνο :210 32 32 611
FAX :210 32 33 351

Αθήνα, 28/1/2008
Αρ. Πρωτ.
ΥΠΠΟ/ΔΙΝΕΣΑΚ/8564/219

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Αρ. Πρωτ	Φ	Ημερομηνία
343	ΣΑΚ	17.3.08

ΠΡΟΣ: Κεντρικό Συμβούλιο
Νεωτέρων Μνημείων
Πλατεία Καρύτση 10
101 86 Αθήνα
ΚΟΙΝ : Πίνακας Αποδεκτών

ΘΕΜΑ: Χαρακτηρισμός ή μη ως μνημείου του κτιρίου της «ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΕΙΑΣ ΠΑΤΟΥΝΗ», με τον εξοπλισμό του IN SITU (συνημμένος κατάλογος), φερομένης ιδιοκτησίας Απόστολου Σπ. Πατούνη, κληρονόμων Αχιλλέα Πατούνη, οικογένειας Μαρίας χήρας Κων/νου Παππά και Νικολάου Κολάγγη, μεταξύ των οδών Ιωάννη Θεοτόκη (πρώην Αβραμίου) και Γερ. Μαρκορά, στην πόλη της Κέρκυρας.

Έχοντας υπόψη την Υ.Α ΥΠΠΟ/ΓΝΟΣ/49095/30-10-91 (ΦΕΚ 987/Β/28-11-91) και σε συνέχεια των Συνεδριάσεων με αρ. 36/1-11-2006 και 7/1-3-2007 του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων, κατά τις οποίες γνωμοδότησε την αναβολή λήψης απόφασης προκειμένου να συμπληρωθεί ο φάκελος και να πραγματοποιηθεί αυτοψία από μέλη του Κ.Σ.Ν.Μ., καθώς και της Συνεδρίασης με αρ. 36/6-12-07, σύμφωνα με την οποία το θέμα αναβλήθηκε, λόγω αιτήματος χορήγησης εγγράφων του φακέλου και διερεύνησης, από τον από τον Νομικό Σύμβουλο του ΥΠ.ΠΟ., εάν οι παραστάσεις των ενδιαφερομένων είναι υποχρεωτικές κατά τη διάρκεια της αυτοψίας, παραπέμπουμε το φάκελο της υπόθεσης, που αναφέρεται στο θέμα, προκειμένου να εισαχθεί στο Συμβούλιό σας για γνωμοδότηση, σύμφωνα με το Ν. 3028/2002 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς».
Στη συνέχεια παρακαλούμε να μας επιστρέψετε το φάκελο με απόσπασμα του σχετικού πρακτικού.
Οι ενδιαφερόμενοι, προς τους οποίους κοινοποιείται το έγγραφο αυτό, εάν επιθυμούν να παραστούν και να εκθέσουν της απόψεις της κατά τη συνεδρίαση του Συμβουλίου, παρακαλούνται να το δηλώσουν στη Γραμματεία του Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων (Πλατεία Καρύτση 10, 101 86 Αθήνα, τηλ. 210 32 20 816 και 210 32 31 312).
Επίσης, μέχρι την ολοκλήρωση της παραπάνω διαδικασίας, απαγορεύεται κάθε επέμβαση και εργασία στο ανωτέρω κτίριο «ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΕΙΑΣ ΠΑΤΟΥΝΗ», καθώς και στον εξοπλισμό IN SITU αυτής, σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 7 του Ν. 3028/2002.

Συνημμένα : Φάκελος υποθέσεως
Προς διανομή

Η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης
Αθηνά Αθανασιάδου

Ακριβές Αντίγραφο
Η Προϊσταμένη της Γραμματείας

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΘΩΜΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Περιβάλλοντος & Πολιτισμού

Τριπόδων 28, 10558 Πλάκα, Αθήνα, [T] +30 210 3225 245, +30 210 3316 649, [F] +30 210 3225 240,
e-mail: elet@ellinikietairia.gr www.ellinikietairia.gr

Αθήνα, 27 Φεβρουαρίου 2008
Αριθ. Πρωτ. 253. / ΕΕ-19/ΣΑΚ

Γραμματεία Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων
Υπουργείο Πολιτισμού
Πλατεία Καρύτση 10
10561 Αθήνα

Σας παρακαλώ, όπως χορηγήσετε στο Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της Ελληνικής Εταιρείας αντίγραφο των πλήρων πρακτικών από τη συνεδρίαση του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων, στις 14 Φεβρουαρίου 2008, που αφορούσε το **Σαπωνοποιείο Πατούνη στην Κέρκυρα.**

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων.

Με εκτίμηση

Ειρήνη Γρατσία

Υπεύθυνη Προγραμμάτων
Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς

Υποψη Κας ΓΡΑΤΣΙΑ fax 3225240

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ,
ΜΟΥΣΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΝΕΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Ταχ. Δ/νση :Ερμού 17
Ταχ. Κώδικας :10186 Αθήνα
Πληροφορίες :Β. Αλεκτορίδου
Τηλέφωνο :210 32 32 611
FAX :210 32 33 351

Αθήνα, 28/1/2008
Αρ. Πρωτ.
ΥΠΠΟ/ΔΙΝΕΣΑΚ/

ΠΡΟΣ: Κεντρικό Συμβούλιο
Νεωτέρων Μνημείων
Πλατεία Καρύτση 10
101 86 Αθήνα
ΚΟΙΝ : Πίνακας Αποδεκτών

ΘΕΜΑ: Χαρακτηρισμός ή μη ως μνημείου του κτιρίου της «ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΕΙΑΣ ΠΑΤΟΥΝΗ», με τον εξοπλισμό του IN SITU (συνημμένος κατάλογος), φερομένης ιδιοκτησίας Απόστολου Σπ. Πατούνη, κληρονόμων Αχιλλέα Πατούνη, οικογένειας Μαρίας χήρας Κων/νου Παππά και Νικολάου Κολάγγη, μεταξύ των οδών Ιωάννη Θεοτόκη (πρώην Αβραμίου) και Γερ. Μαρκορά, στην πόλη της Κέρκυρας.

Έχοντας υπόψη την Υ.Α ΥΠΠΟ/ΓΝΟΣ/49095/30-10-91 (ΦΕΚ 987/Β/28-11-91) και σε συνέχεια των Συνεδριάσεων με αρ. 36/1-11-2006 και 7/1-3-2007 του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων, κατά τις οποίες γνωμοδότησε την αναβολή λήψης απόφασης προκειμένου να συμπληρωθεί ο φάκελος και να πραγματοποιηθεί αυτοψία από μέλη του Κ.Σ.Ν.Μ., καθώς και της Συνεδρίασης με αρ. 36/6-12-07, σύμφωνα με την οποία το θέμα αναβλήθηκε, λόγω αιτήματος χορήγησης εγγράφων του φακέλου και διερεύνησης, από τον από τον Νομικό Σύμβουλο του ΥΠ.ΠΟ., εάν οι παραστάσεις των ενδιαφερομένων είναι υποχρεωτικές κατά τη διάρκεια της αυτοψίας, παραπέμπουμε το φάκελο της υπόθεσης, που αναφέρεται στο θέμα, προκειμένου να εισαχθεί στο Συμβούλιό σας για γνωμοδότηση, σύμφωνα με το Ν. 3028/2002 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς».
Στη συνέχεια παρακαλούμε να μας επιστρέψετε το φάκελο με απόσπασμα του σχετικού πρακτικού.
Οι ενδιαφερόμενοι, προς τους οποίους κοινοποιείται το έγγραφο αυτό, εάν επιθυμούν να παραστούν και να εκθέσουν τις απόψεις της κατά τη συνεδρίαση του Συμβουλίου, παρακαλούνται να το δηλώσουν στη Γραμματεία του Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων (Πλατεία Καρύτση 10, 101 86 Αθήνα, τηλ. 210 32 20 816 και 210 32 31 312).
Επίσης, μέχρι την ολοκλήρωση της παραπάνω διαδικασίας, απαγορεύεται κάθε επέμβαση και εργασία στο ανωτέρω κτίριο «ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΕΙΑΣ ΠΑΤΟΥΝΗ», καθώς και στον εξοπλισμό IN SITU αυτής, σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 7 του Ν. 3028/2002.

Συνημμένα : Φάκελος υποθέσεως

Εσωτερική Διανομή:
ΔΙΝΕΣΑΚ

Η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης
Αθηνά Αθανασιάδου

Ακριβώς Αντίγραφο
Ο Προϊστάμενος της Γραμματείας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Αρ. Πρωτ Ημερομηνία
1485 ΣΑΚ 14.11.06

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Δ/ΝΣΗ: Πλ. Καρύτση 10 (1ος όροφος)
ΤΗΛ. 210-32.31.312 & 210-32.20.816
ΦΑΞ: 210- 32.20.754

ΑΘΗΝΑ .....13/11/2006.

ΠΡΟΣ
κα. Ειρήνη Γρατσία
(Ελληνική Εταιρία Προστασίας Περιβάλλοντος).

ΦΑΞ ΠΑΡΑΛΗΠΤΗ: 210 3225240.

ΘΕΜΑ: Χαρακτηρισμός ή μη ως Μνημείου του Υπ. Πολιτισμού της Σαλωνοποιίας Παπάνη Φράγκης Διονυσίας Μηνά Ελευθερίου Παπάνη Ομορφιάς Μαρίας Χήρας Κωνσ/νου Παλλά και Νικ. Καλλάρη + Επαύξων αριθμού Θεοπάνη Ειρήνη Αβραμίου) και Γρ. Μαρκορά στην νότια πλευρά της Κερκύρας

Σας πληροφορούμε ότι το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων, θα συνεδριάσει στις ....15/11/2006....., ημέρα ....Τετάρτη.....
και ώρα 17:00μμ στο Αμφιθέατρο του Υπουργείου Πολιτισμού, στην οδό Μπουμπουλίνας 20 (όπισθεν Πολυτεχνείου), στην Αθήνα.
Το παραπάνω θέμα, για το οποίο ενδιαφέρεστε, θα συζητηθεί στις ...18:40.μμ περίπου.

Η Γραμματέας του ΚΣΝΜ

Ειρήνη Μαυρή
(Τηλ. 210 8201228).

ΑΝΑΦΟΡΑ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ

13 ΝΟΕ 2006 17:26

ΤΟ ΛΟΓΟΤΥΠΟ ΣΑΣ : ELLINIKI ETAIREIA
Ο ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΟΥ FAX ΣΑΣ : 00302103225240

ΑΡΙΘ	FAX ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥ	ΩΡΑ ΕΝΑΡΞΗΣ	ΧΡΟΝΟΣ ΧΡΗΣΗΣ	ΘΕΣΗ	ΣΕΛΙΔΕΣ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ
01	2106892253	13 ΝΟΕ 17:24	02'22	ΑΠΣΛ	05	ΟΚ

ΓΙΑ ΝΑ ΑΚΥΡΩΣΕΤΕ ΤΗΝ ΑΝΑΦΟΡΑ ,ΠΙΕΣΤΕ 'ΜΕΝΟΥ' #04.
ΚΑΙ ΕΠΙΛΕΞΤΕ ΟΧΙ ΜΕ ΤΟ '+' Ή '-'.

ΑΝΑΦΟΡΑ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ

14 ΝΟΕ 2006 16:38

ΤΟ ΛΟΓΟΤΥΠΟ ΣΑΣ : ELLINIKI ETAIREIA
Ο ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΟΥ FAX ΣΑΣ : 00302103225240

ΑΡΙΘ FAX ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥ ΩΡΑ ΕΝΑΡΞΗΣ ΧΡΟΝΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΘΕΣΗ ΣΕΛΙΔΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ
01 2106892253 14 ΝΟΕ 16:37 00'51 ΑΠΣΑ 01 ΟΚ

ΓΙΑ ΝΑ ΑΚΥΡΩΣΕΤΕ ΤΗΝ ΑΝΑΦΟΡΑ ,ΠΙΕΣΤΕ 'ΜΕΝΟΥ' #04.
ΚΑΙ ΕΠΙΛΕΞΤΕ ΟΧΙ ΜΕ ΤΟ '+' Ή '-'.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Αρ. Βαρ. ΣΑΚ Ημερομηνία
1343 Φ 3.12.07

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Δ/ΝΣΗ: Πλ. Καρύτση 10 (1ο όροφος)
ΤΗΛ. 210-32.31.312 & 210-32.20.816
ΦΑΞ: 210- 32.20.754

ΑΘΗΝΑ 3-12-07

ΦΑΞ ΠΑΡΑΛΗΠΤΗ: 210/3225240 **ΠΡΟΣ** κα Μαρίνη Γρατσία

ΘΕΜΑ: Χαρακτηρισμός ή μη μνημείων "ΣΑΠΩΝΟΠΟΛΙΑΣ ΠΑΤΟΥΝΗ" στην Κέρκυρα

Σας πληροφορούμε ότι το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων, θα συνεδριάσει στις 6-12-07, ημέρα Πέμπτη και ώρα 15:00, στο Αμφιθέατρο του Υπουργείου Πολιτισμού, στην οδό Μπουμπουλίνας 20 (όπισθεν Πολυτεχνείου), στην Αθήνα.
Το παραπάνω θέμα, για το οποίο ενδιαφέρεστε, θα συζητηθεί στις 15:15 μ.μ. περίπου.

Η Γραμματέας του ΚΣΝΜ

Κ. Καλύδη

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΝΕΟΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: Πλ. Καρύτση 10
ΤΗΛ. 210-3231312, 3220816
ΦΑΞ 210-3220754

188
ΣΑΚ
12.2.07

ΦΥΛΛΟ ΦΑΞ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ 12/2/08

ΑΡΙΘ. ΣΕΛΙΔΩΝ: 1

ΠΡΟΣ: κα Ειρήνη Γρατσία (Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος & Πολιτισμού)

ΦΑΞ ΠΑΡΑΛΗΠΤΗ: 210-3225240

ΘΕΜΑ: Χαρακτηρισμός ή μη ως μνημείου του μύλου της "Σαμαντσοπούλας ΠΑΤΟΥΝΗ", με τον εξοπλισμό του in situ φερόμενης ιδιοκτησίας Αποστόλου Πατούνη, μηχανικού Αχιλλέα Πατούνη, οικογένειας Μαρίας & Κυρίνας Παππά & Νικολάου Κολάζη, εντός πόλης Κέρκυρας

Σας πληροφορούμε ότι το Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων του Υπουργείου Πολιτισμού, θα συνεδριάσει στις 14-2-2008 Ημέρα Πέμπτη και ώρα 16.00μ.μ. στο Αμφιθέατρο του Υπουργείου Πολιτισμού στην οδό Μπουμπουλίνας 20 (όπισθεν Πολυτεχνείου). Το παραπάνω θέμα, για το οποίο ενδιαφέρεστε, θα συζητηθεί στις 16.45 περίπου.

Η Γραμματέας του ΚΣΝΜ

Κ. Γλυνού

12-FEB-2008 10:20 ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ Κ.Σ.Ν.Μ. 2103220754 P.01

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ,
ΜΟΥΣΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΝΕΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Ταχ. Δ/νση : Ερμού 17

Ταχ.Κώδικ. : 101 86
Πληροφορίες : Β. Αλεκτορίδου
Τηλέφωνο : 210 - 32 32 611 3253965
FAX : 210 –32 33 351

Αθήνα 3/11/2005
Αριθμ. Πρωτ.
ΥΠΠΟ/ΔΙΝΕΣΑΚ/Φ1443/237.

ΠΡΟΣ: ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

ΘΕΜΑ: Χαρακτηρισμός ως μνημείου του κτιρίου της ΣΑΠΩΝΟΠΟΪΙΑ ΠΑΤΟΥΝΗ, μεταξύ των οδών Ιωάννη Θεοτόκη (πρώην Αβραμίου) Γερ. και Μαρκορά, στην πόλη της Κέρκυρας.

Σας διαβιβάζουμε συνημμένα την εισήγηση της Διεύθυνσής μας που αφορά στο χαρακτηρισμό ως μνημείου σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3028/2002,του αναφερομένου στο θέμα κτιρίου

Παρακαλούμε να μας γνωρίσετε τις απόψεις σας εντός 2 μηνών από την παραλαβή του παρόντος , προκειμένου να τεθεί υπόψη του ΚΣΝΜ η άποψή σας (όπως ορίζεται στο άρθρο 6 παρ. 5 του παραπάνω Νόμου

Επίσης παρακαλούμε να αποστείλετε στην Υπηρεσία μας επικυρωμένο φωτοαντίγραφο των τίτλων ιδιοκτησίας του κτιρίου.

Συνημμένα: Δύο (3) φύλλα

Εσωτερική διανομή :
ΔΙΝΕΣΑΚ

Ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης
Αλέξανδρος Θεοχαρόπουλος
Αρχιτέκτων Μηχανικός

Ακριβές αντίγραφο
Ο Προϊστάμενος Γραμματείας

Απ. Στάμου

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

1. κα. Έλλη Πατούνη
Οδός Ριζοσπαστών Βουλευτών/
Ιονίου Βουλής13, 49 100 Κέρκυρα
(με απόδειξη)

2. κα. Όλγα Πατούνη
Ιωάννου Θεοτόκη 9
49 100 Κέρκυρα
(με απόδειξη)

3. κ. Αλέξανδρος Πατούνης
Οδός Ευρώτα 26
154 51, Νέο Ψυχικό Αττικής
(με απόδειξη)

4. κα. Χριστίνα Πατούνη
Οδός Ναυσικάς 16
491 00, Κέρκυρα
(με απόδειξη)

5. κα. Πολυξένη Πατούνη
Οδός Ναυσικάς 16
491 00, Κέρκυρα
(με απόδειξη)

6. κα. Μαρία Παππά
Ριζοσπαστών Βουλευτών /
Ιονίου Βουλής 10, 491 00, Κέρκυρα
(με απόδειξη)

7. κ.Σπυρίδων Παππάς
Καραϊσκάκη 42
145 62, Κηφισιά
(με απόδειξη)

8. κα. Ειρήνη Γεωργιάδη
Ριζοσπαστών Βουλευτών /
Ιονίου Βουλής 10, 491 00, Κέρκυρα
(με απόδειξη)

9. κ. Νικόλαος Κολάγγης
Πολυχρονίου Κωνσταντά 26
491 00, Κέρκυρα
(με απόδειξη)

Ρ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ
ΜΟΥΣΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΝΕΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Ταχ. Διεύθυνση: Ερμού 17
Τ.Κ.: 101.86, Αθήνα
Πληροφορίες: Ε. Αλεκτορίδου
Τηλέφωνο: 210-32.32611
ΦΑΞ 210 32 33351

Αθήνα, 20 / 10 / 2005

ΘΕΜΑ: «Χαρακτηρισμός ως μνημείου του κτιρίου της ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΕΙΑ ΠΑΤΟΥΝΗ, μεταξύ των οδών Ιωάννη Θεοτόκη (πρώην Αβραμίου) Γερ. και Μαρκορά, στην πόλη της Κέρκυρας».

ΕΙΣΗΓΗΣΗ

Η Κέρκυρα ανέπτυξε κατά τον 19° και 20° αιώνα μεγάλη βιομηχανική δραστηριότητα, που αποτυπώνεται σε οργανωμένα κτιριακά συγκροτήματα, τα οποία ως χαρακτηρισμένα μνημεία και περιμένοντας την σωστή επένδυση αποκατάστασης καταρρέουν με φθορά του χρόνου (όπως το εργοστάσιο Δεσύλλα, η ΑΕΒΕΚ, αποθήκη Κορκοτσάκη, στη περιοχή Μαντούκι).

Μια άλλη περιοχή, που συγκέντρωνε τοπικές βιομηχανίες, είναι η περιοχή Αβραμίου. Σε αυτή τη ζώνη και μεταξύ των οδών Ι. Θεοτόκη (πρώην Αβραμίου) και Γερασίμου Μαρκορά βρίσκεται η βιομηχανία σαπουνιών Πατούνη, για την οποία ο ιδιοκτήτης ζήτησε με την από 4-8-2005 αίτησή του, τον χαρακτηρισμό της ως μνημείου.

Επειδή η Κέρκυρα ήταν πάντα ελαιοπαραγωγικός τόπος, ήταν φυσικό να Υπάρχει ανεπτυγμένος και ο κλάδος της σαπωνοποιίας.

Στην Κέρκυρα λειτουργούσαν οκτώ (8) σαπωνοποιεία, ένα εκ των οποίων ήταν και αυτό της οικογένειας Πατούνη, η οποία ίδρυσε την πρώτη βιομηχανία στην Ζάκυνθο και αργότερα επεκτάθηκε και στην Κέρκυρα, με την ονομασία "Μέγα Εργοστάσιον Σάπωνος εν Ζακύνθω «ΜΠΑΖΑΚΗ ΚΑΙ ΠΑΤΟΥΝΗ» το αρχαιότερον της Ελλάδος και βραβευθέν εις τας εκθέσεις Ολυμπίων, Πατρών, Παρισίων, Σικάγου και Αγ. Φραγκίσκου δια μεταλλίου χρυσού".

Το 1930 έγινε διάσπαση της εταιρείας που λειτουργεί έως σήμερα ως "ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΕΙΟ ΠΑΤΟΥΝΗ', το οποίο γνώρισε "χρυσές εποχές" και απασχολούσε πλέον των δέκα πέντε (15) εργατών σε ημερήσια και βραδινή βάρδια, ενώ η παραγωγή του ανερχόταν στους διακόσιους πενήντα (250) τόνους σαπουνιού.

Το κτίριο

Το κτίριο είναι διώροφο, κεραμοσκεπές, με συμμετρικά ανοίγματα και στο ισόγειό του στεγάζει μέχρι σήμερα το "ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΕΙΟ ΠΑΤΟΥΝΗ" από το 1891, σύμφωνα με μαρτυρία των ιδιοκτητών Σ. και Α. Πατούνη.

Η πρόσβαση γίνεται από τρεις εισόδους, από την κεντρική στο μαγαζί του σαπωνοποιείου, από την πλάγια εξώθυρα με σιδεριές σε βοηθητικό χωρο (για την φόρτωση – εκφόρτωση των προϊόντων) και από μία τρίτη, που οδηγεί στον όροφο.
Στον άξονα συμμετρίας της πρόσοψης υπάρχει ένας πέτρινος εξώστης με τέσσερα φουρούσια και χυτοσιδήρου κιγκλίδωμα. Χαρακτηριστικά είναι επίσης το πλαίσιο της μεγάλης εξώθυρας, από λαξευμένη και ορθογωνισμένη πέτρα, όπως και στα υπόλοιπα ανοίγματα του ισογείου.
Η διαχωριστική κορνίζα μεταξύ ισογείου και ορόφου, μαρτυρά για την προσθήκη ορόφου, που σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου έγινε το 1897.
Η τοιχοποιία ακολουθεί το μικτό σύστημα από τούβλα και ημιλαξευμένες πέτρες, ενώ στο ισόγειο και στον όροφο ενισχύθηκε σε ορισμένα σημεία από οπλισμένο σκυρόδεμα, μετά το 1933.
Η στέγη του διώροφου κτιρίου είναι δίκλινη κεραμοσκεπή με βυζαντινά κεραμύδια, ενώ το τμήμα του ισογείου εργοστασίου στην πίσω πλευρά καλύπτεται από κυματοειδή λαμαρίνα πάνω σε ξύλινα ζευκτά, που αντικατέστησε την παλαιότερη κεραμοσκεπή.
Επίσης διατηρείται μέχρι σήμερα η σιδερένια καμινάδα.
Τα δάπεδα του ισογείου είναι πλακόστρωτα (το πρωτότυπο) κατά το μεγαλύτερο μέρος του και σε ορισμένα σημεία που έχουν καταστραφεί έχουν συμπληρωθεί από τσιμέντο, ενώ στον όροφο είναι ξύλινα.
Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν στο ισόγειο οι αποχετευτικοί αγωγοί για τα ακάθαρτα υγρά και οι βάσεις από λιθοδομή στα σημεία έδρασης για τις c.έρνες κα τα καζάνια.

Η κάτοψη οργανώνεται σε τρεις λειτουργικούς χώρους:
1. Στο μαγαζί όπου γίνονται οι συναλλαγές με τους πελάτες, τετράγωνης κάτοψης. Εδώ το 1940 κατασκευάστηκε το χημείο, ένα τετράγωνο ξύλινο κουβούκλιο και δίπλα βρίσκεται το φρεάτιο περισυλλογής λαδιού, ένας υπόγειος χώρος. Στο ίδιο χώρο βρίσκεται και το γραφείο επίσης ξύλινης κατασκευής, όπου ήταν παλαιότερα και το ταμείο (φωτ. 2).

Η πρόσβαση στο χώρο παραγωγής σαπουνιού γίνεται από μία μεγάλη ξύλινη δίφυλλη θύρα.
2. Στη μία πλευρά του εργοστασίου προς την μεσοτοιχία, υπάρχουν τέσσερα (4) μεγάλα ανοίγματα για τον φωτισμό και αερισμό του χώρου.
Στο εργαστήριο σαπουνιού δύο απεσσοστοιχίες από τούβλα διαιρούν το εργαστήριο σε δύο επιμέρους χώρους και αποτελούν μεταγενέστερη προσθήκη, όπως προκύπτει από σύγκριση σχεδίων προ και μετά του 1933.
Ο μεγαλύτερος χώρος είναι ο κύριος χώρος επεξεργασίας σαπουνιού όπου και βρίσκεται όλος ο μηχανολογικός εξοπλισμός του. Εκεί τοποθετούνται τα καζάνια που βράζουν τα σαπούνια, οι λίθινες στέρνες, παλιές ζυγαριές και ξέστες, η αντλία των διαλυμάτων σόδας, τα βαρέλια και οι πίλες (μεγάλα δοχεία) για το ζέσταμα μίγματος λαδιού και καυστικής ποτάσας από όπου παράγεται το σαπούνι, τα κιούπια για την αποθήκευση λαδιού, τα φορητά καλούπια μέσα στα οποία χύνεται το σαπούνι καθώς και το ξηραντήριο, ο χώρος όπου στρώνεται το σαπούνι, για τουλάχιστον τρεις μήνες, για να στεγνώσει, να σφραγιστεί, να κοπεί και να συσκευαστεί.
3. Στον ημιστεγασμένο, ορθογώνιο χώρο, από όπου στο παρελθόν έμπαιναν οι άμαξες, για τη μεταφορά πρώτων υλών και των εμπορευμάτων.
Τέλος πρέπει να επισημανθεί ότι τα περισσότερα στοιχεία της αρχιτεκτονικής και ιστορικής ανάλυσης προέρχονται από στοιχεία της πτυχιακής εργασίας της Αργυρού

Σταυρούλας με θέμα «Το βιομηχανικό πορτραίτο της Κέρκυρας του 19ου και 20ου αιώνα» που πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος «Ιστορία της πόλης και της κτιριοδομίας μετά τον 16ο αιώνα».
Πολλά σημεία της παραπάνω μελέτης εμπλουτίστηκαν από τις προφορικές μαρτυρίες των ιδιοκτητών Σπύρου και Απόστολου Πατούνη.

Η Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Ηπείρου προτείνει το χαρακτηρισμό του Σαπωνοποιείου ως μνημείου.

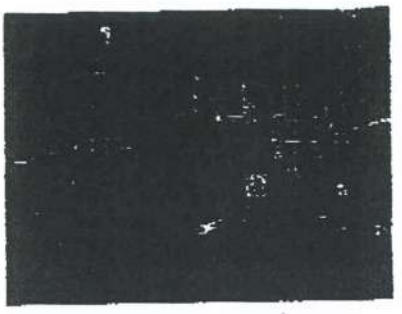
Μετά τα παραπάνω εισηγούμαστε τον χαρακτηρισμό ως μνημείου του «ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΕΙΟΥ ΠΑΤΟΥΝΗ», σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3028/2002, διότι αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό δείγμα βιομηχανικού κτιρίου, με αξιόλογα αρχιτεκτονικά, δομικά και τεχνικά χαρακτηριστικά, που είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με τη ζωή, την ιστορία και τις μνήμες των κατοίκων του νησιού.

Επίσης η σαπωνοποιεία «ΠΑΤΟΥΝΗ» αποτελεί σημαντική μαρτυρία της βιομηχανικής, άνθησης στην Κέρκυρα του 19ου αιώνα και είναι μοναδικό στον Ελληνικό χώρο, διότι λειτουργεί μέχρι σήμερα με τον ίδιο εξοπλισμό και τις παραδοσιακές τεχνικές παραγωγής.

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ	Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΗΣ Δ/ΝΣΗΣ
Β. ΑΛΕΚΤΟΡΙΔΟΥ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΘΕΟΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ	ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΑΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
& ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΗΠΕΙΡΟΥ
(ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ, ΑΡΤΑΣ, ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ, ΠΡΕΒΕΖΑΣ, ΚΕΡΚΥΡΑΣ & ΛΕΥΚΑΔΑΣ)

Ταχ. Δ/νση: Ασωπίου 9 (45 444) Ιωάννινα
Τηλέφωνο : (2651) - 78062, 25521, 78018, 28893
Fax : (26510) - 21203
email : protocol@6enm.culture.gr

ΕΙΣΗΓΗΣΗ

Σαπωνοποιείο Πατούνη

Το νησί της Κέρκυρας αποτελούσε τόπο έντονης βιομηχανικής δραστηριότητας, γεγονός που αποτυπώνεται στην ύπαρξη μεγάλου αριθμού βιομηχανικών κτιρίων οργανωμένων σε οικοδομικά συγκροτήματα ιδιαίτερου ύφους και χαρακτήρα. Στην πορεία του χρόνου ο τρόπος λειτουργίας των τοπικών βιομηχανών προσπεράστηκε από τις νέες τεχνολογίες με συνέπεια τον σχεδόν ολοκληρωτικό αφανισμό των συγκεκριμένων δραστηριοτήτων και ταυτόχρονα της χωρικής τους εκφοράς. Οι συνεχείς κατεδαφίσεις έχουν αλλοιώσει τον χαρακτήρα των συγκεκριμένων οικοδομικών τετραγώνων καταστρέφοντας σημαντικό τμήμα της ιστορικής μνήμης.
Μια από αυτές τις περιοχές που συντηρούσε μεγάλο αριθμό τοπικών βιομηχανιών εκ των οποίων σήμερα δεν υπάρχουν παρά ελάχιστες είναι η περιοχή Αβραμίου. Σε αυτή τη ζώνη και μεταξύ των οδών Ι. Θεοτόκη (πρώην Αβραμίου) και Γερασίμου Μαρκορά τοποθετείται το κτίσμα της Βιομηχανίας σαπουνιών Πατούνη.
Η οικογένεια Πατούνη ξεκινά να φτιάχνει σαπούνι από τα μέσα του 19ου αιώνα. ιδρύοντας την πρώτη βιομηχανία στη Ζάκυνθο και αργότερα επεκτείνοντας τη δραστηριότητα παραγωγής στην Κέρκυρα. Αν και με την πάροδο του χρόνου οι περισσότερες σαπωνοποιίες κλείνουν η σαπωνοποιεία Πατούνη, πιστή στην παράδοση συνεχίζει ακόμα και σήμερα να παράγει με τον ίδιο τρόπο, φυσικό και αγνό σαπούνι, για περισσότερο από ενάμιση αιώνα.

Το κτίριο της σαπωνοποιίας οργανώνεται σε τρεις χώρους:

- Το μαγαζί όπου γίνονται οι συναλλαγές, διώροφο κτίσμα με πρόσωπο επί της οδού Θεοτόκη, διαστάσεων 10.50m x9.65m,
- τον ημιστεγασμένο, ορθογώνιο χώρο από όπου έμπαιναν στο παρελθόν οι άμαξες για τη μεταφορά τω πρώτων υλών και του εμπορεύματος διαστάσεων 3.50m x 9.65m,
- τον ορθογώνιο χώρο του εργαστηρίου, της επεξεργασίας του σαπουνιού, ισόγειο κτίσμα διαστάσεων 26.60m x 10.00m.

Η κύρια όψη του κτιρίου που αναφέρεται στον πρώτο χώρο του κτιρίου είναι διαμορφωμένη με τρόπο που περισσότερο θυμίζει κατοικία εκείνης της περιόδου παρά όψη βιομηχανικού κτιρίου.
Πρόκειται για ένα διώροφο κτίσμα που στεγάζει μέχρι και σήμερα το σαπωνοποιείο Πατούνη από το 1891[1]. Η συγκεκριμένη όψη που αναπτύσσεται επί της οδού Θεοτόκη διαμορφώνεται από τρεις εισόδους, εκ των οποίων η πλατιά θύρα με σιδεριές οδηγεί σε

[1] σύμφωνα με προφορική μαρτυρία των ιδιοκτητών Σ. και Α. Πατούνη, λειτούργησε το 1981 τμήμα του ισογείου ως σαπωνοποιείο

01-11-06 11:05 FROM: ΥΠΟ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΝΕΩΤ ΜΝΗΜΙΟΝ ID: 0651212Ø3 PAGE 1

βοηθητικό ημιστεγασμένο χώρο, η κεντρική κατευθύνει στο μαγαζί του σαπωνοποιείου και η τρίτη στο οροφοδιαμέρισμα. Υπάρχει συμμετρική διάταξη στην πρόσοψη με κανονική διάταξη των παραθύρων που χαρακτηρίζονται από συμμετρία. Τα λίθινα πλαίσια (πρέκια και λαμπάδες) των παραθύρων επί της οδού Θεοτόκη εξέχουν. Πάνω από τα πέτρινα πρέκια είναι τοποθετημένα εκφορικά ανακουφιστικά τόξα από συμπαγή τούβλα. Η διαχωριστική ταινία μεταξύ ισογείου και ορόφου αποτελεί μαρτυρία για την προσθήκη ορόφου το 1897. Ο εξώστης του ορόφου, τοποθετημένος κεντρικά, τονίζει τον κάθετο άξονα της πρόσοψης και φέρει φουρούσια και σιδερένιο κιγκλίδωμα.
Η στέγη της διώροφης οικοδομής είναι δίρριχτη και επικαλύπτεται από κεραμίδια βυζαντινού τύπου.

Από την πλατιά θύρα με σιδεριές εισέρχεται κανείς στον ημιστεγασμένο χώρο. Στη μεσοτοιχία του με το μαγαζί σώζεται ξύλινο πρέκι μιας παλιότερης θύρας, δηλωτικό της επικοινωνίας των δύο χώρων. Η επικοινωνία του χώρου αυτού με το κυρίως εργαστήριο γίνεται και σήμερα από μια πλατιά, ξύλινη, δίφυλλη θύρα.
Εκατέρωθεν αυτής, επί της μεσοτοιχίας υπάρχουν 4 μεγάλα παράθυρα με κιγκλιδώματα, ώστε να εξασφαλίζεται ο φωτισμός και αερισμός του χώρου.

Από την ξύλινη, λοιπόν, θύρα οδηγούμαστε στο εργαστήριο επεξεργασίας σαπουνιού. Δύο πεσσοστοιχίες, κατασκευασμένες από τούβλα διαιρούν το εργαστήριο σε δύο επιμέρους χώρους και αποτελούν μεταγενέστερη προσθήκη, όπως προκύπτει από σύγκριση σχεδίων προ και μετά του 1933. Ο μεγαλύτερος χώρος είναι ο κύριος χώρος επεξεργασίας σαπουνιού όπου και βρίσκεται όλος ο μηχανολογικός εξοπλισμός του. Εκεί τοποθετούνται τα καζάνια που βράζουν τα σαπούνια, οι λίθινες στέρνες, παλιές ζυγαριές και ξέστες, η αντλία των διαλυμάτων σόδας, τα βαρέλια και οι πίλες(μεγάλα δοχεία) για το ζέσταμα μίγματος λαδιού και καυστικής ποτάσσας από όπου παράγεται το σαπούνι, τα κιούπια για την αποθήκευση λαδιού, τα φορητά καλούπια μέσα στα οποία χύνεται το σαπούνι καθώς και το ξηραντήριο, ο χώρος όπου στρώνεται το σαπούνι, για τουλάχιστον τρεις μήνες, για να στεγνώσει, να σφραγιστεί, να κοπεί και να συσκευαστεί.
Ο χώρος του ισογείου καλύπτεται από πλακόστρωτο δάπεδο, σωζόμενο κατά το μεγαλύτερο μέρος του και συμπληρωμένο, σε σημεία που έχει καταστραφεί με τσιμέντο. Κάτω από το δάπεδο υπάρχουν αποχετευτικοί αγωγοί που απομακρύνουν τα ακάθαρτα υγρά. Στα σημεία έδρασης για τις στέρνες και τα καζάνια υπάρχουν βάσεις από λιθοδομή.
Το ισόγειο αυτό τμήμα του κτιρίου στεγάζεται με μονόκλινη στέγη με πρόχειρη επικάλυψη από κυματοειδή λαμαρίνα, φερόμενη από ξύλινα ζευκτά. Η αρχική μορφή της στέγης φαίνεται ότι ήταν δίκλινη και σε χαμηλότερο επίπεδο από τη σημερινή, γεγονός που φανερώνεται από την τοιχοποιία επί της οδού Μαρκορά. Επί της στέγης διατηρείται μέχρι σήμερα σιδερένια καμινάδα. Στο φέροντα οργανισμό της στέγης υπήρχαν μεγάλα ανοίγματα παραθύρων που εξυπηρετούσαν λειτουργικούς σκοπούς π.χ. την ξήρανση των σαπουνιών τα οποία σήμερα έχουν κλείσει.[2]

[2] για την παρούσα εισήγηση έγινε χρήση στοιχείων της πτυχιακής εργασίας της Αργυρού Σταυρούλας με θέμα "Το βιομηχανικό πορτρέτο της Κέρκυρας τον 19ο και τον 20ο αιώνα", πραγματοποιημένη στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος "Ιστορία της πόλης και της κτιριοδομίας μετά τον 16ο αιώνα", επόπτριες καθηγήτριες Εφεσίου Ερήνη, Καλαφάτη Ελένη.

01-11-06 11:06 FROM: ΥΠΟ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΝΕΟΤ ΜΝΗΜΙΟΝ ID: 0651212Ø3 PAGE 2

Υστερα από τα παραπάνω, **εισηγούμαι** να χαρακτηρισθεί το κτίριο της σαπωνοποιίας "Πατούνη" ως μνημείο που χρήζει ειδικής κρατικής προστασίας, επειδή είναι άμεσα συνδεδεμένο με τη ζωή, την ιστορία και τις μνήμες των κατοίκων του νησιού, αποτελώντας ταυτόχρονα σημαντική άρθρωση του παρελθόντος με το παρόν καθώς συνιστά ένα από τα ελάχιστα σωζόμενα δείγματα της κερκυραϊκής βιομηχανικής αρχιτεκτονικής του 19ου αιώνα που διατηρεί τον εξοπλισμό και τις παραδοσιακές τεχνικές παραγωγής.

Η εισηγήτρια

Μαγδαλένα ΠΑΝΤΑΖΗ
Αρχιτέκτων Μηχανικός

01-11-06 11:07 FROM: ΥΠΟ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΝΕΟΤ ΜΝΗΜΙΟΝ ID: 06512120 3 PAGE 3

ΔΕΛΤΙΟ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'/ ΤΕΥΧΟΣ 1 / 2006

ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

T.I.C.C.I.H.
ΔΙΕΘΝΗΣ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ
ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ
ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

1 (2006)

ΝΕΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ TICCIH

ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΑΡΧΕΙΟΥ ΓΚΡΩΜΑΝ

Μια επιτυχία του ελληνικού TICCIH

Στις 30 Σεπτεμβρίου 2005 δημοπρατήθηκε στην Αθήνα, από τον Οίκο Δημοπρασιών Κ. Σπανού, τμήμα του Αρχείου Γκρώμαν των μεταλλείων Σερίφου. Τα μεταλλεία Σερίφου έχουν κλείσει από το 1964.

Λειτούργησαν για έναν αιώνα, από την εταιρεία «Σέριφος-Σπηλιαζέζα». Έως τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο διευθύνθηκαν από τρεις γενεές των γερμανών επιχειρηματιών Γκρώμαν. Το τμήμα του αρχείου που δημοπρατήθηκε καλύπτει την περίοδο 1900-1939 και περιλαμβάνει σημαντικά έγγραφα, μεταξύ των οποίων καταστάσεις προσωπικού, φορτωτικές, αλληλογραφία κ.ά. Το υλικό εκτιμάμαι ότι αποσπάστηκε από το ερειπωμένο διοικητήριο στο Μέγα Λειβάδι Σερίφου. Τα της δημοπρασίας πληροφορήθηκαν η Δήμητρα Μαυροκορδάτου και ο Γιώργος Μαχαίρας, οι οποίοι ενεργοποίησαν πολλά από τα μέλη του Ελληνικού TICCIH. Αποφασίσαμε να πάρουμε μέρος στη δημοπρασία, κάνοντας τις απαραίτητες κινήσεις για να εκτιμήσουμε το αρχειακό υλικό και να αποτρέψουμε την εκτίναξη της τιμής του. Τελικά κατορθώσαμε να αποκτήσουμε το αρχείο. Το τμήμα του Αρχείου Γκρώμαν που αγοράστηκε στη δημοπρασία της 30ης Σεπτεμβρίου 2005 μαζί με ένα πολύ μεγαλύτερο τμήμα, το οποίο έχει διασωθεί από το 1998, θα αποσταλεί για φύλαξη στο Ιστορικό Αρχείο Ερμούπολης - ΓΑΚ Ν. Κυκλάδων. Εκεί φυλάσσεται και τρίτο τμήμα του ίδιου αρχείου. Έτσι εκτιμάται ότι διαμορφώνεται μία βάση για την έρευνα της μεγάλης ιστορίας των μεταλλείων της Σερίφου, η οποία δυστυχώς δεν μπορεί να δημιουργηθεί στο ίδιο το νησί, λόγω της χρόνιας αναξιοπιστίας των τοπικών αρχών.

Η πρωτοβουλία αποτελεί συνέχεια της προσπάθειας του Ελληνικού TICCIH για τη διάσωση των Βιομηχανικών Αρχείων. Το κόστος της αγοράς του Αρχείου Γκρώμαν καλύφθηκε με δωρεές μελών του Ελληνικού TICCIH. Το Δ.Σ. αποφάσισε τα ονόματα των δωρητών να αναγραφούν σε κατάλογο που θα συνοδεύσει το αρχείο, στη νέα του θέση στην Ερμούπολη. Πρόκειται για τους: Αλεξάνδρα Βοβολίνη-Λασκαρίδου (Αρχείο Βοβολίνη), Γιάννη Κίζη, Ασπασία Λούβη, Ελένη Μαΐστρου, Δήμητρα Μαυροκορδάτου, Γιώργο Μαχαίρα, Μαρία Μπαλοδήμου, Νίκο Μπελαβίλα, Γιάννη Πολύζο, Λήδα Παπαστεφανάκη, Γεωργία Πανσεληνά, Αντώνη Ζ. Φραγκίσκο, Στέλλα Γκρανιά, Γιώργο Ξυδούς, Μαν. Μπέρκι, Δημ. Μαυροκορδάτου, Μανόλη Ζευγώλη, Αρχείο Μελετών Λαυρεωτικής.

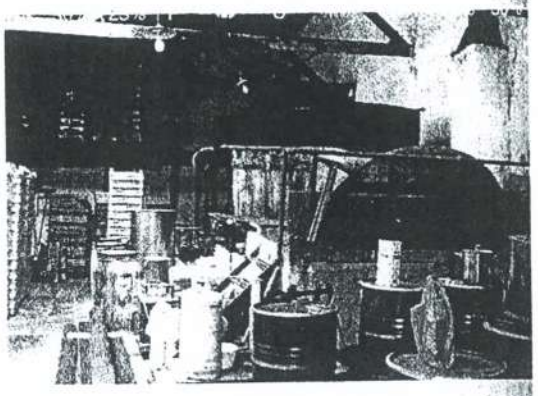
ΚΗΡΥΞΗ ΩΣ ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟΥ ΜΝΗΜΕΙΟΥ ΤΟΥ ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΕΙΟΥ ΠΑΤΟΥΝΗ ΣΤΗΝ ΚΕΡΚΥΡΑ

απόσπασμα επιστολής προς το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων του Υπουργείου Πολιτισμού

Η Διεθνής Επιτροπή για τη Διατήρηση της Βιομηχανικής Κληρονομιάς (TICCIH) - Ελληνικό Τμήμα, στηρίζει θερμά την ιδέα της προστασίας και κήρυ-

ΝΕΑ ΤΟΥ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΤΟΥ TICCIH

ξης ως διατηρητέου μνημείου του ιστορικού Σαπωνοποιείου Πατούνη στην πόλη της Κέρκυρας.

Πρόσφατα, είχαμε την τύχη να επισκεφθούμε το χώρο, μαζί με άλλα δύο μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του Ελληνικού Τμήματος TICCIH. Διαπιστώσαμε οι ίδιοι, ότι πρόκειται για μία εξαιρετικής ιστορικής αξίας βιοτεχνία, η οποία διατηρεί όλα τα στοιχεία της αρχικής της μορφής.

Όπως γνωρίζετε, το κτήριο κατασκευάστηκε περί το 1891. Υπήρξε τμήμα μιας επιχείρησης η οποία πρωτολειτούργησε στη Ζάκυνθο γύρω στο 1850. Κατά τη γνώμη μας αποτελεί ενδιαφέρον αρχιτεκτονικό δείγμα εμπορικού καταστήματος με εργαστήριο του 19ου αιώνα. Στην είσοδό του σώζεται χυτοσιδηρό κυλινδρικό υποστύλωμα, με ανάγλυφη επιγραφή, κατασκευασμένο στο μεγαλύτερο ελληνικό μηχανουργείο του 19ου αιώνα, το Μηχανουργείο Βασιλειάδη του Πειραιά. Μόνο σε λίγα νεοκλασικά του Πειραιά και της Ερμούπολης έχουν εντοπιστεί τέτοια μεταλλικά στοιχεία ίδιας προέλευσης. Εντός του κτηρίου σώζεται ακέραιος ο ιστορικός εξοπλισμός (μηχανές, εργαλεία, συσκευασίες, κτιστές εγκαταστάσεις), και το πλέον ενδιαφέρον, η αλυσίδα παραγωγής, λειτουργεί αποτελεσματικά μ' αυτόν τον εξοπλισμό. Η βιοτεχνία παράγει σήμερα προϊόντα υψηλής ποιότητας, τα οποία διοχετεύονται με επιτυχία στην εγχώρια και διεθνή αγορά. Ο χώρος είναι επισκέψιμος και αποτελεί επίσης πόλο έλξης για τους τουρίστες, τους φοιτητές του Ιονίου Πανεπιστημίου, καθώς και τα σχολεία της Κέρκυρας.

Πιστεύουμε ότι η διάσωση, προστασία και λειτουργία του Σαπωνοποιείου Πατούνη, συμβάλλει στην ανάδειξη της σημαντικής πολιτιστικής κληρονομιάς της Κέρκυρας και την τουριστική προβολή της, αλλά κυρίως στη διατήρηση της μνήμης της παραγωγής προϊόντων της ελιάς, η οποία σταδιακά εκλείπει.

[illegible] ΤΟΥ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ [illegible] ΣΤΗΝ ΚΕΡΚΥΡΑ

Το Ελληνικό Τμήμα του TICCIH στην 47η Συνεδρία του Διοικητικού Συμβουλίου του στις 13.12.2005, αποφάσισε να συνυπογράψει ψήφισμα με το Τμήμα Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου για τη διάσωση του εργοστασίου Δεσύλλα στην Κέρκυρα:

«Το βιομηχανικό συγκρότημα Δεσύλλα στη Γαρίτσα της Κέρκυρας στέγασε για ένα αιώνα περίπου (1871-1985) μια ανθηρή, για την εποχή, δραστηριότητα: την κατασκευή σάκων, σχοινιών και σπάγκων. Με χίλιους περίπου εργαζόμενους στα τέλη της δεκαετίας του 1930 και παραγωγή που έφτανε τους 2.500 τόνους, υπήρξε μία από τις σημαντικότερες τοπικές βιομηχανικές επιχειρήσεις κατά το μεσοπόλεμο.

Σήμερα, είναι ένα από τα τελευταία κατάλοιπα της βιομηχανικής ανάπτυξης της Κέρκυρας, η οποία έχει απωλέσει το σύνολο σχεδόν των εγκαταστάσεών της. Το εργοστάσιο Δεσύλλα αποτελεί αναμφισβήτητα τεκμήριο για την κατανόηση της οικονομικής και κοινωνικής ιστορίας του νησιού. Ταυτόχρονα, είναι συστατικό στοιχείο της φυσιογνωμίας και της πολιτιστικής κληρονομιάς της πόλης.

Δεν είναι πρόθεσή μας να υπεισέλθουμε σε ζητήματα ιδιοκτησίας και χρήσεων των κτηρίων

189

ΦΣΑΚ 12.2.07

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΝΕΟΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: Πλ. Καρύτση 10
ΤΗΛ. 210-3231312, 3220816
ΦΑΞ 210-3220754

ΦΥΛΛΟ ΦΑΞ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ 12/2/08

ΑΡΙΘ. ΣΕΛΙΔΩΝ: 1

ΠΡΟΣ: κα Ειρήνη Γρατσία
(Ελληνική Εταιρεία
Περιβάλλοντος & Πολιτισμού)

ΦΑΞ ΠΑΡΑΛΗΠΤΗ: 210-3225240

ΘΕΜΑ: Χαρακτηρισμός ή μη ως μνημείου του κτιρίου επί της οδού Λομβάρδου 15, στο Πεδίο του Άρεως στην Αθήνα, φερόμενης ιδιοκτησίας Δημητρίου Τσιαμήτρου, Μαζίνας Αθυμαναηλίδου, Ιφιγένειας Ζαχαράκου & Όλγας Γυράτζου

Σας πληροφορούμε ότι το Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων του Υπουργείου Πολιτισμού, θα συνεδριάσει στις 14-2-2008 Ημέρα Πέμπτη και ώρα 16.00 μ.μ. στο Αμφιθέατρο του Υπουργείου Πολιτισμού στην οδό Μπουμπουλίνας 20 (όπισθεν Πολυτεχνείου). Το παραπάνω θέμα, για το οποίο ενδιαφέρεστε, θα συζητηθεί στις 16.00 περίπου.

Η Γραμματέας του ΚΣΝΜ

Κ. Γλυνού

12-FEB-2008 10:39 ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ Κ.Σ.Ν.Μ. 2103220754 P.01

Η ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΤΕΡΩΝ BAUHAUS ΚΤΗΡΙΩΝ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ ΚΑΙ Η ΑΝΥΠΑΡΚΤΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΟΥ ΕΓΧΕΙΡΗΜΑΤΟΣ

Τά προβλήματα και οι αδικίες πού υπήρξαν ως προς το εγχείρημα της διατήρησης των νεοκλασικών δεν πρέπει να επαναληφθούν στα Bauhaus κτήρια της Αθήνας σύμφωνα με την πρόθεση του ΥΠΠΟ να <<σώσει>> τά κτήρια αυτά.
Με το να κηρύξεις Διατηρητέα , κτήρια της δεκαετίας του 30 ή του 40, μόνον εφ' όσον και όταν, οι ιδιοκτήτες ζητήσουν άδεια κατεδάφισης, χωρίς καμία προηγούμενη γνωστοποίηση και δημοσιοποίηση της πρόθεσης της πολιτείας, για διατήρηση των κτηρίων αυτών, καταλαμβάνεις εξ απίνης τους ιδιοκτήτες , κατασκευαστές , οικιστές, οι οποίοι έχουν δρομολογήσει ήδη, ΑΠΟΛΥΤΩΣ ΝΟΜΙΜΑ, την τύχη της ιδιοκτησίας τους, εκδίδοντας όλες τις απαιτούμενες άδειες και το κυριότερο κάνοντας όλα τα απαιτούμενα έξοδα για αυτές (μελέτες, συμβόλαια).
Όταν λοιπόν η Πολεοδομία και η ΕΠΑΕ (Επιτροπή Αρχιτεκτονικού Ελέγχου) δίνει Άδεια Κατεδάφισης σημαίνει ότι όλες οι υπηρεσίες είναι σύμφωνες για την κατεδάφιση του ελεγχόμενου κτηρίου. Και όμως όχι. Επεμβαίνει εκ των υστέρων η Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων, αναστέλλει την κατεδάφιση και παραπέμπει το κτήριο στο ΚΣΝΜ με το ερώτημα της διατήρησης ή μη.
Διαρκεί γύρω στο ένα ημερολογιακό έτος η κρίση του συμβουλίου και κάποιους μήνες η έκδοση της απόφασης (αν δεν πέσει ο Γενικός Γραμματέας του ΥΠΠΟ από τον τέταρτο).
Αν λοιπόν η απόφαση είναι η διατήρηση του κτηρίου, ο καλόπιστος ιδιοκτήτης έχει χάσει την μελέτη, τα έξοδα της αδείας, τον ύπνο του και τρέχει πανικόβλητος να κάνει προυπολογισμό δαπάνης αποκατάστασης-ανακαίνισης του κτηρίου.
Αν το κτήριο είναι κατ' ευχήν σε κεντρικό δρόμο ή λεωφόρο τότε το <<παραδίδει>> σε κάποια μεγάλη επιχείρηση (τράπεζα, πολυεθνική) έναντι διόλου ευκαταφρόνητου μηνιαίου μισθώματος, η οποία αναλαμβάνει και την ανακαίνιση του κτηρίου.

Αν όμως το κτήριο είναι σε έναν δευτερευούσης σημασίας δρόμο, τι συμβαίνει τότε;
Σε αυτήν την περίπτωση ή ο ιδιοκτήτης θα κρίνει ασύμφορη την ανακαίνιση και θα το μισθώσει σε μισθωτές πού θά ανεχτούν την πρό της κατεδάφισης κατάσταση του κτηρίου ή αν και αυτό είναι αδύνατο θα το εγκαταλείψει στην από την πολιτεία επιφυλαχθείσα μοίρα του.
Αν πάλι ο ιδιοκτήτης αποταθεί στην πολιτεία για την επιδότηση της αποκατάστασης, θα διαπιστώσει ότι η όλη επιδότηση συνίσταται σε μία έκπτωση επί του επιτοκίου του Ταχυδρομικού Ταμιευτήριου, ευνοική προσφορά, η οποία με δυσκολία συναγωνίζεται την επισκευαστική χρηματοδότηση των ιδιωτικών Τραπεζών.
Αν αποφασίσει ο περιβαλλοντικά ευαίσθητος ιδιοκτήτης να μην προσβάλλει τον χαρακτηρισμό και να αξιοποιήσει το υπόλοιπο του συντελεστή δόμησης θα προσκρούσει στην νομολογία του ΣτΕ, πού για να αποφύγει την έωλη, εξωννημένη και γιγαντώδη χρήση της εκ του πονηρού μεθοδευμένης μεταφοράς αυτού του συντελεστή, απέκλεισε την μεταφορά και πώλησή του από μικροιδιοκτήτες, πού με αυτό τον τρόπο θα συντηρούσαν τά διατηρητέα ακίνητά τους.
Αρα καταλήγουμε πάλι στό γνωστό σε όλους μας δεδομένο των νεοκλασικών, πού ή τα θαυμάζουμε - επιβλητικά στις κεντρικές λεωφόρους- να στεγάζουν τράπεζες ή πολυεθνικές- ενίοτε με την αντιαισθητική προσθήκη καθ' ύψος- ή τά λυπάται η ψυχή μας να ρημάζουν στα μικρά δρομάκια της Αθήνας και του Πειραιά εγκαταλειμμένα από τους ανήμπορους ή ίσως και αδιάφορους ιδιοκτήτες.

Πώς όμως νομιμοποιείται η ΕΝΜΑ/ΥΠΠΟ να καταλαμβάνει εξ' απίνης τον ανυποψίαστο Μικροιδιοκτήτη πού ενώ πηγαίνει με τον σταυρό στο χέρι , ξαφνικά αντιμετωπίζει την προσωρινή ανάκληση των αδειών πού νομίμως εξέδωσε, δηλαδή αντιμετωπίζει την Αστυνομία μόλις επιχειρίσει κατεδάφιση, την παραπομπή στο Συμβούλιο τής Επικρατείας, την παραπομπή στο ΚΣΝΜ, αλλά και την απίστευτη καθυστέρηση της δικάσιμου στο ΣτΕ, ή της συζήτησης της Υπόθεσής του στο ΚΣΝΜ;
Με το παρόν επισυναπτόμενο έγγραφο πού κοινοποιεί η ΕΝΜΑ\ΥΠΠΟ, νίπτοντας συγχρόνως τάς χείρας της, στην Πολεοδομία , στον σύλλογο αρχιτεκτόνων ΣΑΔΑΣ-ΠΕΑ, όχι όμως στην ΕΠΑΕ, θεωρεί ότι όλα θα λειτουργήσουν άψογα και ότι εφ' όσον το έγγραφο αυτό κοινοποιήθηκε στις υπηρεσίες-παραλήπτες του, χωρίς καμία άλλη ενημέρωση του πολίτη από τα ΜΜΕ, όλη η κοινωνία γνωρίζει πλέον και στρατεύεται στην υπόθεση της διάσωσης κάποιων κτηρίων πού ομοιάζουν με σύγχρονες πολυκατοικίες αλλά σε καμία περίπτωση δεν είναι νεοκλασικά με την τρέχουσα έννοια των νεοκλασικών (τραβηχτοί σοβάδες, φουρούσια και ακροκέραμα)! ! ! !
Οσοι λοιπόν καταστραφούν οικονομικά, ποιόν πρέπει να ελέγξουν, από ποιόν πρέπει <<να ζητήσουν τα ρέστα >>;Από την Πολεοδομία, από την ΕΠΑΕ, από τον μηχανικό πού εξέδωσε την άδεια, από την ΕΝΜΑ, από το ΥΠΠΟ ή από την Πολιτεία πού δεν νομοθετεί σαφώς και αδιαμφισβήτητα;
Κατά τις ημέρες της Μελίνας Μερκούρη όλη η κοινωνία γνώριζε ότι όποιο κτήριο, όποιο ακίνητο ήταν <<νεοκλασικό>>, με κεραμοσκεπή και <<τραβηχτούς σοβάδες>>, ήταν και διατηρητέο, κανένας ενδιαφερόμενος δεν μπορούσε να ισχυρισθεί ότι ήταν ανυποψίαστος, ότι κατελήφθη εξ απίνης.
Σε άλλο έγγραφο της ΕΝΜΑ με αποδέκτες το ΥΠΕΧΩΔΕ και άλλες πέντε συναφείς υπηρεσίες αναφέρεται:*Επειδή είμαστε σε διαδικασία καταγραφής και αξιολόγησης της νεώτερης αρχιτεκτονικής κληρονομιάς των 100 τελευταίων ετών, ελέγχουμε επίσης, τις κατεδαφίσεις όλων των υφισταμένων κτηρίων. Ως εκ τούτου σας παρακαλούμε να Ενημερώσετε το αρμόδιο Πολεοδομικό Γραφείο ότι στις περιπτώσεις ακινήτων που υπάγονται στις προαναφερθείσες κατηγορίες, η έγκριση της εφορείας μας είναι απαραίτητη προυπόθεση για την έκδοση Οικοδομικής Αδείας.*
Αυτό πού αποδεικνύεται εδώ είναι απλώς και μόνο η πρόθεση της υπηρεσίας να καταγράψει την Νεότερη Αρχιτεκτονική Κληρονομιά και να καταστήσει υπεύθυνες για την ματαίωση της καθ' όλα νόμιμης , πλήρως αδειοδοτημένης κατεδάφισης τις υπόλοιπες υπηρεσίες.
Ο Πολίτης, για τον οποίο τελικά δρομολογείται η προστασία της Νεότερης Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς (του), είναι μία ενοχλητική λεπτομέρεια, που δεν υπάρχει λόγος να ενημερωθεί από τά ΜΜΕ, γιατί αν ενημερωθεί καθαρά και ξάστερα για την πρόθεση της Πολιτείας να διατηρήσει όλα τά άρτια και εμπνευσμένα BAUHAUS κτήρια(υπάρχουν και κάποια πού το μόνο πού τους αξίζει είναι η κατεδάφιση) τότε θα προχωρήσει πανικόβλητος σε μαζικές αιτήσεις αδειών κατεδάφισης.
Αν ο Πολίτης γνωρίζει ότι το ακίνητό του θα τύχει μίας χειροπιαστής προστασίας από την Πολιτεία, όχι μόνον οικονομικής, αλλά και θεσμικής, πού θα προσδώσει στο ιστορικό κτήριο κύρος και θα εμπνεύσει σεβασμό, θεσπίζοντας συγχρόνως το πλαίσιο της χρήσης και της αρχιτεκτονικής διαμόρφωσης ως προς τους ενοίκους ή επιχειρηματίες πού θα φιλοξενήσει.

Αν ο Πολίτης γνωρίζει σαφώς ότι αν και το ακίνητό του δεν είναι χαρακτηρισμένο ή κηρυγμένο πρέπει οπωσδήποτε να το περάσει από τήν ΕΝΜΑ για να το κατεδαφίσει ή ακόμα συνηθέστερα για μια μετατροπή που κατά τήν γνώμη του δεν αλλοιώνει την φυσιογνωμία του κτηρίου, πλήν όμως η ΕΝΜΑ μπορεί να έχει αντίθετη γνώμη, τότε ο ενημερωμένος Πολίτης θα συνταχθεί με την προσπάθεια της Πολιτείας δηλαδή της κοινωνίας.

Αν ο Πολίτης αισθάνεται ότι είναι μια <<ενοχλητική λεπτομέρεια>> μπροστά σε σχεδιασμούς πού δεν γνωρίζει, δεν κατανοεί και εξ' αυτού τούς κρίνει αδιαφανείς, αν ο Πολίτης καταστραφεί οικονομικά, επειδή κατελήφθη εξ' απίνης, επειδή δεν λειτούργησε συνομωτικά και αστραπιαία <<λαδώνοντας>> όποιον βρισκόταν στην πορεία του, δεν έχει κανένα λόγο να συνταχθεί με τον εκ τοθ πονηρού αμετροεπή και έωλο σχεδιασμό της Πολιτείας.

Αν ο απλός Πολίτης, ο μικροιδιοκτήτης, δεν τυχαίνει ποτέ μιάς ακριβοδίκαιας απόφασης, όπως είναι ο χαρακτηρισμός μόνο του κελύφους του κτηρίου, ιδίως όταν το κτήριο καλύπτει μικρό μέρος του συντελεστή δόμησης, έτσι ώστε να υπάρχει δυνατότητα επέκτασης καθ' ύψος (τηρώντας την ίδια μορφολογία), ενώ σωρεία τέτοιων αποφάσεων λαμβάνονται για τράπεζες και πολυεθνικές, τότε ο Πολίτης έχει κάθε λόγο να βρίσκει <<πλάγιους τρόπους>>,φθάνοντας στα όρια της αυτοδικίας.

Αν ο Πολίτης καλόπιστα δεχθεί τον χαρακτηρισμό του κτηρίου του, υποβληθεί αγόγγυστα στην βάσανο μιάς γενναίας, ριζικής και αρχιτεκτονικά άρτιας ανακαίνισης και αμέσως μετά γίνει μάρτυρας αθρόων κατεδαφίσεων πανομοιότυπων κτηρίων, τότε έχει κάθε δικαίωμα να καταγγείλει με κάθε τρόπο και με κάθε μέσον την κατάφωρη αδικία πού υπέστη.

Η μη σαφής οριοθέτηση και αξιολόγηση των αρχιτεκτονικών χαρακτηριστικών των μεταγενέστερων των εκάστοτε τελευταίων 100 ετών κτηρίων, η μη <<κήρυξη>> των τελευταίων, μέσω αυτού του αποσαφηνισμού , δεν είναι παρά ένας ακήρυκτος πόλεμος πού εξαπολύει η πολιτεία ενάντια στον ανυποψίαστο και ανενημέρωτο πολίτη.

Για όλα αυτά και άλλα πολλά σας καλούμε να αποφασίσετε δίκαια γιά τά κτήρια της Λομβάρδου, μη χαράκτηρίζοντάς τα, μέχρι να υπάρξει ολοκληρωμένο σχέδιο αξιολόγησης των αρχιτεκτονικών χαρακτηριστικών των νεωτέρων των 100 ετών κτηρίων.

ΕΚΘΕΣΗ

για το Σαπουνοποιείο ΠΑΤΟΥΝΗ στην Κέρκυρα

Το κτίριο βρίσκεται σε κεντρικό δρόμο της αγοράς της πόλης της Κέρκυρας, στην οδό Ιωάννη Θεοτόκη 9. Το δε οικόπεδο είναι διαμπερές · ο πίσω δρόμος είναι μικρότερος. Στα όμορα οικόπεδα είναι ήδη κατασκευασμένες πολυόροφες οικοδομές, ενώ στην αριστερά πλευρά [βλέποντας την κύρια όψη], δίπλα στην όμορη πολυκατοικία διατηρούνται ακόμη δύο τριόροφα παλιά κτίρια.

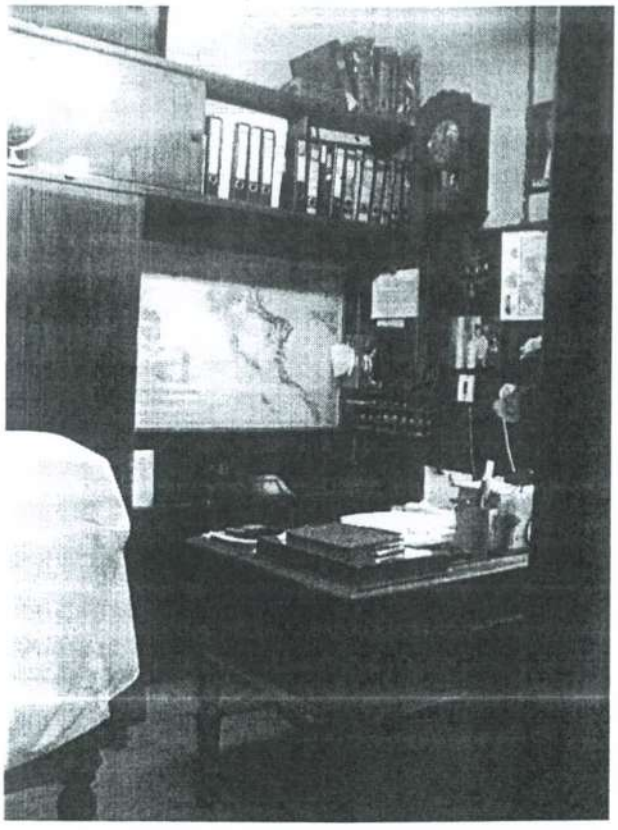

Κύρια όψη κτιρίου

Τα γειτονικά τριόροφα κτίρια, δίπλα στην ενδιάμεση πολυκατοικία

Το κυρίως κτίριο, που βρίσκεται πάνω στον μεγάλο δρόμο, διόροφο, έχει στο ισόγειο το γραφείο, το εργαστήριο και τον χώρο του πωλητηρίου.

Το εσωτερικό του γραφείου, στον ισόγειο χώρο

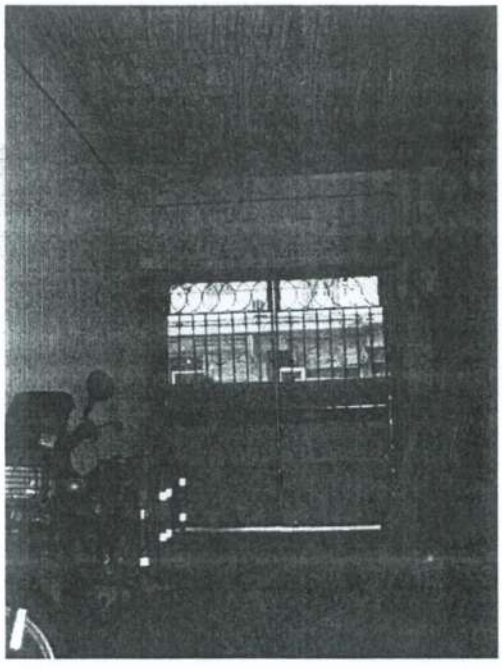
Ο πάγκος του πωλητηρίου με τον χώρο του χημικού εργαστηρίου, από πίσω

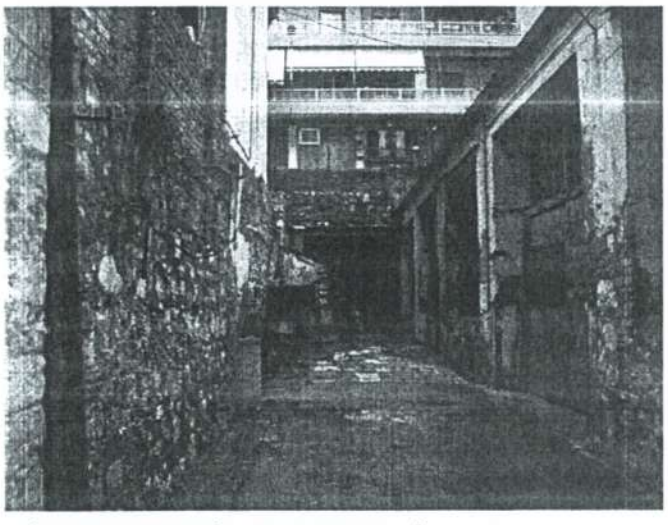
Η κτισμένη σήμερα πόρτα που οδηγούσε από τον χώρο του πωλητηρίου στον όροφο-κατοικία

Στον όροφο, όπου αρχικά υπήρχε η κατοικία της οικογένειας, οδηγούσε μία πόρτα [σήμερα κτισμένη] από τον χώρο του πωλητηρίου, η οποία διακρίνεται δίπλα στο γραφείο του ισογείου. Πρέπει να υπήρχε και κάποια δίοδος από τον κύριο δρόμο προς τον όροφο. Σήμερα αυτό το τμήμα και ο όροφος στεγάζει κατάστημα χαλιών – μοκετών.

Στην αριστερή πλευρά της κύριας όψης ανοίγεται μεγάλο θύρωμα, από το οποίο περνούσαν τα κάρα εκφόρτωσης της πρώτης ύλης, προς τον μοναδικό απολύτως υπαίθριο χώρο- επιμήκη αυλή, που εκτείνεται παράλληλα με τον στεγασμένο χώρο της αποθήκης – επεξεργασίας του προϊόντος. Το πρώτο-μπροστά τμήμα του διαδρόμου αυτού περνά κάτω από τον όροφο – κατοικία, ως διαβατικό.

Το θύρωμα εισόδου προς τον υπαίθριο χώρο

Ο υπαίθριος χώρος δίπλα στον χώρο παρασκευής του σαπουνιού

Το θύρωμα εισόδου προς την αυλή, δίπλα στον χώρο παρασκευής του σαπουνιού.

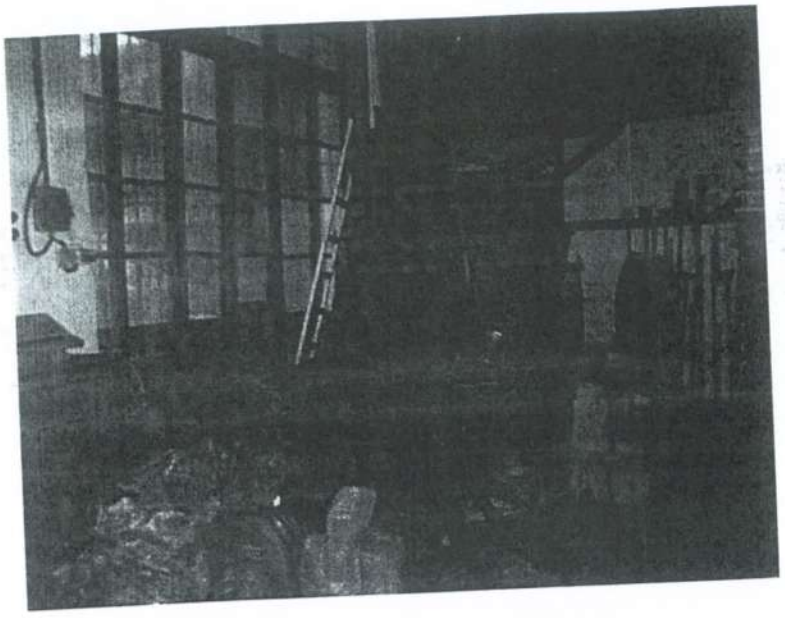
Επανερχόμενοι στον ισόγειο χώρο της σαπουνοποιϊας Πατούνη, στην πίσω πλευρά του κυρίως κτιρίου, ανοίγεται μεγάλο θύρωμα που οδηγεί στον πίσω υπόστεγο, μεγάλο χώρο παρασκευής του σαπουνιού.

Αυτός ο χώρος, που μοιάζει με στεγασμένη αποθήκη περιλαμβάνει όλα τα μηχανήματα, εργαλεία και σκεύη, τα οποία χρησιμοποιούνται ακόμη και σήμερα, στα διάφορα στάδια παρασκευής του σαπουνιού με τον παραδοσιακό τρόπο: κάδοι ανάμειξης, μετρητές λαδιού, δεξαμενές ποτάσας, αντλίες, τελάρα στερεοποίησης του σαπουνιού, εργαλεία κοπής και σφράγισης, κιβώτια φόρτωσης, ζυγαριές και ό,τι άλλο ήταν και είναι απαραίτητο από το στάδιο αρχικής επεξεργασίας έως και το τελικό της πώλησης του προϊόντος, λιανικά επί τόπου ή χονδρικά φορτωμένο σε ξύλινα κιβώτια, με τις ανάλογες σφραγίδες [τα στένσιλ των γραμμάτων με τους τόπους προορισμού είναι ακόμη αναρτημένα στον χώρο παρασκευής].

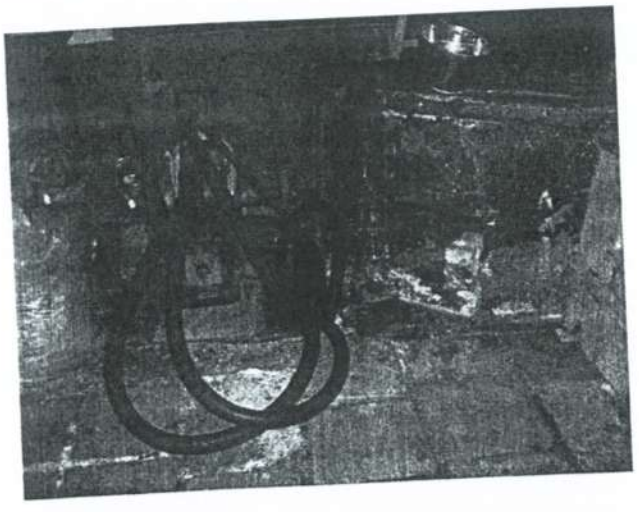

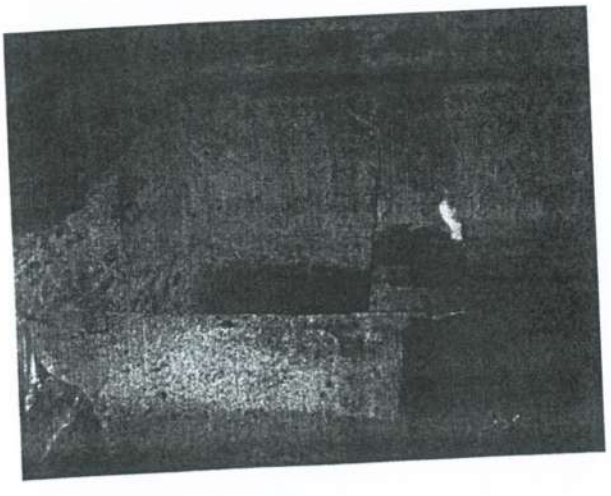

Ο παλιός κάδος βρασμού, με το καμίνι που βρίσκεται από κάτω. Σήμερα δεν χρησιμοποιείται.

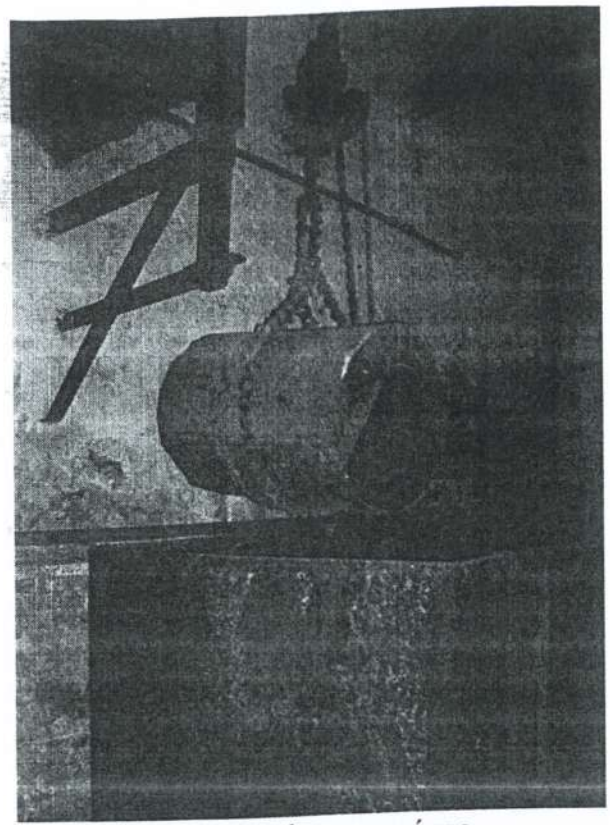

Ο νέος κάδος βρασμού, με τις αντλίες τροφοδοσίας, με όλα τα σύνεργα έγχυσης του έτοιμου υλικού του σαπουνιού στα καλούπια

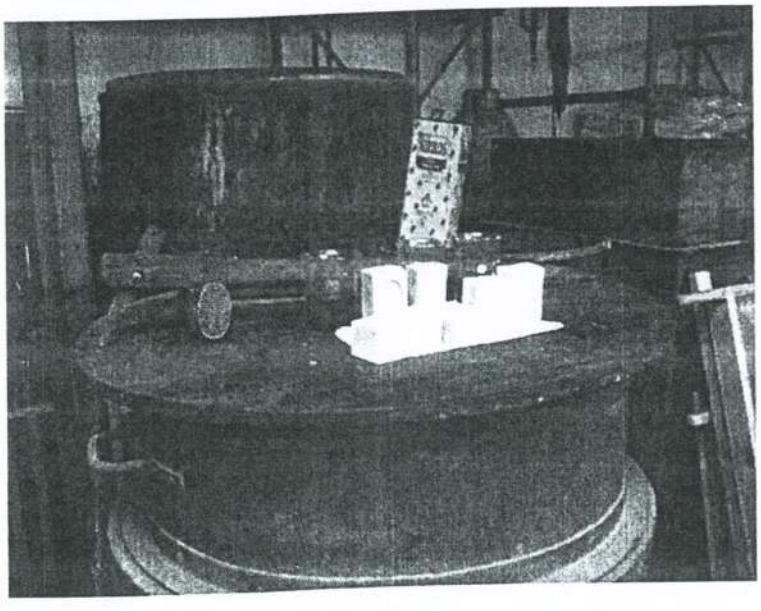

Οι δεξαμενές της ποτάσας

Το σύστημα μεταφοράς της ποτάσας

Τα εργαλεία κοπής των πλακών του σαπουνιού και της σφράγισή τους.

Η πλακόστρωση στον χώρο παρασκευής του σαπουνιού, με μία μαρμάρινη πλάκα υποδοχής ξύλινου υποστυλώματος, από το παλιότερο χαγιάτι

Οι επεμβάσεις από μπετόν, στο ίδιο σημείο του υπόστυλου χώρου, προς εκείνον της παρασκευής του προϊόντος.

Τα πατάρια με τις παλέτες

Παλιά πήλινη «ξέστα»

Μεταλλικές «ξέστες», χρησιμοποιούμενες σήμερα, για την ογκομέτρηση του λαδιού, πάνω σε απόλυτα οριζόντια μαρμάρινη πλάκα, στον χώρο παρασκευής του σαπουνιού.

Τα δεδομένα του κτίσματος, οικοδομικά και αρχιτεκτονικά είναι τα ακόλουθα: το κυρίως διώροφο κτίριο πρέπει να είναι πετρόκτιστο, ή και με συμπαγή τούβλα εποχής αγγλοκρατίας, με κεραμοσκεπή, πάρα πολύ απλό στα εξωτερικά μορφολογικά του στοιχεία.

Στον ισόγειο χώρο του πωλητηρίου, υπάρχει μόνο μία κολόνα κυλινδρική από χυτοσίδηρο, με την σφραγίδα του μηχανουργείου κατασκευής, η οποία στήριζε ένα μεγάλο κεντρικό δοκάρι, πάνω στο οποίο στηρίζονται τα δοκάρια του πατώματος του ορόφου. Με τον τρόπο αυτό άφηνε το μεγαλύτερο δυνατό ελεύθερο χώρο στο ισόγειο πωλητήριο-εργαστήριο-γραφείο, που ήταν και είναι απαραίτητο για τη λειτουργία της βιοτεχνίας-οικοτεχνίας. Οι εσωτερικές διαχωριστικές επιφάνειες, σε αυτόν τον χώρο, είναι ξύλινες.

Η κεντρική κολόνα από χυτοσίδερο, με τη σφραγίδα «ΜΗΧΑΝΟΥΡΓΕΙΟΝ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ»

Τα «στένσιλ» εγγραφής των τόπων-πόλεων προορισμού πάνω στα ξύλινα κασελάκια αποστολής των σαπουνιών

Οι πλευρικοί, περιμετρικοί τοίχοι της αποθήκης – χώρου παρασκευής του σαπουνιού, είναι κατασκευασμένοι από λιθοδομή. Η ξύλινη σκεπή, καλυμμένη από λαμαρίνα, έχει και ορθογώνιους φεγγίτες –φωτισμού-, σήμερα κλεισμένους.

Μεγάλο άνοιγμα-θύρωμα μεταξύ χώρου παρασκευής και αυλής

Ο φωτισμός του χώρου γίνεται από φεγγίτες και μεγάλα ανοίγματα που βρίσκονται στη μεγάλη πλευρά, η οποία είναι προς τον υπαίθριο αύλειο χώρο του οικοπέδου. Στο εσωτερικό της αποθήκης περιμετρικά του χώρου, σε ορισμένα σημεία, διατάσσονται ξύλινα πατάρια, όπου αποθηκεύονται τα τελάρα στερεοποίησης του σαπουνιού. Το δάπεδο σε μεγάλο του τμήμα διασώζει την αρχική του πλακόστρωση από υπόλευκο μάρμαρο. Τα ξύλινα στοιχεία ενός είδους χαγιατιού, μεταξύ χώρου πωλητηρίου και αποθήκης, κάτω από τον όροφο της κατοικίας, αντικαταστάθηκαν προπολεμικά από μπετόν [κολόνες και δοκάρια με τις διατομές της εποχής εκείνης]. Διατηρείται η μαρμάρινη πλάκα, με υποδοχή, όπου στηρίζονταν δοκάρι του χαγιατιού.

Επαναλαμβάνουμε ότι ο εξοπλισμός παρασκευής του σαπουνιού, ο οποίος εξακολουθεί να χρησιμοποιείται κατά τον παραδοσιακό τρόπο παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον. Άλλωστε η συνεχής αγορά του προϊόντος από τους ντόπιους, όπως παρατήρησα κατά τη διάρκεια της αυτοψίας, είναι η απόδειξη ότι αποτελεί μία χρήση που ακόμη λειτουργεί και αξίζει να διατηρηθεί.

Η επιγραφή του καταστήματος, πα΄νω από την κύρια είσοδο.

Συμπερασματικά, η συνεχής λειτουργία της μικρής αυτής βιοτεχνίας για περισσότερο από έναν αιώνα, στον ίδιο χώρο, πιστεύω ότι πρέπει να διατηρηθεί. Όσον αφορά τη συνύπαρξή της με το υπόλοιπο κτίριο και την άλλη χρήση, υποβαθμίζει την παραδοσιακή λειτουργία του Σαπωνοποιείου, ιδιαίτερα με τον τρόπο έκθεσης των χαλιών-μοκετών. Όσον αφορά τη σχέση του με τη γενικότερη εκμετάλλευση του ακινήτου, είναι θέμα μελέτης και επεξεργασίας, εκτίμησης της ιστορικής αξίας της παραδοσιακής λειτουργίας, συνδυασμού διαφόρων δεδομένων, που πρέπει να μελετηθούν πάρα πολύ προσεκτικά και να παρουσιαστούν από όλες τις πλευρές κατά την εξέταση της κήρυξης του σαπωνοποιείου Πατούνη, από το ΥΠΠΟ, ως ιστορικού, βιοτεχνικού μνημείου.

Θεσσαλονίκη, 22 Δεκεμβρίου 2006

ΙΩΑΝΝΑ ΣΤΕΡΙΩΤΟΥ
Δρ Αρχιτέκτων

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
για την Προστασία του Περιβάλλοντος
και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Τριπόδων 28, 105 58 Πλάκα, Αθήνα
Τηλ. 210 3225 245, Φαξ 210 3225 240
e-mail: elet@ellinikietairia.gr • **www.ellinikietairia.gr**

Αθήνα, 1 Νοεμβρίου 2006
Αρ. Πρωτ. 1396 /ΕΕ

Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων
Υπουργείο Πολιτισμού
Ερμού 17
Αθήνα

Αξιότιμα Μέλη του Συμβουλίου

Το Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς υποστηρίζει τον χαρακτηρισμό ως διατηρητέου του **Σαπωνοποιείου Πατούνη** στην πόλη της Κέρκυρας. Η κηρυξή του:
α)θα προστατεύσει ένα σημαντικό δείγμα κερκυραϊκής βιομηχανικής αρχιτεκτονικής, με αξιόλογα αρχιτεκτονικά, δομικά και τεχνικά χαρακτηριστικά, με τον πλήρη εξοπλισμό του.
β) θα διατηρήσει ένα κομμάτι της ιστορίας της σαπωνοποιίας και της βιομηχανικής άνθισης στην Κέρκυρα του 19ου αιώνα.
γ) θα συντελέσει στη συνέχιση λειτουργίας του σαπωνοποιείου και την παραγωγή φυσικού σαπουνιού με τους παραδοσιακούς τρόπους, σπάνιο πια δείγμα σε όλη την Ελλάδα
δ) θα συμβάλλει στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της Κέρκυρας.

Παρακαλούμε να λάβετε σοβαρά υπόψη τις παραπάνω αξίες του Σαπωνοποιείου Πατούνη και να αποφασίσετε για τη διατήρησή του.

Με εκτίμηση

Χάρις Καλλιγά
Πρόεδρος
Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς

Κοινοποίηση

- Διεύθυνση Νεώτερης και Σύγχρονης Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς
- Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Ηπείρου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ
21η ΕΦΟΡΕΙΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

ΠΑΛΑΙΟ ΦΡΟΥΡΙΟ ΤΚ 49 100
Τηλ. 26610 - 48310 & 48120
Fax: 26610 - 47951
Πληροφορίες: Δημ. Παπαδημητρίου

Κέρκυρα 8/11/2006

Αριθμ. Πρωτ: 1278

ΠΡΟΣ: Υπουργείο Πολιτισμού
Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων
(υπόψιν κας Μυστακίδου)
Πλατεία Καρύτση 10
ΑΘΗΝΑ

ΘΕΜΑ: Σαπωνοποιία ΠΑΤΟΥΝΗ στην πόλη της Κέρκυρας

Σε συνέχεια της προφορικής μας συνεννόησης και μετά από αυτοψία του αρχαιολόγου κ. Δημ. Παπαδημητρίου στο κτίριο της Σαπωνοποιίας Πατούνη που βρίσκεται στην οδό Ιωάννη Θεοτόκη 9 στην πόλη της Κέρκυρας διαπιστώθηκαν τα εξής:
Η εν λόγω βιοτεχνία βρίσκεται σε κανονική λειτουργία. Αποτελείται κυρίως από τρεις εσωτερικούς χώρους. Αμέσως μετά την είσοδο βρίσκεται ο χώρος που εκτίθενται τα προϊόντα (σαπούνια σε κιβώτια) καθώς και ο χώρος ενός μικρού χημείου που λειτούργησε για πρώτη φορά το 19ο αιώνα . Στον πίσω χώρο του κτιρίου, που είναι και ο μεγαλύτερος και στον οποίο γίνεται όλη η κατεργασία και η παραγωγή των σαπουνιών, βρίσκονται παλιά μηχανήματα (τεράστιο ξύλινο βαρέλι, μεγάλοι σιδερένιοι κάδοι και σωληνοκατασκευές, ξύλινα κιβώτια , κ.α) που δεν χρησιμοποιούνται πλέον, άλλα παλιά μηχανήματα που βρίσκονται σε χρήση καθώς και ο νεώτερος εξοπλισμός που έχει προστεθεί στον εσωτερικό χώρο και λειτουργεί παράλληλα με ορισμένα από τα παλιά μηχανήματα.
Υπάρχει επίσης επιμήκης αύλειος χώρος στο πίσω τμήμα του οποίου είναι αποθηκευμένα και άλλα παλιά μηχανήματα.
Το κτίριο, στο οποίο στεγάζεται η βιοτεχνία, στο μπροστινό τμήμα είναι διώροφο (ο α΄όροφος ανήκει στη Σαπωνοποιία και στον β΄λειτουργεί κατάστημα χαλιών) και καλύπτεται με δίριχτη στέγη με βυζαντινά κεραμίδια και στο πίσω μέρος ισόγειο μεγάλου ύψους (ο προαναφερθείς χώρος παραγωγής σαπουνιών) που καλύπτεται με μονόριχτη λαμαρινοκατασκευή σε ξύλινο σκελετό.
Το κτίριο είναι κτισμένο με συμπαγή πήλινα τούβλα περιόδου Αγγλοκρατίας, στον πίσω χώρο φέρει μεγάλα ανοίγματα και στην πρόσοψη αξιόλογα μορφολογικά στοιχεία (μικρό εξώστη στον όροφο με λίθινα φουρούσια, μεγάλο άνοιγμα στο ισόγειο με περιθύρωμα από επεξεργασμένους λίθους τοποθετημένους κατά το σκυφωτό τρόπο, κ.α). Επιγραφή πάνω από την είσοδο αναφέρει ότι το σαπωνοποιείο λειτουργεί από το 1850.

Συνημμένα
15 φωτογραφίες

Η Προϊσταμένη της Εφορείας

κ.α.α

Γαλιατσάτου Λειβαδά Σταυρούλα

Αρχαιολόγος

Νταμιεν Τ. Ν. Μπαλλαρ
Αρχιτέκτων μηχανικός
Αρ ΤΕΕ 075430
Άγιων Πάντων 44
Κέρκυρα 49100
Τηλ: +30 2661038038
Fax: +30 2661038669
Κιν: +30 6932250671
Email: damiencorfou@yahoo.fr

Έργο: "Χαρακτηρισμός ως μνημείο του κτιρίου της σαπουνοποιείας Πατούνη, στην πόλη Κέρκυρα.

ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΚΙΝΗΤΟΥ

Θέση οικοπέδου.

Το παλαιό διώροφο κτίριο που στεγάζει στο ισόγειο το σαπουνωποιείο "Πατούνη", από το 1891, βρίσκεται εντός του κέντρου της πόλης της Κέρκυρας κοντά στη πλατειά Σαν Ροκο, στο οικοδομικό τετράγωνο 343, επί των οδών Ι. Θεοτόκη και Γεράσιμου Μάρκορα Το συνολικό εμβαδόν του οικοπέδου είναι 513,27 τμ, με ακάλυπτο χώρο 102,54 τμ και το περίγραμμα του κτιρίου είναι περίπου 410,00 τμ.

Οκοδομησιμότητα.

Το παραπάνω οικόπεδο είναι άρτιο και οικοδομήσιμο κατά παρέκκλιση (προϋφίσταται της 26-04-62), σύμφωνα με το Β. Δ. 9-4/14-4-1964 (ΦΕΚ 37Δ') και το Π. Δ. 7-9/2-10-1981 (ΦΕΚ 55.2 Δ').

Σύντομη περιγραφή του κτιρίου.

Το κτίριο ανεγέρθη στο τέλος του 19ου αιώνα Η κατασκευή αποτελείται από ένα διώροφο κτίριο επί της Ι. Θεοτόκη, απ'όπου γίνεται η κύρια πρόσβαση προς το κατάστημα του σαπωνοποιείου, καθώς και η πρόσβαση, μέσω ημιστεγασμένου χώρου, προς το εργαστήριο. Οι λίθοι που βρίσκονται στο άνοιγμα αυτό είναι πελεκημένοι και γωνιασμένοι. Υπάρχει, επίσης, ανεξάρτητη είσοδος προς το διαμέρισμα του ορόφου. Στην πρόσοψη, υπάρχει ένας πέτρινος εξώστης με τέσσερα φουρούσια.

Το κατακόρυφο φέρον σύστημα είναι από συμμικτη τοιχοποιία και αποτελείται από τους περιμετρικούς τοίχους, για το διώροφο κτίριο, και υπάρχει βοηθητική στήριξη με ένα μεταλλικό εσωτερικό εγκάρσιο δοκάρι επί μιας χυτής μαντεμένιας κολόνας. Μετάξύ του διώροφου και του ισογείου τμήματος υπάρχει μια νεότερη κατασκευή του 1933 από οπλισμένο σκυρόδεμα. Στο εργαστήριο ακολουθείται επίσης το σύστημα της μικτής τοιχοποιίας, από τούβλα και ημιλαξευμένες πέτρες. Το πάχος της κυμαίνεται από 0,55 μ έως 0,70 μ.

Η στέγη είναι –στο διώροφο τμήμα- αυτοφερόμενη δίρριχτη με βυζαντινά κεραμίδια Το εργαστήριο , και χώρος παραγωγής του σαπουνιού- στεγάζεται με μονοριχτη στέγη από ξύλινα ζευκτά, με επικάλυψη από λαμαρίνα.

Το πάτωμα του πρώτου ορόφου αποτελείται από σανίδες πάχους 4 εκ, ενώ το ισόγειο δάπεδο καλύπτεται με πέτρινες πλάκες μεγάλων διαστάσεων, στο μεγαλύτερο μέρος του. Υπάρχουν, επίσης, υπόγειες κατασκευές καναλιών-αγωγών και εγκαταστάσεων.

Στο ισόγειο ευρίσκεται ο κύριος χώρος επεξεργασίας σαπουνιού. Εκεί βρίσκεται όλος ο μηχανολογικός εξοπλισμός του εργαστηρίου, με βαρέλια, καζάνια,, ζυγαριές, καλούπια,... Έχει προς τον ημιυπαίθριο χώρο τέσσερα μεγάλα παράθυρα με κιγκλιδώματα για φωτισμό και εξαερισμό.

Το εργοστάσιο τελεί ακόμη εν λειτουργία, με της ίδιες παραδοσιακές μεθόδους. Αποτελεί τμήμα της ενδιαφέρουσας πρώιμης βιομηχανικής ιστορίας του νησιού. Είναι ένα από τα λίγα εργοστάσια εν λειτουργία στην Κέρκυρα, και είναι το μοναδικό που συνεχίζει την παραγωγή του σαπουνιού, από το τέλος του 19^{ου} αιώνα.

Η αρχιτεκτονική σύνθεση και τα στοιχεία της είναι αντιπροσωπευτικά του βιομηχανικού σχεδιασμού της Κέρκυρας, και αποτελεί ένα από τα ελάχιστα εναπομείναντα μνημεία αυτής της εποχής.

ΚΕΡΚΥΡΑ 22/11/2005
Ο ΑΡΧ/ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ

ΝΤΑΜΙΕΝ ΤΟΜΑ ... ΙΑ ΜΠΑΛΛΑΡ
ΔΙΠΛΩΜ.ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝ ... ΝΙΚΟΣ ΠΑΡΙΣΙΩΝ
ΜΕΛΟΣ Τ.Ε.Ε. ... ΡΙΤΟΥ /5430
ΠΛ.ΣΚΑΡΑΜΑΓΚΑ ... ΚΕΡΚΥΡΑ ΤΗΛ.28522-24872

sak

From: ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ [kkarvounis@mou.gr]
Sent: Πέμπτη, 2 Νοεμβρίου 2006 11:49 πμ
To: sak
Subject: RE: SAK-Saponopoieio

Πράγματι υπάρχει διάσταση απόψεων.

Δεν ξέρω εάν το ΣΑΚ έχει στοιχεία που τεκμηριώνουν την άποψη ότι το κτίριο που στεγάζει το Σαπωνοποιείο έχει **αξιόλογα** αρχιτεκτονικά, δομικά και τεχνικά χαρακτηριστικά. Από την πλευρά της ΤΕΚ εκφράζονται πάντως σοβαρές επιφυλάξεις για
το κατά πόσον το κτίριο έχει τις πραγματικές προϋποθέσεις να χαρακτηριστεί διατηρητέο.

Σημειώνω ότι η σημερινή εικόνα του κτιρίου – το οποίο βρίσκεται μεταξύ πολυκατοικιών σε κεντρικό σημείο της νέας πόλης – είναι εικόνα εγκατάλειψης. Τούτο οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι το κτίριο ανήκει σε πολλούς ιδιοκτήτες, ένας εκ των οποίων - και μάλιστα με μικρό σχετικά ποσοστό - είναι και ο κ. Πατούνης, οι οποίοι προφανώς δεν συμφωνούν για την αποκατάστασή του.

Δεν μπορεί κανείς να αμφισβητήσει το γεγονός ότι το σαπωνοποιείο – ως παλιά παραδοσιακή επιχείρηση – έχει μηχανολογικό εξοπλισμό μουσειακού χαρακτήρα. Αυτό όμως δεν σημαίνει απαραιτήτως ότι θα πρέπει να χαρακτηριστεί διατηρητέο το κτίριο –
εάν δεν συντρέχουν οι απαραίτητες προϋποθέσεις - προκειμένου να προστατευθεί η επιχείρηση του κ. Πατούνη, η οποία θα μπορούσε κάλλιστα να μεταφερθεί σε άλλο χώρο διατηρώντας τον εξοπλισμό και ενδεχομένως αναδεικνύοντας με τη συνδρομή ειδικών τον μουσειακό της χαρακτήρα.

Είναι προφανές ότι εάν το ΣΑΚ έχει **επαρκή στοιχεία** στα οποία βασίζει την εισήγησή του προς το Κ.Σ.Ν.Μ. η ΤΕΚ δεν μπορεί
παρά να αποδεχθεί τη γνώμη του. Παρά ταύτα εκφράζουμε τις επιφυλάξεις μας προκειμένου να προφυλάξουμε την ΕΛΛΕΤ από
πιθανή εμπλοκή της στη διαμάχη των συνιδιοκτητών σχετικά με την τύχη του κτιρίου.

Ελπίζω τα παραπάνω να είναι αρκούντως διαφωτιστικά!! Με ενδιαφέρον περιμένουμε τα δικά σας σχόλια.

Φιλικά,

Κ. Καρβούνης

From: sak [mailto:sak@ellinikietairia.gr]
Sent: Thursday, November 02, 2006 10:15 AM
To: ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
Subject: RE: SAK-Saponopoieio

Πριν τη στείλετε νομίζω ότι θα έπρεπε να τη δει ο κ. Καρράς αλλά και το ΣΑΚ, γιατί το ΣΑΚ έχει διαφορετική άποψη. Θα είμαστε σε επικοινωνία.

Ειρήνη Γρατσία
Υπεύθυνη Προγραμμάτων
Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ για την Προστασία
του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς
email:sak@ellinikietairia.gr
τηλ: 210 3225245 εσωτ. 3
φαξ: 210 3225240

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

ΤΟΠΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΕΡΚΥΡΑΣ
Λόφος Κογεβίνα, 491 00 Κέρκυρα , Τηλ. 26610 341 58 – 449 63 Φαξ. 26610 268 08

Αξιότιμο
κ. Απόστολο Πατούνη
Ι. Θεοτόκη 9 - Ενταύθα

Τετάρτη 1η Νοεμβρίου 2006

Αγαπητέ κύριε Πατούνη,

Σχετικά με την επιστολή σας της 3ης Οκτωβρίου 2006, θα θέλαμε να σας πληροφορήσουμε ότι η Διοικητική Επιτροπή της Τ. Ε. Κέρκυρας της «Ελληνικής Εταιρείας» συζήτησε, σε πρόσφατη συνεδρίασή της, στην οποία ήταν παρόντα και μέλη του προεδρείου του Δ.Σ. της «Ελληνικής Εταιρείας», το αίτημά σας για υποστήριξη της πρότασης ανάδειξης του Σαπωνοποιείου Πατούνη ως μνημείου βιομηχανικής αρχαιολογίας.

Ως προς αυτή καθ' αυτή την αρχιτεκτονική αξία του ιδίου του ακινήτου, η Δ.Ε. θεωρεί πως το κτίριο, πέραν της παλαιότητας και των διαστάσεών του, δεν παρουσιάζει αξιόλογα στοιχεία χαρακτηριστικής τοπικής αρχιτεκτονικής ώστε να μπορεί ευλόγως να θεωρηθεί παράδειγμα Κερκυραϊκής αρχιτεκτονικής κληρονομιάς προς διατήρηση.

Μετά από διεξοδική συζήτηση και ανάλυση των δεδομένων, σημειώθηκε ότι ενδεχομένως οι εγκαταστάσεις του Σαπωνοποιείου να αποτελούν δείγμα βιομηχανικής αρχαιολογίας και όχι κατ' ανάγκην το κτίσμα που συμβαίνει να το στεγάζει σήμερα και στο οποίο μεταφέρθηκε από την αρχική του έδρα, στη Ζάκυνθο.

Δεδομένου ότι το Καταστατικό της «Ελληνικής Εταιρείας» προβλέπει ενέργειες μόνο σε περιπτώσεις στις οποίες κρίνεται αναγκαία η διάσωση στοιχείων αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, η Δ.Ε. της Τ. Ε. Κ. οφείλει να σας πληροφορήσει ότι, παρά τη συμπάθεια προς τη μορφή και τα θετικά οικολογικά στοιχεία της Επιχείρησής σας, δεν έχει δυστυχώς τη δυνατότητα να ενεργήσει στην υπόψη περίπτωση.

Με εκτίμηση

Για τη Δ.Ε. της Τοπικής Επιτροπής Κέρκυρας,

Ο Πρόεδρος

Κώστας Καρβούνης

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΑΤΥΠΗΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ ΤΕ ΚΕΡΚΥΡΑΣ – ΜΕΛΩΝ ΔΣ ΕΛΛ.ΕΤ.
Κέρκυρα, 5.10.2006, Οικία Κέρσικωφ (Πέραμα) 20.00

Παρόντες: Κ.Καρβούνης, Σπ. Βερβιτσιώτης, Μ. Πιέρρη, Σπ. Σκλαβενίτης, Ελ. Κουρή, Μαρ. Βεντούρα, Χρ. Τριβυζά, Γ. Πουλημένος (ΤΕ Κέρκυρας)

Κ. Καρράς, Λ. Καρρά, Λ. Κέρτσικωφ, Κ. Σταματόπουλος (ΔΣ ΕΛΛ.ΕΤ) Λ. Κόλλας

1. Ο κ. Καρβούνης καλωσόρισε θερμά τους παρισταμένους και ιδίως τον πρόεδρο και τα υπόλοιπα μέλη του ΔΣ της ΕΛΛ.ΕΤ. Αμέσως ξεκίνησε την ενημέρωσή του που αφορούσε:

   α. Πορεία πρότασης INTERREG (α' και β' φάση αξιολόγησης). Η πρότασή μας έχει περάσει και τα δύο στάδια και απομένει η τελική φάση, δηλαδή βρισκόμαστε ένα βήμα πριν την τελική απόφαση.

   Ο κ. Καρράς παρενέβη και ενημέρωσε περαιτέρω για την πορεία αξιολόγησης λέγοντας ότι έχει θετικά δείγματα για την τελική απόφαση. Ο κ. Καρβούνης μετά από σχετική ερώτηση μπήκε στην ουσία της πρότασης που αφορά στην ευαισθητοποίηση του κοινού ως προς το κοινοτικό πρόγραμμα NATURA για τους υδροβιότοπους και τις προτεινόμενες δράσεις της πρότασης που υπεβλήθη από την Εταιρεία. Σε ερώτηση του κ. Καρρά σχετικά με το τι προβλέπεται να γίνει (πόσοι εργαζόμενοι προβλέπονται, σε ποιους φορείς θα απευθυνθούμε) όταν εγκριθεί η πρόταση, ο κ. Καρβούνης απάντησε ότι θα χρειαστούν 3 υπάλληλοι για συμβουλευτική υποστήριξη στη διετία υλοποίησης και οι φορείς που θα ενεργοποιηθούν είναι οι πρόσκοποι, τα πανεπιστήμια , τα σχολεία κλπ. Ο κ. Καρράς συμφώνησε τονίζοντας ότι οπωσδήποτε χρειάζεται ένας υπάλληλος πλήρους απασχόλησης και πολλοί εθελοντές.

   Η κ. Καρρά ρώτησε ποιους υδροβιοτόπους σκοπεύουμε να εντάξουμε στην ευαισθητοποίση και αναφέρθηκαν περιοχές της Πούλιας (Ιταλία), της Κέρκυρας, της ακτής του Ιονίου και ο Αμβρακικός κόλπος. Ο κ. Σκλαβενίτης τόνισε πόσο σημαντική είναι η συνεργασία με τα Πανεπιστήμια Πατρών και Ιονίων και ιδίως τη συνεισφορά που θα δώσουν στο πρόγραμμα οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και οι υπάρχουσες δομές των πανεπιστημιακών ερευνητικών κέντρων. Ο κ. Καρράς υπογράμμισε ότι άλλο τόσο σημαντική είναι η επιτυχία της ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης και ότι δεν πρέπει να περιοριστούμε απλώς στην παραγωγή ερευνητικού έργου. Αναφέρει μάλιστα ένα ανάλογο πρόγραμμα που υλοποιείται από το Παράρτημα Θεσσαλονίκης που αφορά στην ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση Ελληνοκυπρίων - Τουρκοκυπρίων και Ισραηλινών – Παλαιστινίων αντίστοιχα και ότι μπορούμε να το χρησιμοποιήσουμε ως οδηγό για την υλοποίηση του δικού μας.

   Η κ. Καρρά προτείνει ότι μπορεί να βοηθήσει σε αυτό το ΣΕΠ και ο κ. Καρβούνης δεσμεύεται να ενημερώσει το ΣΕΠ μόλις εγκριθεί η πρόταση.

β. Πινακίδα μνημείου Μενεκράτους. Υπάρχουν προβλήματα με τη διευθέτηση και καθαρισμό του χώρου που εμποδίζουν την παράδοση. Θα γίνει προσπάθεια επαφής με την κ. Κάντα ώστε να υπάρξει έστω πρόβλεψη χρόνου παράδοσης.

γ. Πρόγραμμα ανακύκλωσης μπαταριών σε συνεργασία με την εταιρεία ΑΦΗΣ ΑΕ. Η πρώτη φάση (ενημέρωση σχολείων και ένταξή τους στο πρόγραμμα) ολοκληρώθηκε με απόλυτη επιτυχία και τονίστηκε η συμβολή της κας Τριβυζά που πήγε προσωπικά σε όλα τα σχολεία της Κέρκυρας. Θα ακολουθήσει η τοποθέτηση των κάδων ανακύκλωσης από την ΑΦΗΣ σε συνεννόηση με τα σχολεία.

δ. Μουσείο Τυπογραφίας. Ο κ. Καρβούνης ενημέρωσε ότι η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήη έχει το χώρο και με χαρά θα φιλοξενήσει τα μηχανήματα του πρώην τυπογραφείου Λυκίσσα αρκεί αυτά να αγοραστούν από τον ιδιοκτήτη. Έχουν γίνει ενέργειες από τον βουλευτή Κέρκυρας Νίκο Γεωργιάδη για χρηματοδότηση της αγοράς (ύψους 5000 €) από το ΥΠΠΟ και αναμένεται η κατάληξή τους.

Ε. Σαπωνοποιείο Πατούνη. Ο κ. Καρβούνης ενημέρωσε για την αίτηση του κ.Πατούνη προς την Εταιρεία (ΣΑΚ και ΤΕ Κέρκυρας) να βοηθήσουν στον χαρακτηρισμό του Σαπωνοποιείου ως παραδοσιακού και για τα προβλήματα που φέρει η υπόθεση (ιδιοκτησιακό κτηρίου, εμπλοκή μελών της Εταιρείας κλπ). Ο κ. Βερβιτσιώτης ζητά πριν τοποθετηθεί η Εταιρεία να υπάρξει αποτύπωση του κτηρίου ώστε να διαπιστωθεί η αρχιτεκτονική του σπουδαιότητα αν υπάρχει. Ο κ. Κόλλας τονίζει ότι δεν πρέπει να εμπλακεί η Εταιρεία στην υπάρχουσα νομική αντιδικία εκφέροντας γνώμη και άποψη. Ο κ. Καρράς παρεμβαίνει τονίζοντας ότι στο Καταστατικό της Εταιρείας προβλέπονται ενέργειες για τη διάσωση της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς δηλαδή των κτισμάτων και όχι της χρήσης τους. Ο κ. Καρβούνης προτείνει να συσταθεί μια ομάδα εργασίας αποτελούμενη από μηχανικούς ώστε να εισηγηθεί στο ΣΑΚ.

2. Ο κ. Καρράς ευχαρίστησε για την ενημέρωση τον κ.Καρβούνη και ενημερώνει με τη σειρά του για την επικείμενη διαδικασία τροποποίησης του Καταστατικού της Εταιρείας. Τονίζει την αναγκαιότητα συμμετοχής όσο το δυνατόν περισσότερων μελών στη ΓΣ της 17ης Μαρτίου 2007 αφού δεν προβλέπεται επιστολική ψήφος. Επίσης ενημερώνει για τις προτάσεις της Ομάδας Συνεργατών που αφορά τον προτεινόμενο τρόπο λειτουργίας της Εταιρείας (Συμβούλια, Τοπικές Επιτροπές, Εκτελεσδτική Επιτροπή).

3. Η κ. Καρρά ενημερώνει ειδικότερα για τους στόχους λειτουργίας των Τοπικών Επιτροπών (σύνθεση, συχνότηττα συναντήσεων, στοχοθεσία, ενημέρωση και αμφίδρομη στήριξη με την ΕΛΛ.ΕΤ) και τους γενικότερους στόχους που είναι η ευαισθητοποίηση και εγρήγορση της κοινής γνώμης σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος και της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς.

Μη υπάρχοντος άλλου θέματος προς συζήτηση λύθηκε η άτυπη αυτή κοινή συνάντηση και ακολούθησε δείπνο που πρόσφερε η κα Κέρτσικωφ.

/

από κ. Ν. Γεωργιάδη

ΝΙΚΟΣ ΚΟΝΤΟΣΤΑΝΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ Μαρασλή 16 ΚΕΡΚΥΡΑ 49100

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

που συνοδεύει την έκθεση ΑΝΤΙΡΡΗΣΕΩΝ
εκ μέρους των
Μαρίας χας Κων/νου Παππά, Σπυρίδωνος Παππά
και λοιπών συνιδιοκτητών
ακινήτου στην οδό Ιωάν. Θεοτόκη αρ. 6 στην πόλη Κέρκυρα
προς το
ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

Η τεχνική έκθεση που ακολουθεί αναφέρεται στο ακίνητο Πατούνη - Παππά - Γεωργιάδη που βρίσκεται στην πόλη της Κέρκυρας στην οδό Ιωάννου Θεοτόκη αρ. 7-9 και για το οποίο προτείνεται, με σχετική Εισήγηση της Δ/σης Νεώτερης και Σύγχρονης Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς, ο χαρακτηρισμός του ως διατηρητέου μνημείου διότι κατά την εισήγηση ''*...αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό δείγμα βιομηχανικού κτιρίου με αξιόλογα αρχιτεκτονικά δομικά ή τεχνικά χαρακτηριστικά που είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με τη ζωή, την ιστορία και τις μνήμες των κατοίκων του νησιού*,,

Πρόκειται για κτίριο που αποτελείται από δύο σε επαφή μεταξύ τους πτέρυγες. Την μια πτέρυγα αποτελεί ένα διώροφο κτίριο με κάλυψη 195 τετρ. μέτρων, το οποίο έχει πρόσοψη στην οδό Ιωάννου Θεοτόκη, είναι κατασκευασμένο από φέρουσα τοιχοποιία που δεν έχει τύχει κάποιας πρόσφατης συντήρησης (φωτογρ. αρ. 1). Η δεύτερη πτέρυγα είναι ισόγεια, εφάπτεται στην πίσω όψη του προηγουμένου κτιρίου και συνίσταται σε ένα επίμηκες υπόστεγο, στεγασμένο με λαμαρίνες, επιφανείας 223 τετρ. μέτρων που φτάνει μέχρι την πίσω οδό Γερασίμου Μαρκορα, την παράλληλη προς την Ιωάννου Θεοτόκη. Τα δάπεδα των δύο ισογείων βρίσκονται στην ίδια στάθμη και οι δύο πτέρυγες έχουν λειτουργική εξάρτηση. Το όλο οικόπεδο περιλαμβάνει ως ακάλυπτο χώρο μια επιμηκη αυλη επιφανείας 97 τετρ. μέτρων προς την οποία έχει τα ανοίγματα του ο ισόγειος υποστεγος χώρος. Λόγω υψομετρικής διαφοράς μεταξύ των δύο δρόμων το πίσω ισόγειο εμφανίζεται ως υπόγειο ως προς την οδό Γερ. Μαρκορα, στην οποία έχει πρόσωπο. Για λόγους προστασίας, στη θέση της οικοδομικής γραμμής της οδού Γερ. Μαρκορα έχει υπερυψωθεί ένας απλός συνεχής, χωρίς είσοδο, λιθόκτιστος μαντρότοιχος (φωτογρ. αρ. 2 - η οποία ληφθηκε από τον τρίτο όροφο μιας απέναντι οικοδομής).

Στην έκθεση που ακολουθεί, εκτίθενται οι απόψεις του υπογράφοντος, ο οποίος και διατυπώνει τους λόγους για τους οποίου θεωρεί ότι το ακίνητο δεν αποτελεί σημαντικό δείγμα βιομηχανικού κτιρίου, ούτε ως σύνολο έχει αξιόλογα αρχιτεκτονικά δομικά ή τεχνικά χαρακτηριστικά.

Ειδικότερα:

Ως προς τον χαρακτηρισμό του ως ''βιομηχανικό κτίριο'':

Το διόροφο κτίριο της οδου Ιωάν. Θεοτόκη είναι βεβαιον οτι δεν αποτελει βιομηχανικο κτιριο διότι

- ο όροφος έχει σαφώς τη μορφή κατοικίας και πάντοτε τέτοια χρήση είχε. Χαρακτηριστικά

είναι τα παράθυρα του - με γαλλικού τύπου πατζούρια - που παραπέμπουν ευθέως σε χρήση κατοικίας.
- η όλη μορφή του ισογείου δεν αντιστοιχίζεται σε μιάν εσωτερική βιομηχανική χρήση. Τα ανοίγματα είναι πολύ μικρά για τέτοια χρήση. Αντιθέτως είναι χαρακτηριστικά δείγματα αστικού τύπου κτιρίων. Το μεγάλο άνοιγμα με τη δίφυλλη καγκελόπορτα προφανώς έγινε με μεταγενέστερη επέμβαση. Το ύψος του ισογείου είναι πολύ χαμηλό για βιομηχανικο κτίριο.
- από τα σχετικά συμβολαιογραφικά έγγραφα προκύπτει ότι τόσο το ισόγειο όσο και ο νεώτερος αυτού όροφος κατασκευάστηκαν για κατοικία.

Το ισόγειο λαμαρινοσκεπές κτιριο, πίσω από το διόροφο, έχει βιομηχανική ή ορθότερα βιοτεχνική χρήση αλλά δεν εχει ούτε την απαραιτητη αυτοτέλεια ούτε, πολυ περισσότερο, έχει μία κυρίαρχη οικοδομικά και μορφολογικά διάσταση ώστε να συμπαρασύρει το όλο οικοδόμημα σε χαρακτηρισμο βιομηχανικου κτιρίου.

Ως προς τον ειδικότερο χαρακτηρισμό του ως "βιομηχανικό κτίριο με αξιόλογα αρχιτεκτονικά δομικά ή τεχνικά χαρακτηριστικά κτίριο":

Είναι γεγονός ότι η Κέρκυρα από τα μέσα του 19ο αιώνα και μέχρι τον Β' παγκόσμιο πόλεμο είχε μια αξιόλογη περιφερειακή βιομηχανία. (Σημ. Δεν είχε ποτέ προσανατολισμό σαπωνοπαραγωγου περιοχής. Τέτοιες ήταν η Λέσβος, η Κρήτη και η Ζάκυνθος). Αντιπροσωπευτικά βιομηχανικά κτίρια του πρόσφατου αυτού παρελθόντος που σήμερα σώζονται και έχουν κηρυχθεί διατηρητέα είναι το εργοστάσιο ΑΕΒΕΚ και το εργοστάσιο Δεσσυλα. (Φωτογρ. αρ. 3,4,5). Εχουν μορφή, μέγεθος και αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά που πράγματι αντιστοιχίζονται στη βιομηχανική χρήση τους και αποτελούν πράγματι *σημαντικά δείγματα βιομηχανικών κτιρίων με αξιόλογα αρχιτεκτονικά δομικά και τεχνικά χαρακτηριστικά*. Σε καθένα από αυτά καθώς και σε αρκετά άλλα ανάλογου μεγέθους και παραγωγικής δύναμης, που δυστυχώς σήμερα δεν σώζονται (π.χ. εργοστάσιο ΑΣΠΙΩΤΗ-ΕΛΚΑ, Αλευρόμυλοι κλπ) έχουν εργαστεί επί σειρά δεκαετιών εκατοντάδες άτομα και έχουν ζήσει από την εργασία τους εκεί πάρα πολλές οικογένειες ώστε πράγματι αυτά να *'' είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με τη ζωή, την ιστορία και τις μνήμες των κατοίκων του νησιού*,,. Το εν λόγω κτίριο είναι κτίριο μικρής κλίμακας, ευκαιριακής βιομηχανικής χρήσης, όχι αυθεντικο αφου έχει προσθήκες από οπλισμενο σκυρόδεμα και καθόλου αντιπροσωπευτικο της βιομηχανικής αρχιτεκτονικης, εκείνων των εποχών, του νησιού και, ως τέτοιο, χωρίς αξιόλογα αρχιτεκτονικα και δομικα χαρακτηριστικα.

Τέλος, η απλή παραβολή του κτιρίου αυτού, με τα βιομηχανικά κτίρια σαπωνοποιίας εκείνων των εποχών, όπως αυτά απεικονίζονται στο βιβλίο "Βιομηχανικα Κτίρια στη Λέσβο" και "Σαπωνοποίας Ενθύμιον" του Ν. Σηφουνάκη, καταδεικνύει όχι μόνο ότι δεν πρόκειται γιά "... *ιδιαίτερα σημαντικό δείγμα βιομηχανικού κτιρίου* ... " αλλά πολύ απέχει η αρχιτεκτονική και η εν γένει κτιριακή δομή και η τυπολογία των εργοστασίων σαπωνοποιίας από αυτό το κτίριο. (φωτογρ. 8,9,10,11,12)

Ως προς τη μορφή γενικώς του κτιρίου: Το κτίριο δεν παρουσιάζει κάποιο αξιόλογο αρχιτεκτονικό, δομικό ή τεχνικό ενδιαφέρον.

Τα αρχιτεκτονικά και μορφολογικα χαρακτηριστικά, που δεν επιτρέπουν, κατά την άποψη του υπογράφοντος, να λάβει το κτιριο τον τιμητικό χαρακτηρισμό: ''..*σημαντικό δείγμα με αξιόλογα χαρακτηριστικά''*, είναι τα εξής:

- η διαταραγμένη συμμετρία των ανοιγμάτων του ισογείου (λόγω της μεγάλου ανοίγματος καγκελόπορτας), όταν μάλιστα στην εποχή που αυτό κατασκευάστηκε κυριαρχούσε η συμμετρία στην αρχιτεκτονική. (φωτογρ. αρ. 3, 4)
- το ετερόκλητο της μορφής των περιθυρωμάτων και του τύπου των κουφωμάτων του ισογείου: διακρίνονται τρία διαφορετικά περιθυρώματα,
    - απλό περιθύρωμα στην κεντρική στενή θύρα,
    - περιθύρωμα με ψευδο-ημικιονόκρανα στη δεξιά θύρα,
    - και ένα, καθόλου πειστικό της υποτιθέμενης ηλικίας του, περιθύρωμα

λαξευτών λίθων στην αριστερή μεγάλη δίφυλλη καγκελόπορτα, και ένα μπέρδεμα των πατζουριών (γαλλικού μεν τύπου στο ισόγειο και γερμανικού τύπου στον όροφο).

- Τα κορνιζώματα στη βάση του ορόφου και στη στέγη, το κιγκλίδωμα και τα φουρούσια του εξώστη και η επικάλυψη της στέγης με βυζαντινά κεραμίδια απαντώνται σε εκατοντάδες κτίρια της παλαιάς πόλης πιο σύνθετης-κατά κανόνα- μορφής και τα οποία κτίρια , κυρίως, έχουν μια ενιαία και συνεπή αρχιτεκτονική ταυτότητα.
- Το κακότεχνο περιθωρωμα της δίφυλλης καγκελόπορτας του ισογείου, με χαρακτήρα ασθητικά αδόκιμο και στατικώς ασυμβάτο (φωτογρ. αρ. 3). Διαπιστώνονται τόσο μιά κακότεχνη σύνδεση παραστάδων και ανωφλιου όσο -και κυρίως- η μη αυθεντικότητα του, δεδομένου ότι είναι στατικώς αδύνατο να γεφυρώνεται ένα τόσο μεγάλο άνοιγμα με λαξευτούς λίθους σε οριζόντια (και όχι καμπύλη) διάταξη, με αρμούς κατακόρυφους και χωρίς κεντρική κλείδα λοξών αρμών. Ο κατασκευαστής του χρησιμοποιησε άλλο υλικό για την γεφύρωση του ανοίγματος (μπετόν με σιδηροδοκό) και άλλην εντύπωση - προς ωραιοποιηση - θέλησε να δώσει.
- Η πολύ κακή εικόνα που παρουσιάζει το κτίριο από τον πίσω δρόμο στον οποίο επίσης έχει πρόσωπο – την οδό Γερασίμου Μαρκορα - προς την οποία μάλιστα καταληγει με ένα πρόχειρα κατασκευασμένο μανδρότοιχο και με ένα αγκαθωτο συρματόπλεγμα στη στέψη του (φωτογρ. αρ. 2) .

Επί πλέον των ανωτέρω,

- Το κτίριο βρίσκεται σε περιοχή που έχει δομηθεί στις δεκαετίες '60 και '70 με πολυώροφες πολυκατοικίες τυπικής μορφής (φωτογρ. αρ. 5) . Στα γειτονικά, δεξιά και αριστερά, οικόπεδα έχουν ''υπερυψωθεί,, δύο τέτοιες πολυκατοικίες των οποίων οι ορατές σήμερα μεσοτοιχίες δεν είναι ότι καλύτερο για την πόλη. (φωτογρ. αρ. 1, 5) Η περιοχή που βρίσκεται το κτίριο- περιοχή εκτός των τειχών με εμπορική κυρίως χρήση - έχει επιμελώς και εξαντλητικώς μελετηθεί από την αρμόδια Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων η οποία και επέλεξε πληθώρα αντιπροσωπευτικών της εοιχής οικοδομημάτων που κατασκευάστηκαν στην ίδια ή και σε προ αυτής χρονικη περιοδο. και που με την από 15-7-1993 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 564 Δ /28.7.93) και την από 28-2-1990 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 161 Β /15.3.90) χαρακτηρίστηκαν ως διατηρητέα μνημεία. (φωτογρ. αρ. 6 –γωνια Πολ. Κωνσταντα και Πλατεια Γ. Θεοτοκη) (φωτογρ. αρ. 7 –οδος Πολ. Κωνσταντα)

- Ο ιδιοκτήτης του ορόφου του εν λόγω κτιρίου (σημ. οι ιδιοκτήτες του ισογείου δεν έχουν συμμετοχή στον όροφο και στο δικαίωμα υψουν) ζήτησε και έλαβε οικοδομική άδεια καθαίρεσης αυτού του ορόφου και ανέγερσης τριών νέων ορόφων πάνω από το ισόγειο (αρ.αδειας 897/19-6-86). Ελαβε και την προς τούτο έγκριση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων.

Κέρκυρα 22/6/2006

Ο μηχανικος

ΝΙΚΟΣ Γ. ΚΟΝΤΟΣΤΑΝΟΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ
Αριθμ. Μητρ.
Ιακ. Πολλά 22Γ

sak

From: sak [sak@ellinikietairia.gr]
Sent: Τρίτη, 26 Σεπτεμβρίου 2006 5:30 μμ
To: 'kkarvounis@mou.gr'
Cc: 'ethelontismos'
Subject: Sapounopoieio

Tracking:

Recipient	Read
'kkarvounis@mou.gr'	
'ethelontismos'	Read: 27/9/2006 9:23 πμ

Αγαπητέ κύριε Καρβούνη

Στο Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς ήρθε το θέμα του χαρακτηρισμού ως μνημείου του Σαπουνοποιείου Πατούνη στην Κέρκυρα. Στο ΣΑΚ αποφασίστηκε η στήριξη της προσπάθειας αυτής με αποστολή επιστολής στο Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων και παράσταση στη συνεδρίαση του.

Για οποιαδήποτε περαιτέρω πληροφορία είμαι στη διάθεσή σας.

Πολλούς χαιρετισμούς

Ειρήνη Γρατσία
Υπεύθυνη Προγραμμάτων
Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ για την Προστασία
του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς
email:sak@ellinikietairia.gr
τηλ: 210 3225245 εσωτ. 3
φαξ: 210 3225240

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ ,
ΜΟΥΣΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΝΕΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Ταχ.Διεύθυνση : Ερμού 17
Τ.Κ. : 101 86, Αθήνα
Πληροφορίες :Β. Αλεκτορίδου
Τηλέφωνο: 210 – 32 32 611
ΦΑΞ: 210 – 32 33 351

ΑΘΗΝΑ 15 Νοεμβρίου 2006

ΘΕΜΑ: Χαρακτηρισμός ως μνημείου του κτιρίου της "ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΕΙΑΣ ΠΑΤΟΥΝΗ", μεταξύ των οδών Ιωάννη Θεοτόκη (πρώην Αβραμίου) και Γερ. Μαρκορά, στην πόλη της Κέρκυρας .

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΕΙΣΗΓΗΣΗ

Το θέμα χαρακτηρισμού ή μη ως μνημείου του κτιρίου της "ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΕΙΑΣ ΠΑΤΟΥΝΗ", εξετάστηκε από το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων (36/1-11-2006), το οποίο γνωμοδότησε κατά πλειοψηφία υπέρ της αναβολής λήψης απόφασης, προκειμένου να επικαιροποιηθεί η πρόταση της αρμόδιας Εφορείας, μετά από αυτοψία στο χώρο και να συμπληρωθεί με τα νεώτερα στοιχεία που προσκομίστηκαν από τους ενδιαφερόμενους.

Στη συνέχεια και μετά από προφορική συνεννόηση της Δ/νσης μας πραγματοποιήθηκε αυτοψία από τον αρχαιολόγο της 21ης ΕΒΑ κ. Δημήτρη Παπαδημητρίου στις 8-11-2006, κατά την οποία διαπιστώθηκαν τα εξής:

1. « Η εν λόγω βιοτεχνία βρίσκεται σε κανονική λειτουργία. Αποτελείται κυρίως από τρεις εσωτερικούς χώρους. Αμέσως μετά την είσοδο βρίσκεται ο χώρος που εκτίθενται τα προϊόντα (σαπούνια σε κιβώτια) καθώς και ο χώρος ενός μικρού χημείου, που λειτούργησε για πρώτη φορά το 19ο αιώνα. Στον πίσω χώρο του κτιρίου βρίσκονται παλαιά μηχανήματα (τεράστιο ξύλινο βαρέλι, μεγάλοι σιδερένιοι κάδοι και σωληνοκατασκευές, ξύλινα κιβώτια κ.α.) που δεν χρησιμοποιούνται πλέον, άλλα παλαιά μηχανήματα που βρίσκονται σε χρήση, καθώς και ο νεώτερος εξοπλισμός που έχει προστεθεί στον εσωτερικό χώρο και λειτουργεί παράλληλα. Υπάρχει επίσης επιμήκης αύλειος χώρος στο πίσω τμήμα του οποίου είναι αποθηκευμένα και άλλα παλαιά μηχανήματα».

   Επίσης σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου υπάρχει η υπ' αρ. 2733/10-2-1897 Συμβολαιογραφική Δήλωση των πράξεων του

Συμβολαιογράφου Κέρκυρας Χριστόδουλου Τριανταφύλλου (με τη συνημμένη καθαρογραφή της), στην οποία αναφέρεται σαφώς ότι αγοράστηκε οικόπεδο με μονόροφη κατοικία προκειμένου να εξυπηρετήσει τους ιδιοκτήτες του ήδη υπάρχοντος στον ίδιο χώρο σαπωνοποιείου ΧΑΤΖΗ και ΠΑΤΟΥΝΗ, οπότε προκύπτει ότι το εργοστάσιο λειτουργεί άνω των 109 ετών.

Η προσθήκη του ορόφου έγινε το 1897 σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου.

Το 1920 συστήθηκε απλά νέα εταιρεία, στην οποία συμμετείχε ο Απόστολος Πατούνης (πάππος του ενός συνιδιοκτητών) και το υπ' αρ. 5-6-1920 έγγραφο, αποτελεί απλά και μόνο γνωστοποίηση της τότε νέας εταιρείας στις τράπεζες, με τις οποίες συνεργαζόταν η "ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΕΙΑ ΠΑΤΟΥΝΗ".

2. Στο πίσω μέρος του ισογείου υπάρχει ο ορθογώνιος χώρος του εργαστηρίου της επεξεργασίας του σαπουνιού, διαστάσεων 26,60 Χ10,00 μ.

Ο μεγαλύτερος χώρος της κάτοψης είναι ο κύριος χώρος επεξεργασίας σαπουνιού, όπου και βρίσκεται όλος ο μηχανολογικός εξοπλισμός του. Εκεί τοποθετούνται τα καζάνια που βράζουν τα σαπούνια, οι λίθινες στέρνες, παλαιές ζυγαριές και ξέστες, η αντλία των διαλυμάτων σόδας, τα βαρέλια και οι πίλες (μεγάλα δοχεία) για το ζέσταμα μείγματος λαδιού και καυστικής ποτάσας από όπου παράγεται το σαπούνι. Επίσης υπάρχουν κιούπια για την αποθήκευση λαδιού, φορητά καλούπια μέσα στα οποία χύνεται το σαπούνι καθώς και το ξηραντήριο, ο χώρος όπου στρώνεται το σαπούνι για τουλάχιστον τρεις μήνες, για να στεγνώσει, να σφραγιστεί, να κοπεί και να συσκευαστεί.

Ο χώρος του ισογείου καλύπτεται από το πρωτότυπο πλακόστρωτο δάπεδο, το οποίο διασώζεται κατά το μεγαλύτερο μέρος του και έχει συμπληρωθεί με τσιμέντο στα σημεία που έχει καταστραφεί. Κάτω από το δάπεδο υπάρχουν αποχετευτικοί αγωγοί αγωγοί, που απομακρύνουν τα ακάθαρτα υγρά. Στα σημεία έδρασης για τις στέρνες και τα καζάνια υπάρχουν βάσεις από λιθοδομή.

Τα παραπάνω στοιχεία όπως και η καταγραφή του μηχανολογικού εξοπλισμού του σαπωνοποιείου (σελ 131), εντάσσονται στην πτυχιακή εργασία της Αργυρού Σταυρούλας με θέμα « Το βιομηχανικό προρτρέτο της Κέρκυρας τον 19ο και 20ο αιώνα», που πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος « Ιστορία της πόλης και της κτιριοδομίας μετά το 16ο αιώνα», με επόπτριες καθηγήτριες τις κ.κ. Εφεσίου Ειρήνη και Καλαφάτη Ελένη του Τμήματος Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου.

3. Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Υπηρεσία μας κατά τη συνεδρίαση του Κ.Σ.Ν.Μ. με αρ. 36/1-11-2006 προκύπτουν τα εξής :

α) η ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΕΙΑ ΠΑΤΟΥΝΗ εκτός από την ιδιαίτερη αξία που παρουσιάζει ως βιομηχανικού μνημείο, αποτελεί επίσης μνημείο οικογενειακής παραδόσεως, που είναι διαχρονικό και άμεσο συνδεδεμένο με την ιστορία της Κέρκυρας και την άνθιση της βιομηχανίας της κατά τον 19ο αιώνα.

Μπορεί οι όψεις του κτιρίου να μην παρουσιάζουν ιδιαίτερα αρχιτεκτονικά κα μορφολογικά στοιχεία, αλλά αυτό είναι φυσιολογικό, εφόσον κατασκευάστηκε αρχικά για να στεγάσει εμπορικές και βιομηχανικές λειτουργίες, διατηρώντας όμως τα απλά νεοκλασικά στοιχεία

των κτιρίων της Αγγλοκρατίας, όπως και πολλά διατηρητέα από το ΥΠ.ΠΟ κτίρια στην ίδια περιοχή της Πλατείας Σαν Ρόκο. Άλλωστε ένα κτίριο κηρύσσεται ως μνημείο όχι μόνο για την αρχιτεκτονική του αξία, αλλά και για την ιστορική και κοινωνική σημασία του, όπως είναι στην προκειμένη περίπτωση.

β) όσον αφορά την άδεια λειτουργίας, αυτή δεν απαιτείται από το Αρμόδιο Τμήμα Βιομηχανίας, όταν η ιπποδύναμη των εγκαταστάσεων της βιομηχανικής μονάδας δεν υπερβαίνει τους 30 ίππους και στην προκειμένη περίπτωση είναι διαπιστωμένα πολύ μικρότερη.

Επιπλέον το θέμα της άδειας δεν άπτεται των αρμοδιοτήτων του ΥΠ.ΠΟ, στο οποίο αφορά μόνο η προστασία του ακινήτου.

γ) ο ισχυρισμό ότι το κτίριο είναι « άχρηστο και συνεχώς καταρρέει», δεν ευσταθεί εφόσον λειτουργεί μέχρι σήμερα σαν χώρος παραγωγής σαπουνιών, σαν χημείο – γραφείο και σαν κατάστημα πώλησης σαπουνιών, χωρίς να έχει διαπιστωθεί η επικινδυνότητα ή ελλειπής στατική επάρκεια του κτιρίου.

Αντιθέτως ο χαρακτηρισμός του κτιρίου ως μνημείου θα βοηθήσει και για την αναστήλωσή του, μετά από τη σχετική μελέτη που θα εγκριθεί από το ΥΠ.ΠΟ.

δ) η λειτουργία της παραδοσιακής σαπωνοποιείας δεν επιβαρύνει το περιβάλλον και δεν έχει προκαλέσει μέχρι σήμερα την αντίδραση των περιοίκων, αλλά αντιθέτως αναδύει τη χαρακτηριστική μυρωδιά του φυσικού σαπουνιού που αποτελεί στοιχείο αναγνωρισιμότητας στην περιοχή.

ε) το ότι κάποια στιγμή περί το 1830 διασπάστηκε η εταιρεία « ΜΠΑΖΑΚΗ – ΠΑΤΟΥΝΗ», με αποτέλεσμα για κάποια χρόνια να λειτουργούν παράλληλα οι δύο βιομηχανίες στη Ζάκυνθο και στην Κέρκυρα αντίστοιχα, δεν αφαιρεί ούτε αναιρεί την αξία του κτιρίου και της διαχρονικής λειτουργίας του.

στ) Το διώροφο κτίριο εντάσσεται στο συνεχές πολεοδομικό σύστημα της περιοχής και έχει δυο όψεις επί της Ι. Θεοτόκη και Γερ. Μαρκορά.

Το κτίριο της σαπωνοποιείας οργανώνεται σε τρεις χώρους :

- Το μαγαζί όπου γίνονται οι συναλλαγές, διώροφο κτίσμα με πρόσωπο επί της οδού Θεοτόκη, διαστάσεων 10.50m X 9.65 m,
- Τον ημιστεγασμένο, ορθογώνιο χώρο από όπου έμπαιναν στο παρελθόν οι άμαξες για τη μεταφορά των πρώτων υλών και του εμπορεύματος διαστάσεων 3.50 m X 9.65m,
- Τον ορθογώνιο χώρο του εργαστηρίου, της επεξεργασίας του σαπουνιού, ισόγειο κτίσμα διαστάσεων 26.60m X10.00m .

Η πρόσβαση γίνεται από τρεις εισόδους, από την κεντρική στο μαγαζί του σαπωνοποιείου, από την πλάγια εξώθυρα με σιδεριές σε βοηθητικό χώρο (για την φόρτωση – εκφόρτωση των προϊόντων) και από μια τρίτη, που οδηγεί στον όροφο.

Στον άξονα συμμετρίας της πρόσοψης υπάρχει πέτρινος εξώστης με τέσσερα φουρούσια και χυτοσιδηρούν κιγκλίδωμα. Χαρακτηριστικά είναι επίσης το πλαίσιο της μεγάλης εξώθυρας, από λαξευμένη και ορθογωνισμένη πέτρα, όπως και στα υπόλοιπα ανοίγματα του ισογείου.

Η διαχωριστική κορνίζα μεταξύ ισογείου και ορόφου, μαρτυρά για την προσθήκη του ορόφου που σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου έγινε το 1897.

Η στέγη του διώροφου κτιρίου είναι δίκλινη κεραμοσκεπή με βυζαντινά κεραμίδια, ενώ το τμήμα του ισογείου εργοστασίου στην πίσω πλευρά καλύπτεται από κυματοειδή λαμαρίνα πάνω σε ξύλινα ζευκτά, που αντικατέστησε την παλαιότερη κεραμοσκεπή, όπως φαίνεται στα ίχνη της όμορης μεσοτοιχίας. Επίσης διατηρείται μέχρι σήμερα η σιδερένια καμινάδα.

Το κατακόρυφο φέρον σύστημα είναι από σύμμεικτη τοιχοποιία, αποτελείται από τους περιμετρικούς τοίχους για το διώροφο κτίριο, ενώ υπάρχει βοηθητική στήριξη με ένα μεταλλικό εσωτερικό εγκάρσιο δοκάρι επί μιας χυτής μαντεμένιας κολώνας. Μεταξύ του διώροφου και του ισογείου τμήματος υπάρχει μια νεώτερη κατασκευή του 1933 από οπλισμένο σκυρόδεμα. Στο εργαστήριο ακολουθείται επίσης το σύστημα της μικτής τοιχοποιίας από τούβλα και ημιλαξευμένες πέτρες, πάχους από 0.55μ έως 0.70μ.

Το δάπεδο του ισογείου καλύπτεται από πέτρινες πλάκες μεγάλων διαστάσεων κατά το μεγαλύτερο μέρος του (πρωτότυπο πλακόστρωτο) , ενώ στον όροφο είναι ξύλινο και αποτελείται από σανίδες πάχους 4 cm.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν στο ισόγειο οι αποχετευτικοί αγωγοί για τα ακάθαρτα υγρά και οι βάσεις από λιθοδομή στα σημεία έδρασης για τις στέρνες και τα καζάνια.

Τα κουφώματα είναι ξύλινα, δίφυλλα με υαλοστάσιο και τα εξώφυλλα του πρώτου ορόφου είναι γερμανικού τύπου. Στο ισόγειο τα ανοίγματα φέρουν προστατευτικές σιδεριές (εκτός της κυρίας εισόδου που έχει ρολό) και οι πόρτες εισόδου είναι ξύλινες συμπαγείς.

Από την πλατειά θύρα με τις σιδεριές εισέρχεται κανείς στον ημιστεγασμένο χώρο. Στη μεσοτοιχία του με το μαγαζί σώζεται ξύλινο πρέκι μιας παλαιότερης θύρας. Σήμερα η επικοινωνία αυτού του χώρου με το κυρίως εργαστήριο γίνεται από μια πλατειά ξύλινη δίφυλλη θύρα. Εκατέρων αυτής, επί της μεσοτοιχίας υπάρχουν 4 μεγάλα παράθυρα με κιγκλιδώματα, ώστε να εξασφαλίζεται ο φωτισμός και αερισμός του χώρου.

Η Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Ηπείρου προτείνει το χαρακτηρισμό του σαπωνοποιείου ως μνημείου.

Μετά τα παραπάνω εισηγούμαστε τον χαρακτηρισμό ως μνημείου του κτιρίου της « ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΕΙΑΣ ΠΑΤΟΥΝΗ » με τον εξοπλισμό του, μεταξύ των οδών Ιωάννη Θεοτόκη (πρώην Αβραμίου) και Γερ. Μαρκορά , στην πόλη της Κέρκυρας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 1β του Ν. 3028/2002, διότι αποτελεί σημαντικό δείγμα βιομηχανικού κτιρίου , με αξιόλογα αρχιτεκτονικά, δομικά και τεχνικά χαρακτηριστικά, που είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με τη ζωή, την ιστορία και τις μνήμες των κατοίκων του νησιού.

Επίσης η σαπωνοποιεία « ΠΑΤΟΥΝΗ » αποτελεί σημαντική μαρτυρία της βιομηχανικής, άνθησης στην Κέρκυρα του 19ου αιώνα και είναι μοναδικό στον Ελληνικό χώρο, διότι λειτουργεί μέχρι σήμερα με τον ίδιο εξοπλισμό και τις παραδοσιακές τεχνικές παραγωγής.

Η Εισηγήτρια

Β. Αλεκτορίδου

Η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης

Αθηνά Αθανασιάδου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ,
ΜΟΥΣΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΝΕΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Ταχ. Δ/νση : Ερμού 17

Ταχ.Κώδικ. : 101 86
Πληροφορίες : Β. Αλεκτορίδου
Τηλέφωνο : 210 - 32 32 611 3253968
FAX : 210 –32 33 351

Αθήνα 8/11/2005
Αριθμ. Πρωτ.
ΥΠΠΟ/ΔΙΝΕΣΑΚ/Φ14443/237

ΠΡΟΣ: ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

ΘΕΜΑ: Χαρακτηρισμός ως μνημείου του κτιρίου της ΣΑΠΩΝΟΠΟΪΙΑ ΠΑΤΟΥΝΗ, μεταξύ των οδών Ιωάννη Θεοτόκη (πρώην Αβραμίου) Γερ. και Μαρκορά, στην πόλη της Κέρκυρας.

Σας διαβιβάζουμε συνημμένα την εισήγηση της Διεύθυνσής μας που αφορά στο χαρακτηρισμό ως μνημείου σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3028/2002,του αναφερομένου στο θέμα κτιρίου

Παρακαλούμε να μας γνωρίσετε τις απόψεις σας εντός 2 μηνών από την παραλαβή του παρόντος , προκειμένου να τεθεί υπόψη του ΚΣΝΜ η άποψή σας (όπως ορίζεται στο άρθρο 6 παρ. 5 του παραπάνω Νόμου

Επίσης παρακαλούμε να αποστείλετε στην Υπηρεσία μας επικυρωμένο φωτοαντίγραφο των τίτλων ιδιοκτησίας του κτιρίου.

Συνημμένα: Δύο (3) φύλλα

Εσωτερική διανομή :
ΔΙΝΕΣΑΚ

Ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης
Αλέξανδρος Θεοχαρόπουλος
Αρχιτέκτων Μηχανικός

Ακριβές αντίγραφο
Ο Προϊστάμενος Γραμματείας

Απ. Στάμου

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

1. κα. Έλλη Πατούνη
Οδός Ριζοσπαστών Βουλευτών/
Ιονίου Βουλής13, 49 100 Κέρκυρα
(με απόδειξη)

2. κα. Όλγα Πατούνη
Ιωάννου Θεοτόκη 9
49 100 Κέρκυρα
(με απόδειξη)

3. κ. Αλέξανδρος Πατούνης
Οδός Ευρώτα 26
154 51, Νέο Ψυχικό Αττικής
(με απόδειξη)

4. κα. Χριστίνα Πατούνη
Οδός Ναυσικάς 16
491 00, Κέρκυρα
(με απόδειξη)

5. κα. Πολυξένη Πατούνη
Οδός Ναυσικάς 16
491 00, Κέρκυρα
(με απόδειξη)

6. κα. Μαρία Παππά
Ριζοσπαστών Βουλευτών /
Ιονίου Βουλής 10, 491 00, Κέρκυρα
(με απόδειξη)

7. κ.Σπυρίδων Παππάς
Καραϊσκάκη 42
145 62, Κηφισιά
(με απόδειξη)

8. κα. Ειρήνη Γεωργιάδη
Ριζοσπαστών Βουλευτών /
Ιονίου Βουλής 10, 491 00, Κέρκυρα
(με απόδειξη)

9. κ. Νικόλαος Κολάγγης
Πολυχρονίου Κωνσταντά 26
491 00, Κέρκυρα
(με απόδειξη)

Ρ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ
ΜΟΥΣΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΝΕΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Ταχ. Διεύθυνση: Ερμού 17
Τ.Κ.: 101.86, Αθήνα
Πληροφορίες: Ε. Αλεκτορίδου
Τηλέφωνο: 210-32.32611
ΦΑΞ 210 32 33351

Αθήνα, 20 / 10 / 2005

ΘΕΜΑ: «Χαρακτηρισμός ως μνημείου του κτιρίου της ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΕΙΑ ΠΑΤΟΥΝΗ, μεταξύ των οδών Ιωάννη Θεοτόκη (πρώην Αβραμίου) Γερ. και Μαρκορά, στην πόλη της Κέρκυρας».

ΕΙΣΗΓΗΣΗ

Η Κέρκυρα ανέπτυξε κατά τον 19° και 20° αιώνα μεγάλη βιομηχανική δραστηριότητα, που αποτυπώνεται σε οργανωμένα κτιριακά συγκροτήματα, τα οποία ως χαρακτηρισμένα μνημεία και περιμένοντας την σωστή επένδυση αποκατάστασης καταρρέουν με φθορά του χρόνου (όπως το εργοστάσιο Δεσύλλα, η ΑΕΒΕΚ, αποθήκη Κορκοτσάκη, στη περιοχή Μαντούκι).

Μια άλλη περιοχή, που συγκέντρωνε τοπικές βιομηχανίες, είναι η περιοχή Αβραμίου. Σε αυτή τη ζώνη και μεταξύ των οδών Ι. Θεοτόκη (πρώην Αβραμίου) και Γερασίμου Μαρκορά βρίσκεται η βιομηχανία σαπουνιών Πατούνη, για την οποία ο ιδιοκτήτης ζήτησε με την από 4-8-2005 αίτησή του, τον χαρακτηρισμό της ως μνημείου.

Επειδή η Κέρκυρα ήταν πάντα ελαιοπαραγωγικός τόπος, ήταν φυσικό να Υπάρχει ανεπτυγμένος και ο κλάδος της σαπωνοποιίας.

Στην Κέρκυρα λειτουργούσαν οκτώ (8) σαπωνοποιεία, ένα εκ των οποίων ήταν και αυτό της οικογένειας Πατούνη, η οποία ίδρυσε την πρώτη βιομηχανία στην Ζάκυνθο και αργότερα επεκτάθηκε και στην Κέρκυρα, με την ονομασία "Μέγα Εργοστάσιον Σάπωνος εν Ζακύνθω «ΜΠΑΖΑΚΗ ΚΑΙ ΠΑΤΟΥΝΗ» το αρχαιότερον της Ελλάδος και βραβευθέν εις τας εκθέσεις Ολυμπίων, Πατρών, Παρισίων, Σικάγου και Αγ. Φραγκίσκου δια μεταλλίου χρυσού".

Το 1930 έγινε διάσπαση της εταιρείας που λειτουργεί έως σήμερα ως "ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΕΙΟ ΠΑΤΟΥΝΗ', το οποίο γνώρισε "χρυσές εποχές" και απασχολούσε πλέον των δέκα πέντε (15) εργατών σε ημερήσια και βραδινή βάρδια, ενώ η παραγωγή του ανερχόταν στους διακόσιους πενήντα (250) τόνους σαπουνιού.

Το κτίριο

Το κτίριο είναι διώροφο, κεραμοσκεπές, με συμμετρικά ανοίγματα και στο ισόγειό του στεγάζει μέχρι σήμερα το "ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΕΙΟ ΠΑΤΟΥΝΗ" από το 1891, σύμφωνα με μαρτυρία των ιδιοκτητών Σ. και Α. Πατούνη.

Η πρόσβαση γίνεται από τρεις εισόδους, από την κεντρική στο μαγαζί του σαπωνοποιείου, από την πλάγια εξώθυρα με σιδεριές σε βοηθητικό χωρο (για την φόρτωση – εκφόρτωση των προϊόντων) και από μία τρίτη, που οδηγεί στον όροφο.
Στον άξονα συμμετρίας της πρόσοψης υπάρχει ένας πέτρινος εξώστης με τέσσερα φουρούσια και χυτοσιδήρου κιγκλίδωμα. Χαρακτηριστικά είναι επίσης το πλαίσιο της μεγάλης εξώθυρας, από λαξευμένη και ορθογωνισμένη πέτρα, όπως και στα υπόλοιπα ανοίγματα του ισογείου.
Η διαχωριστική κορνίζα μεταξύ ισογείου και ορόφου, μαρτυρά για την προσθήκη ορόφου, που σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου έγινε το 1897.
Η τοιχοποιία ακολουθεί το μικτό σύστημα από τούβλα και ημιλαξευμένες πέτρες, ενώ στο ισόγειο και στον όροφο ενισχύθηκε σε ορισμένα σημεία από οπλισμένο σκυρόδεμα, μετά το 1933.
Η στέγη του διώροφου κτιρίου είναι δίκλινη κεραμοσκεπή με βυζαντινά κεραμύδια, ενώ το τμήμα του ισογείου εργοστασίου στην πίσω πλευρά καλύπτεται από κυματοειδή λαμαρίνα πάνω σε ξύλινα ζευκτά, που αντικατέστησε την παλαιότερη κεραμοσκεπή.
Επίσης διατηρείται μέχρι σήμερα η σιδερένια καμινάδα.
Τα δάπεδα του ισογείου είναι πλακόστρωτα (το πρωτότυπο) κατά το μεγαλύτερο μέρος του και σε ορισμένα σημεία που έχουν καταστραφεί έχουν συμπληρωθεί από τσιμέντο, ενώ στον όροφο είναι ξύλινα.
Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν στο ισόγειο οι αποχετευτικοί αγωγοί για τα ακάθαρτα υγρά και οι βάσεις από λιθοδομή στα σημεία έδρασης για τις c.έρνες κα τα καζάνια.

Η κάτοψη οργανώνεται σε τρεις λειτουργικούς χώρους:
1. Στο μαγαζί όπου γίνονται οι συναλλαγές με τους πελάτες, τετράγωνης κάτοψης. Εδώ το 1940 κατασκευάστηκε το χημείο, ένα τετράγωνο ξύλινο κουβούκλιο και δίπλα βρίσκεται το φρεάτιο περισυλλογής λαδιού, ένας υπόγειος χώρος. Στο ίδιο χώρο βρίσκεται και το γραφείο επίσης ξύλινης κατασκευής, όπου ήταν παλαιότερα και το ταμείο (φωτ. 2).

Η πρόσβαση στο χώρο παραγωγής σαπουνιού γίνεται από μία μεγάλη ξύλινη δίφυλλη θύρα.
2. Στη μία πλευρά του εργοστασίου προς την μεσοτοιχία, υπάρχουν τέσσερα (4) μεγάλα ανοίγματα για τον φωτισμό και αερισμό του χώρου.
Στο εργαστήριο σαπουνιού δύο απεσσοστοιχίες από τούβλα διαιρούν το εργαστήριο σε δύο επιμέρους χώρους και αποτελούν μεταγενέστερη προσθήκη, όπως προκύπτει από σύγκριση σχεδίων προ και μετά του 1933.
Ο μεγαλύτερος χώρος είναι ο κύριος χώρος επεξεργασίας σαπουνιού όπου και βρίσκεται όλος ο μηχανολογικός εξοπλισμός του. Εκεί τοποθετούνται τα καζάνια που βράζουν τα σαπούνια, οι λίθινες στέρνες, παλιές ζυγαριές και ξέστες, η αντλία των διαλυμάτων σόδας, τα βαρέλια και οι πίλες (μεγάλα δοχεία) για το ζέσταμα μίγματος λαδιού και καυστικής ποτάσας από όπου παράγεται το σαπούνι, τα κιούπια για την αποθήκευση λαδιού, τα φορητά καλούπια μέσα στα οποία χύνεται το σαπούνι καθώς και το ξηραντήριο, ο χώρος όπου στρώνεται το σαπούνι, για τουλάχιστον τρεις μήνες, για να στεγνώσει, να σφραγιστεί, να κοπεί και να συσκευαστεί.
3. Στον ημιστεγασμένο, ορθογώνιο χώρο, από όπου στο παρελθόν έμπαιναν οι άμαξες, για τη μεταφορά πρώτων υλών και των εμπορευμάτων.
Τέλος πρέπει να επισημανθεί ότι τα περισσότερα στοιχεία της αρχιτεκτονικής και ιστορικής ανάλυσης προέρχονται από στοιχεία της πτυχιακής εργασίας της Αργυρού

Σταυρούλας με θέμα «Το βιομηχανικό πορτραίτο της Κέρκυρας του 19ου και 20ου αιώνα» που πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος «Ιστορία της πόλης και της κτιριοδομίας μετά τον 16ο αιώνα».
Πολλά σημεία της παραπάνω μελέτης εμπλουτίστηκαν από τις προφορικές μαρτυρίες των ιδιοκτητών Σπύρου και Απόστολου Πατούνη.

Η Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Ηπείρου προτείνει το χαρακτηρισμό του Σαπωνοποιείου ως μνημείου.

Μετά τα παραπάνω εισηγούμαστε τον χαρακτηρισμό ως μνημείου του «ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΕΙΟΥ ΠΑΤΟΥΝΗ», σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3028/2002, διότι αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό δείγμα βιομηχανικού κτιρίου, με αξιόλογα αρχιτεκτονικά, δομικά και τεχνικά χαρακτηριστικά, που είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με τη ζωή, την ιστορία και τις μνήμες των κατοίκων του νησιού.

Επίσης η σαπωνοποιεία «ΠΑΤΟΥΝΗ» αποτελεί σημαντική μαρτυρία της βιομηχανικής, άνθησης στην Κέρκυρα του 19ου αιώνα και είναι μοναδικό στον Ελληνικό χώρο, διότι λειτουργεί μέχρι σήμερα με τον ίδιο εξοπλισμό και τις παραδοσιακές τεχνικές παραγωγής.

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

Β. ΑΛΕΚΤΟΡΙΔΟΥ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΗΣ Δ/ΝΣΗΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΘΕΟΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΑΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΝΕΟΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

ΠΡΑΚΤΙΚΟ 36/1-11-2006

Αθήνα, **Τετάρτη 1 Νοεμβρίου 2006,** στις **3.00 μ.μ.** στο Αμφιθέατρο του κτιρίου του ΥΠΠΟ, στην οδό Μπουμπουλίνας 20-22, συνεδρίασε το Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων όπως αυτό συστάθηκε με το ν.3028/02 «Περί Οργανισμού του Υπουργείου Πολιτισμού» και συγκροτήθηκε με την ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/Α5/67187/12-8-2005 και τροποποιήθηκε με τις ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/Α5/36759/27-4-2006, ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/Α5/39102/5-5-2006, ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/Α5/ΠΜΥ/39484/9-5-2006, ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/Α5/43176/15-5-2006 και ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/Α5/61181/10-7-2006.

Στη Συνεδρίαση παραβρέθηκαν:

1. Θεόδωρος Θεοφανόπουλος	Νομικός Σύμβουλος του Κράτος στο ΥΠ.ΠΟ. και Προεδρεύων του Κ.Σ.Ν.Μ.
2. Μαρία Καρδαμίτση-Αδάμη	Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Αρχιτεκτονικής Ε.Μ.Π.
3. Σωτήριος Σόρογκας	Καθηγητής Αρχιτεκτονικής στο Ε.Μ.Π.
4. Γεώργιος Στεφανόπουλος	Αρχιτέκτων (Τμήμα Διεθνών Δραστηριοτήτων και Θεμάτων Ε.Ο.Κ. του Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ.)
5. Αλέξανδρος Θεοχαρόπουλος	Προϊστάμενος Γεν. Δ/νσης Αναστήλωσης Μουσείων και Τεχνικών Έργων του ΥΠ.ΠΟ.
6. Νικόλαος Ζίας	Καθηγητής Ιστορίας Τέχνης στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
7. Ισίδωρος Κακούρης	Προϊστάμενος Δ/νσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων (θέματα 1-2, 9-14)
8. Εμμανουήλ Μπίρης	Αρχιτέκτονας, Καθηγητής Ε.Μ.Π.
9.Παναγιώτης Καρύδης	Πολιτικός Μηχανικός, Καθηγητής Ε.Μ.Π.

Στη Συνεδρίαση αυτή δεν προσήλθαν τα μέλη, αν και προσκλήθηκαν με το νόμιμο τρόπο: Ν. Καλτσάς, Δ.Παλιούρας και ο αναπληρωτής του **Σ.Πανταζής, Ε.Καμπούρη** και ο αναπληρωτής της **Α.Πέππας, Μ.Μιχαηλίδου** και η αναπληρώτρια της **Α.Μισιρλή, Π.Σαββίδου** και η αναπληρώτρια της **Ε.Μαΐστρου, Π.Παλαντζά** και η αναπληρώτρια της **Ε.Γατοπούλου**

Εισηγητές στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων ήταν οι:

Αθηνά Αθανασιάδου	Προϊσταμένη ΔΙ.ΝΕ.Σ.Α.Κ. του ΥΠ.ΠΟ.
Μάριος Μιχαηλίδης	Προϊστάμενος Τμήματος Έργων Δ.Α.Ν.Σ.Μ. του ΥΠ.ΠΟ.
Αντώνης Πατεράκης	Αναπληρωτής Προϊστάμενος ΔΙ.Σ.Α.Ν.Μ. του ΥΠ.ΠΟ.

Γραμματέας στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων ήταν η:

Μαρία Μυστακίδη	Μόνιμη υπάλληλος στο ΥΠ.ΠΟ.

ΘΕΜΑ 4ο Χαρακτηρισμός ή μη ως μνημείου του κτηρίου της **ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΙΑΣ ΠΑΤΟΥΝΗ**, φερομένης ιδιοκτησίας κληρονόμων Σπυρίδωνος Πατούνη, οικογένειας Μαρίας χήρας Κων/νας Παππά και Νικολάου Κολλάγγη, μεταξύ των οδών **Ιωάννη Θεοτόκη** (πρώην Αβραμίου) και **Γερ. Μαρκορά**, στην πόλη της **Κέρκυρας**

Το Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων έχοντας υπόψη:

1) Το με αριθ. Πρωτ. ΥΠΠΟ/ΔΙΝΕΣΑΚ/12976/379/13.2.06 έγγραφο της ΔΙΝΕΣΑΚ προς το Συμβούλιο
2) Τις φωτογραφίες, τα σχέδια και τα λοιπά έγγραφα του φακέλου
3) Τα άρθρα 13,14,15 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, ο οποίος κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2690/99 (ΦΕΚ 45/1999 τεύχος Α΄)
4) Το Ν. 3028/2002 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς» (ΦΕΚ 153/2002 τεύχος Α΄)
5) Την εισήγηση της Αθηνάς Αθανασιάδου, Προϊσταμένης της ΔΙΝΕΣΑΚ του ΥΠΠΟ, στην οποία αναφέρονται τα εξής:

Η Κέρκυρα ανέπτυξε κατά τον 19ο και 20ο αιώνα μεγάλη βιομηχανική δραστηριότητα, που αποτυπώνεται σε οργανωμένα κτιριακά συγκροτήματα, τα οποία ως χαρακτηρισμένα μνημεία και περιμένοντας να οριστεί επένδυση αποκατάστασης καταρρέουν με τη φθορά του χρόνου. Μια άλλη περιοχή που συγκέντρωνε τοπικές βιομηχανίες είναι η περιοχή Αβραμίου. Σε αυτή τη ζώνη και μεταξύ των οδών Θεοτόκη και Γερασίμου Μαρκορά βρίσκεται η βιομηχανία σαπουνιών Πατούνη για την οποία ο ένας εκ των ιδιοκτητών ζήτησε με την από 4.8.2005 αίτηση του τον χαρακτηρισμό του ως μνημείου. Επειδή η Κέρκυρα ήταν πάντα ελαιοπαραγωγικός τόπος ήταν φυσικό να υπάρχει αναπτυγμένος και ο κλάδος της σαπουνοποιίας. Στην Κέρκυρα λειτουργούσαν 8 σαπουνοποιία, ένα εκ των οποίων ήταν κι αυτό της οικογένειας Πατούνη, η οποία ίδρυσε την πρώτη βιομηχανία στη Ζάκυνθο και αργότερα επεκτάθηκε και στην Κέρκυρα με την ονομασία «Μέγα Εργοστάσιο Σάπονος εν Ζακύνθω (Μπαζάκη και Πατούνης)», το «αρχαιότερο της Ελλάδας και βραβευθέν εις τας εκθέσεις Ολυμπίων, Πατρών, Παρισίων, Σικάγο και Αγίου Φραγκίσκου δια μεταλλείου χρυσού».

Το 1930 έγινε διάσπαση της εταιρείας που λειτουργεί ως σήμερα ως Σαπουνοποιείο Πατούνη το οποίο γνώρισε συχνές εποχές και απασχολούσε αρκετούς εργάτες, ενώ η παραγωγή ανερχόταν γύρω στους 250 τόνους σαπουνιού. Το κτίριο είναι ένα διώροφο κεραμοσκεπές με συμμετρικά ανοίγματα- βλέπετε, υπάρχουν και σχέδια και φωτογραφίες- και στο ισόγειο του στεγάζει σήμερα το Σαπουνοποιείο Πατούνη από το 1891 σύμφωνα με μαρτυρία των ιδιοκτητών Πατούνη.

Η πρόσβαση γίνεται από τρεις εισόδους, από την κεντρική στο μαγαζί του σαπουνοποιείου, από την πλάγια εξώθυρα με σιδεριές σε βοηθητικό χώρο και από μια τρίτη που οδηγεί στον όροφο. Στον άξονα συμμετρίας της πρόσοψης υπάρχει ένας πέτρινος εξώστης με 4 φουρούσια και κιγκλίδωμα χυτοσιδηρό. Χαρακτηριστικό είναι επίσης το πλαίσιο της μεγάλης εξώθυρας, η διαχωριστική κορνίζα μεταξύ ισογείου και ορόφου που μαρτυράει την προσθήκη του ορόφου μεταγενέστερα, όπου σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου έγινε το 1897. Το ισόγειο, όχι όμως ο όροφος. Η τοιχοποιία ακολουθεί το μικτό σύστημα από τούβλα και μη λαξευμένες πέτρες ενώ στο ισόγειο και στον όροφο ενισχύθηκε σε ορισμένα σημεία από οπλισμένο σκυρόδεμα το 1933. Επίσης διατηρείται μέχρι σήμερα η σιδερένια καμινάδα. Οι λειτουργικοί χώροι του ισογείου είναι στα μαγαζιά που γίνονται οι συναλλαγές με τους πελάτες στην τετράγωνη κάτοψη. Το 1940 κατασκευάστηκε εδώ το χημείο, ένα τετράγωνο ξύλινο κουβούκλιο και δίπλα βρίσκεται το φρεάτιο περισυλλογής λαδιού, ένας υπόγειος χώρος. Εν πάση

περιπτώσει το εργοστάσιο λειτουργεί με τις ίδιες συνθήκες και τις ίδιες μεθόδους όπως ήταν παλιά και σήμερα.
Στον ημιστεγασμένο ορθογώνιο χώρο απ' όπου στο παρελθόν έμπαιναν οι άμαξες, είναι ο άλλος χώρος ο μεγάλος που υπάρχει. Τέλος, πρέπει να επισημανθεί ότι τα περισσότερα στοιχεία της αρχιτεκτονικής και ιστορικής ανάλυσης προέρχονται από στοιχεία της πτυχιακής εργασίας όπως έχετε το τεύχος εδώ της Σταυρούλας Αργυρού με θέμα «Το βιομηχανικό πορτρέτο της Κέρκυρας του 19ου και 20ου αιώνα», που πραγματοποιήθηκε λέει στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος «Ιστορία της πόλης και της κτιριοδομίας μετά τον 16ο αιώνα». Πολλά σημεία της παραπάνω μελέτης εμπλουτίστηκαν και από μαρτυρίες των ιδιοκτητών Σπύρου και Απόστολου Πατούνη.
Η Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Ηπείρου προτείνει τον χαρακτηρισμό του σαπουνοποιείου ως μνημείου. Και η Διεύθυνση μας εισηγείται τον χαρακτηρισμό σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6, παρ. 1β, διότι αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό δείγμα βιομηχανικού κτιρίου με αξιόλογα αρχιτεκτονικά, δομικά και τεχνικά χαρακτηριστικά που είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με τη ζωή, την ιστορία και τις μνήμες των κατοίκων του νησιού. Επίσης η ίδια η Σαπουνοποιία Πατούνη αποτελεί σημαντική μαρτυρία της βιομηχανικής άνθησης στην Κέρκυρα του 19ου αιώνα.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Και του περιβάλλοντα;
Α. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΟΥ: Δεν υπάρχει περιβάλλων χώρος. Στις φωτογραφίες δεξιά και αριστερά έχει κατοικίες.
Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Επεξηγηματικά θέλω να πω κάτι. Κατ' αρχήν το συγκρότημα βρίσκεται σε ένα οικόπεδο διαμπερές σε 2 δρόμους. Υπάρχει το ένα που εμφανίζεται σαν το καλύτερο σαν μια πρόσοψη και το πίσω μέρος που έχει και μια είσοδο μιας αυλής. Αυτή η αυλή φαντάζομαι είναι το οικόπεδο. Είναι σε συνεχές σύστημα, κολλάει δεξιά και αριστερά στα υπάρχοντα κτίρια. Δεν υπάρχει ελεύθερος χώρος, υπάρχει μόνο ένας διάδρομος το οποίο τον ονομάζει αυλή.

6) Την παράσταση των κ.κ. Σπύρου Φασούλα δικηγόρου και Απόστολου Πατούνη ιδιοκτήτη

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Τα ονοματεπώνυμα και την ιδιότητα που παρίστασθε για να καταχωρηθούν στα πρακτικά.
ΣΠ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Εγώ λέγομαι Σπύρος Φασούλας, είμαι δικηγόρος Αθηνών. Συμπαρίσταμαι με τον κ. Πατούνη, δηλαδή τον εκπροσωπώ, αλλά εκπροσωπώ και το «ΤΙΚΗ» το οποίο δίκην παρεμβάσεως θα ήθελε. Είναι το ελληνικό Τμήμα της Διεθνούς Προστασίας Κληρονομιάς.
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Εγώ ονομάζομαι Απόστολος Πατούνης. Είμαι ένας εκ των συνιδιοκτητών.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Με ποιο ποσοστό;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: 37,5% επί του σαπουνοποιείου. Και είμαι αυτός ο οποίος λειτουργεί και το σαπουνοποιείο τώρα.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Συγνώμη. Γιατί, ισχύει η αρχή της μειοψηφίας; Νομικά μιλάω τώρα. Το 37,5% διοικεί ένα ακίνητο; Απορία έχω τώρα, δεν έχει σχέση. Διευκρίνιση θέλω. Είπες το λειτουργείς έτσι; Λειτουργεί.
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Είμαι μέσα και το λειτουργώ.
ΣΠ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Να σας το διευκρινίσω. Μπορεί κάποιος είτε είναι συνιδιοκτήτης, είτε είναι τρίτος να εκμισθώσει ή οτιδήποτε ένα ακίνητο. Η ιδιότητα του δηλαδή σαν επιχειρηματία που κινεί αυτή τη στιγμή ακόμα αυτό το παραδοσιακό σαπουνοποιείο είναι άσχετη με την ιδιότητα του σαν συνιδιοκτήτη. Δηλαδή δεν έχει καμία σχέση. Είναι δυο παράλληλες ιδιότητες. Καταλάβατε;
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Συγνώμη. Οι συνιδιοκτήτες αποδέχονται τη λειτουργία αυτή;

ΣΠ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Του σαπουνοποιείου;
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ναι.
ΣΠ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Την αποδέχονται βέβαια. Αφού την έχουν εκχωρήσει, ναι. Αλλά θέλω να σας πω ότι είναι άσχετη. Δηλαδή μπορώ εγώ να έχω σε ένα ακίνητο 30% και συγχρόνως να το νοικιάσω το ακίνητο. Μεταλλουργία καταλάβατε;
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Αυτό σημαίνει ότι συναινούν οι άλλοι.
ΣΠ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Βέβαια και θα συναινούν.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Συναινούν.
ΣΠ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Ασφαλώς. Για τη λειτουργία συναινούν. Με συγχωρείτε, αλλά αυτό δεν έχει σχέση βέβαια για το εξεταζόμενο.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Δεν έχει, αλλά επειδή το λειτουργεί ο κ. Πατούνης .....
ΣΠ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Σας λέω ότι είναι άσχετη. Πέστε ότι παρίστανται εδώ 2 Πατούνηδες, ο συνιδιοκτήτης και ένας άλλος Πατούνης.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Τα μέλη του Συμβουλίου έχουν κάποια ερώτηση, διευκρίνιση;
Ι. ΚΑΚΟΥΡΗΣ: Σήμερα λειτουργεί το σαπουνοποιείο ως τέτοιο, δηλαδή παράγετε σαπούνι στο κατάστημα;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Ναι.
Ι. ΚΑΚΟΥΡΗΣ: Πείτε μας δυο πράγματα σχετικά με τη δραστηριότητα αυτή, δηλαδή από πότε είναι, κάπως έτσι, εσείς τη συνεχίζετε. Πώς προκύπτει δηλαδή αυτή η ιστορικότητα του κτιρίου ένεκα και της χρήσεως του.
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Κατ' αρχάς να σας πω ότι το σαπουνοποιείο ξεκίνησε να χτίζεται το 1891 από τον Νικόλαο Πατούνη ο οποίος ήταν δευτερότοκος γιος του Απόστολου Πατούνη, ο οποίος μαζί με τον Μπαζάκη είχαν στη Ζάκυνθο αυτό που μοιάζει να είναι το πρώτο σαπουνοποιείο της Ελλάδος «Μπαζάκη-Πατούνη». Ο Νικόλαος Πατούνης, απόφοιτος της Σχολής Τεχνών, νυν Μετσόβιο Πολυτεχνείο, αρχιτέκτονας, πήγε το 1991 και έκτισε το σαπουνοποιείο στην Κέρκυρα και αρχικά το λειτούργησε σαν υποκατάστημα του οίκου «Μπαζάκη – Πατούνη» της Ζακύνθου. Περί το 1930, γύρω στο 1928, ανέλαβε το σαπουνοποιείο ο παππούς μου, ο ανιψιός του Νικόλαου Πατούνη, ο οποίος συνέχισε τη λειτουργία του. Κάπου εκεί γύρω στο '30 διασπάστηκαν οι δυο επιχειρήσεις, οι Μπαζάκη μείνανε στη Ζάκυνθο και οι Πατούνηδες και λειτούργησαν τρία ξεχωριστά σαπουνοποιεία πλέον στην Κέρκυρα. Μετά τον παππού μου το λειτούργησε ο πατέρας μου. Βρέθηκα κι εγώ μέσα να έχω μια παράλληλη επιχείρηση με τον πατέρα μου και όταν έφυγε ο πατέρας μου, όταν τον έχασα τον ίδιο χρόνο, από τότε το λειτουργώ εγώ το σαπουνοποιείο.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Είπατε ότι δημιούργησαν στην Κέρκυρα τρία. Τα άλλα δυο υπάρχουν, που είναι;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Όχι.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Σε ποια μέρη ήταν αφού δεν υπάρχουν πια; Να μας τα πείτε σε ποια μέρη.
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Ξέρετε καθόλου την Κέρκυρα;
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ναι, έχω ζήσει στη βόρεια Κέρκυρα.
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Το ένα είναι στο δρόμο προς το νοσοκομείο, εκεί που είναι τώρα το κατάστημα του Γρηγορόπουλου με τα υφάσματα και το άλλο ήταν στη λεωφόρο Αλεξάνδρας εκεί που είναι το κατάστημα του Μαρινόπουλου. Μαρινόπουλου και First Business Bank.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Πότε έπαψαν αυτά να μην υπάρχουν;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Το μεν πρώτο που είναι στο δρόμο για το νοσοκομείο που σας είπα, πρέπει να έπαψε γύρω στο '60, ίσως και αρχές '70 και το άλλο λίγο πιο νωρίς.
Π. ΚΑΡΥΔΗΣ: Θυμάμαι όμως και ένα άλλο σαπουνοποιείο που το χειρίζετο ένας καθηγητής Μαθηματικών Σουρβίνος.
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Ο Σουρβίνος ήταν θείος μου. Ο Σουρβίνος ήταν παντρεμένος με τη θεία μου.

Π. ΚΑΡΥΔΗΣ: Αυτό τούτο είναι;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Αυτό είναι ένα από τα τρία, ναι. Ήταν στο όνομα Χατζή αυτό, δεν είχε όνομα Πατούνη, αλλά ήταν της ίδιας οικογένειας.
Μ. ΑΔΑΜΗ: Ήθελα δυο ερωτήσεις να κάνω. Η μια είναι, κάτι είπατε για το «TICCHI» αλλά δεν κατάλαβα τι ακριβώς. Έχει κάνει το «TICCHI» κάποιο κείμενο;
ΣΠ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Το «TICCHI» με εξουσιοδότησε να παραστώ για λογαριασμό του επιπλέον. Με καταλάβατε; Δηλαδή δίκην παρεμβάσεως. Δηλαδή στηρίζει το αίτημα πιστεύει μετά από μελέτη που έκανε και έρευνα ότι πρέπει να κηρυχθεί μνημείο σύμφωνα με το νόμο και γι' αυτό ακριβώς το «TICCHI» το εκπροσωπώ. Έχει βγάλει και ανακοίνωση το «TICCHI» βέβαια σ' αυτό και έχει κινηθεί. Και έχω μάλιστα και ένα υπόμνημα.
Μ. ΑΔΑΜΗ: Μπορείτε να το καταθέσετε.
ΣΠ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Το καταθέτω το υπόμνημα, ναι.
Μ. ΑΔΑΜΗ: Η δεύτερη ερώτηση είναι: εσείς ζητήσατε να κηρυχτεί διατηρητέο, δεν είναι έτσι;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Μάλιστα.
Μ. ΑΔΑΜΗ: Γιατί;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Εγώ από προσωπική άποψη ζήτησα να κηρυχθεί διατηρητέο διότι θεωρώ ότι είναι ο καλύτερος τρόπος για να διασωθεί η πραγματική αξία της κληρονομιάς που έλαβα από τον πατέρα μου, δεδομένου ότι ο χώρος αυτός πέρα από μια ακίνητη περιουσία είναι ένας χώρος ο οποίος περικλείει την ιστορία 5 γενεών της οικογένειας μου. Δεδομένου λοιπόν ότι αυτό ταυτόχρονα είναι και για τον τόπο μια ανάμνηση μιας παλιάς εποχής, θεώρησα ότι μπορώ ίσως.
Μ. ΑΔΑΜΗ: Να σας πω κάτι μόνο; Κατ' αρχήν είμαι μέλος του «TICCHI» και συμφωνώ με την άποψη του «TICCHI», δεν είναι εκεί το θέμα. Ξέρετε ότι αν κηρυχθεί έχετε πρόβλημα με το πίσω με τις λαμαρίνες, δηλαδή εκεί θα έχετε πρόβλημα, θα πρέπει να διατηρήσετε και εκείνο;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Αντιλαμβάνομαι. Μα αυτό είναι το ζητούμενο για μένα. Εμένα το ζητούμενο είναι να κηρυχτεί αυτούσιο.
Μ. ΑΔΑΜΗ: Γιατί το μπροστινό έχει προφανώς μια σαφή εικόνα κατά τη γνώμη μου βιομηχανικού κτιρίου με κατοικία από πάνω, το πίσω όμως θα παραμείνει με λαμαρίνες εσαεί; Εκεί υπάρχει νομίζω κάποιο πρόβλημα. Το έχετε υπόψη σας ότι αν το κηρύξουμε θα έχετε πρόβλημα στο τι θα κάνετε εκεί; Το έχετε υπόψη;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Αυτό ακριβώς είναι και το ζητούμενο, να διατηρηθεί και να διατηρηθεί όπως είναι ο χώρος, αλλιώς δεν έχει νόημα να το κρατήσω.
Μ. ΚΑΡΔΑΜΙΤΣΗ-ΑΔΑΜΗ: Με τις λαμαρίνες;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Να κρατήσουμε όλες τις μνήμες μέσα σ' αυτό το χώρο.
ΣΠ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Μου επιτρέπετε μια παρέμβαση σ' αυτό ως εκπρόσωπος του «TICCHI». Θα ήθελα να σας πω ότι για το «TICCHI» τουλάχιστον που εκπροσωπώ, το θέμα πλέον έχει εκφύγει για εμάς η ουσία από την αίτηση του Πατούνη. Ο Πατούνης έχει την πρωτοβουλία ναι και πολύ έκανε και είναι προς τιμήν του διότι θα έβγαζε περισσότερα αν το έδινε να χτιστεί από ότι έχει αν κρατήσει η επιχείρηση. Αλλά πλέον το θέμα πήρε μια μεγαλύτερη δημοσιότητα. Αυτή τη στιγμή έχουμε και θα σας το καταθέσω μια πρόταση του Τμήματος Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου για να διατηρηθεί. Έχει καταγραφεί από το Εθνικό Μουσείο της Πολιτιστικής Ιστορίας της Γαλλίας, το οποίο το έχει βιντεοσκοπήσει και το παρουσιάζει παντού και γίνονται επισκέψεις, κάτι ανάλογο με μουσείο της Αυστρίας και από άλλους φορείς της Κέρκυρας όπως το TICCHI βέβαια που πλέον επιδιώκουν τη διατήρηση του. Δηλαδή και να μετανιώσει ο κ. Πατούνης οι άλλοι δεν θα κάνουν πίσω. Με καταλάβατε;
Σ. ΣΟΡΟΓΚΑΣ: Ήθελα παρακαλώ να σας ρωτήσω, λειτουργεί τώρα ως κατάστημα πώλήσεως νάυλον υλικών;

ΣΠ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Ως σαπουνοποιείο. Παράγει σαπούνι με τον παραδοσιακό τρόπο και αυτό ήθελα να τονίσω, ότι αυτό είναι το μόνο το οποίο δεν είναι μόνο παραδοσιακό σαπουνοποιείο, όλος ο χώρος μέσα δεν έχει γίνει καμία μεταβολή. Άλλωστε η εισήγηση τα λέει και οι φάκελοι και όλα, ότι δεν έγινε καμία μεταβολή. Η παραγωγή σαπουνιού συνεχίζεται όπως πριν από 100 χρόνια με τα ίδια αντικείμενα και με τον ίδιο τρόπο και ευτυχώς για το σαπουνοποιείο κατάφερε -είχε μια καλή Διοίκηση- να μην ελλειμματικό.
Και αυτή τη στιγμή ίσως διαφαίνεται και κάτι θετικότερο, διότι επειδή γυρνάμε τώρα στις βιολογικές αν θέλετε παραγωγές και όλα αυτά και τον παλιό τρόπο παραγωγής κλπ., υπάρχει μια ζήτηση. Ήδη κάνει εξαγωγές στην Αγγλία, στην Ιαπωνία, πολλοί το επισκέπτονται, μπορεί δηλαδή να αποτελέσει ένα δείγμα το οποίο δεν θα είναι μόνο ζωντανό, θα είναι μουσειακό ζωντανό και αυτό θα είναι κάτι μοναδικό. Και επειδή τυχαίνει τώρα, να σας πω και κάτι που ξέρω, επειδή τυχαίνει να ξέρω το σαπουνοποιείο Μπαζάκη, το σαπουνοποιείο Μπαζάκη το 1851, ήταν μάλιστα Μπαζάκης – Πατούνης το πρώτο στον ελλαδικό χώρο στη Ζάκυνθο, το σαπουνοποιείο αυτό με το σεισμό του '53 γκρεμίστηκε και από κει και κάτω δεν μπόρεσε πραγματικά να αναζωογονηθεί ποτέ, παρ' ότι κάποιοι χτίσανε μέσα στην πόλη ένα μικρό κλπ. Είναι δηλαδή σαν μια συνέχεια και ιστορικά του πρώτου σαπουνοποιείου στον ελλαδικό χώρο, έστω και αν δεν είναι το συγκεκριμένο κτίσμα. Σαν επιχείρηση είναι το πρώτο σαπουνοποιείο στον ελλαδικό χώρο και επιπλέον βέβαια αυτή τη στιγμή είναι το μόνο που απ' ότι ξέρω, γιατί πήγα και το έψαξα πριν εμφανιστώ, δεν είδα πουθενά ούτε στη Λέσβο ούτε πουθενά να υπάρχουν παραδοσιακής μορφής λειτουργούντα σαπουνοποιεία. Επομένως όλα μέσα από τα καλούπια, αυτά όλα μέχρι την πλάστιγγα είναι όπως ήταν πριν από σχεδόν 100 χρόνια. Αυτή είναι η ιστορία.
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Είπατε κάτι για πλαστικές σακούλες. Ο χώρος είναι έτσι διαμορφωμένος όπου μπροστά είναι το κατάστημα λιανικής πώλησης, πίσω είναι το εργαστήρι της σαπωνοποιίας και από πάνω παλαιότερα στον όροφο ήταν η κατοικία, το οποίο τώρα είναι άλλη ιδιοκτησία. Στο χώρο της λιανικής πώλησης...
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Συγνώμη, πού είναι άλλη ιδιοκτησία;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Ο όροφος.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Οριζόντιος;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Μάλιστα.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Δεν μου το είπατε αυτό.
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Είναι άλλη ιδιοκτησία ο όροφος, ναι.
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ: Δεν ανήκει στους Πατούνηδες;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Όχι.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Δηλαδή κα εισηγήτρια, η εισήγηση είναι για τη διαιρεμένη ιδιοκτησία; Ο κ. πληρεξούσιος γνωρίζει. Είναι νομική έννοια αυτή. Μιλάμε νομικά τώρα.
Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Κοιτάξτε, θα σας απαντήσω. Όταν κτίζεται ένα κτήριο, είναι η αξία του κτηρίου. Θα μπορούσε κάλλιστα εδώ να έρθει κάποιος άλλος και να σας κάνει την αίτηση, να ζητήσει από το Υπουργείο να παρέμβει αυτεπαγγέλτως.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Η κατοικία πότε...;
Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Θέλω να πω ότι το κτήριο δεν είναι κατοικία καταρχήν. Είναι, διαιρέσαμε μεν οριζόντια ιδιοκτησία, όπως είναι δηλαδή μια πολυκατοικία, που το κάθε διαμέρισμα τέλος πάντων είναι ξεχωριστό, επιτρέπει ξεχωριστή ιδιοκτησία. Αυτό όμως δεν αλλοιώνει σε τίποτα το ενιαίο του κτηρίου. Δηλαδή το κτήριο κανονικά πρέπει σαν σύνολο να κριθεί. Δηλαδή μην το παίρνετε ποιος έκανε την αίτηση ούτε έχει καμία σημασία.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Πότε προσετέθη ο επάνω όροφος;
Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Το 1897.
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ: (Μιλάει εκτός μικροφώνου) Ενιαίος.

Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Ενιαίο είναι. Το 1897.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: (Μιλάει εκτός μικροφώνου) Υπήρχε ο νόμος οριζοντίου ιδιοκτησίας...;
Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Στα Ιόνια Νησιά καταρχήν υπήρχε ο Ιόνιος Κώδικας που ίσχυε μέχρι το 1946 με το πού μπήκε ο Ενιαίος Ελληνικός Κώδικας. Ο Ιόνιος Κώδικας προέβλεπε οριζόντια ιδιοκτησία, όπως και ο Σαμιακός, που δεν προέβλεπε το υπόλοιπο Δίκαιο στην Ελλάδα. Δηλαδή στα Ιόνια Νησιά, στη Σάμο και σε ορισμένα άλλα μέρη της Ελλάδος είχαμε οριζόντια ιδιοκτησία πριν από το '29 που έγινε στην Ελλάδα. Αλλά αυτό δεν έχει καμία σχέση...
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Άλλο σας ερωτώ, συγνώμη.
Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Πέστε μου, παρακαλώ.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Το άκουσα, έγινε κατανοητό.
Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Ναι.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Το επάνω κτήριο είναι υποχρεωτικό παρεπόμενο του εργοστασίου κάτω;
Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Αρχιτεκτονικά πρέπει. Αν κηρυχθεί, βέβαια.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Κατά χρήση.
Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Κατά χρήση όχι. Είναι ξεχωριστό, αλλά το κτήριο βέβαια μοιραία δεν μπορεί παρά να κηρυχθεί. Άμα κάνετε δηλαδή μια πολυκατοικία, την κρίνετε διατηρητέα, θα κάνετε όροφο – όροφο; Ενιαία θα την κρίνετε.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: (Μιλάει εκτός μικροφώνου) Για ποιο λόγο; Επειδή έζησε ο Παπάγος εκεί;.... Ποιος έζησε.
Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Όχι. Εάν για οποιονδήποτε λόγο θέλω να πω κρίνεται διατηρητέο ένα κτήριο, θα το κρίνετε εξ ολοκλήρου. Δεν μπορείτε να πείτε να γκρεμιστεί ένας όροφος και να μείνει ο άλλος. Είναι ενιαίο το κτήριο.
Μ. ΑΔΑΜΗ: Με συγχωρείτε, στα ονόματα των συνιδιοκτητών που έχουν κάνει το υπόμνημα εναντίον της δικής σας αίτησης, είναι οι ιδιοκτήτες του πάνω ορόφου;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Είναι, ναι. Μάλιστα, είναι.
Μ. ΑΔΑΜΗ: Είναι ειδοποιημένοι και ενήμεροι;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Ναι είναι, βεβαίως, ναι.
Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Οι πιο πολλές απορίες καλύφθηκαν από την τελευταία συζήτηση, ότι ήθελα ακριβώς να ρωτήσω και διευκρινίστηκαν ότι ο όροφος πρόκειται για άλλον ιδιοκτήτη και διαφορετική χρήση του μπροστινού κομματιού. Το μπροστά λοιπόν δεν υπάρχει, απ' ό,τι ειπώθηκε εδώ, εργοστάσιο. Το εργοστάσιο πίσω, αυτό με τις λαμαρίνες. Είναι έτσι; Το μπροστινό κομμάτι είπατε ότι είναι τμήμα πωλήσεων.
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Ναι
Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Και πάνω από αυτό υπάρχει μια κατοικία και μάλιστα με άλλον ιδιοκτήτη από καιρό.
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Μάλιστα.
Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Δεν είναι συνιδιοκτήτης. Είναι ανεξάρτητος ιδιοκτήτης του ορόφου;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Μάλιστα.
Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Όπου και έχει και διαφορετική χρήση. Άρα έτσι όπως μας τα είπατε, το εργοστάσιο είναι αυτό με τις λαμαρίνες που βλέπουμε.
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Ο χώρος της παραγωγής είναι στο πίσω μέρος.
Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: ...το πίσω μέρος και που είναι, απ' ό,τι βλέπω, πλήρως καλυμμένο από λαμαρίνες.
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Αυτό, μάλιστα.
Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Με συγχωρείτε, δεν ολοκλήρωσα τις ερωτήσεις μου.
Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Με συγχωρείτε, θέλω να κάνω μια παρατήρηση σ' αυτό πριν προχωρήσετε. Σ' αυτό το σημείο δηλαδή που είπατε, ότι ο χώρος είναι ενιαίος. Δηλαδή ένα εργοστάσιο δεν αποτελείται μόνο από το σημείο που είναι τα καζάνια. Αυτά τα οποία ζητάμε να κριθούν διατηρητέα είναι σύνολο που

περιλαμβάνει και αυτό που λέτε γραφείο, το οποίο έχει ... το εργοστάσιο είναι ενιαίος χώρος και είναι παραδοσιακά και διατηρητέα.
Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Με συγχωρείτε, εγώ διευκρινήσεις ρώτησα.
Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Ναι.
Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Άρα μου δόθηκαν οι διευκρινήσεις ότι πρόκειται για το πρώτο τμήμα, ο όροφος που είναι κατοικία με άλλον ιδιοκτήτη. Το κομμάτι της παραγωγής είναι αυτό με τις λαμαρίνες και μπροστά χρησιμοποιείτο ως σημείο πωλήσεως. Επίσης θέλω να πω όσον αφορά το εργοστάσιο. Μας έχετε φέρει, υπάρχει –δεν ξέρω– τεκμηρίωση φωτογραφική του εργοστασίου; Βεβαίως να δούμε όλο αυτό το παραδοσιακό κλπ, προκειμένου να δούμε την εικόνα και να το εκτιμήσουμε και όλα αυτά. Εντάξει, αν υπάρχει, δεν χρειάζεται από τους ιδιοκτήτες και από τους εκπροσώπους άλλη ερώτηση. Ευχαριστώ πολύ.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Εγώ να ρωτήσω ένα τελευταίο. Κύριε Πατούνη, τα απόβλητα πού διοχετεύονται, πού προωθούνται, πού απορρίπτονται; Όπως θέλετε πείτε το. Υπάρχουν απόβλητα; Πού απορρίπτονται τα απόβλητα;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Στην παραδοσιακή σαπωνοποιία υπάρχουν ελάχιστα απόβλητα, τα οποία...
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Αυτά τα ελάχιστα πού απορρίπτονται νομίμως;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Τα συγκεντρώνω σε τσουβάλια και τα παίρνω και τα στέλνω στη χωματερή, τα οποία είναι τελείως ακίνδυνα απόβλητα.
Π. ΚΑΡΥΔΗΣ: Ήθελα να καταθέσω προσωπική εμπειρία, ότι το 1955 ήταν ενιαία η ιδιοκτησία πάνω – κάτω, διότι οι ιδιοκτήτες, οι τότε ιδιοκτήτες εν πάση περιπτώσει έμεναν επάνω και είχαν τη διαχείριση του κάτω εργοστασίου.
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Μέχρι πότε είπατε;
Π. ΚΑΡΥΔΗΣ: Το 1955.
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Όχι το 1955. Αυτό πρέπει να ήταν μέχρι τότε που το πούλησε ο Νικόλαος Πατούνης στον παππού μου. Ο παππούς μου αγόρασε το κάτω μέρος και κάποιος άλλος αγόρασε το πάνω. Πρέπει να ήταν το 1928 αυτό που λέτε. Μέχρι το 1928 ήταν ενιαία ιδιοκτησία.
Π. ΚΑΡΥΔΗΣ: Τέλος πάντων, εγώ θυμάμαι ότι έκανα φροντιστήριο...
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Να ρωτήσω τον κ. Φασούλα εγώ. Τι ποσοστά επί του εδάφους έχει εκατέρα των ιδιοκτησιών;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: 40 – 60 είναι.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: 40 ποιος έχει;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: 40 έχει ο επάνω όροφος, 60 εμείς.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Επί του εδάφους.
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Επί του εδάφους, ναι.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστούμε.
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Χοντρικά.
ΕΜ. ΜΠΙΡΗΣ: Η πέργουλα αυτή με τις λαμαρίνες μήπως παλαιότερα ήταν στεγασμένη με κεραμίδια ή με άλλο υλικό;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Όχι.
ΕΜ. ΜΠΙΡΗΣ: Πάντα έτσι.
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Απ' όσο γνωρίζω ήταν πάντα έτσι.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστούμε πάρα πολύ για την προσέλευση.
Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Θα ήθελα απλώς πριν τελειώσουμε να σας καταθέσω δυο έγγραφα. Πρώτον, ένα έγγραφο, δεν το θυμάμαι αν είναι μέσα, τη δήλωση αυτή του συμβολαιογράφου του 1897 που προκύπτει πότε χτίστηκε και το δεύτερον είναι μια απόφαση του Τμήματος Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου όσον αφορά την αναγκαιότητα διατήρησης...
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Αυτό είναι πρόταση αγοράς;
Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Όχι. Πρόταση διατήρησης. Να κριθεί διατηρητέο. Επίσης ήθελα να σας πω ότι αυτή τη στιγμή έχει πάρει μια ευρεία δημοσιότητα και έχει ήδη, κατά κάποιο τρόπο υπάρχει μια κρίση για την αξία αυτού του μοναδικού

εργοστασίου, σας είπα, διεθνώς. Δεν ξέρω αν στο φάκελο είχαμε καταθέσει μέσα το DVD του Εθνικού

Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Ναι, το είχαμε καταθέσει. Δεν ξέρω, υπάρχει μέσα στο φάκελο; Ένα DVD του Εθνικού Μουσείου Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Γαλλίας.

Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Το DVD δεν το έχω μαζί μου, αλλά το είχα στείλει στο Υπουργείο Πολιτισμού, στο Νεωτέρων Μνημείων στα Γιάννενα.

Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Αυτό που έχει σημασία είναι ότι έχει πάρει μια δημοσιότητα διότι πραγματικά είναι μοναδικό και είναι μοναδικό σαν χώρος όπου γίνεται αυτή η παραδοσιακή επεξεργασία σαπουνιού. Γι' αυτό ακριβώς θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι ήδη υπάρχουν ειδικών επιστημόνων και του εξωτερικού και του εσωτερικού γνώμες διατυπωμένες. Δηλαδή ορισμένα πράγματα νομίζω ότι δεν είναι υπό κρίσιν. Αυτό θέλω να πω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Τι δεν είναι υπό κρίσιν;

Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Εννοώ δηλαδή ότι η αξιολόγηση σε ορισμένα πράγματα, όταν υπάρχει αυτή...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: (Μιλάει εκτός μικροφώνου) Από ποιον αξιολόγηση; Από ποιον δεν είναι; Από μας;

Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Δεν είπα για σας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Είμαστε υποτελείς της Γαλλίας, στους Οργανισμούς;

Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Όχι. Κοιτάξτε, ορισμένα πράγματα όταν καταξιωθούν, είναι καταξιωμένα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: (Μιλάει εκτός μικροφώνου) Ό,τι πει το Συμβούλιο. Θα τα κρίνουμε όλα.

Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Εντάξει, θα τα κρίνει το Συμβούλιο. Εγώ πάντως αν ψήφιζα, θα λάμβανα υπόψη.. Μ' αυτή την έννοια το εννοώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστούμε πάρα πολύ.

Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Εγώ σας καταθέτω τη συμβολαιογραφική πράξη του '91 με καθαρογραφή για να το διαβάσετε και σας καταθέτω επίσης και το ψήφισμα του Ιονίου Πανεπιστημίου που...Το 1891. Έχει από πίσω την καθαρογραφή του για να μπορέσετε να το διαβάσετε και εδώ είναι το ψήφισμα του Ιονίου Πανεπιστημίου, όπου υποστηρίζει τη διατήρηση του..

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστούμε.

Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Εμείς ευχαριστούμε.

Στο σημείο αυτό αποχώρησαν οι κ.κ. Σπύρος Φασούλας δικηγόρος και Απόστολος Πατούνης ιδιοκτήτης και προσήλθε η κα Αγγελική Βαρδάκου, πληρεξούσιος δικηγόρος των άλλων συνιδιοκτητών του κτηρίου

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Αγγελική Βαρδάκου, Δικηγόρος Αθηνών, με αριθμό Δικηγορικού Συλλόγου 6997 και παρίσταμαι γι' αυτούς που αναφέρουμε στο υπόμνημά μας και στις αντιρρήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Κάποια ερώτηση στην κα Βαρδάκου, πριν της δοθεί ο λόγος; Κάποιο μέλος του Συμβουλίου, κυρίες, κύριοι; Να σας ρωτήσω εγώ. Για πείτε μου, υπάρχει οριζόντιος ιδιοκτησία;

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Υπάρχει οριζόντια.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Η οποία είναι σύμφωνη..; Να τη δω κι αυτή. Ρώτησα και την άλλη πλευρά. Είναι κατά τον Ιόνιο Κώδικα;

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Μάλιστα

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Που είχε διατηρηθεί μέχρι τις 19 Φεβρουαρίου του '46;

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Σχετικά με την οριζόντια ιδιοκτησία και την αναλογία του στο δικόπεδο έχει εκδοθεί απόφαση του Αρείου Πάγου, την οποία και σας προσκομίζω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: 60 – 40;

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: 60 – 40.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: 60 έχει η οικία;
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: 40 έχει ο πρώτος όροφος υπέρ το ισόγειο, το οποίο ανήκει στον Νικόλαο Κόλλάγγη.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Και 60 έχει..
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Και 60 έχει, έχουν μάλλον οι συνιδιοκτήτες του...
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Οι 7 πελάτες σας και ο κύριος..
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Όχι, οι 6. Είναι 6 των εντολέων μου συν τον αιτούντα.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: 6 και ο κ. Πατούνης Απόστολος.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Απόστολος, μαζί ίσως με κάποιους άλλους κληρονόμους, διότι απεβίωσε ο πατέρας του.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ο κ. Απόστολος τι ποσοστά έχει; Μας είπε 37,5 επί των 60;
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Τα 37,5 τα είχε ο πατέρας του ο αποβιώσας, ο Σπυρίδων Πατούνης.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ναι.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Ο οποίος έχει κληρονομηθεί. Δεν ξέρω αν έχει κληρονομηθεί εξ ολοκλήρου από τον Απόστολο ή υπάρχουν κι άλλοι κληρονόμοι.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Σας ρωτάω προκαταβολικά. Οι χρήσεις τώρα τι είναι του ακινήτου αυτού που σήμερα μιλάμε;
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Το μεν ισόγειο κατά ένα μέρος...
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Όχι για το σπίτι που είναι...
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Το ισόγειο.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Το ισόγειο, που είναι και το επίμαχο.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Το ισόγειο είναι μισθωμένο κατά ένα τμήμα αυτού στον Απόστολο Πατούνη.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ναι.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Πρόκειται για μια μίσθωση η οποία έχει λήξει και γι' αυτό καθίσταται, είναι και εξωστέος ο Απόστολος Πατούνης.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ναι.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Δεν καταβάλλει μισθώματα στους λοιπούς συνιδιοκτήτες. Δεν καταβάλλει. Αρνείται να καταβάλει.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Η μίσθωση έγινε δηλαδή...
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Η μίσθωση είναι από, έχει..
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ήταν και εν μέρει αυτοσύμβαση, αφού έχει ποσοστά συνιδιοκτησίας;
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Όχι. Ήταν από τους συνεκμισθωτές ο πατέρας του, όχι ο ίδιος. Συνεκμισθωτής ήταν ο πατέρας του.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Από τους λοιπούς συνιδιοκτήτες.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Από τους λοιπούς και από τους λοιπούς συνιδιοκτήτες είχε μισθώσει. Έχει λήξει οι μίσθωση και είναι εξωστέος. Δεν πληρώνει και μισθώματα και ήδη...
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: (Μιλάει εκτός μικροφώνου) Πώς έχει λήξει αυτή η μίσθωση;
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Καταγγέλθηκε η μίσθωση. Έχει συνταχθεί απόγραφο σε συμβολαιογράφο και έχει υποσχεθεί να παραδώσει τη χρήση του μισθίου, την οποία και μέχρι σήμερα δεν έχει παραδώσει.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Μάλιστα.
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ: Πότε έχει λήξει;
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Υπάρχει συμβολαιογραφικό έγγραφο, το οποίο μπορώ να σας το προσκομίσω. Είναι αναμφισβήτητης εγκυρότητας το..
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: (Μιλάει εκτός μικροφώνου) Δηλαδή η λήξη της ήταν..
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Να σας απαντήσω. Εάν είχε εξωστεί με βάση το απόγραφο το οποίο είχε συνταχθεί ενώπιον συμβολαιογράφου, έπρεπε να έχει προ τριετίας αποβληθεί.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: (Μιλάει εκτός μικροφώνου) Ο πατέρας του πέθανε προ τριετίας;

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Ο πατέρας του νομίζω ότι προ διετίας ίσως έχει αποβιώσει.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Πείτε μας. Τα ρώτησα προκαταβολικά.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Ναι. Πρόκειται για ένα ακίνητο το οποίο βρίσκεται στην Κέρκυρα, στην περιοχή Αβράμη, στην οδό Ιωάννου Θεοτόκη αριθμός 9. Είναι ένα ακίνητο το οποίο...
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: (Μιλάει εκτός μικροφώνου) Συγνώμη, είναι μέσα σε αρχαιολογικό χώρο;
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Όχι, τίποτα. Είναι το καθαρό Εμπορικό Κέντρο της Κέρκυρας. Είναι ένα κτίσμα, από τους τίτλους τους οποίους σας προσκομίζω και τους οποίους φαίνεται, από το 1933. Πρόκειται για οικία η οποία περιγράφεται με ισόγειο και υπέρ το ισόγειο όροφο. Υπάρχει ένας ακάλυπτος χώρος του οικοπέδου. Υπήρχε και υπάρχει μια σειρά παραπηγμάτων με λαμαρίνες σκεπασμένων...
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: (Μιλάει εκτός μικροφώνου) Ανεγερθέντων πότε;
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Φαίνεται το 1933, με βάση τα συμβόλαια τα οποία σας προσκομίζω. Εκεί τότε το πρώτο αγοράστηκε και λειτούργησε ας πούμε αυτό το αρχικό σαπωνοποιείο. Έχει παύσει από ετών να λειτουργεί πλέον ως...
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Όχι, λειτουργεί ως καθαρά εμπορική επιχείρηση του Απόστολου Πατούνη. Προσκομίζω αποδείξεις...
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Με αντικείμενο τι;
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Με αντικείμενο την εμπορία –έτσι ακριβώς γράφει– Γενική Εμπορία Σαπουνιών.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: (Μιλάει εκτός μικροφώνου) Δηλαδή άλλων...
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Αποκαλείται Γενική Εμπορία, κ. Πρόεδρε. Δεν αναφέρει μέσα ούτε παραδοσιακά σαπούνια Πατούνη ούτε κάποιο συγκεκριμένο. Γενική Εμπορία Σαπουνιών. Φέρνω τις αποδείξεις, οι οποίες είναι εξαχθείσες από τη μηχανή, θεωρημένη από την αρμόδια ΔΟΥ Κερκύρας. Δεν αναφέρεται πουθενά παραγωγή σάπωνος και επίσης δεν υπάρχει άδεια καμία και ποτέ εκδοθείσα από την αρμόδια Αρχή που είναι το Υπουργείο Βιομηχανίας.
ΕΜ. ΜΠΙΡΗΣ: Το ενδιαφέρον το δικό μας είναι επί της ουσίας και όχι τυπικό.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Ναι.
ΕΜ. ΜΠΙΡΗΣ: Εάν πάρω το αεροπλάνο αύριο και πάω επιτόπου..
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Ναι.
ΕΜ. ΜΠΙΡΗΣ: Δεν θα δω κανένα μηχάνημα παραγωγής; Δεν θα δω κανένα υγρό να ρέει προς καλούπι; Δεν θα δω παρά μόνο μια καθαρή αποθήκη κι ένα ταμείο; Πέστε μου σας παρακαλώ, να γνωρίζω κι εγώ τι θα κάνω.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Καταρχήν αυτό μπορείτε να το διαπιστώσετε και οι ίδιοι. Δεν μπορώ εγώ να υπεισέλθω σε περισσότερα, αλλά αυτά τα οποία εγώ γνωρίζω από έγγραφα είναι ότι πρόκειται για καθαρό εμπορικό κατάστημα και όπως γνωρίζετε και για τη νομιμότητα της οποιασδήποτε παραγωγής και μάλιστα όταν πρόκειται μέσα στο κέντρο της Κέρκυρας, θα έπρεπε να υπάρχει μια άδεια. Τώρα, αν υπάρχουν κάποια καζάνια τα οποία είναι ανενεργά, δηλαδή χωρίς λειτουργία..
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Το βεβαιώνετε αυτό ότι είναι ανενεργά όλα.
ΕΜ. ΜΠΙΡΗΣ: Το βεβαιώνετε ή λέτε «αν»; Δηλαδή το έχετε δει με τα μάτια σας; Είσαστε αυτόπτης μάρτυς;
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Δεν το έχω δει με τα μάτια μου, βασίζομαι όμως σε έγγραφα και σε τεχνική έκθεση, την οποία σας έχω επίσης προσκομίσει από τον Μηχανικό ο οποίος έκανε τη θεώρηση του χώρου.
ΕΜ. ΜΠΙΡΗΣ: Το λέω διότι προηγουμένως οι παραστάντες κύριοι είπαν ότι γίνονται και εξαγωγές σαπουνιών. Έτσι δεν ελέχθη; Στο εξωτερικό.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Κύριε Πρόεδρε, το να γίνονται εξαγωγές...
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Παραγωγή και εξαγωγές...
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Μάλιστα.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Προφανώς από τα παραχθησόμενα ή παραγόμενα.

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Το να γίνεται η εξαγωγή οιουδήποτε σάπωνος, είναι γνωστό σε όλους εμάς και αποτελεί και δίδαγμα της κοινής πείρας ότι δεν είναι αναγκαίο να παράγεται μέσα στο συγκεκριμένο χώρο. Μπορεί να παραχθεί κάποια ποσότητα σάπωνος σε οποιαδήποτε άλλη, τόπο, περιοχή, επιχείρηση και πιστεύω ότι δεν θα επέτρεπαν ούτε καν οι περίοικοι να αναπτύσσεται και να παράγεται μέσα στο χώρο, το Εμπορικό Κέντρο της Κέρκυρας, σάπωνος, με τις γνωστές αναθυμιάσεις και εξατμίσεις, τις οποίες ποιος θα επέτρεπε; Διότι –σας προσθέσω και κάτι ακόμα – γύρω απ' αυτό το κτίσμα υπάρχουν πολυκατοικίες. Θα τις δείτε στις φωτογραφίες τις οποίες σας προσκομίζω. Είναι της τελευταίας 20ετίας, οι οποίες είναι το μεν καταστήματα, το δε οικίες. Θα άφηναν καπνοδόχους και αναθυμιάσεις και δεν θα είχαν παραπονεθεί; Είναι φοβερές γιατί οι αναθυμιάσεις για μεν λέμε περί σάπωνος, αλλά γνωρίζετε ότι η παραγωγή του σάπωνος αποτελεί μίξη πολλών άλλων στοιχείων.

Π. ΚΑΡΥΔΗΣ: Εγώ, επειδή το έχω επισκεφθεί αυτό παλιά και το έχω παρατηρήσει, παρακολουθήσει προσωπικά ο ίδιος την παραγωγή του σάπωνος στο συγκεκριμένο...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Πότε;

Π. ΚΑΡΥΔΗΣ: Το '55 - '56. Δεν ήταν καθόλου οχλούσα η διαδικασία αυτή. Λάδι ας πούμε εκινείτο εκεί πέρα, χαμηλές οι θερμοκρασίες. Δεν ήταν τόσο τραγικά δηλαδή τα πράγματα. Δηλαδή νομίζω ότι είναι μια μη οχλούσα έτσι παραγωγή βιομηχανική, οικιακής φύσεως ας το πούμε έτσι παραγωγή.

Μ. ΑΔΑΜΗ: Έχω την αίσθηση ότι κάπου δεν κατάλαβα πιθανόν. Μας είπατε ότι χτίστηκε το '33, ότι άρχισε να λειτουργεί το '33. Όμως το συμβόλαιο που εσείς λέτε, λέει με το συνεχόμενον υπόστεγον χρησιμοποιούμενον δι' εργοστάσιο. Άρα το αγοράζει. Άρα δεν μπορεί να έγινε μετά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Για τα προσκτίσματα είπε.

Μ. ΑΔΑΜΗ: Ναι. Μας είπε όμως ότι αυτά έγιναν μετά το '33, ενώ στο συμβόλαιο αγοράς του '33 υπάρχουν ήδη. Άρα είναι σαφέστατα πριν από το '33.

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Να το διευκρινίσουμε καλύτερα. Έχουμε έναν τίτλο, ένα συμβόλαιο του 1933, όπου περιγράφεται το μεν κτίσμα ως οικία, στο δε περιβάλλοντα χώρο περιγράφεται κάποιο υπόστεγο το οποίο, όπως γράφει, είναι ικανό για χρησιμοποίηση σάπωνος. Δεν ομιλεί ούτε περί καζανιών ούτε περί εγκαταστάσεων. Μου αναφέρεται μόνο ένα υπόστεγο.

Μ. ΑΔΑΜΗ: (Μιλάει εκτός μικροφώνου) Δεν λέει «ικανό», με συγχωρείτε. Λέει «χρησιμοποιούμενον». Άρα χρησιμοποιείται ήδη για εργοστάσιο σαπωνοποιίας και... Χρησιμοποιείται ήδη για εργοστάσιο. Δεν λέει ότι είναι ικανό να χρησιμοποιηθεί. Είναι διαφορετικό.

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Εγώ όμως σας λέω ότι το πρώτον, η οικογένεια, ο Πατούνης ο Νικόλαος...Να σας το εξηγήσω λίγο περισσότερο. Θα το δείτε όμως κι εσείς από το συμβόλαιο. Τότε αγόρασε ο Νικόλαος Πατούνης το ακίνητο αυτό. Πώς το χρησιμοποιούσε προηγούμενος Πατούνης αυτό το ακίνητο; Γι' αυτό σας το αναφέρω από το 1933. Δεν υπάρχει προηγούμενος ο οποίος είχε αυτό το ακίνητο Πατούνης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Πώς λεγόταν ο δικαιοπάροχός του;

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Αν θυμάμαι καλά πρέπει να είναι Λικούρης. Αναφέρομαι και τα έχω για να σας τα προσκομίσω μέσα στο φάκελο.

Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Μας λέτε ότι το εργοστάσιο, σήμερα τουλάχιστον που συζητούμε, δεν είναι σε λειτουργία. Τουλάχιστον αυτό.

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Ναι.

Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Εντάξει; Αυτό δηλαδή μας φέρνετε από την πλευρά των άλλων ιδιοκτητών.

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Ναι..

Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Τουλάχιστον για μένα που έχει σημασία, δηλαδή κάνω την ερώτηση ότι σήμερα ο χώρος αυτός, μάλλον το εργοστάσιο αυτό δεν παράγει σαπούνι, δεν λειτουργεί ως χώρος παραγωγής σαπουνιού.

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Αναφέρεται ως χώρος καθαρά εμπορίας σάπωνος.

Σ. ΣΟΡΟΓΚΑΣ: Αυτός ο πρώτος χώρος, παρακαλώ, στο ισόγειο, εκτός από πωλήσεις σάπωνος, πουλάνε και τίποτε άλλο εκεί;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Γενικό εμπόριο.

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Ναι, γενικό εμπόριο, λέει σάπωνος, αλλά ενόσω ζούσε και ο αδελφός του Σπυρίδωνος Πατούνη, ο Αχιλλέας Πατούνης, μέσα σ' αυτό το χώρο εγένετο και εμπορία σε σακούλες, χαρτοσακούλες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Μέχρι πότε;

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Μέχρι το χρόνο του θανάτου του Αχιλλέα Πατούνη. Ο Αχιλλέας Πατούνης, αν δεν κάνω λάθος, έχει πεθάνει προ πενταετίας; Έχω φέρει και την αποδοχή κληρονομίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Μάλιστα. Κάτι άλλο θέλουμε την κα Βαρδάκου; Όχι. Ευχαριστούμε.

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Κάτι να συμπληρώσω. Το ακίνητο αυτό καταρχήν δεν έχει στατική αντοχή. Οι οικογένειες οι οποίες είναι συγκύριοι, δεν έχουν πλέον την οικονομική δυνατότητα για να το συντηρήσουν και κατά κάποιο τρόπο να το σταθεροποιήσουν. Είναι επόμενο ότι και λόγω μη ενδιαφέροντος πλέον, το ακίνητο αυτό κινδυνεύει να καταρρεύσει. Επίσης υπάρχουν, αυτές οι οικογένειες που αναφέρω, οι επτά οικογένειες..

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Οι έξι και ο Κολλάγγης.

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Και ο Κολλάγγης. Αποτελεί για τον καθένα εξ αυτών ένα άρα πολύ μεγάλο περιουσιακό στοιχείο. Η αξία του ακινήτου αυτή τη στιγμή, σε μια πρώτη εκτίμηση, είναι στα 3 με 3,5 εκατομμύρια ευρώ. Η οικογένεια στερείται, ειδικότερα η οικογένεια του Αχιλλέα Πατούνη...Δεν είναι απλώς η κόρη του. Είναι η κόρη του συν την εγγονή του, η οποία δεν έχει πατέρα, αγνώστου και υπάρχουν και ορισμένα στοιχεία τα οποία άπτονται των προσωπικών δεδομένων και δεν μπορώ να σας τα πω. Αυτές οι οικογένειες στερούνται παντελώς άλλου ακινήτου. Επομένως υπάρχουν ανθρωπιστικοί λόγοι ώστε εάν υπάρξει η οποιαδήποτε δέσμευση αυτού του ακινήτου, αυτές οι οικογένειες θα στερηθούν το μοναδικό περιουσιακό στοιχείο που έχουν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Μάλιστα.

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Ένα άλλο σημείο που θα ήθελα επίσης να επισημάνω είναι το εξής, γιατί δεν είναι σωστό να δημιουργούμε εντυπώσεις στο Συμβούλιά σας τη στιγμή που έχουν από τους ίδιους λεχθεί άλλα πράγματα. Σε αντιδικία που υπάρχει και προσκομίζω και την απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου της Κερκύρας, ο Σπυρίδων Πατούνης, ο αποβιώσας κληρονομηθείς από τον Απόστολο Πατούνη, είχε προτείνει στο Δικαστήριο ότι αυτό το ακίνητο δεν έχει καμία αξία και δεν είναι αξιόλογο. Προς απόδειξη αυτού προσκομίζω την απόφαση του Πολυμελούς το οποίο δέχθηκε ότι το ακίνητο ως κτίσματα δεν έχουν καμία αξία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: (Μιλάει εκτός μικροφώνου) Αντιδικία για ποιο θέμα;

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Η αντιδικία ήταν για το λόγο ότι είχε καταλάβει το ακίνητο αυτό ο Σπυρίδων Πατούνης παρά τη θέληση των συνιδιοκτητών. Δεν τους κατέβαλε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Από πότε;

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Είναι ορισμένων ετών, περίπου τα 15 χρόνια. Δεν κατέβαλαν ούτε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: (Μιλάει εκτός μικροφώνου) Δεν έχουμε χρησικτησία.

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Όχι, δεν έχουμε διότι υπάρχει και αποδοχή κληρονομίας όλων. Κατ' δεν κατέβαλε ούτε μισθώματα ούτε αποζημίωση χρήσης. Οπότε αξιώθηκε από τους συγκύριους και έτσι προέβαλε στο Δικαστήριο ότι δεν έχει κανέναν ενδιαφέρον, δεν είναι καθόλου αξιόλογο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστούμε πολύ.

Π. ΚΑΡΥΔΗΣ: Επειδή σας άκουσα να αναφέρεστε στο θέμα της στατικής ευστάθειας, κυρίως ήθελα να πω πληροφοριακά το εξής, ότι η ευστάθεια, η στατικότητα έγκειται κυρίως στο ισόγειο το οποίο έχει μεγάλους χώρους, ενώ στον όροφο επάνω τα φορτία είναι πολύ ελαφρότερα και έχουμε και πυκνότερα χωρίσματα, διότι λειτουργεί ως κατοικία, λειτουργούσε. Επομένως το πρόβλημα...

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Ναι, είναι χώροι κατοικίας, οι οποίοι είναι μισθωμένοι όμως ως γραφεία. Ο Κολλάγγης το έχει μισθώσει ως γραφεία αυτή τη στιγμή.

Π. ΚΑΡΥΔΗΣ: Επομένως το στατικό πρόβλημα που αναφέρατε, αν υπάρχει, έγκειται, κυρίως εντοπίζεται στο ισόγειο. Στην αδυναμία του ισογείου, εκεί είναι το θέμα. Όμως πριν που ήρθαν και κατέθεσαν, είπαν ότι πρόκειται για μια ανθούσα βιομηχανία, εξαγωγές κλπ. Άρα επομένως οικονομικό πρόβλημα για τη στήριξή του εγώ τουλάχιστον προσωπικά πιστεύω ότι μετά απ' αυτά δεν υπάρχει, διότι εντοπίζεται κυρίως στο ισόγειο, το οποίο ισόγειο στεγάζει μια ανθούσα βιομηχανία.

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Να σας απαντήσω όμως γι' αυτό. Δεν είναι έτσι τα πράγματα, διότι υπάρχει άδεια που έχει εκδοθεί από την Πολεοδομία Κερκύρας. Έχει χορηγηθεί στον Κολλάγγη για να ανεγερθούν επ' αυτού όροφοι. Την προσκομίζω κι αυτή στα σχετικά τα οποία θα σας καταθέσω τώρα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Συγνώμη, το δικαίωμα υψούν ανήκει στον Κολλάγγη;

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Εκεί και ο Κολλάγγης. Έχει και ο Κολλάγγης, έχουν και οι «συνιδιοκτήτες» και έχει επ' αυτού εκδοθεί πραγματογνωμοσύνη και από την Πολεοδομία ότι χρήζει στερέωσης...Και ήδη η υφισταμένη κατάσταση δεν έχει τα εχέγγυα και γι' αυτή ακόμα που βρίσκεται την κατάσταση, όπως και ισχυρίστηκαν. Να σας καταθέσω και τα σχετικά εδώ. Αλλά και από τις φωτογραφίες που σας προσκομίζω και είναι μέσα στην τεχνική έκθεση φαίνεται ότι είναι ένα κτήριο το οποίο είναι ουσιαστικά υπό κατάρρευση. Φαίνεται ότι περιβάλλεται από πολυκατοικίες της τελευταίας 20ετίας γύρω και φαίνεται ότι δεν υπήρξε ποτέ βιομηχανικός χώρος, αλλά μόνον ως οικία λειτουργούσε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Καταθέστε τα. Ευχαριστούμε πάρα πολύ.

Π. ΚΑΡΥΔΗΣ: Ένα λεπτό. Είπατε ότι δεν υπήρξε βιομηχανικός χώρος στο ισόγειο; Τώρα είπατε ότι ουδέποτε λειτούργησε.

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Δεν λειτούργησε ποτέ ως βιομηχανικό κτήριο το συγκεκριμένο.

Π. ΚΑΡΥΔΗΣ: Συγνώμη, εγώ προσωπικά είχα δει να φτιάχνουν σαπούνι. Εγώ προσωπικά.

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Στον περιβάλλοντα χώρο, εκεί που το υπόστεγο. Όχι μέσα στο χώρο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστούμε.

7) Στο σημείο αυτό αποχώρησε η κα Αγγελική Βαρδάκου, πληρεξούσιος Δικηγόρος και προσήλθε η κα Ειρήνη Γρατσία, Αρχαιολόγος, Εκπρόσωπος του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της Ελληνικής Εταιρείας για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Ειρήνη Γρατσία, Αρχαιολόγος. Εκπροσωπώ το Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της Ελληνικής Εταιρείας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: (Μιλάει εκτός μικροφώνου) Ποιας Ελληνικής Εταιρείας;

Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Να σας καταθέσω καταρχάς την επιστολή με την οποία προτείνουμε την κήρυξή του ως διατηρητέου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Στην Γραμματεία. Καταχωρείστε το, κα Γραμματεύς.

Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Ως διατηρητέου του Σαπωνοποιείου Πατούνης στην Κέρκυρα. Τα στοιχεία που θέλουμε να καταθέσουμε είναι για την αξία του ως εργαστήριο – κατάστημα. Είναι ένα κτήριο ενδεικτικό τις βιομηχανικής κληρονομιάς της Κέρκυρας του 19ου αιώνα. Παρουσιάζει ένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον και κυρίως το ενδιαφέρον του είναι ότι έχουμε μια αναλλοίωτη μορφή ενός βιομηχανικού κτηρίου από τον 19ο αιώνα μέχρι σήμερα και ως προς τον εξοπλισμό και ως προς τη χρήση και ως προς τη λειτουργία και ως προς τα μορφολογικά του χαρακτηριστικά και του αξίζει η διατήρησή του και οι προοπτικές που έχει στο να συνεχίσει να λειτουργεί.

Ι. ΚΑΚΟΥΡΗΣ: Κυρία Γρατσία, είμαι μπερδεμένος για να είμαι ειλικρινής από τους προηγούμενους που μπήκαν, μπορείτε να μας τεκμηριώσετε τη λειτουργία του σαπωνοποιείου; από πότε; Δηλαδή πότε κτίστηκε το κτήριο και εάν σήμερα εξακολουθεί να λειτουργεί ως σαπωνοποιείο ή ως κατάστημα πωλήσεως σαπουνιών. Εάν έχει κάποια μέσα ακόμα μηχανήματα, κάποιες, οτιδήποτε άλλο.

Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Τον εξοπλισμό, ναι.

Ι. ΚΑΚΟΥΡΗΣ: Τι εξοπλισμό, τι διατηρεί. Γιατί εδώ κατατέθηκε ο ισχυρισμός, αλλά δε νομίζω ότι αποδείχθηκε πως πρόκειται για το δεύτερο, μετά την Ζάκυνθο, παλαιότερο σαπωνοποιείο το οποίο έχει ιδρυτή μέλος της ίδιας οικογένειας. Κάπως έτσι να μας τεκμηριώσετε την ιστορικότητα του ακινήτου αυτού από πλευράς χρήσεως.

Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Ναι. Δεν ξέρω καταρχάς αν έχετε όλο το φάκελο, αν σας έχει κατατεθεί. Πιστεύω πως αξίζει να παραμείνει και λείπει και το ντοκιμαντέρ που έχει γίνει και έχει γίνει από –νομίζω– γερμανικό τηλεοπτικό κανάλι, που δείχνει και τη χρήση και τη λειτουργία και τους χώρους. Η εμπειρία μου και η γνώση μου είναι από τις προφορικές μαρτυρίες που έχω μιλήσει με τους ανθρώπους από το ντοκιμαντέρ αυτό, από τη διερεύνηση του φακέλου και με τους ανθρώπους που μίλησα...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Το ντοκιμαντέρ αποδεικνύει την ενεργό χρήση όλα τα διαδραμώντα χρόνια. Αυτό το βεβαιώνετε;

Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Όχι, δείχνει τη χρονική στιγμή που έγινε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Αποτυπώνει μόνο. Ότι αν ήταν ενεργός χρήση, από πότε και όλα αυτά, ποιος το βεβαιώνει;

Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Αυτό φαίνεται από την τεκμηρίωση που υπάρχει από τα έγγραφα. Υπάρχει μια πολύ πλήρης τεκμηρίωση αρχική.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Όχι από το ντοκιμαντέρ.

Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Όχι. Εγώ σας το φέρνω κι αυτό γιατί δείχνει τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή ότι συνεχίζει και συνεχίζει να χρησιμοποιεί τον συγκεκριμένο εξοπλισμό. Έχει όμως...Και τώρα ακόμη συνεχίζει...

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ: Είστε σίγουρη γι' αυτό;

Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Δεν το είδα με τα μάτια μου. Το άκουσα από τους ανθρώπους της Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων των Ιωαννίνων και από τους ανθρώπους της Διεύθυνσης Αναστύλωσης Νεωτέρων Μνημείων.

ΕΜ. ΜΠΙΡΗΣ: Επομένως ανθρώπους οι οποίοι είναι άσχετοι ως προς τους επισπεύδοντες.

Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Ναι. Και από τους ίδιους τους ανθρώπους που είναι ιδιοκτήτες. Και από τους αντιδίκους που είναι η άλλη πλευρά, που λέει ότι συλλειτουργεί ακόμα, τι λέει.

Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Θα ήθελα μια μαρτυρία εδώ, ότι όντως έχετε επισκεφθεί το χώρο προσφάτως και ότι αυτό λειτουργεί.

Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Όχι, αυτό δεν το έχω κάνει.

Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Διότι όλες οι φωτογραφίες που έχουμε εδώ πέρα δείχνουν νεκρό τοπίο. Δηλαδή όλον τον εξοπλισμό. Δεν εμφανίζει ποτέ έναν άνθρωπο σε καμία φωτογραφία. Ενδεχομένως και από κάποιες φωτογραφίες, προηγουμένων ετών λήψεις και δεν εμφανίζεται κανένας και να μας ομιλεί εδώ

Σπυρίδωνα Πατούνη, οικογενείας Μαρίας χήρας Κων/νου Παππά και Νικολάου Καλλάγγη, προκειμένου:

1)Ο φάκελος να συμπληρωθεί με την αξιολόγησή των στοιχείων τα οποία κατατέθηκαν σήμερα από τους παρασταθέντες και να διαπιστωθεί κατά πόσο τόσο από τις υφιστάμενες πηγές όσο και, όπως προκύπτει και από την πρόταση της αρμόδιας Εφορείας, η οποία και θα πρέπει να επικαιροποιηθεί για το κατά πόσο σήμερα εξακολουθεί η λειτουργία, ώστε να τεκμηριωθεί η χρήση του ισογείου του ακινήτου ως εργαστηρίου παραγωγής σάπωνος από το τέλος του 19ου αιώνος μέχρι και τις ημέρες μας.

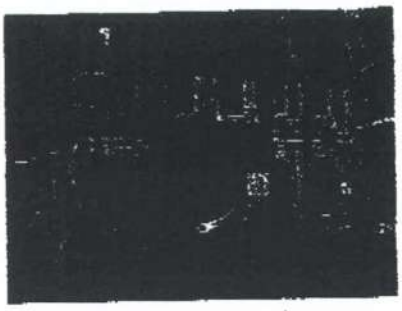
2) Να τεκμηριωθεί η ύπαρξη ή όχι εντός του χώρου του ακινήτου, εξοπλισμού σχετικού με την παραδοσιακή παραγωγή σάπωνος.

3) Να αξιολογηθεί και το κτήριο, από πλευράς αρχιτεκτονικής. Δηλαδή πέραν της ιστορικότητας που αφορά τη χρήση, αν διαθέτει πέραν τούτου και αξιόλογα στοιχεία μορφολογικά, αρχιτεκτονικά στοιχεία, στοιχεία της εποχής τα οποία να τεκμηριώνουν την αρχιτεκτονική του 19ου αιώνα για κτίσματα τα οποία στο ισόγειο είχαν επαγγελματική χρήση και στον όροφο κατοικία.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ
από την Πράξη με αριθ. 36/1-11-
του ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
Αθήνα 15-11-06
Η Γραμματέας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
& ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΗΠΕΙΡΟΥ
(ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ, ΑΡΤΑΣ, ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ, ΠΡΕΒΕΖΑΣ, ΚΕΡΚΥΡΑΣ & ΛΕΥΚΑΔΑΣ)

Ταχ. Δ/νση: Ασωπίου 9 (45 444) Ιωάννινα
Τηλέφωνο : (2651) - 78062, 25521, 78018, 28893
Fax : (26510) - 21203
email : protocol@6enm.culture.gr

ΕΙΣΗΓΗΣΗ

Σαπωνοποιείο Πατούνη

Το νησί της Κέρκυρας αποτελούσε τόπο έντονης βιομηχανικής δραστηριότητας, γεγονός που αποτυπώνεται στην ύπαρξη μεγάλου αριθμού βιομηχανικών κτιρίων οργανωμένων σε οικοδομικά συγκροτήματα ιδιαίτερου ύφους και χαρακτήρα. Στην πορεία του χρόνου ο τρόπος λειτουργίας των τοπικών βιομηχανιών προσπεράστηκε από τις νέες τεχνολογίες με συνέπεια τον σχεδόν ολοκληρωτικό αφανισμό των συγκεκριμένων δραστηριοτήτων και ταυτόχρονα της χωρικής τους εκφοράς. Οι συνεχείς κατεδαφίσεις έχουν αλλοιώσει τον χαρακτήρα των συγκεκριμένων οικοδομικών τετραγώνων καταστρέφοντας σημαντικό τμήμα της ιστορικής μνήμης.
Μια από αυτές τις περιοχές που συντηρούσε μεγάλο αριθμό τοπικών βιομηχανιών εκ των οποίων σήμερα δεν υπάρχουν παρά ελάχιστες είναι η περιοχή Αβραμίου. Σε αυτή τη ζώνη και μεταξύ των οδών Ι. Θεοτόκη (πρώην Αβραμίου) και Γερασίμου Μαρκορά τοποθετείται το κτίσμα της Βιομηχανίας σαπουνιών Πατούνη.
Η οικογένεια Πατούνη ξεκινά να φτιάχνει σαπούνι από τα μέσα του 19ου αιώνα. ιδρύοντας την πρώτη βιομηχανία στη Ζάκυνθο και αργότερα επεκτείνοντας τη δραστηριότητα παραγωγής στην Κέρκυρα. Αν και με την πάροδο του χρόνου οι περισσότερες σαπωνοποιίες κλείνουν η σαπωνοποιεία Πατούνη, πιστή στην παράδοση συνεχίζει ακόμα και σήμερα να παράγει με τον ίδιο τρόπο, φυσικό και αγνό σαπούνι, για περισσότερο από ενάμιση αιώνα.

Το κτίριο της σαπωνοποιίας οργανώνεται σε τρεις χώρους:

- Το μαγαζί όπου γίνονται οι συναλλαγές, διώροφο κτίσμα με πρόσωπο επί της οδού Θεοτόκη, διαστάσεων 10.50m x9.65m,
- τον ημιστεγασμένο, ορθογώνιο χώρο από όπου έμπαιναν στο παρελθόν οι άμαξες για τη μεταφορά τω πρώτων υλών και του εμπορεύματος διαστάσεων 3.50m x 9.65m,
- τον ορθογώνιο χώρο του εργαστηρίου, της επεξεργασίας του σαπουνιού, ισόγειο κτίσμα διαστάσεων 26.60m x 10.00m.

Η κύρια όψη του κτιρίου που αναφέρεται στον πρώτο χώρο του κτιρίου είναι διαμορφωμένη με τρόπο που περισσότερο θυμίζει κατοικία εκείνης της περιόδου παρά όψη βιομηχανικού κτιρίου.
Πρόκειται για ένα διώροφο κτίσμα που στεγάζει μέχρι και σήμερα το σαπωνοποιείο Πατούνη από το 1891[1]. Η συγκεκριμένη όψη που αναπτύσσεται επί της οδού Θεοτόκη διαμορφώνεται από τρεις εισόδους, εκ των οποίων η πλατιά θύρα με σιδεριές οδηγεί σε

[1] σύμφωνα με προφορική μαρτυρία των ιδιοκτητών Σ. και Α. Πατούνη, λειτούργησε το 1981 τμήμα του ισογείου ως σαπωνοποιείο

01-11-06 11:05 FROM: YPO YPHRESIA NEOT MNHMION ID: 0651212O3 PAGE 1

βοηθητικό ημιστεγασμένο χώρο, η κεντρική κατευθύνει στο μαγαζί του σαπωνοποιείου και η τρίτη στο οροφοδιαμέρισμα. Υπάρχει συμμετρική διάταξη στην πρόσοψη με κανονική διάταξη των παραθύρων που χαρακτηρίζονται από συμμετρία. Τα λίθινα πλαίσια (πρέκια και λαμπάδες) των παραθύρων επί της οδού Θεοτόκη εξέχουν. Πάνω από τα πέτρινα πρέκια είναι τοποθετημένα εκφορικά ανακουφιστικά τόξα από συμπαγή τούβλα. Η διαχωριστική ταινία μεταξύ ισογείου και ορόφου αποτελεί μαρτυρία για την προσθήκη ορόφου το 1897. Ο εξώστης του ορόφου, τοποθετημένος κεντρικά, τονίζει τον κάθετο άξονα της πρόσοψης και φέρει φουρούσια και σιδερένιο κιγκλίδωμα.
Η στέγη της διώροφης οικοδομής είναι δίρριχτη και επικαλύπτεται από κεραμίδια βυζαντινού τύπου.

Από την πλατιά θύρα με σιδεριές εισέρχεται κανείς στον ημιστεγασμένο χώρο. Στη μεσοτοιχία του με το μαγαζί σώζεται ξύλινο πρέκι μιας παλιότερης θύρας, δηλωτικό της επικοινωνίας των δύο χώρων. Η επικοινωνία του χώρου αυτού με το κυρίως εργαστήριο γίνεται και σήμερα από μια πλατιά, ξύλινη, δίφυλλη θύρα.
Εκατέρωθεν αυτής, επί της μεσοτοιχίας υπάρχουν 4 μεγάλα παράθυρα με κιγκλιδώματα, ώστε να εξασφαλίζεται ο φωτισμός και αερισμός του χώρου.

Από την ξύλινη, λοιπόν, θύρα οδηγούμαστε στο εργαστήριο επεξεργασίας σαπουνιού. Δύο πεσσοστοιχίες, κατασκευασμένες από τούβλα διαιρούν το εργαστήριο σε δύο επιμέρους χώρους και αποτελούν μεταγενέστερη προσθήκη, όπως προκύπτει από σύγκριση σχεδίων προ και μετά του 1933. Ο μεγαλύτερος χώρος είναι ο κύριος χώρος επεξεργασίας σαπουνιού όπου και βρίσκεται όλος ο μηχανολογικός εξοπλισμός του. Εκεί τοποθετούνται τα καζάνια που βράζουν τα σαπούνια, οι λίθινες στέρνες, παλιές ζυγαριές και ξέστες, η αντλία των διαλυμάτων σόδας, τα βαρέλια και οι πίλες(μεγάλα δοχεία) για το ζέσταμα μίγματος λαδιού και καυστικής ποτάσας από όπου παράγεται το σαπούνι, τα κιούπια για την αποθήκευση λαδιού, τα φορητά καλούπια μέσα στα οποία χύνεται το σαπούνι καθώς και το ξηραντήριο, ο χώρος όπου στρώνεται το σαπούνι, για τουλάχιστον τρεις μήνες, για να στεγνώσει, να σφραγιστεί, να κοπεί και να συσκευαστεί.
Ο χώρος του ισογείου καλύπτεται από πλακόστρωτο δάπεδο, σωζόμενο κατά το μεγαλύτερο μέρος του και συμπληρωμένο, σε σημεία που έχει καταστραφεί με τσιμέντο. Κάτω από το δάπεδο υπάρχουν αποχετευτικοί αγωγοί που απομακρύνουν τα ακάθαρτα υγρά. Στα σημεία έδρασης για τις στέρνες και τα καζάνια υπάρχουν βάσεις από λιθοδομή.
Το ισόγειο αυτό τμήμα του κτιρίου στεγάζεται με μονόκλινη στέγη με πρόχειρη επικάλυψη από κυματοειδή λαμαρίνα, φερόμενη από ξύλινα ζευκτά. Η αρχική μορφή της στέγης φαίνεται ότι ήταν δίκλινη και σε χαμηλότερο επίπεδο από τη σημερινή, γεγονός που φανερώνεται από την τοιχοποία επί της οδού Μαρκορά. Επί της στέγης διατηρείται μέχρι σήμερα σιδερένια καμινάδα. Στο φέροντα οργανισμό της στέγης υπήρχαν μεγάλα ανοίγματα παραθύρων που εξυπηρετούσαν λειτουργικούς σκοπούς π.χ. την ξήρανση των σαπουνιών τα οποία σήμερα έχουν κλείσει.[2]

[2] για την παρούσα εισήγηση έγινε χρήση στοιχείων της πτυχιακής εργασίας της Αργυρού Σταυρούλας με θέμα "Το βιομηχανικό πορτρέτο της Κέρκυρας τον 19ο και τον 20ο αιώνα", πραγματοποιημένη στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος "Ιστορία της πόλης και της κτιριοδομίας μετά τον 16ο αιώνα", επόπτριες καθηγήτριες Εφέσιου Ειρήνη, Καλαφάτη Ελένη.

01-11-06 11:06 FROM: ΥΠΟ ΥΦΡΕΣΙΑ ΝΕΟΤ ΜΝΗΜΙΟΝ ID: 0651212Ø3 PAGE 2

Υστερα από τα παραπάνω, **εισηγούμαι** να χαρακτηρισθεί το κτίριο της σαπωνοποιίας "Πατούνη" ως μνημείο που χρήζει ειδικής κρατικής προστασίας, επειδή είναι άμεσα συνδεδεμένο με τη ζωή, την ιστορία και τις μνήμες των κατοίκων του νησιού, αποτελώντας ταυτόχρονα σημαντική άρθρωση του παρελθόντος με το παρόν καθώς συνιστά ένα από τα ελάχιστα σωζόμενα δείγματα της κερκυραϊκής βιομηχανικής αρχιτεκτονικής του 19ου αιώνα που διατηρεί τον εξοπλισμό και τις παραδοσιακές τεχνικές παραγωγής.

Η εισηγήτρια

Μαγδαλένα ΠΑΝΤΑΖΗ
Αρχιτέκτων Μηχανικός

01-11-06 11:07 FROM: ΥΠΟ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΝΕΟΤ ΜΝΗΜΙΟΝ ID: 0651212Ø3 PAGE 3

ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΪΑ
ΠΑΤΟΥΝΗ
1850

Απόστολος Πατούνης
Ιωάννου Θεοτόκη 9
Τ.Κ. 49100, ΚΕΡΚΥΡΑ
Τηλ. 26610 39806
Fax. 26610 20704
e-mail. info@patounis.gr

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΣΑΠΟΥΝΙΑ ΕΛΙΑΣ

Για πολλούς αιώνες πριν και για το μεγαλύτερο μέρος του 20ου αιώνα, το σαπούνι αποτελούσε είδος πρώτης ανάγκης στις ανεπτυγμένες κοινωνίες καθώς ήταν το βασικό μέσο υγιεινής και καθαριότητας. Έβρισκε επίσης εφαρμογή, στην Ιατρική και στη Φαρμακευτική για τις θεραπευτικές και αντισηπτικές του ιδιότητες.

Παρόλο που οι καιροί έχουν αλλάξει και το παραδοσιακό σαπούνι έχει αντικατασταθεί από τα συνθετικά απορρυπαντικά ωστόσο εξακολουθεί να έχει το πλεονέκτημα της επιτυχούς δοκιμασίας του στο χρόνο : πρόσφερε τις υπηρεσίες του στον άνθρωπο επί σειρά γενεών, αναβαθμίζοντας την ποιότητα ζωής του ενώ είναι φιλικό προς το περιβάλλον, κατά την παραγωγή και την χρήση του.

Επίσης, το αγνό σαπούνι θεωρείται το βασικό καθαριστικό για τον άνθρωπο, καθώς ελευθερώνει τους πόρους του δέρματος, απομακρύνοντας αποτελεσματικά τους ρύπους (λιπαρές ουσίες, νεκρά κύτταρα κ.λ.π.).

Η «Σαπωνοποιία Πατούνη», με ιστορία άνω των 150 χρόνων, εξακολουθεί να παράγει χειροποίητο σαπούνι με παραδοσιακές μεθόδους, χρησιμοποιώντας τοπικά παραγόμενα προϊόντα ελιάς. Το σαπωνοποιείο στη Κέρκυρα, λειτουργεί από το 1891 και διατηρώντας αναλλοίωτο τον εξοπλισμό του, αποτελεί ζωντανή ανάμνηση μιας λαμπρής τοπικής παράδοσης.

Τα σαπούνια που παράγει είναι :

- Σαπούνι Ελαιολάδου, από 100 % αγνό παρθένο ελαιόλαδο. Με περιορισμένη αφριστική ικανότητα, χαρακτηρίζεται όμως από την ήπια και υποαλλεργική του δράση.

- Πράσινο σαπούνι Πυρηνελαίου. Περιέχει τη χλωροφύλλη της ελιάς και χαρακτηρίζεται από τις απολυμαντικές του ιδιότητες και τις πολλαπλές του χρήσεις.

- Σαπούνι «τύπου Μασσαλίας», από 80 % αγνό παρθένο ελαιόλαδο και 20 % εδώδιμο φοινικοπυρηνέλαιο. Απαλό σαπούνι με πλούσιο αφρό.

Τα παραπάνω σαπούνια, παράγονται χρησιμοποιώντας μόνο τις βασικές πρώτες ύλες της παραδοσιακής σαπωνοποιίας, (λάδι, σόδα, αλάτι, νερό), χωρίς πρόσθετα.

Καλαμάτα, 16 Νοεμβρίου 2006
Αριθ. Πρωτ.:403

Προς
Υπουργείο Πολιτισμού
Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων

Αξιότιμοι κύριοι,

Με την επιστολή μας αυτή επιθυμούμε να σας ενημερώσουμε ότι το ιστορικό "Σαπωνοποιείο Πατούνη", στην πόλη της Κέρκυρας, συμπεριλήφθηκε επίσημα ως σταθμός της Μεγάλης Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Διαδρομής του Συμβουλίου της Ευρώπης "Δρόμοι της Ελιάς" και να εκφράσουμε την θερμή στήριξή μας στην ιδέα προστασίας και κήρυξής του ως διατηρητέου μνημείου.

Τα Πολιτιστικά Οδοιπορικά "Δρόμοι της Ελιάς" πραγματοποιούνται από το 1999 από τον ομώνυμο Πολιτιστικό Οργανισμό στις ελαιοπαραγωγικές περιοχές της Μεσογείου, υπό την αιγίδα πολυάριθμων φορέων, μεταξύ των οποίων και το ελληνικό Υπ. Πολιτισμού, με στόχο την ενίσχυση του θεματικού τουρισμού μέσω της προβολής του πολιτισμού της ελιάς, προς όφελος των τοπικών οικονομιών.

Το "Σαπωνοποιείο Πατούνη", ένα μοναδικό στο είδος του μνημείο του πολιτισμού και της ιστορίας της ελιάς, προτάθηκε ομόφωνα από τα μέλη της Επιστημονικής Επιτροπής του Πολιτιστικού Οργανισμού "Δρόμοι της Ελιάς", ως μοναδικό "ζωντανό μουσείο παραδοσιακής σαπωνοποιίας" στον ελληνικό χώρο, πρόταση η οποία έγινε αποδεκτή από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και το Συμβούλιο της Ευρώπης διότι:

α. συμβάλλει με μοναδικό τρόπο στη διατήρηση της ιστορικής μνήμης και την ανάδειξη της νεώτερης οικονομικής και κοινωνικής ιστορίας του τόπου και ιδιαίτερα των νήσων του Ιονίου που υπήρξαν πρωτοπόροι στον τομέα της σαπωνοποιίας

β. αντιπροσωπεύει άριστα την ελληνική εκδοχή στην ιστορία της σαπωνοποιίας στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου (σαπωνοποιεία Τρίπολης Λιβάνου, Αλέπο Συρίας, Γένοβας, Μασσαλίας) επιτρέποντας την κατανόηση της εξέλιξης αυτής της σημαντικής δραστηριότητας στο σύνολό της.

Πιστεύουμε ως εκ τούτου ότι η διάσωση και συνέχιση της λειτουργίας του είναι επιβεβλημένη για όλους τους λόγους που προαναφέρθηκαν και κυρίως γιατί αποτελεί ένα αναπόσπαστο κομμάτι της πολιτιστικής μας ταυτότητας ως σημαντικής ελαιοπαραγωγικής περιοχής σε ολόκληρη τη λεκάνη της Μεσογείου.

Με εκτίμηση,

Γιώργος Καραμπάτος
Εκτ. Δ/ντής Πολιτιστικού Οργανισμού «Δρόμοι της Ελιάς»
Πρόεδρος Επιμελητηρίου Μεσσηνίας

ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΕΛΙΑΣ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
23ης ΜΑΡΤΙΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑ
57878 ΔΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
27210-62220 FAX 27210-62220

ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΕΛΙΑΣ
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ
ΠΛΑΤΕΙΑ 23ης ΜΑΡΤΙΟΥ
24 100 ΚΑΛΑΜΑΤΑ
ΤΗΛ. 2721062200
FAX 2721062229
INFO@OLIVETREEROUTE.GR
WWW.OLIVETREEROUTE.GR

THE ROUTES OF THE OLIVE TREE
CULTURAL ORGANIZATION
MESSINIA CHAMBER OF COMMERCE & INDUSTRY
23rd MARTIOU SQUARE
GR 24 100 KALAMATA
G R E E C E
TEL. +30 2721062200
FAX +30 2721062229
INFO@OLIVETREEROUTE.GR
WWW.OLIVETREEROUTE.GR

ΔΙΚΤΥΟ ΕΛΑΙΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΠΟΛΕΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ (Δ.Ε.Π.Ε)

ΕΔΡΑ: ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ
Πλατεία 23ης Μαρτίου, 24100 Καλαμάτα
Τηλ: (27210) 62215 • Fax: (27210) 62229
e-mail: depe@kalamata.chambemet.gr
website: www.depe.gr

Καλαμάτα 20/11/2006
Αριθ. Πρωτ.: 64

Προς
Υπουργείο Πολιτισμού
Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων
Προϊσταμένη κα. Σπυριδούλα Κυρίτση - Καμπούρογλου

Αγαπητή κα. Κυρίτση,

Ως Αντιπρόεδρος του Δικτύου Ελαιοπαραγωγών Πόλεων Ελλάδος (Δ.Ε.Π.Ε.) εκφράζω την αμέριστη στήριξή μας στην προοπτική προστασίας και κήρυξης του "Σαπωνοποιείου Πατούνη" στην πόλη της Κέρκυρας *(οδός Ι. Θεοτόκη)* ως διατηρητέου μνημείου.

Το ανωτέρω σαπωνοποιείο έχει καταγραφεί ως εξαιρετικά σημαντικό μνημείο της ελληνικής ιστορίας της ελιάς και του ελαιολάδου σε προγράμματα «ελαιοτουρισμού», τα οποία χρηματοδοτούνται από την Ε.Ε, με στόχο την ενίσχυση του θεματικού τουρισμού στις ελαιοπαραγωγικές περιοχές της χώρας μας μέσω της προβολής του πολιτισμού της ελιάς.

Δεδομένου ότι το συγκεκριμένο σαπωνοποιείο είναι μοναδικό στο είδος του σε ολόκληρο τον ελληνικό χώρο, θεωρούμε τη διάσωση και τη λειτουργία του επιβεβλημένη διότι συμβάλλει στην τεκμηρίωση της σημασίας της ελιάς στην οικονομική και κοινωνική εξέλιξη του τόπου ενισχύοντας τη θέση της Ελλάδας στον υπόλοιπο ελαιοκομικό κόσμο.

ΔΙΚΤΥΟ ΕΛΑΙΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΠΟΛΕΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ Δ.Ε.Π.Ε
ΠΑΡΟΧΗ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΤΗΛ. 0721[illegible] FAX 0721/62229
ΠΛΑΤΕΙΑ [illegible]

Δημήτριος Δράκος
Αντιπρόεδρος Δ.Ε.Π.Ε.
Νομάρχης Μεσσηνίας

ΕΚΘΕΣΗ
για το Σαπουνοποιείο ΠΑΤΟΥΝΗ στην Κέρκυρα

Το κτίριο βρίσκεται σε κεντρικό δρόμο της αγοράς της πόλης της Κέρκυρας, το δε οικόπεδο είναι διαμπερές · ο πίσω δρόμος είναι μικρότερος. Στα όμορα οικόπεδα είναι ήδη κατασκευασμένες πολυόροφες οικοδομές, ενώ στην αριστερά πλευρά [βλέποντας την κύρια όψη], δίπλα στην όμορη πολυκατοικία διατηρούνται ακόμη δύο τριόροφα παλιά κτίρια.

Το κυρίως κτίριο, που βρίσκεται πάνω στον μεγάλο δρόμο, διόροφο, έχει στο ισόγειο το γραφείο, το εργαστήριο και τον χώρο του πωλητηρίου. Στον όροφο, όπου αρχικά υπήρχε η κατοικία της οικογένειας, οδηγούσε μία πόρτα [σήμερα κτισμένη] από τον χώρο του πωλητηρίου, η οποία διακρίνεται δίπλα στο γραφείο του ισογείου. Πρέπει να υπήρχε και κάποια δίοδος από τον κύριο δρόμο προς τον όροφο. Σήμερα αυτό το τμήμα και ο όροφος στεγάζει κατάστημα χαλιών – μοκετών. Στην αριστερή πλευρά της κύριας όψης ανοίγεται μεγάλο θύρωμα, από το οποίο περνούσαν τα κάρα εκφόρτωσης της πρώτης ύλης, προς τον μοναδικό απολύτως υπαίθριο χώρο-αυλή, ο οποίος εκτείνεται παράλληλα με τον στεγασμένο της αποθήκης – επεξεργασίας του προϊόντος. Το πρώτο-μπροστά τμήμα του διαδρόμου αυτού περνά κάτω από τον όροφο – κατοικία, ως διαβατικό.

Επανερχόμενοι στον ισόγειο χώρο της σαπουνοποιϊας Πατούνη, στην πίσω πλευρά του κυρίως κτιρίου, ανοίγεται μεγάλο θύρωμα που οδηγεί στον πίσω υπόστεγο, μεγάλο χώρο παρασκευής του σαπουνιού. Αυτός ο χώρος, που μοιάζει με στεγασμένη αποθήκη περιλαμβάνει όλα τα μηχανήματα, εργαλεία και σκεύη, τα οποία χρησιμοποιούνται ακόμη και σήμερα, στα διάφορα στάδια παρασκευής του σαπουνιού με τον παραδοσιακό τρόπο: κάδοι ανάμειξης, μετρητές λαδιού, δεξαμενές ποτάσας, αντλίες, τελάρα στερεοποίησης του σαπουνιού, εργαλεία κοπής και σφράγισης, κιβώτια φόρτωσης, ζυγαριές και ό,τι άλλο ήταν και είναι απαραίτητο από το στάδιο αρχικής επεξεργασίας έως και το τελικό της πώλησης του προϊόντος, λιανικά επί τόπου ή χονδρικά φορτωμένο σε ξύλινα κιβώτια, με τις ανάλογες σφραγίδες [τα στένσιλ των γραμμάτων με τους τόπους προορισμού είναι ακόμη αναρτημένα στον χώρο παρασκευής].

Τα δεδομένα του κτίσματος, οικοδομικά και αρχιτεκτονικά είναι τα ακόλουθα: το κυρίως διόροφο κτίριο πρέπει να είναι πετρόκτιστο με κεραμοσκεπή, πάρα πολύ απλό στα εξωτερικά μορφολογικά του στοιχεία. Στον ισόγειο χώρο του πωλητηρίου, υπάρχει μόνο μία κολόνα κυλινδρική από χυτοσίδηρο, με την σφραγίδα του εργοστασίου κατασκευής, η οποία στήριζε ένα μεγάλο κεντρικό δοκάρι, πάνω στο οποίο στηρίζονται τα δοκάρια του πατώματος του ορόφου. Με τον τρόπο αυτό άφηνε το μεγαλύτερο δυνατό ελεύθερο χώρο στο ισόγειο πωλητήριο-εργαστήριο-γραφείο, που ήταν και είναι απαραίτητο για τη λειτουργία της βιοτεχνίας-οικοτεχνίας. Οι εσωτερικές διαχωριστικές επιφάνειες είναι ξύλινες. Οι πλευρικοί – περιμετρικοί τοίχοι της αποθήκης – χώρου παρασκευής του σαπουνιού είναι κατασκευασμένοι από λιθοδομή. Η κεραμοσκεπή, ξύλινη, έχει και ορθογώνιους φεγγίτες, σήμερα κλεισμένους. Ο φωτισμός του χώρου γίνεται από φεγγίτες και μεγάλα ανοίγματα που βλέπουν προς τον υπαίθριο αύλειο χώρο του οικοπέδου. Στο εσωτερικό της αποθήκης περιμετρικά του χώρου, σε ορισμένα σημεία, διατάσσονται ξύλινα πατάρια, όπου αποθηκεύονται τα τελάρα στερεοποίησης του σαπουνιού. Το δάπεδο σε μεγάλο του τμήμα διασώζει την αρχική του πλακόστρωση από υπόλευκο μάρμαρο. Τα ξύλινα στοιχεία ενός είδους χαγατιού, μεταξύ χώρου πωλητηρίου και αποθήκης, κάτω από τον όροφο της κατοικίας, αντικαταστάθηκε προπολεμικά από μπετόν [κολόνες και

δοκάρια με τις διατομές της εποχής εκείνης]. Διατηρείται η μαρμάρινη με υποδοχή πέτρα, όπου στηρίζονταν δοκάρι του χαγιατιού.

Ο εξοπλισμός παρασκευής έχει το δικό του ενδιαφέρον: ο παλιός κάδος βρασμού, με το καμίνι του [τώρα παραμένει αχρησιμοποίητος] · υπάρχει ο νεότερος, που λειτουργεί με την ίδια μέθοδο · δεξαμενές ποτάσας, με τον σχετικό εξοπλισμό μεταφοράς μετάγγισής της · οι «ξέστρες», δοχεία μέτρησης του λαδιού [παλιές πήλινες με διακόσμηση και μεταλλικές νεότερες, πάνω στην οριζόντια μαρμάρινη πέτρα] · τα εργαλεία κοπής, σφράγισης των πλακών του σαπουνιού.

Συμπερασματικά, η συνεχής λειτουργία της μικρής αυτής βιοτεχνίας για περισσότερο από έναν αιώνα, στον ίδιο χώρο, πιστεύω ότι πρέπει να διατηρηθεί. Όσον αφορά τη συνύπαρξη της με το υπόλοιπο κτίριο, σε σχέση με τη γενικότερη εκμετάλλευση του ακινήτου, είναι θέμα μελέτης και επεξεργασίας, εκτίμησης της ιστορικής αξίας της παραδοσιακής λειτουργίας, συνδυασμού διαφόρων δεδομένων, που πρέπει να μελετηθούν πα΄ρα πολύ προσεκτικά.

Αθήνα, 13 Δεκεμβρίου 2006

ΙΩΑΝΝΑ ΣΤΕΡΙΩΤΟΥ

ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΪΑ
ΠΑΤΟΥΝΗ
1850

Ιωάννου Θεοτόκη 9
Τ.Κ. 49100, ΚΕΡΚΥΡΑ
Τηλ. 26610 20702
Fax. 26610 20704

3 Οκτωβρίου 2006

Προς την Ελληνική Εταιρία
Προστασίας Περιβάλλοντος
και Πολιτιστικής Κληρονομίας,
Παράρτημα Κέρκυρας

ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΕΙΟ «ΠΑΤΟΥΝΗ»
Πρόταση ανάδειξης μνημείου βιομηχανικής αρχαιολογίας

Το σαπωνοποιείο «Πατούνη» που βρίσκεται στην οδό Ιωάννου Θεοτόκη 9, (πρώην Αβραμίου) στην Κέρκυρα, κτίστηκε στα τέλη του 19ου αιώνα, από τον τότε ιδιοκτήτη του και αρχιτέκτονα Νικόλαο Πατούνη, (2η γενεά σαπωνοποιού), και λειτούργησε ως υποκατάστημα του οίκου Μπαζάκη-Πατούνη.(η πρώτη στην Ελλάδα σαπωνοποιία) .

Το σαπωνοποιείο διατηρώντας αναλλοίωτα τα αρχικά του στοιχεία, αποτελεί μοναδικό δείγμα βιομηχανικής αρχαιολογίας του είδους του, με διεθνή αναγνώριση .

Σήμερα ο χώρος αποτελεί αντικείμενο εκπαιδευτικής επιμόρφωσης, ακαδημαϊκής μελέτης, και πόλο έλξης τουριστών ενώ η σαπωνοποιία τα τελευταία χρόνια, εξάγει το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής της, (Ιαπωνία, Αγγλία κ.λ.π.), χρησιμοποιώντας τα υψηλής οξύτητας Κερκυραϊκά ελαιόλαδα ως πρώτη ύλη.

Εφόσον το θέμα άπτεται του ενδιαφέροντος σας, σας ζητάμε να αξιολογήσετε την πρόταση και να αποφανθείτε. Είμαστε στη διάθεση σας, για περαιτέρω πληροφορίες καθώς και με το σχετικό φάκελο που τεκμηριώνει τα παραπάνω στοιχεία.

Με εκτίμηση

Απόστολος Πατούνης ,
για την σαπωνοποιία «ΠΑΤΟΥΝΗ»

Κτ' οφ. κ.κ.
Γραπτώς.

Liberté • Égalité • Fraternité
RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

2/5

Culture Communication

CNRS UMR 306

Musée National des Arts et Traditions Populaires
Centre d'Ethnologie Française
UMR 306

6, avenue du Mahatma Gandhi
75116 PARIS

Métro : Les Sablons

Téléphone : 01 44 17 60 00
Télécopie : 01 44 17 60 60
www.culture.gouv.fr

Mme S. Kyritsi-Kampouroglou
Ministère Hellénique de la Culture
Conseil Central des Monuments contemporains
Kentriko Symvoulio Neoteron Mnimeion

FAX 0030 210 3231312

Paris, le 27 novembre 2006

Objet : protection de la savonnerie artisanale Patounis à Corfou

Madame,

J'ai découvert la savonnerie Patounis à Corfou en 2003 dans le cadre d'une campagne de recherche ethnographique sur le thème de « l'olivier », entreprise par le Musée national des Civilisations de l'Europe et de la Méditerranée (MuCEM) dans plusieurs pays oléicoles de la Méditerranée.

J'ai été chargé d'effectuer quelques enquêtes ethnographiques en Grèce et ai entrepris ces missions en étroite collaboration avec les directions du ministère hellénique de la Culture, la direction du Patrimoine ethnologique (Mme Teti Hadzinicolaou) et la direction des Affaires internationales (Mme Zoé Kazazaki).

La savonnerie Patounis m'est apparue comme une enquête passionnante car la maison Patounis préserve un savoir-faire original et menacé dans un environnement architectural, historique et culturels remarquables.

De cette mission d'une semaine passée en juillet 2003 dans la savonnerie Patounis, le Musée national des Civilisations de l'Europe et de la Méditerranée a :

- Réalisé un film sur la fabrication traditionnelle du savon « Bulle d'olive »
- Rédigé un rapport d'enquête, dont plusieurs exemplaires ont été adressés au ministère hellénique de la Culture
- Intégré la savonnerie Patounis à la documentation d'un site Internet sur l'olivier en Méditerranée

- A acquis pour ses collections quelques objets contemporains de la savonnerie Patounis : une boîte à savons contemporaine en bois avec inscription pyrogravée, plusieurs savons avec la marque de la fabrique, des séchoirs à savons en bois, d'un tube-échantillon pour l'analyse de l'huile d'olive. Ces objets ont été exposés dans l'exposition-dossier « de l'olive à l'huile et de l'huile au savon » présentée dans la galerie culturelle de l'ancien musée national des Arts et Traditions populaires à Paris en 2003.

Des copies de ces documents sont à votre disposition s'ils peuvent contribuer à l'instruction de ce dossier.

Je ne peux qu'encourager la démarche de M. Patounis dans la protection de sa manufacture familiale. La savonnerie Patounis constitue un excellent exemple de patrimonialisation harmonieuse associant une architecture semi-industrielle de qualité et la conservation d'un savoir-faire transmis depuis au moins trois générations.

Plusieurs facteurs contribuent, à mon sens, à souligner le caractère remarquable de la savonnerie Patounis et sa nécessaire protection par les autorités culturelles :

1. D'un point de vue architectural :

- La savonnerie Patounis est intégrée au tissu urbain de la ville de Corfou dont le quartier de la rue I. Theodoki associe un patrimoine architectural civil d'une qualité exceptionnelle et, grâce à la savonnerie, un exemple remarquable de patrimoine industriel qui témoignage de l'histoire économique de la ville de Corfou et plus largement de l'île de Corfou à la fin du XIXe siècle.
- La savonnerie Patounis est une des dernières activités semi-industrielle encore en place et surtout encore en activité dans le centre ville, malgré la pression immobilière qui pousse à la destruction des bâtiments témoins des activités traditionnelles et à leur disparition.
- Les bâtiments de la manufacture Patounis, restés intacts depuis le début du XXe siècle, constituent un exemple particulièrement didactique en matière d'archéologie industrielle. Leur sauvegarde et leur entretien par la maison Patounis, permet de lire, à travers les éléments architecturaux, l'évolution de l'activité savonnière et l'organisation des différents espaces de la manufacture (passage couvert et voie privée pour l'arrivée et le départ des marchandises, magasins pour le stockage des matières premières, atelier de chimie, atelier de fabrication du savon, mais aussi locaux administratifs, boutique de vente directe...).

2. Du point de vue de la conservation et de la perpétuation des savoir-faire menacés :

- La savonnerie Patounis a été édifiée par cette famille et est demeurée depuis toujours dans la même famille.

- La savonnerie et la famille Patounis conservent, de façon indissociée, l'histoire d'un pan de l'activité oléicole de l'île de Corfou.
- La maison Patounis a conservé le matériel traditionnel utilisé depuis plusieurs générations pour la fabrication du savon et perpétue dans les mêmes conditions un savoir-faire pratiquement disparu ailleurs en Grèce.

3. D'un point de vue patrimonial :

- La savonnerie possède toutes ses archives (archives commerciales, photos, papier-entête, médailles professionnelles...) sur plus d'un siècle, ce qui est très rare pour des entreprises industrielles.
- La savonnerie a conservé tout son matériel de production du savon, mais aussi tout le matériel de chimie, le matériel administratif, qui constituent un ensemble d'une grande cohérence et un conservatoire de tout premier ordre de la mémoire industrielle de la ville et de l'île de Corfou.
- La savonnerie Patounis pourrait constituer un « écomusée » à part entière, où activité patrimoniale et activité économique resteraient intiment liées, ce qui est exceptionnel.

4. D'un point de vue du développement local :

- La savonnerie Patounis peut constituer un exemple qui associe la conservation du patrimoine, la sauvegarde d'un savoir-faire menacé et le développement local grâce au commerce des savons traditionnels dans un esprit de conservation durable d'un savoir-faire.
- La savonnerie Patounis peut devenir un emblème de la ville, une alternative au tourisme balnéaire, de plus en plus recherchée par les touristes en quête d'authenticité.
- La savonnerie Patounis assume la nécessaire sauvegarde d'un savoir-faire largement menacé et peut en assumer la transmission auprès des générations futures.

5. Du point de vue du patrimoine oléicole méditerranéen :

- La savonnerie Patounis pourrait s'intégrer aux activités liées à la promotion du patrimoine oléicole hellénique. Au niveau de l'île de Corfou, elle peut constituer un maillon parmi les autres musées et structures patrimoniales de l'île mettant en valeur le patrimoine oléicole. Au niveau national, la savonnerie Patounis pourrait faire partie du réseau de sauvegarde du patrimoine oléicole entreprise par le Musée de l'huile d'olive de Sparte. Au niveau international, elle pourrait connaître une ouverture élargie grâce au programme de coopération culturelle méditerranéenne conduite par la Fondation culturelle des « Routes de l'olivier » à Kalamata.
- D'un point de vue plus général, la savonnerie Patounis constitue un des derniers témoignages de la conservation du savoir-faire savonnier, à une échelle aujourd'hui artisanale et familiale, sur le

territoire hellénique et plus largement sur la rive européenne de la Méditerranée.

J'espère que ces quelques éléments pourront contribuer à une décision favorable pour l'instruction de la demande de M. Apostolos Patounis de sauvegarder, de protéger et de promouvoir sa manufacture familiale, un monument exceptionnel de l'histoire économique de la Grèce et je reste à votre entière disposition pour vous aider dans cette démarche donner des plus amples informations.

Je vous prie d'accepter, Madame, mes très respectueuses salutations.

Edouard de Laubrie
Chargé de recherches et de collectes
au MuCEM

Copie à M. Patounis

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ - ΙΣΟΤΗΤΑ – ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ
ΓΑΛΛΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΓΑΛΛΙΚΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΜΙΚΤΗ ΜΟΝΑΔΑ ΕΡΕΥΝΑΣ 306

Κυρία Σπ. Κυρίτση - Καμπούρογλου
Ελληνικό Υπουργείο Πολιτισμού
Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων

Εθνικό Μουσείο Τέχνης
& Λαϊκών Παραδόσεων

FAX 0030 210 3231312

Κέντρο Γαλλικής Εθνολογίας
Μικτή Μονάδα Έρευνας 306

Παρίσι, 27 Νοεμβρίου 2006

Οδός Mahatma-Gandhi 6,
75116, ΠΑΡΙΣΙ

Στάση Μετρό: Les Sablons

Τηλέφωνο: 01 44 17 60 00
FAX: 01 44 17 60 60
www.culture.gouv.fr

ΘΕΜΑ: ΔΙΑΦΥΛΑΞΗ ΤΗΣ ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΙΑΣ ΠΑΤΟΥΝΗ ΣΤΗΝ ΚΕΡΚΥΡΑ

Κυρία,

Ανακάλυψα τη σαπωνοποιία Πατούνη στην Κέρκυρα το 2003 στα πλαίσια μιας μεγάλης εθνογραφικής έρευνας με θέμα «την ελιά», που έγινε από το Εθνικό Μουσείο των Ευρωπαϊκών και Μεσογειακών Πολιτισμών (Ε.Μ.Ε.Μ.Π.) σε διάφορες ελαιοπαραγωγικές χώρες της Μεσογείου.

Ανέλαβα να διεξάγω μερικές εθνογραφικές έρευνες στην Ελλάδα και άρχισα αυτές τις αποστολές σε στενή συνεργασία με τις Διευθύνσεις του ελληνικού Υπουργείου Πολιτισμού, της Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς (Κα Τέτη Χατζηνικολάου) και των Διεθνών Οργανισμών (κα Ζωή Καζαζάκη).

Η έρευνα που διεξήγαγα στη σαπωνοποιία Πατούνη μου φάνηκε συναρπαστική, γιατί αυτή η επιχείρηση διατηρεί μία αυθεντική τεχνογνωσία, η οποία παράλληλα εκτελείται σε ένα εξαιρετικό αρχιτεκτονικό, ιστορικό και πολιτισμικό περιβάλλον.

Στα πλαίσια αυτής της αποστολής που διήρκεσε μία εβδομάδα τον Ιούλιο του 2003 στη σαπωνοποιία Πατούνη, το Εθνικό Μουσείο των Ευρωπαϊκών και Μεσογειακών Πολιτισμών:

- Υλοποίησε μία ταινία πάνω στην παραδοσιακή παρασκευή του σαπουνιού με τίτλο: «Το χρώμα της ελιάς»
- Συνέταξε μία έκθεση έρευνας, μερικά αντίγραφα της οποίας στάλθηκαν στο ελληνικό Υπουργείο Πολιτισμού
- Καταχώρισε τη σαπωνοποιία Πατούνη στα ενημερωτικά στοιχεία μιας διαδικτυακής τοποθεσίας που αφορά την ελιά στη Μεσόγειο
- Προσέθεσε στις συλλογές του μερικά μοντέρνα αντικείμενα της σαπωνοποιίας Πατούνη: ένα σύγχρονο ξύλινο κιβώτιο σαπουνιού με επιγραφή σε πυρογραφία, μερικά σαπούνια με το σήμα του εργοστασίου, ξύλινα ξηραντήρια σαπουνιού και ένα δοκιμαστικό σωλήνα για την ανάλυση του ελαιόλαδου. Αυτά τα αντικείμενα συμπεριλήφθηκαν στο φάκελο της έκθεσης με τίτλο: «Από την Ελιά στο σαπούνι» η οποία έγινε στην αίθουσα των πολιτιστικών εκδηλώσεων του παλαιού Εθνικού Μουσείου Τέχνης και Λαϊκών Παραδόσεων το 2003 στο Παρίσι.

Αντίγραφα αυτών των εγγράφων είναι στη διάθεσή σας, αν μπορούν να βοηθήσουν στην εξέταση του φακέλου.

Μπορώ μόνο να ενθαρρύνω το διάβημα του κ. Πατούνη, όσον αφορά τη διαφύλαξη και προστασία της οικογενειακής του βιοτεχνίας. Η σαπωνοποιία Πατούνη αποτελεί ένα εξαίρετο παράδειγμα της αρμονικής ύπαρξης πολιτιστικής κληρονομιάς, που συνδυάζει μία ποιοτική ημιβιομηχανική αρχιτεκτονική και τη διατήρηση μιας τεχνογνωσίας που μεταδίδεται εδώ και τουλάχιστον τρεις γενεές.

Κατά τη γνώμη μου, πολλοί παράγοντες συμβάλλουν στην υπογράμμιση των αξιοσημείωτων χαρακτηριστικών της σαπωνοποιίας Πατούνη και της απαραίτητης διαφύλαξής της από τις αρμόδιες αρχές για πολιτιστικά θέματα:

1. **Από αρχιτεκτονικής απόψεως:**

   - Η σαπωνοποιία Πατούνη βρίσκεται στον αστικό ιστό της Κέρκυρας, όπου η συνοικία της οδού Ι. Θεοτόκη συνδυάζει μία αστική αρχιτεκτονική πολιτιστική κληρονομιά θαυμάσιας ποιότητας και, χάρη στη σαπωνοποιία, ένα λαμπρό

παράδειγμα βιομηχανικής πολιτιστικής κληρονομιάς, που μαρτυρεί την οικονομική ιστορία της πόλης και πιο ευρέως του νησιού της Κέρκυρας στα τέλη του 19ου αιώνα.

- Η σαπωνοποιία Πατούνη είναι μία από τις τελευταίες ημιβιομηχανικές δραστηριότητες που υπάρχουν ακόμη και κυρίως μία δραστηριότητα στο κέντρο της πόλης, παρά την πίεση των οικοδομικών εταιρειών, που ωθεί στην καταστροφή των κτιρίων που μαρτυρούν παραδοσιακές δραστηριότητες και στην εξαφάνισή τους.
- Τα κτίρια της βιοτεχνίας Πατούνη, που έμειναν άθικτα από τις αρχές του 20ου αιώνα, αποτελούν ένα παράδειγμα ιδιαιτέρως διδακτικό ως προς τη βιομηχανική αρχαιολογία. Η διαφύλαξή τους και η συντήρησή τους από την επιχείρηση Πατούνη μας επιτρέπει να μελετήσουμε μέσα από τα αρχιτεκτονικά στοιχεία, την εξέλιξη της σαπωνοποιίας και τη διάταξη των διαφορετικών χώρων της βιοτεχνίας (περάσματος με σκεπή και ιδιωτικού χώρου για την άφιξη και την αναχώρηση των εμπορευμάτων, αποθηκών για την εναποθήκευση των πρώτων υλών, εργαστηρίου χημείας, εργαστηρίου παρασκευής σαπουνιού, καθώς επίσης και διοικητικών χώρων, καταστήματος άμεσης διάθεσης...).

2. Από απόψεως διατήρησης και διαιώνισης των απειλούμενων τεχνογνωσιών:

* Η σαπωνοποιία Πατούνη ανεγέρθη από αυτή την οικογένεια και παραμένει πάντα στην ίδια οικογένεια.

* Η σαπωνοποιία και η οικογένεια Πατούνη διατηρούν, με τον ίδιο και απαράλλακτο τρόπο, την ιστορία μιας πτυχής της ελαιοπαραγωγικής δραστηριότητας στην Κέρκυρα.

* Η επιχείρηση Πατούνη διατήρησε τα παραδοσιακά μηχανήματα που χρησιμοποιήθηκαν εδώ και μερικές γενιές για την παρασκευή του σαπουνιού και διαιωνίζει υπό τις ίδιες συνθήκες μία τεχνογνωσία πρακτικά αφανισμένη αλλού στην Ελλάδα.

3. Από απόψεως πολιτιστικής κληρονομιάς:

* Η σαπωνοποιία έχει στην κατοχή της όλα τα αρχεία της (εμπορικά αρχεία, φωτογραφίες, έντυπο με την επωνυμία της επιχείρησης, επαγγελματικά βραβεία) πάνω από έναν αιώνα, πράγμα που σπανίζει στις βιομηχανίες.

* Η σαπωνοποιία διατήρησε όλα τα μηχανήματα παραγωγής σαπουνιού που είχε, καθώς επίσης και τον χημικό και διοικητικό εξοπλισμό, που αποτελούν ένα πλήρες σύνολο και ένα μοναδικό χώρο διαφύλαξης της βιομηχανικής φήμης της πόλης και του νησιού της Κέρκυρας.
* Η σαπωνοποιία Πατούνη θα μπορούσε να αποτελεί ένα «Οικο-μουσείο», συν τοις άλλοις, όπου η παραδοσιακή και οικονομική δραστηριότητα θα παρέμεναν άρρηκτα συνδεδεμένες, μια εξαιρετικά σπάνια περίπτωση.

4. Από απόψεως τοπικής ανάπτυξης:

* Η σαπωνοποιία Πατούνη μπορεί να αποτελέσει ένα παράδειγμα που συνδυάζει τη διατήρηση της κληρονομιάς, τη διαφύλαξη μιας απειλούμενης τεχνογνωσίας και την τοπική ανάπτυξη, χάρη στο εμπόριο των παραδοσιακών σαπουνιών μέσα σε ένα πνεύμα διαρκούς διατήρησης μιας τεχνογνωσίας.

* Η σαπωνοποιία Πατούνη μπορεί να γίνει ένα έμβλημα της πόλης και να αποτελέσει μία εναλλακτική λύση για τον καλοκαιρινό τουρισμό, όλο και πιο περιζήτητη από τους τουρίστες που αναζητούν την αυθεντικότητα.

* Η σαπωνοποιία Πατούνη εξασφαλίζει την απαραίτητη διαφύλαξη μιας ευρέως απειλούμενης τεχνογνωσίας και μπορεί να εξασφαλίσει και τη διάδοσή της στις μέλλουσες γενιές.

5. Από απόψεως μεσογειακής ελαιοκομικής πολιτιστικής κληρονομιάς:

* Η σαπωνοποιία Πατούνη θα μπορούσε να ενταχθεί στις δραστηριότητες που σχετίζονται με την προώθηση της ελληνικής ελαιοκομικής πολιτισμικής κληρονομιάς. Σε τοπικό επίπεδο, στην Κέρκυρα, μπορεί να αποτελέσει έναν κρίκο ανάμεσα στα άλλα μουσεία και τις δομές πολιτιστικής κληρονομιάς του νησιού, αναδεικνύοντας την ελαιοκομική πολιτιστική κληρονομιά. Σε εθνικό επίπεδο, σαπωνοποιία Πατούνη θα μπορούσε να αποτελέσει μέρος του δικτύου διαφύλαξης της ελαιοκομικής πολιτιστικής κληρονομιάς, που έχει αναλάβει το Μουσείο Ελιάς και Ελληνικού Λαδιού στη Σπάρτη. Σε διεθνές επίπεδο, θα μπορούσε να γνωρίσει ευρύτατη προβολή, χάρη στο πρόγραμμα μεσογειακής

πολιτισμικής συνεργασίας, που γίνεται από τον Πολιτιστικό Οργανισμό «Δρόμοι της Ελιάς» στην Καλαμάτα.

* Από μία πιο γενική άποψη, η σαπωνοποιία Πατούνη αποτελεί σήμερα μία από τις τελευταίες μαρτυρίες διατήρησης της τεχνογνωσίας της σαπωνοποιίας, σε βιοτεχνική και οικογενειακή κλίμακα σε ολόκληρη την ελληνική επικράτεια και κατ'επέκταση στις ευρωπαϊκές όχθες της Μεσογείου.

Ελπίζω πως αυτά τα λίγα στοιχεία θα μπορέσουν να συμβάλλουν σε μία ευνοϊκή απόφαση για την εξέταση του αιτήματος του κ. Απόστολου Πατούνη να διαφυλάξει, να προστατεύσει και να αναδείξει την οικογενειακή του βιοτεχνία, που αποτελεί ένα εξαίρετο μνημείο της οικονομικής ιστορίας της Ελλάδας και παραμένω στη διάθεσή σας, για να σας βοηθήσω σ'αυτό το διάβημα και να σας δώσω περαιτέρω πληροφορίες.

Δεχθείτε, παρακαλώ, Κυρία, τους ολόθερμους χαιρετισμούς μου.

ΥΠΟΓΡΑΦΗ
Εντουάρ ντε Λομπρί
Υπεύθυνος Ερευνών και
Μουσειακών Συλλογών
στο Εθνικό Μουσείο
των Ευρωπαϊκών και Μεσογειακών
Πολιτισμών

Κοινοποίηση κ. Πατούνη

Ακριβής και πλήρης μετάφραση του συνημμένου γράμματος της γαλλικής γλώσσας.

ΕΙΡΗΝΗ ΣΩΤΗΡΙΟΥ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΡΙΑ

Γερασίμου Μαρκορά 5 - Κέρκυρα
Τ.Κ. 49100 - Τηλ.(26610)32512
Κιν:697 61 56 398
Α.Φ.Μ. 107105412 Α΄ ΔΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Κέρκυρα, 07/12/2006
ΕΙΡΗΝΗ ΣΩΤΗΡΙΟΥ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΟΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΡΙΑ
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΣ ΙΟΝΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
Ειρήνη Σωτηρίου

Σ Π Υ Ρ Ο Σ Π. Φ Α Σ Ο Υ Λ Α Σ
Δ Ι Κ Η Γ Ο Ρ Ο Σ
οδός Γιάννη Σταθά, 6 - 106 72 - Αθήνα
Τηλ.210-3638235-210-3641259,
FAX:210-3621716, email:Fas4@otenet.gr

ΠΡΟΣ ΤΟ ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

1) Απόστολου Πατούνη του Σπυρίδωνος, κατοίκου Κέρκυρας, και
2) Του Ελληνικού Τμήματος της Διεθνούς Επιτροπής για την Βιομηχανική Κληρονομιά (TICCIH) που εδρεύει στην Αθήνα

Εισάγεται προς συζήτηση και γνωμοδότηση σήμερα, σύμφωνα με τον νόμο, ενώπιον του Συμβουλίου σας, η θετική εισήγηση της «Διεύθυνσης Νεώτερης και Σύγχρονης Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού, περί χαρακτηρισμού ως μνημείου του κτιρίου της «Σαπωνοποιίας Πατούνη», μεταξύ των οδών Ιωάννου Θεοτόκη (πρώην Αβραμιού) και Γερασίμου Μαρκορά, στην πόλη της Κέρκυρας.

Συμπληρωματικά προς τα προσαχθέντα στοιχεία και τεκμηριωτικά έγγραφα και προς την από 06-02-2006 «ΑΝΤΙΚΡΟΥΣΗ» του Απόστολου Πατούνη, κατά των «ΑΝΤΙΡΡΗΣΕΩΝ» της Μαρίας χήρας Κωνσταντίνου Παππά κ.λ.π., έχουμε να παραθέσουμε τα εξής.

1. Απόδειξη της ανεγέρσεως του κτίσματος της σαπωνοποιίας στα τέλη του 19ου αιώνα αποτελεί, πέραν της προσαγομένης σε αντίγραφο Συμβολαιογραφικής Δήλωσης με αριθμό 2733/10-2-1897 του Συμβολαιογράφου Κέρκυρας Χριστόδουλου Τριανταφύλλου, το κυλινδρικό υποστήλωμα από χυτοσίδηρο, με ανάγλυφη επιγραφή, κατασκευασμένο στο πάλαι ποτέ «Μηχανουργείο Βασιλειάδη» Πειραιά, το οποίο είναι εντοιχισμένο στο κτίσμα, το οποίο δεν μπορεί να είναι σύγχρονη κατασκευή.

2. Η ιστορικότητα, η αρχιτεκτονική αξία και η μοναδικότητα ως βιομηχανικού χώρου του 19ου αιώνα, στο είδος του, σαπωνοποιείου, έχει αναγνωρισθεί από το Ιόνιο Πανεπιστήμιο (Τμήμα Ιστορίας), το Εθνικό Μουσείο Βιομηχανικής Κληρονομιάς της Γαλλίας και αντίστοιχο της Αυστρίας, τα οποία το έχουν βιντεοσκοπήσει και καταγράψει, από τοπικούς φορείς της Κέρκυρας και από το Ελληνικό Τμήμα της Διεθνούς

Επιτροπής Βιομηχανικής Κληρονομιάς. Εξ΄άλλου, τυχόν κατεδάφισή του, θα στερήσει τόσο από την Κέρκυρα, όσο και από τους φοιτητές του Ιονίου Πανεπιστημίου και τους μαθητές των σχολείων του νησιού, αλλά και σπουδαστές εκτός της Κέρκυρας, την επίσκεψη και μελέτη του μοναδικού δείγματος της βιομηχανικής κληρονομιάς της Κέρκυρας και μάλιστα σε λειτουργεία, την οποία, τόσο οι φοιτητές του Ιονίου Πανεπιστημίου, όσο και οι μαθητές, επισκέπτονται κάθε χρόνο για μελέτη.

3. Είναι το μοναδικό σαπωνοποιείο εποχής εν λειτουργία στην Ελλάδα και μάλιστα αποτέλεσε, από το 1891 που δημιουργήθηκε, παράρτημα του πρώτου σαπωνοποιείου στον Ελλαδικό χώρο, του «Σαπωνοποιείου Μπαζάκη-Πατούνη» στην Ζάκυνθο, το οποίο αργότερα διαχωρίστηκε και λειτούργησε ως αυτόνομη επιχείρηση.

4. Το Σαπωνοποιείο λειτουργεί αποτελεσματικά ως επιχείρηση, αν και σε παραδοσιακή μορφή παραγωγής, χρησιμοποιώντας παραδοσιακές μεθόδους παραγωγής, και έλαια Κέρκυρας, πράγμα το οποίο εσχάτως αποτελεί και πλεονέκτημα, μετά την στροφή της ζήτησης προς τα παραδοσιακά και τα βιολογικά προϊόντα, με αποτέλεσμα την ζήτηση από το εξωτερικό σαπώνων παραγωγής του. Έτσι, πραγματοποιούνται και αρκετές εξαγωγές των παραδοσιακών του προϊόντων (Αγγλία, Ιαπωνία κ.λ.π.) και πολλοί ξένοι επισκέπτες το επισκέπτονται κάθε χρόνο για να το περιεργαστούν ή να το μελετήσουν.

5. Διατηρείται αναλλοίωτος ο αρχικός ιστορικός εξοπλισμός του εργοστασίου (λίθινες στέρνες, παληές ζυγαριές, καλούπια σαπωνοποίησης κ.λ.π.)

6. Αποτελεί ενδιαφέρον αρχιτεκτονικό δείγμα εμπορικού καταστήματος με παράλληλη βιομηχανική παραγωγή του 19^{ου} αιώνα, το μοναδικό στην Κέρκυρα και σε όλα τα Ιόνια νησιά.

Για όλους αυτούς τους λόγους παρεμβαίνει σήμερα στην συζήτηση και το Ελληνικό Τμήμα της Διεθνούς Επιτροπής Προστασίας της Βιομηχανικής κληρονομιάς και μαζί με τον αιτούντα αιτούμεθα την παραδοχή της Εισηγήσεως της «Διεύθυνσης Νεώτερης και Σύγχρονης Κληρονομιάς» και την ανακήρυξη ως «μνημείου», σύμφωνα με τον νόμο, της «Σαπωνοποιείας Πατούνη» μετά του ιστορικού κτιρίου που την στεγάζει.

Αθήνα 1 Νοεμβρίου 2006
Ο Πληρεξούσιος Δικηγόρος

Απάντηση του αιτούντος Απόστολου Πατούνη, στις αντιρρήσεις των ενδιαφερομένων.

ΚΕΡΚΥΡΑ 08.02.2006

ΠΡΟΣ:
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Γενική Διεύθυνση Αναστήλωσης Μουσείων και Τεχνικών Έργων
Διεύθυνση Νεότερης και Σύγχρονης Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς
Υπ' όψιν κ. Β Αλεκτορίδου

Κυρία Αλεκτορίδου

Σας αποστέλλω συνημμένη με το παρόν την από 06.02.2006 Αντίκρουσή μου ενώπιον του Κεντρικού Συμβουλίου Νεοτέρων Μνημείων του Υπουργείου Πολιτισμού.

Παρακαλώ πολύ όπως περαιτέρω πράξετε τα δέοντα.

Δ/ΝΣΗ ΝΕΩΤ. & ΣΥΓΧΡΟΝ. ΑΡΧΙΤΕΚΤ. ΚΛΗΡΟΝ.
ΑΡ. ΠΡΩΤ.: 12476/379
ΗΜΕΡΟΜ.: 10-2-06
ΤΜΗΜΑ:
ΧΡΕΩΣΗ: κα Αλεκτορίδου

6Χ Αγγλικά

Με ιδιαίτερη εκτίμηση
Απόστολος Πατούνης

ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΝΕΟΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΑΝΤΙΚΡΟΥΣΗ

Αποστόλου Πατούνη του Σπυρίδωνος, κατοίκου Κερκύρας, οδός Ιωάννου Θεοτόκη αρ. 9.

ΚΑΤΑ

1. Μαρίας χας Κωνσταντίνου Παππά, κατοίκου Κερκύρας, οδός Ριζοσπαστών Βουλευτών Ιονίου Βουλής, αρ.10.

2. Σπυρίδωνος Παππά του Κωνσταντίνου και της Μαρίας, κατοίκου Κηφισιάς Αττικής, οδός Καραϊσκάκη αρ. 42.

3. Ειρήνης χας Γερασίμου Γεωργιάδη, το γένς Κωνσταντίνου Παππά, κατοίκου Κηφησιάς Αττικής, οδός Ορφέως αρ. 46

4. Αλεξάνδρου Πατούνη του Αχιλλέα, κατοίκου Παλαιού Φαλήρου Αττικής, οδός Παρθενώνος αρ. 39.

5. Χριστίνας Πατούνη, κατοίκου Κερκύρας, οδός Ναυσικάς αρ. 16.

6. Πολυξένης Πατούνη, κατοίκου Κερκύρας, οδός Ναυσικάς αρ. 16.

7. Νικολάου Κολλάγγη του Στυλιανού, κατοίκου Κερκύρας, οδός Πολυχρονίου Κωνσταντά αρ. 26.

ΚΑΙ ΚΑΤΑ

Του από 09.01.2006 Εγγράφου Αντιρρήσεων των ανωτέρω, το οποίο υπογράφεται από την πληρεξούσια Δικηγόρο τους Αγγελική-Βαρδάκου Γιαννούλη.

Σε ενίσχυση α) της υπ' αριθμ. πρωτ. 1826/03 Αυγούστου 2005 Αιτήσεώς μου ενώπιον της Διευθύνσεως Νεοτέρων μνημείων Ιωαννίνων και β) της από 20.10.2005 Εισήγησης της Διεύθυνσης Νεώτερης και Σύγχρονης Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού για τον χαρακτηρισμό ως μνημείου του κτιρίου της Σαπωνοποιίας Πατούνη μεταξύ των οδών Ιωάννου Θεοτόκη και Γερασίμου Μαρκορά στην Πόλη της Κέρκυρας και προς απόρριψη του από 09.01.2006 Εγγράφου Αντιρρήσεων των καθών η παρούσα το οποίο υπογράφεται από την πληρεξούσια Δικηγόρο τους Αγγελική-Βαρδάκου Γιαννούλη, αναφέρω τα ακόλουθα:

1. Κακώς οι καθών στις ανωτέρω αντιρρήσεις τους υποτιμούν την αρχιτεκτονική αξία του κτηρίου που στεγάζει την Σαπωνοποιία Πατούνη αναφέροντας χαρακτηριστικά «ως δήθεν αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό δείγμα βιομηχανικού κτηρίου...», δεδομένου ότι αυτό είναι ένα αυθαίρετο συμπέρασμα δικό τους, το οποίο δεν στηρίζεται σε κάποια τεχνική έκθεση αρχιτέκτονα ή πολιτικού μηχανικού. Πρέπει επίσης να τονιστεί ότι, παρόλο που το κτήριο δεν είναι ιδιαιτέρως περίτεχνο, πράγμα βεβαίως άκρως φυσιολογικό αφού κατασκευάστηκε ώστε απλά να είναι λειτουργικό ως εργοστάσιο, αυτό όμως δεν του αφαιρεί καθόλου από την ιδιαίτερη ιστορική αξία την οποία έχει, αφού είναι πραγματικά

ένα με την ιστορία της Κέρκυρας και με την άνθιση της βιομηχανίας σε αυτήν, μοναδικό φαινόμενο που παρατηρήθηκε στην Κέρκυρα κατά τον 19ο αιώνα και που χαρακτήρισε μια ολόκληρη εποχή.

2. Επιδίωξη μου με την κήρυξη της Σαπωνοποιίας ως μνημείου δεν είναι σε καμία περίπτωση να εξυπηρετήσω δήθεν το προσωπικό μου συμφέρον και να βλάψω δήθεν την περιουσία των καθών, αλλά αποκλειστικά να κάνω αυτό που θεωρώ καθήκον μου, δηλαδή να αναδείξω και κυρίως να προστατεύσω ένα μνημείο μοναδικό όχι μόνο στα πλαίσια της Κέρκυρας, αλλά και σε πανελλήνιο επίπεδο. Αρκεί κανείς μόνο να σκεφθεί ότι η Σαπωνοποιία Πατούνη είναι το τελευταίο δείγμα της προπεριγραφείσας λαμπρής βιομηχανικής εποχής που έζησε η Κέρκυρα.

3. Η Σαπωνοποιία Πατούνη εκτός από πολιτιστικό, πολύτιμο στοιχείο της Κέρκυρας και της Ελλάδος είναι και μνημείο οικογενειακής παραδόσεως και μόνο γι' αυτόν τον λόγο δεν θα έπρεπε οι καθών να αντιδρούν στην κήρυξή της ως μνημείο, αλλά αντίθετα θα έπρεπε να συνεργαστούν και με όλες τους τις δυνάμεις να την υποστηρίξουν, υποστήριξη βέβαια, την οποία εγώ ουδέποτε θα αρνιόμουν.

4. Όσον αφορά την άδεια λειτουργίας της Σαπωνοποιίας Πατούνη, δεν έχω παρά να αναφέρω ότι η μονάδα λειτουργεί ανενόχλητα ήδη εδώ και 109 και πλέον έτη έως σήμερα και να πληροφορήσω τους καθών, την Διεύθυνση Νεώτερης και Σύγχρονης Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς του ΥΠ.ΠΟ., καθώς και το Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων του ΥΠ.ΠΟ. ότι σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, δεν απαιτείται άδεια λειτουργίας από το αρμόδιο Τμήμα Βιομηχανίας όταν η

ιπποδύναμη των εγκαταστάσεων της βιομηχανικής μονάδας δεν υπερβαίνει τους 30 ίππους. Και στην συγκεκριμένη μονάδα η ιπποδύναμη είναι διαπιστωμένα πολύ μικρότερη. Επίσης το αν διαθέτει ή όχι άδεια λειτουργίας ένα υπό κήρυξη ακίνητο, εντός του οποίου ασκείται μια δραστηριότητα, ουδόλως ενδιαφέρει ή μπορεί να επηρεάσει την κρίση του ΥΠ.ΠΟ. για την κήρυξη του ή μη σε μνημείο. Το ΥΠ.ΠΟ. ενδιαφέρεται για την προστασία του ακινήτου αυτού και μόνο. Αντίθετα το θέμα της άδειας άπτεται των αρμοδιοτήτων άλλων υπηρεσιών, οι οποίες δεν έχουν καμία σχέση με το ΥΠ.ΠΟ.

5. Το κτήριο της Σαπωνοποιίας Πατούνη έχει όλα τα προσόντα που προβλέπονται από το νόμο για να κηρυχθεί μνημείο. Δεν πρόκειται όπως ισχυρίζονται οι καθών να μείνει «ένα κτήριο άχρηστο το οποίο συνεχώς θα καταρρέει», αλλά αντιθέτως ο χαρακτηρισμός του κτηρίου ως μνημείου θα βοηθήσει στην αναστύλωσή του, σύμφωνα πάντοτε με τη σχετική άδεια και τις οδηγίες του ΥΠ.ΠΟ.

6. Ισχυρίζονται οι καθών ότι η «η φήμη και η παράδοση της οικογένειας για την παραγωγή σάπωνος αποτελεί κοινό ενδιαφέρον και των μελών της οικογενείας του Αχιλλέα Πατούνη». Αυτό όμως και μόνο θα έπρεπε να τους κάνει όχι μόνο να μην έχουν αντιρρήσεις για την κήρυξη της Σαπωνοποιίας ως μνημείου, αλλά αντιθέτως να βοηθήσουν την προσπάθεια αυτή, αφού θα αποτελούσε ευχή για την Κέρκυρα και τιμή για την οικογένεια Πατούνη να αναγνωριστεί ένα τόσο αξιόλογο και μοναδικό μνημείο.

7. Η λειτουργία της παραδοσιακής Σαπωνοποιίας δεν επιβαρύνει σε καμία περίπτωση το περιβάλλον και μόνο το

χαρακτηριστικό άρωμα του σαπουνιού μαρτυρά την ύπαρξή της στην πόλη της Κέρκυρας.

8. Πρέπει να τονιστεί ότι δεν ήταν θετική μόνο η εισήγηση της Διεύθυνσης Νεώτερης και Σύγχρονης Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού, αλλά και η εισήγηση της αρμόδιας Διεύθυνσης Νεοτέρων Μνημείων Ιωαννίνων, η οποία έχει την κατά τόπον αρμοδιότητα, όσον αφορά τα ακίνητα της Κέρκυρας, τα οποία γνωρίζει μάλιστα πολύ καλά όσον αφορά την αρχιτεκτονική δομή τους και την ιστορία τους. Οφείλω δε να υπογραμμίσω ότι ακόμα και αυτοδικαίως θα μπορούσε να έχει κινηθεί η διαδικασία από την ανωτέρω Διεύθυνση των Ιωαννίνων, όπως έχει συμβεί για πλείστα άλλα μνημεία, περίπτωση στην οποία θα ήταν εντελώς περιττή η δική μου αίτηση.

9. Για πολλοστή φορά επαναλαμβάνω ότι το εν λόγω σαπωνοποιείο κτίστηκε περί το 1891. Τα περί οπλισμένου σκυροδέματος, που αποτελούν ισχυρισμούς των καθών, είναι απλά τεχνάσματα που σκοπό έχουν την παραπληροφόρηση της Διεύθυνσης Νεώτερης και Σύγχρονης Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού, καθώς και του Συμβουλίου Νεοτέρων Μνημείων. Του λόγου μου το αληθές επιβεβαιώνει η υπ' αριθμ. 2733/10.02.1897 Συμβολαιογραφική Δήλωση των πράξεων του Συμβολαιογράφου Κέρκυρας Χριστοδούλου Τριανταφύλλου (Σχετ.1), την οποίαν προσκομίζω κι επικαλούμαι μαζί με την συνημμένη καθαρογραφή της. Ακολούθως, περί το 1897, κατασκευάστηκε ο όροφος. Το 1920 (βλ. έγγραφο που επικαλούνται οι καθών) συνεστήθη απλά νέα εταιρεία, στην οποία για πρώτη φορά συμμετείχε ο Απόστολος Πατούνης και παππούς μου. Το από

05.06.1920 έγγραφο αποτελεί απλά και μόνο μία γνωστοποίηση της τότε νέας εταιρείας στις Τράπεζες με τις οποίες συνεργαζόταν η Σαπωνοποιία Πατούνη. Περί το 1930 το εργοστάσιο αγοράστηκε από τον Απόστολο Πατούνη τον πρεσβύτερο και έγινε από αυτόν ανακαίνιση, η οποία περιελάμβανε και το χτίσιμο της πίσω ταράτσας με ενισχυμένο σκυρόδεμα, όπως πραγματοποιήθηκε και αντικατάσταση μέρους του πλακόστρωτου με σκυρόδεμα. Περί τις αρχές της δεκαετίας του '90 ο 7ος των καθών έκτισε την ταράτσα κάνοντας έτσι προέκταση του ορόφου και μεγαλώνοντας το εμβαδόν του.

10. Η Σαπωνοποιεία Πατούνη όντως είναι σήμερα η μοναδική βιομηχανία τέτοιου είδους σε όλον τον Ελλαδικό χώρο.

11. Το ότι κάποια στιγμή (περί το 1930) διασπάστηκε η εταιρεία «Μπαζάκη-Πατούνη», με αποτέλεσμα για κάποια χρόνια να λειτουργούν παράλληλα οι δύο βιομηχανίες στην Ζάκυνθο και στην Κέρκυρα αντίστοιχα, αυτό δεν αφαιρεί ούτε αναιρεί την αξία του εδώ εργοστασίου, το οποίο επαναλαμβάνω ότι σήμερα είναι μοναδικό.

12. Πως μπορούν άραγε να χαρακτηρίζουν οι καθών τα στοιχεία που έλαβε υπ' όψιν της η εισήγηση του ΥΠ.ΠΟ. ανεπαρκή και αντιφατικά, όταν αυτοί δεν στηρίζονται σε καμία τεχνική έκθεση κάποιου Αρχιτέκτονα ή Πολιτικού Μηχανικού για να ισχυρίζονται κάτι τέτοιο και μη λαμβάνοντας επίσης υπ' όψιν ότι η Διεύθυνση Νεώτερης και Σύγχρονης Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού έχει τεράστια πείρα σε τέτοιου είδους ζητήματα,

αφού έχει χρειαστεί να κάνει παρόμοια εργασία άπειρες φορές για πάρα πολλά μνημεία ανά την Ελλάδα;;;

13. Τα περί κατασκευής του κτηρίου της Σαπωνοποιίας το 1930, όπως και ανωτέρω αναφέρω, είναι καθαρό αποκύημα της φαντασίας των καθών και αυτό αποδεικνύεται με έγγραφα, τα οποία έχω ήδη προσκομίσει και επαναπροσκομίζω με την παρούσα (βλ. ανωτέρω σχετ. 1).

14. Κρίνουν οι καθών, όλως αυθαιρέτως και χωρίς τις ειδικές τεχνικές γνώσεις οι οποίες απαιτούνται ότι «τα δομικά στοιχεία τα οποία έχει (το εν λόγω κτήριο) καθώς και η όψη του καταδεικνύουν ότι το κτήριο αυτό δεν είναι αξιόλογο για να χαρακτηρισθεί ως μνημείο». Δεν μας εξηγούν όμως που στηρίζουν την άποψή τους αυτή ή αν έχουν τεχνικές γνώσεις ανώτερες της Διεύθυνσης Νεώτερης και Σύγχρονης Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού.

15. Σχετικά με το δικαίωμα των καθών για αποζημίωση ή μη από τον χαρακτηρισμό του ακινήτου ως μνημείου, αυτό δεν έχει να κάνει με την ουσία του ζητήματος, δηλαδή το αν είναι, που αδιαμφισβήτητα είναι, το ακίνητο αυτό της Σαπωνοποιίας Πατούνη τόσο αξιόλογο, ώστε να κηρυχθεί μνημείο.

Επειδή πληρούνται στο έπακρο οι διατάξεις του Ν. 3028/2002 για τον χαρακτηρισμό της Σαπωνοποιίας Πατούνη ως νεότερο μνημείο.

Επειδή το μνημείο αυτό έχει μια ξεχωριστή μοναδικότητα ανά την Ελλάδα.

Επειδή οι καθών θα έπρεπε να είναι υπέρμαχοι μιας τέτοιας προσπάθειας και όχι πολέμιοί της, κοιτώντας μόνο το οικονομικό τους συμφέρον, το οποίο πιστεύουν ότι θα θιγεί από τον χαρακτηρισμό του ως άνω κτηρίου ως μνημείο.

Επειδή πρέπει να απορριφθούν εξ' ολοκλήρου οι αντιρρήσεις των καθών στο σύνολό τους.

Επειδή το Συμβούλιο Νεοτέρων μνημείων του ΥΠ.ΠΟ. πρέπει να επικυρώσει ως έχει την από 20.10.2005 εισήγηση της Διεύθυνσης Νεώτερης και Σύγχρονης Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού και να κηρύξει την Σαπωνοποιία Πατούνη ως Νεότερο Μνημείο.

Επειδή αποκρούω και αρνούμαι τις αντιρρήσεις, ενστάσεις, και ισχυρισμούς των καθών, ως αορίστους, αναληθείς, αβάσιμους, υπερβολικούς, ανυπόστατους, καταχρηστικούς και απαράδεκτους.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Και όσους άλλους θα προσθέσω με τη ρητή κι ευρεία επιφύλαξη παντός νομίμου δικαιώματός μου.

ΖΗΤΩ

Να γίνει δεκτή η από 03.08.2005 (υπ' αριθμ. πρωτ. 1826/04.08.2005) αίτησή μου.

Να γίνει δεκτή η από 20.10.2005, θετική προς την αίτησή μου, εισήγηση της Διεύθυνσης Νεώτερης και Σύγχρονης Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού.

Να απορριφθούν στο σύνολό τους οι αντιρρήσεις, ενστάσεις και ισχυρισμοί των καθών.

Να κηρύξει το Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων του Υπουργείου Πολιτισμού την Σαπωνοποιία Πατούνη, όπως αυτή

περιγράφεται επακριβώς στο ιστορικό της παρούσας, ως Νεότερο Μνημείο.

Κέρκυρα 06.02.2006

Ο Αντικρούων

Απόστολος Πατούνης

Μηχανολόγος Μηχανικός

Μεκτινά Τ.Επ. Κέρκυρας 5.10.06

Ε. Σαπωνοποιείο Πατούνη. Ο κ. Καρβούνης ενημέρωσε για την αίτηση του κ.Πατούνη προς την Εταιρεία (ΣΑΚ και ΤΕ Κέρκυρας) να βοηθήσουν στον χαρακτηρισμό του Σαπωνοποιείου ως παραδοσιακού και για τα προβλήματα που φέρει η υπόθεση (ιδιοκτησιακό κτηρίου, εμπλοκή μελών της Εταιρείας κλπ). Ο κ. Βερβιτσιώτης ζητά πριν τοποθετηθεί η Εταιρεία να υπάρξει αποτύπωση του κτηρίου ώστε να διαπιστωθεί η αρχιτεκτονική του σπουδαιότητα αν υπάρχει. Ο κ. Κόλλας τονίζει ότι δεν πρέπει να εμπλακεί η Εταιρεία στην υπάρχουσα νομική αντιδικία εκφέροντας γνώμη και άποψη. Ο κ. Καρράς παρεμβαίνει τονίζοντας ότι στο Καταστατικό της Εταιρείας προβλέπονται ενέργειες για τη διάσωση της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς δηλαδή των κτισμάτων και όχι της χρήσης τους. Ο κ. Καρβούνης προτείνει να συσταθεί μια ομάδα εργασίας αποτελούμενη από μηχανικούς ώστε να εισηγηθεί στο ΣΑΚ.

Μέλος των: International Union for Conservation of Nature and Natural Resources (IUCN), Europa Nostra/IBI,
European Environmental Bureau (EEB), Mediterranean Information Office for the Environment,
Culture and Sustainable Development (MIO-ECSDE)

Από: Αποστόλο Πατούνη Συν. σελ: 3

Προς: Κον Σπυρο Φασουλα fax 3621716

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΛΑΪΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

Αθήνα 13-2-2006
Αριθμ.πρωτ.
ΥΠΠΟ/ΔΙΝΕΣΑΚ/12976/379

Ταχ. Δ/νση : Ερμού 17
Ταχ.Κώδικας : 101 86
Πληροφορίες : Β.Αλεκτορίδου
Τηλέφωνο : 210 32 32 611
FAX : 210 32 33 351

ΠΡΟΣ: Το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων
Πλ. Καρύτση 10
Αθήνα 101 86

ΚΟΙΝ: Πίνακα Αποδεκτών

ΘΕΜΑ:Χαρακτηρισμός ή μη ως μνημείου του κτιρίου της ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΙΑΣ ΠΑΤΟΥΝΗ, φερόμενης συνιδιοκτησίας κληρονόμων Σπυρίδωνος Πατούνη, κληρονόμων Αχιλλέα Πατούνη, οικογένειας Μαρίας χήρας Κων/νου Παππά και Νικολάου Κολλάγγη, μεταξύ των οδών Ιωάννη Θεοτόκη (πρώην Αβραμίου) και Γερ.Μαρκορά, στην πόλη της Κέρκυρας.

Έχοντας υπόψη την ΥΑ ΥΠΠΟ/ΓΝΟΣ/49095/30-10-91 (ΦΕΚ 987/Β/28-11-91), σας παραπέμπουμε τον φάκελο της υπόθεσης που αναφέρεται στο θέμα προκειμένου να εισαχθεί στο Συμβούλιό σας για γνωμοδότηση συμφώνως προς τον Ν.3028/2002 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς».
Στη συνέχεια παρακαλούμε να μας επιστρέψετε τον φάκελο με απόσπασμα του σχετικού πρακτικού.
Οι ενδιαφερόμενοι, προς τους οποίους κοινοποιείται το έγγραφο αυτό εάν επιθυμούν να παραστούν και να εκθέσουν τις απόψεις τους κατά τη συνεδρίαση του Συμβουλίου, παρακαλούνται να το δηλώσουν στη Γραμματεία του Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων, (πλ.Καρύτση 10, 101 86 Αθήνα, τηλ.210 32 31 312 , 210 32 20 816).
Επίσης απαγορεύεται η εκτέλεση οπαιωνδήποτε οικοδομικών εργασιών στο παραπάνω οικόπεδο, σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 7 του Ν.3028/02.

Συνημμένα : Φάκελος υποθέσεως

Εσωτερική διανομή
ΔΙΝΣΑΚ

Ο Προϊστάμενος της Δ/νσης
Αλέξανδρος Θεοχαρόπουλος
Αρχιτέκτων-Μηχανικός

Ακριβές Αντίγραφο
Ο Προϊστάμενος της Γραμματείας

Αικ.Στάμου

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Δ/ΝΣΗ: Πλ. Καρύτση 10 (1ο όροφος)
ΤΗΛ. 210-32.31.312 & 210-32.20.816
ΦΑΞ: 210- 32.20.754

ΑΘΗΝΑ ...30/10/06..

ΠΡΟΣ κ. Ειρήνη Γρατσία
[Ελληνική Εταιρεία Προσοσία
Περιβάλλοντος]

ΦΑΞ ΠΑΡΑΛΗΠΤΗ:...210-3225240

ΘΕΜΑ:...Χορηγοπληροφόρηση για την ημερίδα των μελών των Ιατρικών ΣΑΠΕΙΟΠΟΙΙΑΣ ΠΑΤΡΑΣ, εφορείας Ν.Δ.Ιων. ηλικιακών μνημείων Ζαχαρίδους Πελοπόν., σύμφωνα Μαρία Περπέρου και Καμπάρη, εκπρόσωπο των Κήρυκων

Σας πληροφορούμε ότι το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων, θα συνεδριάσει ~~στις~~ την 17/11/06, ημέρα Τετάρτη και ώρα 15:00, στο Αμφιθέατρο του Υπουργείου Πολιτισμού, στην οδό Μπουμπουλίνας 20 (όπισθεν Πολυτεχνείου), στην Αθήνα.
Το παραπάνω θέμα, για το οποίο ενδιαφέρεστε, θα συζητηθεί στις ...16:15... **περίπου.**

Η Γραμματέας του ΚΣΝΜ

Μαρία Μιχαηλίδη

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Αρ. Πρωτ. 1377 Ημερομηνία 30/10/06

12/10/06

Απόστολος Πάτσιος, ιδιοκτήτης

Το ιδιοκτήτης αρχιτέκτων 2ο χαμηλό καπνοποιία. Ένωσις
Το κτήριο εξοχής : καπνοπαθείο πίσω
κατάστημα μπροστά
οικία πάνω

Μέλος των: International Union for Conservation of Nature and Natural Resources (IUCN), Europa Nostra/IBI,
European Environmental Bureau (EEB), Mediterranean Information Office for the Environment,
Culture and Sustainable Development (MIO-ECSDE)

ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΝΕΟΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΑΙΤΗΣΗ

(Χαρακτηρισμού ακινήτου ως νεοτέρου μνημείου βιομηχανικής αρχαιολογίας)

Αποστόλου Πατούνη του Σπυρίδωνος, κατοίκου Κερκύρας, οδός Ιωάννου Θεοτόκη αρ. 9.

<<>><<>><<>><<>><<>>

Είμαι ένας εκ των συνιδιοκτητών και αυτός που σήμερα λειτουργεί την παλαιά βιομηχανική μονάδα με την επωνυμία «ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΕΙΟΝ ΠΑΤΟΥΝΗ», η οποία βρίσκεται στην πόλη της Κέρκυρας και κτίστηκε στα τέλη του 1800 (19ου Αιώνος).

Η βιομηχανία αυτή αρχικά ξεκίνησε τη λειτουργία της ως βοηθητική μονάδα παραγωγής της πρώτης Σαπωνοποιίας που δημιουργήθηκε σε ολόκληρο τον ελληνικό χώρο, δηλαδή της «ΜΠΑΖΑΚΗΣ-ΠΑΤΟΥΝΗΣ» που ιδρύθηκε στην Ζάκυνθο το έτος 1850. Το έτος 1930 έγινε διάσπαση της «ΜΠΑΖΑΚΗΣ-ΠΑΤΟΥΝΗΣ» και έκτοτε έως και σήμερα το «ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΕΙΟΝ ΠΑΤΟΥΝΗ» λειτουργεί ως κύρια και ανεξάρτητη μονάδα παραγωγής.

Πρέπει ιδιαιτέρως να τονίσω ότι το «ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΕΙΟΝ ΠΑΤΟΥΝΗ» γνώρισε «χρυσές εποχές» κατά το παρελθόν όταν απασχολούσε πλέον των 15 εργατών σε ημερήσια και βραδινή βάρδια, ενώ η παραγωγή του έφθανε έως και τους 250 τόνους σαπουνιού.

Ποτέ η βιομηχανία «ΠΑΤΟΥΝΗ» δεν διέκοψε την λειτουργία της από την ίδρυσή της έως και σήμερα. Το θαυμαστότερο και μοναδικότερο όμως όλων είναι ότι ακόμα και τώρα η βιομηχανία αυτή συνεχίζει να παράγει παραδοσιακούς τύπους σάπωνος με τις ίδιες ακριβώς μεθόδους και με τα ίδια ακριβώς εργαλεία και μηχανήματα που αυτή παρήγαγε από την εποχή που ξεκίνησε. Είναι επομένως ένα μνημείο του ελληνικού βιομηχανικού πολιτισμού και ένα «ζωντανό μουσείο» για την Κέρκυρα.

Δεδομένης λοιπόν της τεράστιας ιστορικής και πολιτιστικής αξίας και σημασίας που έχει η βιομηχανία αυτή όχι μόνο για την Κέρκυρα, αλλά και για όλη την Ελλάδα, ΣΑΣ ΠΑΡΑΚΑΛΩ ΟΠΩΣ προχωρήσετε σε όλες τις νόμιμες ενέργειες, ώστε αυτή, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3028/2002 χαρακτηριστεί και κηρυχθεί Νεότερο Μνημείο.

Κέρκυρα 03 Αυγούστου 2005

Με Εκτίμηση

Ο Αιτών

Απόστολος Πατούνης

ΣΥΝΗΜΜΕΝΑ:

Φάκελος, όπου περιλαμβάνονται ενδεικτικά στοιχεία από την ιστορία, τις εγκαταστάσεις, τα εργαστήρια, τους χώρους, την οικοδομή του εργοστασίου, καθώς και τις πανελλήνιες και τις διεθνείς διακρίσεις που αυτό έχει λάβει, πτυχιακές και άλλες

εργασίες που έχουν γίνει από φοιτητές για τη βιομηχανία «ΠΑΤΟΥΝΗ», άρθρα εφημερίδων, φωτογραφίες και άλλα πολλά.

Ιδιαίτερη έμφαση για το ιστορικό της εν λόγω βιομηχανικής μονάδος πρέπει να δοθεί κατ' αρχήν στο σχετικό υπ' αριθμ. 08 «Συνεργασία με το Γαλλικό Εθνικό Μουσείο Πολιτισμού της Ευρώπης και της Μεσογείου», καθώς και στο σχετικό υπ' αριθμ. 06, Κεντρικό Άρθρο στην εφημερίδα «Κερκυραϊκό Βήμα» της 16.12.2004.

ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΙΑ
ΠΑΤΟΥΝΗ
1850

Απόστολος Πατούνης
Ιωάννου Θεοτόκη 9
Τ.Κ. 49100, ΚΕΡΚΥΡΑ
Τηλ. 26610 20702
Fax. 26610 20704

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΝΗΜΕΝΩΝ

1) Αρχιτεκτονικά σχέδια κτιρίου (τοπογραφικό, κατόψεις 1933 &1991 -5 σχέδια)
2) Εσωτερικές και εξωτερικές απόψεις κτιρίου (16 φωτογραφίες)
3) «Ηπειρωτικά», Βιβλίο ΙΙΙ – Κοινότητες , Νικ. Χρ. Παπακώστα, Έκδοση 1960
4) Δείγματα αρχείου σαπωνοποιίας Πατούνη
   α. Εμπορική εγκύκλιος συνεργασίας (1920)
   β. Άδεια λειτουργίας από αστυνομία (1912)
   γ. Ιδιωτικό συμβόλαιο ομορρύθμου εταιρείας Μπαζάκη-Πατούνη (1920)
   δ. Δείγμα αλληλογραφίας με εργοστάσιο Ζακύνθου (1927)
   ε. Εμπορικές εγκύκλιοι (1927)
   στ. Άδεια εγκατάστασης και λειτουργίας – 2 κατόψεις (1933)
   ζ. Συμμετοχή και βράβευση στην έκθεση Θεσσαλονίκης του 1933
   η. Άδεια λειτουργίας από υπουργείο Συγκοινωνιών (1934)
   θ. Αλληλογραφία με οίκους του εξωτερικού (1935) (2 φύλλα)
   ι. Άδεια λειτουργίας από υπουργείο Βιομηχανίας (1951)
   ια. Υπεύθυνη δήλωση παραγωγής προς υπουργείο Βιομηχανίας (1960)
5) Καταγραφή αρχείου σαπωνοποιίας Πατούνη (απόσπασμα)
6) Κεντρικό άρθρο από εφημερίδα «Κερκυραϊκό Βήμα» (2004)
7) Άρθρο από εφημερίδα «Ενημέρωση», (2003)
8) Συνεργασία με το Γαλλικό «Εθνικό Μουσείο Πολιτισμού της Ευρώπης και της Μεσογείου».
   α. Αλληλογραφία με μουσείο (2 επιστολές με μεταφράσεις)
   β. Απόσπασμα έκθεσης της αποστολής του Μουσείου στην Ελλάδα
   γ. DVD παραγωγής μουσείου
9) Εργασία περιβαλλοντικής ομάδας 4ου Γυμνασίου Κέρκυρας (2003)
10) Μαθητική εφημερίδα «ΠΟΡΤΑ» (2003)
11) Απόσπασμα μεταπτυχιακής μελέτης « Το βιομηχανικό πορτρέτο της Κέρκυρας του 19ου και του 20ου αιώνα » (2004)
12) Κατάλογοι μουσείων και χώρων επισκέψεως (2005) :
   α. Τοπικό ολλανδικό περιοδικό
   β. "Corfiot" (αγγλόφωνο τοπικό περιοδικό)
13) Εξαγωγές Ιαπωνίας 2004, (2 δελτία αποστολής).

Προς το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Αθήνα, 23 Νοεμβρίου 2006

Κύριε Πρόεδρε και Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου

Επειδή δεν έχω τη δυνατότητα να είμαι παρούσα στη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου που θα γίνει στη Θεσσαλονίκη την Παρασκευή 24 Νοεμβρίου 2006, θα ήθελα να σας θέσω υπ' όψιν τα ακόλουθα.

Σε προηγούμενες συνεδριάσεις είχε εξεταστεί στο Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς η υπόθεση του Σαπωνοποιείου Πατούνη στην Κέρκυρα και οι συμμετέχοντες είχαν λάβει την απόφαση να προβούν, όπως και σε άλλες παρόμοιες περιπτώσεις, σε μια σειρά ενεργειών για την προστασία του κτιρίου και της χρήσης του, τα οποία θεωρούν αξιόλογα.

Στην τελευταία συνεδρίαση του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς που έγινε την Τετάρτη 22 Νοεμβρίου 2006 το θέμα του Σαπωνοποιείου χρειάστηκε να συζητηθεί και πάλι, διότι μεταφέρθηκε η πρόθεση να σταματήσουν οι ενέργειες για τη διάσωση του κτίσματος από την πλευρά του ΣΑΚ και ο χειρισμός του θέματος να γίνεται από το Δ.Σ.

Στη συζήτηση ήσαν παρόντα 10 μέλη του Συμβουλίου και εξέφρασαν καθένας ξεχωριστά την άποψή τους σχετικά με την αξιολόγηση του κτίσματος και την συνέχιση ενεργειών εκ μέρους του ΣΑΚ για τη διάσωσή του. Πλην ενός, οι απόψεις των υπολοίπων ήσαν ομόφωνες.

Τα μέλη του ΣΑΚ πιστεύουν ότι το Σαπωνοποιείο Πατούνη είναι πράγματι αξιόλογο, ως κτίσμα και ως χρήση. Η συνέχιση της δράσης από το ΣΑΚ, που είναι αρμόδιο για τα θέματα Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς, υπέρ του χαρακτηρισμού του Σαπωνοποιείου είναι θέμα αρχής, η καταπάτηση της οποίας διακυβεύει το κύρος και το ρόλο του Συμβουλίου, το οποίο ώς τώρα έχει δείξει συνέπεια στην αντιμετώπιση όλων των μνημείων, για τα οποία έχει κληθεί να παρέμβει. Η αδιαπραγμάτευτη αυτή στάση προστατεύει και ενδυναμώνει και το ΣΑΚ, αλλά και την ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ από πιέσεις που μπορεί να προέρχονται από αυτούς που δεν ενδιαφέρονται για τη διατήρηση αλλά για καταστροφικές επεμβάσεις στην αντιμετώπιση της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς.

Τα μέλη του ΣΑΚ αποφάσισαν να εμμείνουν στην άποψη να συνεχιστούν οι προσπάθειες υπέρ του χαρακτηρισμού του Σαπωνοποιείου και σε περίπτωση που το Δ.Σ. λάβει θέση υπέρ της αναστολής των οποιωνδήποτε ενεργειών, να συζητήσει το θέμα στην επόμενη συνεδρίασή του για να αποφασίσει την περαιτέρω στάση του.

Με τιμή

Χάρις Καλλιγά
Πρόεδρος
Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς

Μέλος των: International Union for Conservation of Nature and Natural Resources (IUCN), Europa Nostra/IBI, European Environmental Bureau (EEB), Mediterranean Information Office for the Environment, Culture and Sustainable Development (MIO-ECSDE)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΝΕΟΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

ΠΡΑΚΤΙΚΟ 36/1-11-2006

Αθήνα, Τετάρτη 1 Νοεμβρίου 2006, στις 3.00 μ.μ. στο Αμφιθέατρο του κτιρίου του ΥΠΠΟ, στην οδό Μπουμπουλίνας 20-22, συνεδρίασε το Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων όπως αυτό συστάθηκε με το ν.3028/02 «Περί Οργανισμού του Υπουργείου Πολιτισμού» και συγκροτήθηκε με την ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/Α5/67187/12-8-2005 και τροποποιήθηκε με τις ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/Α5/36759/27-4-2006, ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/Α5/39102/5-5-2006, ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/Α5/ΠΜΥ/39484/9-5-2006, ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/Α5/43176/15-5-2006 και ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/Α5/61181/10-7-2006.

Στη Συνεδρίαση παραβρέθηκαν:

1. Θεόδωρος Θεοφανόπουλος	Νομικός Σύμβουλος του Κράτους στο ΥΠ.ΠΟ. και Προεδρεύων του Κ.Σ.Ν.Μ.
2. Μαρία Καρδαμίτση-Αδάμη	Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Αρχιτεκτονικής Ε.Μ.Π.
3. Σωτήριος Σόρογκας	Καθηγητής Αρχιτεκτονικής στο Ε.Μ.Π.
4. Γεώργιος Στεφανόπουλος	Αρχιτέκτων (Τμήμα Διεθνών Δραστηριοτήτων και Θεμάτων Ε.Ο.Κ. του Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ.)
5. Αλέξανδρος Θεοχαρόπουλος	Προϊστάμενος Γεν. Δ/νσης Αναστήλωσης Μουσείων και Τεχνικών Έργων του ΥΠ.ΠΟ.
6. Νικόλαος Ζίας	Καθηγητής Ιστορίας Τέχνης στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
7. Ισίδωρος Κακούρης	Προϊστάμενος Δ/νσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων (θέματα 1-2, 9-14)
8. Εμμανουήλ Μπίρης	Αρχιτέκτονας, Καθηγητής Ε.Μ.Π.
9.Παναγιώτης Καρύδης	Πολιτικός Μηχανικός, Καθηγητής Ε.Μ.Π.

Στη Συνεδρίαση αυτή δεν προσήλθαν τα μέλη, αν και προσκλήθηκαν με το νόμιμο τρόπο: **Ν. Καλτσάς, Δ.Παλιούρας** και ο αναπληρωτής του **Σ.Πανταζής, Ε.Καμπούρη** και ο αναπληρωτής της **Α.Πέππας, Μ.Μιχαηλίδου** και η αναπληρώτρια της **Α.Μισιρλή, Π.Σαββίδου** και η αναπληρώτρια της **Ε.Μαΐστρου, Π.Παλαντζά** και η αναπληρώτρια της **Ε.Γατοπούλου**

Εισηγητές στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων ήταν οι:

Αθηνά Αθανασιάδου	Προϊσταμένη ΔΙ.ΝΕ.Σ.Α.Κ. του ΥΠ.ΠΟ.
Μάριος Μιχαηλίδης	Προϊστάμενος Τμήματος Έργων Δ.Α.Ν.Σ.Μ. του ΥΠ.ΠΟ.
Αντώνης Πατεράκης	Αναπληρωτής Προϊστάμενος ΔΙ.Σ.Α.Ν.Μ. του ΥΠ.ΠΟ.

Γραμματέας στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων ήταν η:

Μαρία Μυστακίδη	Μόνιμη υπάλληλος στο ΥΠ.ΠΟ.

ΘΕΜΑ 4ο Χαρακτηρισμός ή μη ως μνημείου του κτηρίου της **ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΙΑΣ ΠΑΤΟΥΝΗ**, φερομένης ιδιοκτησίας κληρονόμων Σπυρίδωνος Πατούνη, οικογένειας Μαρίας χήρας Κων/νας Παππά και Νικολάου Κολλάγγη, μεταξύ των οδών **Ιωάννη Θεοτόκη** (πρώην Αβραμίου) και **Γερ. Μαρκορά**, στην πόλη της **Κέρκυρας**

Το Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων έχοντας υπόψη:

1) Το με αριθ. Πρωτ. ΥΠΠΟ/ΔΙΝΕΣΑΚ/12976/379/13.2.06 έγγραφο της ΔΙΝΕΣΑΚ προς το Συμβούλιο
2) Τις φωτογραφίες, τα σχέδια και τα λοιπά έγγραφα του φακέλου
3) Τα άρθρα 13,14,15 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, ο οποίος κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2690/99 (ΦΕΚ 45/1999 τεύχος Α΄)
4) Το Ν. 3028/2002 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς» (ΦΕΚ 153/2002 τεύχος Α΄)
5) Την εισήγηση της Αθηνάς Αθανασιάδου, Προϊσταμένης της ΔΙΝΕΣΑΚ του ΥΠΠΟ, στην οποία αναφέρονται τα εξής:

Η Κέρκυρα ανέπτυξε κατά τον 19ο και 20ο αιώνα μεγάλη βιομηχανική δραστηριότητα, που αποτυπώνεται σε οργανωμένα κτιριακά συγκροτήματα, τα οποία ως χαρακτηρισμένα μνημεία και περιμένοντας να οριστεί επένδυση αποκατάστασης καταρρέουν με τη φθορά του χρόνου. Μια άλλη περιοχή που συγκέντρωνε τοπικές βιομηχανίες είναι η περιοχή Αβραμίου. Σε αυτή τη ζώνη και μεταξύ των οδών Θεοτόκη και Γερασίμου Μαρκορά βρίσκεται η βιομηχανία σαπουνιών Πατούνη για την οποία ο ένας εκ των ιδιοκτητών ζήτησε με την από 4.8.2005 αίτηση του τον χαρακτηρισμό του ως μνημείου. Επειδή η Κέρκυρα ήταν πάντα ελαιοπαραγωγικός τόπος ήταν φυσικό να υπάρχει αναπτυγμένος και ο κλάδος της σαπουνοποιίας. Στην Κέρκυρα λειτουργούσαν 8 σαπουνοποιία, ένα εκ των οποίων ήταν κι αυτό της οικογένειας Πατούνη, η οποία ίδρυσε την πρώτη βιομηχανία στη Ζάκυνθο και αργότερα επεκτάθηκε και στην Κέρκυρα με την ονομασία «Μέγα Εργοστάσιο Σάπονος εν Ζακύνθω (Μπαζάκη και Πατούνης)», το «αρχαιότερο της Ελλάδας και βραβευθέν εις τας εκθέσεις Ολυμπίων, Πατρών, Παρισίων, Σικάγο και Αγίου Φραγκίσκου δια μεταλλείου χρυσού».

Το 1930 έγινε διάσπαση της εταιρείας που λειτουργεί ως σήμερα ως Σαπουνοποιείο Πατούνη το οποίο γνώρισε συχνές εποχές και απασχολούσε αρκετούς εργάτες, ενώ η παραγωγή ανερχόταν γύρω στους 250 τόνους σαπουνιού. Το κτίριο είναι ένα διώροφο κεραμοσκεπές με συμμετρικά ανοίγματα- βλέπετε, υπάρχουν και σχέδια και φωτογραφίες- και στο ισόγειο του στεγάζει σήμερα το Σαπουνοποιείο Πατούνη από το 1891 σύμφωνα με μαρτυρία των ιδιοκτητών Πατούνη.

Η πρόσβαση γίνεται από τρεις εισόδους, από την κεντρική στο μαγαζί του σαπουνοποιείου, από την πλάγια εξώθυρα με σιδεριές σε βοηθητικό χώρο και από μια τρίτη που οδηγεί στον όροφο. Στον άξονα συμμετρίας της πρόσοψης υπάρχει ένας πέτρινος εξώστης με 4 φουρούσια και κιγκλίδωμα χυτοσιδηρό. Χαρακτηριστικό είναι επίσης το πλαίσιο της μεγάλης εξώθυρας, η διαχωριστική κορνίζα μεταξύ ισογείου και ορόφου που μαρτυράει την προσθήκη του ορόφου μεταγενέστερα, όπου σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου έγινε το 1897. Το ισόγειο, όχι όμως ο όροφος. Η τοιχοποιία ακολουθεί το μικτό σύστημα από τούβλα και μη λαξευμένες πέτρες ενώ στο ισόγειο και στον όροφο ενισχύθηκε σε ορισμένα σημεία από οπλισμένο σκυρόδεμα το 1933. Επίσης διατηρείται μέχρι σήμερα η σιδερένια καμινάδα. Οι λειτουργικοί χώροι του ισογείου είναι στα μαγαζιά που γίνονται οι συναλλαγές με τους πελάτες στην τετράγωνη κάτοψη. Το 1940 κατασκευάστηκε εδώ το χημείο, ένα τετράγωνο ξύλινο κουβούκλιο και δίπλα βρίσκεται το φρεάτιο περισυλλογής λαδιού, ένας υπόγειος χώρος. Εν πάση

περιπτώσει το εργοστάσιο λειτουργεί με τις ίδιες συνθήκες και τις ίδιες μεθόδους όπως ήταν παλιά και σήμερα.
Στον ημιστεγασμένο ορθογώνιο χώρο απ' όπου στο παρελθόν έμπαιναν οι άμαξες, είναι ο άλλος χώρος ο μεγάλος που υπάρχει. Τέλος, πρέπει να επισημανθεί ότι τα περισσότερα στοιχεία της αρχιτεκτονικής και ιστορικής ανάλυσης προέρχονται από στοιχεία της πτυχιακής εργασίας όπως έχετε το τεύχος εδώ της Σταυρούλας Αργυρού με θέμα «Το βιομηχανικό πορτρέτο της Κέρκυρας του 19ου και 20ου αιώνα», που πραγματοποιήθηκε λέει στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος «Ιστορία της πόλης και της κτιριοδομίας μετά τον 16ο αιώνα». Πολλά σημεία της παραπάνω μελέτης εμπλουτίστηκαν και από μαρτυρίες των ιδιοκτητών Σπύρου και Απόστολου Πατούνη.
Η Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Ηπείρου προτείνει τον χαρακτηρισμό του σαπουνοποιείου ως μνημείου. Και η Διεύθυνση μας εισηγείται τον χαρακτηρισμό σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6, παρ. 1β, διότι αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό δείγμα βιομηχανικού κτιρίου με αξιόλογα αρχιτεκτονικά, δομικά και τεχνικά χαρακτηριστικά που είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με τη ζωή, την ιστορία και τις μνήμες των κατοίκων του νησιού. Επίσης η ίδια η Σαπουνοποιία Πατούνη αποτελεί σημαντική μαρτυρία της βιομηχανικής άνθησης στην Κέρκυρα του 19ου αιώνα.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Και του περιβάλλοντα;
Α. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΟΥ: Δεν υπάρχει περιβάλλων χώρος. Στις φωτογραφίες δεξιά και αριστερά έχει κατοικίες.
Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Επεξηγηματικά θέλω να πω κάτι. Κατ' αρχήν το συγκρότημα βρίσκεται σε ένα οικόπεδο διαμπερές σε 2 δρόμους. Υπάρχει το ένα που εμφανίζεται σαν το καλύτερο σαν μια πρόσοψη και το πίσω μέρος που έχει και μια είσοδο μιας αυλής. Αυτή η αυλή φαντάζομαι είναι το οικόπεδο. Είναι σε συνεχές σύστημα, κολλάει δεξιά και αριστερά στα υπάρχοντα κτίρια. Δεν υπάρχει ελεύθερος χώρος, υπάρχει μόνο ένας διάδρομος το οποίο τον ονομάζει αυλή.

6) Την παράσταση των κ.κ. Σπύρου Φασούλα δικηγόρου και Απόστολου Πατούνη ιδιοκτήτη

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Τα ονοματεπώνυμα και την ιδιότητα που παρίστασθε για να καταχωρηθούν στα πρακτικά.
ΣΠ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Εγώ λέγομαι Σπύρος Φασούλας, είμαι δικηγόρος Αθηνών. Συμπαρίσταμαι με τον κ. Πατούνη, δηλαδή τον εκπροσωπώ, αλλά εκπροσωπώ και το «ΤΙΚΗ» το οποίο δίκην παρεμβάσεως θα ήθελε. Είναι το ελληνικό Τμήμα της Διεθνούς Προστασίας Κληρονομιάς.
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Εγώ ονομάζομαι Απόστολος Πατούνης. Είμαι ένας εκ των συνιδιοκτητών.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Με ποιο ποσοστό;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: 37,5% επί του σαπουνοποιείου. Και είμαι αυτός ο οποίος λειτουργεί και το σαπουνοποιείο τώρα.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Συγνώμη. Γιατί, ισχύει η αρχή της μειοψηφίας; Νομικά μιλάω τώρα. Το 37,5% διοικεί ένα ακίνητο; Απορία έχω τώρα, δεν έχει σχέση. Διευκρίνιση θέλω. Είπες το λειτουργείς έτσι; Λειτουργεί.
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Είμαι μέσα και το λειτουργώ.
ΣΠ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Να σας το διευκρινίσω. Μπορεί κάποιος είτε είναι συνιδιοκτήτης, είτε είναι τρίτος να εκμισθώσει ή οτιδήποτε ένα ακίνητο. Η ιδιότητα του δηλαδή σαν επιχειρηματία που κινεί αυτή τη στιγμή ακόμα αυτό το παραδοσιακό σαπουνοποιείο είναι άσχετη με την ιδιότητα του σαν συνιδιοκτήτη. Δηλαδή δεν έχει καμία σχέση. Είναι δυο παράλληλες ιδιότητες. Καταλάβατε;
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Συγνώμη. Οι συνιδιοκτήτες αποδέχονται τη λειτουργία αυτή;

ΣΠ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Του σαπουνοποιείου;
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ναι.
ΣΠ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Την αποδέχονται βέβαια. Αφού την έχουν εκχωρήσει, ναι. Αλλά θέλω να σας πω ότι είναι άσχετη. Δηλαδή μπορώ εγώ να έχω σε ένα ακίνητο 30% και συγχρόνως να το νοικιάσω το ακίνητο. Μεταλλουργία καταλάβατε;
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Αυτό σημαίνει ότι συναινούν οι άλλοι.
ΣΠ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Βέβαια και θα συναινούν.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Συναινούν.
ΣΠ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Ασφαλώς. Για τη λειτουργία συναινούν. Με συγχωρείτε, αλλά αυτό δεν έχει σχέση βέβαια για το εξεταζόμενο.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Δεν έχει, αλλά επειδή το λειτουργεί ο κ. Πατούνης .....
ΣΠ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Σας λέω ότι είναι άσχετη. Πέστε ότι παρίστανται εδώ 2 Πατούνηδες, ο συνιδιοκτήτης και ένας άλλος Πατούνης.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Τα μέλη του Συμβουλίου έχουν κάποια ερώτηση, διευκρίνιση;
Ι. ΚΑΚΟΥΡΗΣ: Σήμερα λειτουργεί το σαπουνοποιείο ως τέτοιο, δηλαδή παράγετε σαπούνι στο κατάστημα;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Ναι.
Ι. ΚΑΚΟΥΡΗΣ: Πείτε μας δυο πράγματα σχετικά με τη δραστηριότητα αυτή, δηλαδή από πότε είναι, κάπως έτσι, εσείς τη συνεχίζετε. Πώς προκύπτει δηλαδή αυτή η ιστορικότητα του κτιρίου ένεκα και της χρήσεως του.
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Κατ' αρχάς να σας πω ότι το σαπουνοποιείο ξεκίνησε να κτίζεται το 1891 από τον Νικόλαο Πατούνη ο οποίος ήταν δευτερότοκος γιος του Απόστολου Πατούνη, ο οποίος μαζί με τον Μπαζάκη είχαν στη Ζάκυνθο αυτό που μοιάζει να είναι το πρώτο σαπουνοποιείο της Ελλάδος «Μπαζάκη-Πατούνη». Ο Νικόλαος Πατούνης, απόφοιτος της Σχολής Τεχνών, νυν Μετσόβιο Πολυτεχνείο, αρχιτέκτονας, πήγε το 1991 και έκτισε το σαπουνοποιείο στην Κέρκυρα και αρχικά το λειτούργησε σαν υποκατάστημα του οίκου «Μπαζάκη – Πατούνη» της Ζακύνθου. Περί το 1930, γύρω στο 1928, ανέλαβε το σαπουνοποιείο ο παππούς μου, ο ανιψιός του Νικόλαου Πατούνη, ο οποίος συνέχισε τη λειτουργία του. Κάπου εκεί γύρω στο '30 διασπάστηκαν οι δυο επιχειρήσεις, οι Μπαζάκη μείνανε στη Ζάκυνθο και οι Πατούνηδες και λειτούργησαν τρία ξεχωριστά σαπουνοποιεία πλέον στην Κέρκυρα. Μετά τον παππού μου το λειτούργησε ο πατέρας μου. Βρέθηκα κι εγώ μέσα να έχω μια παράλληλη επιχείρηση με τον πατέρα μου και όταν έφυγε ο πατέρας μου, όταν τον έχασα τον ίδιο χρόνο, από τότε το λειτουργώ εγώ το σαπουνοποιείο.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Είπατε ότι δημιούργησαν στην Κέρκυρα τρία. Τα άλλα δυο υπάρχουν, που είναι;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Όχι.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Σε ποια μέρη ήταν αφού δεν υπάρχουν πια; Να μας τα πείτε σε ποια μέρη.
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Ξέρετε καθόλου την Κέρκυρα;
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ναι, έχω ζήσει στη βόρεια Κέρκυρα.
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Το ένα είναι στο δρόμο προς το νοσοκομείο, εκεί που είναι τώρα το κατάστημα του Γρηγορόπουλου με τα υφάσματα και το άλλο ήταν στη λεωφόρο Αλεξάνδρας εκεί που είναι το κατάστημα του Μαρινόπουλου. Μαρινόπουλου και First Business Bank.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Πότε έπαψαν αυτά να μην υπάρχουν;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Το μεν πρώτο που είναι στο δρόμο για το νοσοκομείο που σας είπα, πρέπει να έπαψε γύρω στο '60, ίσως και αρχές '70 και το άλλο λίγο πιο νωρίς.
Π. ΚΑΡΥΔΗΣ: Θυμάμαι όμως και ένα άλλο σαπουνοποιείο που το χειρίζετο ένας καθηγητής Μαθηματικών Σουρβίνος.
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Ο Σουρβίνος ήταν θείος μου. Ο Σουρβίνος ήταν παντρεμένος με τη θεία μου.

Π. ΚΑΡΥΔΗΣ: Αυτό τούτο είναι;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Αυτό είναι ένα από τα τρία, ναι. Ήταν στο όνομα Χατζή αυτό, δεν είχε όνομα Πατούνη, αλλά ήταν της ίδιας οικογένειας.
Μ. ΑΔΑΜΗ: Ήθελα δυο ερωτήσεις να κάνω. Η μια είναι, κάτι είπατε για το «TICCHI» αλλά δεν κατάλαβα τι ακριβώς. Έχει κάνει το «TICCHI» κάποιο κείμενο;
ΣΠ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Το «TICCHI» με εξουσιοδότησε να παραστώ για λογαριασμό του επιπλέον. Με καταλάβατε; Δηλαδή δίκην παρεμβάσεως. Δηλαδή στηρίζει το αίτημα πιστεύει μετά από μελέτη που έκανε και έρευνα ότι πρέπει να κηρυχθεί μνημείο σύμφωνα με το νόμο και γι' αυτό ακριβώς το «TICCHI» το εκπροσωπώ. Έχει βγάλει και ανακοίνωση το «TICCHI» βέβαια σ' αυτό και έχει κινηθεί. Και έχω μάλιστα και ένα υπόμνημα.
Μ. ΑΔΑΜΗ: Μπορείτε να το καταθέσετε.
ΣΠ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Το καταθέτω το υπόμνημα, ναι.
Μ. ΑΔΑΜΗ: Η δεύτερη ερώτηση είναι: εσείς ζητήσατε να κηρυχτεί διατηρητέο, δεν είναι έτσι;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Μάλιστα.
Μ. ΑΔΑΜΗ: Γιατί;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Εγώ από προσωπική άποψη ζήτησα να κηρυχθεί διατηρητέο διότι θεωρώ ότι είναι ο καλύτερος τρόπος για να διασωθεί η πραγματική αξία της κληρονομιάς που έλαβα από τον πατέρα μου, δεδομένου ότι ο χώρος αυτός πέρα από μια ακίνητη περιουσία είναι ένας χώρος ο οποίος περικλείει την ιστορία 5 γενεών της οικογένειας μου. Δεδομένου λοιπόν ότι αυτό ταυτόχρονα είναι και για τον τόπο μια ανάμνηση μιας παλιάς εποχής, θεώρησα ότι μπορώ ίσως.
Μ. ΑΔΑΜΗ: Να σας πω κάτι μόνο; Κατ' αρχήν είμαι μέλος του «TICCHI» και συμφωνώ με την άποψη του «TICCHI», δεν είναι εκεί το θέμα. Ξέρετε ότι αν κηρυχθεί έχετε πρόβλημα με το πίσω με τις λαμαρίνες, δηλαδή εκεί θα έχετε πρόβλημα, θα πρέπει να διατηρήσετε και εκείνο;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Αντιλαμβάνομαι. Μα αυτό είναι το ζητούμενο για μένα. Εμένα το ζητούμενο είναι να κηρυχτεί αυτούσιο.
Μ. ΑΔΑΜΗ: Γιατί το μπροστινό έχει προφανώς μια σαφή εικόνα κατά τη γνώμη μου βιομηχανικού κτιρίου με κατοικία από πάνω, το πίσω όμως θα παραμείνει με λαμαρίνες εσαεί; Εκεί υπάρχει νομίζω κάποιο πρόβλημα. Το έχετε υπόψη σας ότι αν το κηρύξουμε θα έχετε πρόβλημα στο τι θα κάνετε εκεί; Το έχετε υπόψη;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Αυτό ακριβώς είναι και το ζητούμενο, να διατηρηθεί και να διατηρηθεί όπως είναι ο χώρος, αλλιώς δεν έχει νόημα να το κρατήσω.
Μ. ΚΑΡΔΑΜΙΤΣΗ-ΑΔΑΜΗ: Με τις λαμαρίνες;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Να κρατήσουμε όλες τις μνήμες μέσα σ' αυτό το χώρο.
ΣΠ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Μου επιτρέπετε μια παρέμβαση σ' αυτό ως εκπρόσωπος του «TICCHI». Θα ήθελα να σας πω ότι για το «TICCHI» τουλάχιστον που εκπροσωπώ, το θέμα πλέον έχει εκφύγει για εμάς η ουσία από την αίτηση του Πατούνη. Ο Πατούνης έχει την πρωτοβουλία ναι και πολύ έκανε και είναι προς τιμήν του διότι θα έβγαζε περισσότερα αν το έδινε να χτιστεί από ότι έχει αν κρατήσει η επιχείρηση. Αλλά πλέον το θέμα πήρε μια μεγαλύτερη δημοσιότητα. Αυτή τη στιγμή έχουμε και θα σας το καταθέσω μια πρόταση του Τμήματος Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου για να διατηρηθεί. Έχει καταγραφεί από το Εθνικό Μουσείο της Πολιτιστικής Ιστορίας της Γαλλίας, το οποίο το έχει βιντεοσκοπήσει και το παρουσιάζει παντού και γίνονται επισκέψεις, κάτι ανάλογο με μουσείο της Αυστρίας και από άλλους φορείς της Κέρκυρας όπως το TICCHI βέβαια που πλέον επιδιώκουν τη διατήρηση του. Δηλαδή και να μετανιώσει ο κ. Πατούνης οι άλλοι δεν θα κάνουν πίσω. Με καταλάβατε;
Σ. ΣΟΡΟΓΚΑΣ: Ήθελα παρακαλώ να σας ρωτήσω, λειτουργεί τώρα ως κατάστημα πωλήσεως νάυλον υλικών;

ΣΠ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Ως σαπουνοποιείο. Παράγει σαπούνι με τον παραδοσιακό τρόπο και αυτό ήθελα να τονίσω, ότι αυτό είναι το μόνο το οποίο δεν είναι μόνο παραδοσιακό σαπουνοποιείο, όλος ο χώρος μέσα δεν έχει γίνει καμία μεταβολή. Άλλωστε η εισήγηση τα λέει και οι φάκελοι και όλα, ότι δεν έγινε καμία μεταβολή. Η παραγωγή σαπουνιού συνεχίζεται όπως πριν από 100 χρόνια με τα ίδια αντικείμενα και με τον ίδιο τρόπο και ευτυχώς για το σαπουνοποιείο κατάφερε -είχε μια καλή Διοίκηση- να μην ελλειμματικό.
Και αυτή τη στιγμή ίσως διαφαίνεται και κάτι θετικότερο, διότι επειδή γυρνάμε τώρα στις βιολογικές αν θέλετε παραγωγές και όλα αυτά και τον παλιό τρόπο παραγωγής κλπ., υπάρχει μια ζήτηση. Ήδη κάνει εξαγωγές στην Αγγλία, στην Ιαπωνία, πολλοί το επισκέπτονται, μπορεί δηλαδή να αποτελέσει ένα δείγμα το οποίο δεν θα είναι μόνο ζωντανό, θα είναι μουσειακό ζωντανό και αυτό θα είναι κάτι μοναδικό. Και επειδή τυχαίνει τώρα, να σας πω και κάτι που ξέρω, επειδή τυχαίνει να ξέρω το σαπουνοποιείο Μπαζάκη, το σαπουνοποιείο Μπαζάκη το 1851, ήταν μάλιστα Μπαζάκης – Πατούνης το πρώτο στον ελλαδικό χώρο στη Ζάκυνθο, το σαπουνοποιείο αυτό με το σεισμό του '53 γκρεμίστηκε και από κει και κάτω δεν μπόρεσε πραγματικά να αναζωογονηθεί ποτέ, παρ' ότι κάποιοι χτίσανε μέσα στην πόλη ένα μικρό κλπ. Είναι δηλαδή σαν μια συνέχεια και ιστορικά του πρώτου σαπουνοποιείου στον ελλαδικό χώρο, έστω και αν δεν είναι το συγκεκριμένο κτίσμα. Σαν επιχείρηση είναι το πρώτο σαπουνοποιείο στον ελλαδικό χώρο και επιπλέον βέβαια αυτή τη στιγμή είναι το μόνο που απ' ότι ξέρω, γιατί πήγα και το έψαξα πριν εμφανιστώ, δεν είδα πουθενά ούτε στη Λέσβο ούτε πουθενά να υπάρχουν παραδοσιακής μορφής λειτουργούντα σαπουνοποιεία. Επομένως όλα μέσα από τα καλούπια, αυτά όλα μέχρι την πλάστιγγα είναι όπως ήταν πριν από σχεδόν 100 χρόνια. Αυτή είναι η ιστορία.
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Είπατε κάτι για πλαστικές σακούλες. Ο χώρος είναι έτσι διαμορφωμένος όπου μπροστά είναι το κατάστημα λιανικής πώλησης, πίσω είναι το εργαστήρι της σαπωνοποιίας και από πάνω παλαιότερα στον όροφο ήταν η κατοικία, το οποίο τώρα είναι άλλη ιδιοκτησία. Στο χώρο της λιανικής πώλησης...
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Συγνώμη, πού είναι άλλη ιδιοκτησία;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Ο όροφος.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Οριζόντιος;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Μάλιστα.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Δεν μου το είπατε αυτό.
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Είναι άλλη ιδιοκτησία ο όροφος, ναι.
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ: Δεν ανήκει στους Πατούνηδες;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Όχι.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Δηλαδή κα εισηγήτρια, η εισήγηση είναι για τη διαιρεμένη ιδιοκτησία; Ο κ. πληρεξούσιος γνωρίζει. Είναι νομική έννοια αυτή. Μιλάμε νομικά τώρα.
Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Κοιτάξτε, θα σας απαντήσω. Όταν κτίζεται ένα κτήριο, είναι η αξία του κτηρίου. Θα μπορούσε κάλλιστα εδώ να έρθει κάποιος άλλος και να σας κάνει την αίτηση, να ζητήσει από το Υπουργείο να παρέμβει αυτεπαγγέλτως.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Η κατοικία πότε...;
Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Θέλω να πω ότι το κτήριο δεν είναι κατοικία καταρχήν. Είναι, διαιρέσαμε μεν οριζόντια ιδιοκτησία, όπως είναι δηλαδή μια πολυκατοικία, που το κάθε διαμέρισμα τέλος πάντων είναι ξεχωριστό, επιτρέπει ξεχωριστή ιδιοκτησία. Αυτό όμως δεν αλλοιώνει σε τίποτα το ενιαίο του κτηρίου. Δηλαδή το κτήριο κανονικά πρέπει σαν σύνολο να κριθεί. Δηλαδή μην το παίρνετε ποιος έκανε την αίτηση ούτε έχει καμία σημασία.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Πότε προσετέθη ο επάνω όροφος;
Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Το 1897.
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ: (Μιλάει εκτός μικροφώνου) Ενιαίος.

Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Ενιαίο είναι. Το 1897.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: (Μιλάει εκτός μικροφώνου) Υπήρχε ο νόμος οριζοντίου ιδιοκτησίας...;
Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Στα Ιόνια Νησιά καταρχήν υπήρχε ο Ιόνιος Κώδικας που ίσχυε μέχρι το 1946 με το πού μπήκε ο Ενιαίος Ελληνικός Κώδικας. Ο Ιόνιος Κώδικας προέβλεπε οριζόντια ιδιοκτησία, όπως και ο Σαμιακός, που δεν προέβλεπε το υπόλοιπο Δίκαιο στην Ελλάδα. Δηλαδή στα Ιόνια Νησιά, στη Σάμο και σε ορισμένα άλλα μέρη της Ελλάδος είχαμε οριζόντια ιδιοκτησία πριν από το '29 που έγινε στην Ελλάδα. Αλλά αυτό δεν έχει καμία σχέση...
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Άλλο σας ερωτώ, συγνώμη.
Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Πέστε μου, παρακαλώ.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Το άκουσα, έγινε κατανοητό.
Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Ναι.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Το επάνω κτήριο είναι υποχρεωτικό παρεπόμενο του εργοστασίου κάτω;
Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Αρχιτεκτονικά πρέπει. Αν κηρυχθεί, βέβαια.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Κατά χρήση.
Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Κατά χρήση όχι. Είναι ξεχωριστό, αλλά το κτήριο βέβαια μοιραία δεν μπορεί παρά να κηρυχθεί. Άμα κάνετε δηλαδή μια πολυκατοικία, την κρίνετε διατηρητέα, θα κάνετε όροφο – όροφο; Ενιαία θα την κρίνετε.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: (Μιλάει εκτός μικροφώνου) Για ποιο λόγο; Επειδή έζησε ο Παπάγος εκεί;.... Ποιος έζησε.
Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Όχι. Εάν για οποιονδήποτε λόγο θέλω να πω κρίνεται διατηρητέο ένα κτήριο, θα το κρίνετε εξ ολοκλήρου. Δεν μπορείτε να πείτε να γκρεμιστεί ένας όροφος και να μείνει ο άλλος. Είναι ενιαίο το κτήριο.
Μ. ΑΔΑΜΗ: Με συγχωρείτε, στα ονόματα των συνιδιοκτητών που έχουν κάνει το υπόμνημα εναντίον της δικής σας αίτησης, είναι οι ιδιοκτήτες του πάνω ορόφου;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Είναι, ναι. Μάλιστα, είναι.
Μ. ΑΔΑΜΗ: Είναι ειδοποιημένοι και ενήμεροι;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Ναι είναι, βεβαίως, ναι.
Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Οι πιο πολλές απορίες καλύφθηκαν από την τελευταία συζήτηση, ότι ήθελα ακριβώς να ρωτήσω και διευκρινίστηκαν ότι ο όροφος πρόκειται για άλλον ιδιοκτήτη και διαφορετική χρήση του μπροστινού κομματιού. Το μπροστά λοιπόν δεν υπάρχει, απ' ό,τι ειπώθηκε εδώ, εργοστάσιο. Το εργοστάσιο πίσω, αυτό με τις λαμαρίνες. Είναι έτσι; Το μπροστινό κομμάτι είπατε ότι είναι τμήμα πωλήσεων.
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Ναι
Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Και πάνω από αυτό υπάρχει μια κατοικία και μάλιστα με άλλον ιδιοκτήτη από καιρό.
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Μάλιστα.
Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Δεν είναι συνιδιοκτήτης. Είναι ανεξάρτητος ιδιοκτήτης του ορόφου;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Μάλιστα.
Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Όπου και έχει και διαφορετική χρήση. Άρα έτσι όπως μας τα είπατε, το εργοστάσιο είναι αυτό με τις λαμαρίνες που βλέπουμε.
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Ο χώρος της παραγωγής είναι στο πίσω μέρος.
Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: ...το πίσω μέρος και που είναι, απ' ό,τι βλέπω, πλήρως καλυμμένο από λαμαρίνες.
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Αυτό, μάλιστα.
Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Με συγχωρείτε, δεν ολοκλήρωσα τις ερωτήσεις μου.
Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Με συγχωρείτε, θέλω να κάνω μια παρατήρηση σ' αυτό πριν προχωρήσετε. Σ' αυτό το σημείο δηλαδή που είπατε, ότι ο χώρος είναι ενιαίος. Δηλαδή ένα εργοστάσιο δεν αποτελείται μόνο από το σημείο που είναι τα καζάνια. Αυτά τα οποία ζητάμε να κριθούν διατηρητέα είναι σύνολο που

περιλαμβάνει και αυτό που λέτε γραφείο, το οποίο έχει ... το εργοστάσιο είναι ενιαίος χώρος και είναι παραδοσιακά και διατηρητέα.
Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Με συγχωρείτε, εγώ διευκρινήσεις ρώτησα.
Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Ναι.
Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Άρα μου δόθηκαν οι διευκρινήσεις ότι πρόκειται για το πρώτο τμήμα, ο όροφος που είναι κατοικία με άλλον ιδιοκτήτη. Το κομμάτι της παραγωγής είναι αυτό με τις λαμαρίνες και μπροστά χρησιμοποιείτο ως σημείο πωλήσεως. Επίσης θέλω να πω όσον αφορά το εργοστάσιο. Μας έχετε φέρει, υπάρχει –δεν ξέρω– τεκμηρίωση φωτογραφική του εργοστασίου; Βεβαίως να δούμε όλο αυτό το παραδοσιακό κλπ, προκειμένου να δούμε την εικόνα και να το εκτιμήσουμε και όλα αυτά. Εντάξει, αν υπάρχει, δεν χρειάζεται από τους ιδιοκτήτες και από τους εκπροσώπους άλλη ερώτηση. Ευχαριστώ πολύ.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Εγώ να ρωτήσω ένα τελευταίο. Κύριε Πατούνη, τα απόβλητα πού διοχετεύονται, πού προωθούνται, πού απορρίπτονται; Όπως θέλετε πείτε το. Υπάρχουν απόβλητα; Πού απορρίπτονται τα απόβλητα;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Στην παραδοσιακή σαπωνοποιία υπάρχουν ελάχιστα απόβλητα, τα οποία...
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Αυτά τα ελάχιστα πού απορρίπτονται νομίμως;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Τα συγκεντρώνω σε τσουβάλια και τα παίρνω και τα στέλνω στη χωματερή, τα οποία είναι τελείως ακίνδυνα απόβλητα.
Π. ΚΑΡΥΔΗΣ: Ήθελα να καταθέσω προσωπική εμπειρία, ότι το 1955 ήταν ενιαία η ιδιοκτησία πάνω – κάτω, διότι οι ιδιοκτήτες, οι τότε ιδιοκτήτες εν πάση περιπτώσει έμεναν επάνω και είχαν τη διαχείριση του κάτω εργοστασίου.
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Μέχρι πότε είπατε;
Π. ΚΑΡΥΔΗΣ: Το 1955.
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Όχι το 1955. Αυτό πρέπει να ήταν μέχρι τότε που το πούλησε ο Νικόλαος Πατούνης στον παππού μου. Ο παππούς μου αγόρασε το κάτω μέρος και κάποιος άλλος αγόρασε το πάνω. Πρέπει να ήταν το 1928 αυτό που λέτε. Μέχρι το 1928 ήταν ενιαία ιδιοκτησία.
Π. ΚΑΡΥΔΗΣ: Τέλος πάντων, εγώ θυμάμαι ότι έκανα φροντιστήριο...
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Να ρωτήσω τον κ. Φασούλα εγώ. Τι ποσοστά επί του εδάφους έχει εκατέρα των ιδιοκτησιών;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: 40 – 60 είναι.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: 40 ποιος έχει;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: 40 έχει ο επάνω όροφος, 60 εμείς.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Επί του εδάφους.
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Επί του εδάφους, ναι.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστούμε.
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Χοντρικά.
ΕΜ. ΜΠΙΡΗΣ: Η πτέρυγα αυτή με τις λαμαρίνες μήπως παλαιότερα ήταν στεγασμένη με κεραμίδια ή με άλλο υλικό;
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Όχι.
ΕΜ. ΜΠΙΡΗΣ: Πάντα έτσι.
Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Απ' όσο γνωρίζω ήταν πάντα έτσι.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστούμε πάρα πολύ για την προσέλευση.
Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Θα ήθελα απλώς πριν τελειώσουμε να σας καταθέσω δυο έγγραφα. Πρώτον, ένα έγγραφο, δεν το θυμάμαι αν είναι μέσα, τη δήλωση αυτή του συμβολαιογράφου του 1897 που προκύπτει πότε χτίστηκε και το δεύτερον είναι μια απόφαση του Τμήματος Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου όσον αφορά την αναγκαιότητα διατήρησης...
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Αυτό είναι πρόταση αγοράς;
Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Όχι. Πρόταση διατήρησης. Να κριθεί διατηρητέο. Επίσης ήθελα να σας πω ότι αυτή τη στιγμή έχει πάρει μια ευρεία δημοσιότητα και έχει ήδη, κατά κάποιο τρόπο υπάρχει μια κρίση για την αξία αυτού του μοναδικού

εργοστασίου, σας είπα, διεθνώς. Δεν ξέρω αν στο φάκελο είχαμε καταθέσει μέσα το DVD του Εθνικού

Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Ναι, το είχαμε καταθέσει. Δεν ξέρω, υπάρχει μέσα στο φάκελο; Ένα DVD του Εθνικού Μουσείου Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Γαλλίας.

Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Το DVD δεν το έχω μαζί μου, αλλά το είχα στείλει στο Υπουργείο Πολιτισμού, στο Νεωτέρων Μνημείων στα Γιάννενα.

Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Αυτό που έχει σημασία είναι ότι έχει πάρει μια δημοσιότητα διότι πραγματικά είναι μοναδικό και είναι μοναδικό σαν χώρος όπου γίνεται αυτή η παραδοσιακή επεξεργασία σαπουνιού. Γι' αυτό ακριβώς θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι ήδη υπάρχουν ειδικών επιστημόνων και του εξωτερικού και του εσωτερικού γνώμες διατυπωμένες. Δηλαδή ορισμένα πράγματα νομίζω ότι δεν είναι υπό κρίσιν. Αυτό θέλω να πω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Τι δεν είναι υπό κρίσιν;

Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Εννοώ δηλαδή ότι η αξιολόγηση σε ορισμένα πράγματα, όταν υπάρχει αυτή...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: (Μιλάει εκτός μικροφώνου) Από ποιον αξιολόγηση; Από ποιον δεν είναι; Από μας;

Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Δεν είπα για σας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Είμαστε υποτελείς της Γαλλίας, στους Οργανισμούς;

Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Όχι. Κοιτάξτε, ορισμένα πράγματα όταν καταξιωθούν, είναι καταξιωμένα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: (Μιλάει εκτός μικροφώνου) Ό,τι πει το Συμβούλιο. Θα τα κρίνουμε όλα.

Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ: Εντάξει, θα τα κρίνει το Συμβούλιο. Εγώ πάντως αν ψήφιζα, θα λάμβανα υπόψη.. Μ' αυτή την έννοια το εννοώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστούμε πάρα πολύ.

Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Εγώ σας καταθέτω τη συμβολαιογραφική πράξη του '91 με καθαρογραφή για να το διαβάσετε και σας καταθέτω επίσης και το ψήφισμα του Ιονίου Πανεπιστημίου που...Το 1891. Έχει από πίσω την καθαρογραφή του για να μπορέσετε να το διαβάσετε και εδώ είναι το ψήφισμα του Ιονίου Πανεπιστημίου, όπου υποστηρίζει τη διατήρηση του..

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστούμε.

Α. ΠΑΤΟΥΝΗΣ: Εμείς ευχαριστούμε.

Στο σημείο αυτό αποχώρησαν οι κ.κ. Σπύρος Φασούλας δικηγόρος και Απόστολος Πατούνης ιδιοκτήτης και προσήλθε η κα Αγγελική Βαρδάκου, πληρεξούσιος δικηγόρος των άλλων συνιδιοκτητών του κτηρίου

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Αγγελική Βαρδάκου, Δικηγόρος Αθηνών, με αριθμό Δικηγορικού Συλλόγου 6997 και παρίσταμαι γι' αυτούς που αναφέρουμε στο υπόμνημά μας και στις αντιρρήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Κάποια ερώτηση στην κα Βαρδάκου, πριν της δοθεί ο λόγος; Κάποιο μέλος του Συμβουλίου, κυρίες, κύριοι; Να σας ρωτήσω εγώ. Για πείτε μου, υπάρχει οριζόντιος ιδιοκτησία;

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Υπάρχει οριζόντια.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Η οποία είναι σύμφωνη..; Να τη δω κι αυτή. Ρώτησα και την άλλη πλευρά. Είναι κατά τον Ιόνιο Κώδικα;

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Μάλιστα

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Που είχε διατηρηθεί μέχρι τις 19 Φεβρουαρίου του '46;

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Σχετικά με την οριζόντια ιδιοκτησία και την αναλογία του στο οικόπεδο έχει εκδοθεί απόφαση του Αρείου Πάγου, την οποία και σας προσκομίζω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: 60 – 40;

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: 60 – 40.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: 60 έχει η οικία;
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: 40 έχει ο πρώτος όροφος υπέρ το ισόγειο, το οποίο ανήκει στον Νικόλαο Κόλλάγγη.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Και 60 έχει..
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Και 60 έχει, έχουν μάλλον οι συνιδιοκτήτες του...
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Οι 7 πελάτες σας και ο κύριος..
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Όχι, οι 6. Είναι 6 των εντολέων μου συν τον αιτούντα.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: 6 και ο κ. Πατούνης Απόστολος.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Απόστολος, μαζί ίσως με κάποιους άλλους κληρονόμους, διότι απεβίωσε ο πατέρας του.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ο κ. Απόστολος τι ποσοστά έχει; Μας είπε 37,5 επί των 60;
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Τα 37,5 τα είχε ο πατέρας του ο αποβιώσας, ο Σπυρίδων Πατούνης.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ναι.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Ο οποίος έχει κληρονομηθεί. Δεν ξέρω αν έχει κληρονομηθεί εξ ολοκλήρου από τον Απόστολο ή υπάρχουν κι άλλοι κληρονόμοι.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Σας ρωτάω προκαταβολικά. Οι χρήσεις τώρα τι είναι του ακινήτου αυτού που σήμερα μιλάμε;
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Το μεν ισόγειο κατά ένα μέρος...
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Όχι για το σπίτι που είναι...
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Το ισόγειο.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Το ισόγειο, που είναι και το επίμαχο.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Το ισόγειο είναι μισθωμένο κατά ένα τμήμα αυτού στον Απόστολο Πατούνη.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ναι.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Πρόκειται για μια μίσθωση η οποία έχει λήξει και γι' αυτό καθίσταται, είναι και εξωστέος ο Απόστολος Πατούνης.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ναι.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Δεν καταβάλλει μισθώματα στους λοιπούς συνιδιοκτήτες. Δεν καταβάλλει. Αρνείται να καταβάλει.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Η μίσθωση έγινε δηλαδή...
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Η μίσθωση είναι από, έχει..
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ήταν και εν μέρει αυτοσύμβαση, αφού έχει ποσοστά συνιδιοκτησίας;
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Όχι. Ήταν από τους συνεκμισθωτές ο πατέρας του, όχι ο ίδιος. Συνεκμισθωτής ήταν ο πατέρας του.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Από τους λοιπούς συνιδιοκτήτες.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Από τους λοιπούς και από τους λοιπούς συνιδιοκτήτες είχε μισθώσει. Έχει λήξει οι μίσθωση και είναι εξωστέος. Δεν πληρώνει και μισθώματα και ήδη...
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: (Μιλάει εκτός μικροφώνου) Πώς έχει λήξει αυτή η μίσθωση;
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Καταγγέλθηκε η μίσθωση. Έχει συνταχθεί απόγραφο σε συμβολαιογράφο και έχει υποσχεθεί να παραδώσει τη χρήση του μισθίου, την οποία και μέχρι σήμερα δεν έχει παραδώσει.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Μάλιστα.
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ: Πότε έχει λήξει;
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Υπάρχει συμβολαιογραφικό έγγραφο, το οποίο μπορώ να σας το προσκομίσω. Είναι αναμφισβήτητης εγκυρότητας το..
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: (Μιλάει εκτός μικροφώνου) Δηλαδή η λήξη της ήταν..
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Να σας απαντήσω. Εάν είχε εξωστεί με βάση το απόγραφο το οποίο είχε συνταχθεί ενώπιον συμβολαιογράφου, έπρεπε να έχει προ τριετίας αποβληθεί.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: (Μιλάει εκτός μικροφώνου) Ο πατέρας του πέθανε προ τριετίας;

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Ο πατέρας του νομίζω ότι προ διετίας ίσως έχει αποβιώσει.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Πείτε μας. Τα ρώτησα προκαταβολικά.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Ναι. Πρόκειται για ένα ακίνητο το οποίο βρίσκεται στην Κέρκυρα, στην περιοχή Αβράμη, στην οδό Ιωάννου Θεοτόκη αριθμός 9. Είναι ένα ακίνητο το οποίο...
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: (Μιλάει εκτός μικροφώνου) Συγνώμη, είναι μέσα σε αρχαιολογικό χώρο;
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Όχι, τίποτα. Είναι το καθαρό Εμπορικό Κέντρο της Κέρκυρας. Είναι ένα κτίσμα, από τους τίτλους τους οποίους σας προσκομίζω και τους οποίους φαίνεται, από το 1933. Πρόκειται για οικία η οποία περιγράφεται με ισόγειο και υπέρ το ισόγειο όροφο. Υπάρχει ένας ακάλυπτος χώρος του οικοπέδου. Υπήρχε και υπάρχει μια σειρά παραπηγμάτων με λαμαρίνες σκεπασμένων...
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: (Μιλάει εκτός μικροφώνου) Ανεγερθέντων πότε;
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Φαίνεται το 1933, με βάση τα συμβόλαια τα οποία σας προσκομίζω. Εκεί τότε το πρώτο αγοράστηκε και λειτούργησε ας πούμε αυτό το αρχικό σαπωνοποιείο. Έχει παύσει από ετών να λειτουργεί πλέον ως...
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Όχι, λειτουργεί ως καθαρά εμπορική επιχείρηση του Απόστολου Πατούνη. Προσκομίζω αποδείξεις...
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Με αντικείμενο τι;
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Με αντικείμενο την εμπορία –έτσι ακριβώς γράφει– Γενική Εμπορία Σαπουνιών.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: (Μιλάει εκτός μικροφώνου) Δηλαδή άλλων...
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Αποκαλείται Γενική Εμπορία, κ. Πρόεδρε. Δεν αναφέρει μέσα ούτε παραδοσιακά σαπούνια Πατούνη ούτε κάποιο συγκεκριμένο. Γενική Εμπορία Σαπουνιών. Φέρνω τις αποδείξεις, οι οποίες είναι εξαχθείσες από τη μηχανή, θεωρημένη από την αρμόδια ΔΟΥ Κερκύρας. Δεν αναφέρεται πουθενά παραγωγή σάπωνος και επίσης δεν υπάρχει άδεια καμία και ποτέ εκδοθείσα από την αρμόδια Αρχή που είναι το Υπουργείο Βιομηχανίας.
ΕΜ. ΜΠΙΡΗΣ: Το ενδιαφέρον το δικό μας είναι επί της ουσίας και όχι τυπικό.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Ναι.
ΕΜ. ΜΠΙΡΗΣ: Εάν πάρω το αεροπλάνο αύριο και πάω επιτόπου..
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Ναι.
ΕΜ. ΜΠΙΡΗΣ: Δεν θα δω κανένα μηχάνημα παραγωγής; Δεν θα δω κανένα υγρό να ρέει προς καλούπι; Δεν θα δω παρά μόνο μια καθαρή αποθήκη κι ένα ταμείο; Πέστε μου σας παρακαλώ, να γνωρίζω κι εγώ τι θα κάνω.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Καταρχήν αυτό μπορείτε να το διαπιστώσετε και οι ίδιοι. Δεν μπορώ εγώ να υπεισέλθω σε περισσότερα, αλλά αυτά τα οποία εγώ γνωρίζω από έγγραφα είναι ότι πρόκειται για καθαρό εμπορικό κατάστημα και όπως γνωρίζετε και για τη νομιμότητα της οποιασδήποτε παραγωγής και μάλιστα όταν πρόκειται μέσα στο κέντρο της Κέρκυρας, θα έπρεπε να υπάρχει μια άδεια. Τώρα, αν υπάρχουν κάποια καζάνια τα οποία είναι ανενεργά, δηλαδή χωρίς λειτουργία..
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Το βεβαιώνετε αυτό ότι είναι ανενεργά όλα.
ΕΜ. ΜΠΙΡΗΣ: Το βεβαιώνετε ή λέτε «αν»; Δηλαδή το έχετε δει με τα μάτια σας; Είσασταν αυτόπτης μάρτυς;
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Δεν το έχω δει με τα μάτια μου, βασίζομαι όμως σε έγγραφα και σε τεχνική έκθεση, την οποία σας έχω επίσης προσκομίσει από τον Μηχανικό ο οποίος έκανε τη θεώρηση του χώρου.
ΕΜ. ΜΠΙΡΗΣ: Το λέω διότι προηγουμένως οι παραστάντες κύριοι είπαν ότι γίνονται και εξαγωγές σαπουνιών. Έτσι δεν ελέχθη; Στο εξωτερικό.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Κύριε Πρόεδρε, το να γίνονται εξαγωγές...
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Παραγωγή και εξαγωγές...
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Μάλιστα.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Προφανώς από τα παραχθησόμενα ή παραγόμενα.

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Το να γίνεται η εξαγωγή οιουδήποτε σάπωνος, είναι γνωστό σε όλους εμάς και αποτελεί και δίδαγμα της κοινής πείρας ότι δεν είναι αναγκαίο να παράγεται μέσα στο συγκεκριμένο χώρο. Μπορεί να παραχθεί κάποια ποσότητα σάπωνος σε οποιαδήποτε άλλη, τόπο, περιοχή, επιχείρηση και πιστεύω ότι δεν θα επέτρεπαν ούτε καν οι περίοικοι να αναπτύσσεται και να παράγεται μέσα στο χώρο, το Εμπορικό Κέντρο της Κέρκυρας, σάπωνος, με τις γνωστές αναθυμιάσεις και εξατμίσεις, τις οποίες ποιος θα επέτρεπε; Διότι –σας προσθέσω και κάτι ακόμα – γύρω απ' αυτό το κτίσμα υπάρχουν πολυκατοικίες. Θα τις δείτε στις φωτογραφίες τις οποίες σας προσκομίζω. Είναι της τελευταίας 20ετίας, οι οποίες είναι το μεν καταστήματα, το δε οικίες. Θα άφηναν καπνοδόχους και αναθυμιάσεις και δεν θα είχαν παραπονεθεί; Είναι φοβερές γιατί οι αναθυμιάσεις για μεν λέμε περί σάπωνος, αλλά γνωρίζετε ότι η παραγωγή του σάπωνος αποτελεί μίξη πολλών άλλων στοιχείων.

Π. ΚΑΡΥΔΗΣ: Εγώ, επειδή το έχω επισκεφθεί αυτό παλιά και το έχω παρατηρήσει, παρακολουθήσει προσωπικά ο ίδιος την παραγωγή του σάπωνος στο συγκεκριμένο...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Πότε;

Π. ΚΑΡΥΔΗΣ: Το '55 - '56. Δεν ήταν καθόλου οχλούσα η διαδικασία αυτή. Λάδι ας πούμε εκινείτο εκεί πέρα, χαμηλές οι θερμοκρασίες. Δεν ήταν τόσο τραγικά δηλαδή τα πράγματα. Δηλαδή νομίζω ότι είναι μια μη οχλούσα έτσι παραγωγή βιομηχανική, οικιακής φύσεως ας το πούμε έτσι παραγωγή.

Μ. ΑΔΑΜΗ: Έχω την αίσθηση ότι κάπου δεν κατάλαβα πιθανόν. Μας είπατε ότι χτίστηκε το '33, ότι άρχισε να λειτουργεί το '33. Όμως το συμβόλαιο που εσείς λέτε, λέει με το συνεχόμενον υπόστεγον χρησιμοποιούμενον δι' εργοστάσιο. Άρα το αγοράζει. Άρα δεν μπορεί να έγινε μετά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Για τα προσκτίσματα είπε.

Μ. ΑΔΑΜΗ: Ναι. Μας είπε όμως ότι αυτά έγιναν μετά το '33, ενώ στο συμβόλαιο αγοράς του '33 υπάρχουν ήδη. Άρα είναι σαφέστατα πριν από το '33.

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Να το διευκρινίσουμε καλύτερα. Έχουμε έναν τίτλο, ένα συμβόλαιο του 1933, όπου περιγράφεται το μεν κτίσμα ως οικία, στο δε περιβάλλοντα χώρο περιγράφεται κάποιο υπόστεγο το οποίο, όπως γράφει, είναι ικανό για χρησιμοποίηση σάπωνος. Δεν ομιλεί ούτε περί καζανιών ούτε περί εγκαταστάσεων. Μου αναφέρεται μόνο ένα υπόστεγο.

Μ. ΑΔΑΜΗ: (Μιλάει εκτός μικροφώνου) Δεν λέει «ικανό», με συγχωρείτε. Λέει «χρησιμοποιούμενον». Άρα χρησιμοποιείται ήδη για εργοστάσιο σαπωνοποιίας και... Χρησιμοποιείται ήδη για εργοστάσιο. Δεν λέει ότι είναι ικανό να χρησιμοποιηθεί. Είναι διαφορετικό.

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Εγώ όμως σας λέω ότι το πρώτον, η οικογένεια, ο Πατούνης ο Νικόλαος...Να σας το εξηγήσω λίγο περισσότερο. Θα το δείτε όμως κι εσείς από το συμβόλαιο. Τότε αγόρασε ο Νικόλαος Πατούνης το ακίνητο αυτό. Πώς το χρησιμοποιούσε προηγούμενος Πατούνης αυτό το ακίνητο; Γι' αυτό σας το αναφέρω από το 1933. Δεν υπάρχει προηγούμενος ο οποίος είχε αυτό το ακίνητο Πατούνης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Πώς λεγόταν ο δικαιοπάροχός του;

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Αν θυμάμαι καλά πρέπει να είναι Λικούρης. Αναφέρομαι και τα έχω για να σας τα προσκομίσω μέσα στο φάκελο.

Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Μας λέτε ότι το εργοστάσιο, σήμερα τουλάχιστον που συζητούμε, δεν είναι σε λειτουργία. Τουλάχιστον αυτό.

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Ναι.

Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Εντάξει; Αυτό δηλαδή μας φέρνετε από την πλευρά των άλλων ιδιοκτητών.

Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Ναι..

Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Τουλάχιστον για μένα που έχει σημασία, δηλαδή κάνω την ερώτηση ότι σήμερα ο χώρος αυτός, μάλλον το εργοστάσιο αυτό δεν παράγει σαπούνι, δεν λειτουργεί ως χώρος παραγωγής σαπουνιού.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Αναφέρεται ως χώρος καθαρά εμπορίας σάπωνος.
Σ. ΣΟΡΟΓΚΑΣ: Αυτός ο πρώτος χώρος, παρακαλώ, στο ισόγειο, εκτός από πωλήσεις σάπωνος, πουλάνε και τίποτε άλλο εκεί;
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Γενικό εμπόριο.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Ναι, γενικό εμπόριο, λέει σάπωνος, αλλά ενόσω ζούσε και ο αδελφός του Σπυρίδωνος Πατούνη, ο Αχιλλέας Πατούνης, μέσα σ' αυτό το χώρο εγένετο και εμπορία σε σακούλες, χαρτοσακούλες.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Μέχρι πότε;
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Μέχρι το χρόνο του θανάτου του Αχιλλέα Πατούνη. Ο Αχιλλέας Πατούνης, αν δεν κάνω λάθος, έχει πεθάνει προ πενταετίας; Έχω φέρει και την αποδοχή κληρονομίας.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Μάλιστα. Κάτι άλλο θέλουμε την κα Βαρδάκου; Όχι. Ευχαριστούμε.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Κάτι να συμπληρώσω. Το ακίνητο αυτό καταρχήν δεν έχει στατική αντοχή. Οι οικογένειες οι οποίες είναι συγκύριοι, δεν έχουν πλέον την οικονομική δυνατότητα για να το συντηρήσουν και κατά κάποιο τρόπο να το σταθεροποιήσουν. Είναι επόμενο ότι και λόγω μη ενδιαφέροντος πλέον, το ακίνητο αυτό κινδυνεύει να καταρρεύσει. Επίσης υπάρχουν, αυτές οι οικογένειες που αναφέρω, οι επτά οικογένειες..
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Οι έξι και ο Κολλάγγης.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Και ο Κολλάγγης. Αποτελεί για τον καθένα εξ αυτών ένα άρα πολύ μεγάλο περιουσιακό στοιχείο. Η αξία του ακινήτου αυτή τη στιγμή, σε μια πρώτη εκτίμηση, είναι στα 3 με 3,5 εκατομμύρια ευρώ. Η οικογένεια στερείται, ειδικότερα η οικογένεια του Αχιλλέα Πατούνη...Δεν είναι απλώς η κόρη του. Είναι η κόρη του συν την εγγονή του, η οποία δεν έχει πατέρα, αγνώστου και υπάρχουν και ορισμένα στοιχεία τα οποία άπτονται των προσωπικών δεδομένων και δεν μπορώ να σας τα πω. Αυτές οι οικογένειες στερούνται παντελώς άλλου ακινήτου. Επομένως υπάρχουν ανθρωπιστικοί λόγοι ώστε εάν υπάρξει η οποιαδήποτε δέσμευση αυτού του ακινήτου, αυτές οι οικογένειες θα στερηθούν το μοναδικό περιουσιακό στοιχείο που έχουν.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Μάλιστα.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Ένα άλλο σημείο που θα ήθελα επίσης να επισημάνω είναι το εξής, γιατί δεν είναι σωστό να δημιουργούμε εντυπώσεις στο Συμβούλιά σας τη στιγμή που έχουν από τους ίδιους λεχθεί άλλα πράγματα. Σε αντιδικία που υπάρχει και προσκομίζω και την απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου της Κερκύρας, ο Σπυρίδων Πατούνης, ο αποβιώσας κληρονομηθείς από τον Απόστολο Πατούνη, είχε προτείνει στο Δικαστήριο ότι αυτό το ακίνητο δεν έχει καμία αξία και δεν είναι αξιόλογο. Προς απόδειξη αυτού προσκομίζω την απόφαση του Πολυμελούς το οποίο δέχθηκε ότι το ακίνητο ως κτίσματα δεν έχουν καμία αξία.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: (Μιλάει εκτός μικροφώνου) Αντιδικία για ποιο θέμα;
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Η αντιδικία ήταν για το λόγο ότι είχε καταλάβει το ακίνητο αυτό ο Σπυρίδων Πατούνης παρά τη θέληση των συνιδιοκτητών. Δεν τους κατέβαλε...
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Από πότε;
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Είναι ορισμένων ετών, περίπου τα 15 χρόνια. Δεν κατέβαλαν ούτε...
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: (Μιλάει εκτός μικροφώνου) Δεν έχουμε χρησικτησία.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Όχι, δεν έχουμε διότι υπάρχει και αποδοχή κληρονομίας όλων. Και δεν κατέβαλε ούτε μισθώματα ούτε αποζημίωση χρήσης. Οπότε αξιώθηκε από τους συγκύριους και έτσι προέβαλε στο Δικαστήριο ότι δεν έχει κανέναν ενδιαφέρον, δεν είναι καθόλου αξιόλογο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστούμε πολύ.
Π. ΚΑΡΥΔΗΣ: Επειδή σας άκουσα να αναφέρεστε στο θέμα της στατικής ευστάθειας, κυρίως ήθελα να πω πληροφοριακά το εξής, ότι η ευστάθεια, η στατικότητα έγκειται κυρίως στο ισόγειο το οποίο έχει μεγάλους χώρους, ενώ στον όροφο επάνω τα φορτία είναι πολύ ελαφρότερα και έχουμε και πυκνότερα χωρίσματα, διότι λειτουργεί ως κατοικία, λειτουργούσε. Επομένως το πρόβλημα...
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Ναι, είναι χώροι κατοικίας, οι οποίοι είναι μισθωμένοι όμως ως γραφεία. Ο Κολλάγγης το έχει μισθώσει ως γραφεία αυτή τη στιγμή.
Π. ΚΑΡΥΔΗΣ: Επομένως το στατικό πρόβλημα που αναφέρατε, αν υπάρχει, έγκειται, κυρίως εντοπίζεται στο ισόγειο. Στην αδυναμία του ισογείου, εκεί είναι το θέμα. Όμως πριν που ήρθαν και κατέθεσαν, είπαν ότι πρόκειται για μια ανθούσα βιομηχανία, εξαγωγές κλπ. Άρα επομένως οικονομικό πρόβλημα για τη στήριξή του εγώ τουλάχιστον προσωπικά πιστεύω ότι μετά απ' αυτά δεν υπάρχει, διότι εντοπίζεται κύριως στο ισόγειο, το οποίο ισόγειο στεγάζει μια ανθούσα βιομηχανία.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Να σας απαντήσω όμως γι' αυτό. Δεν είναι έτσι τα πράγματα, διότι υπάρχει άδεια που έχει εκδοθεί από την Πολεοδομία Κερκύρας. Έχει χορηγηθεί στον Κολλάγγη για να ανεγερθούν επ' αυτού όροφοι. Την προσκομίζω κι αυτή στα σχετικά τα οποία θα σας καταθέσω τώρα.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Συγνώμη, το δικαίωμα υψούν ανήκει στον Κολλάγγη;
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Έχει και ο Κολλάγγης. Έχει και ο Κολλάγγης, έχουν και οι «συνιδιοκτήτες» και έχει επ' αυτού εκδοθεί πραγματογνωμοσύνη και από την Πολεοδομία ότι χρήζει στερέωσης...Και ήδη η υφισταμένη κατάσταση δεν έχει τα εχέγγυα και γι' αυτή ακόμα που βρίσκεται την κατάσταση, όπως και ισχυρίστηκαν. Να σας καταθέσω και τα σχετικά εδώ. Αλλά και από τις φωτογραφίες που σας προσκομίζω και είναι μέσα στην τεχνική έκθεση φαίνεται ότι είναι ένα κτήριο το οποίο είναι ουσιαστικά υπό κατάρρευση. Φαίνεται ότι περιβάλλεται από πολυκατοικίες της τελευταίας 20ετίας γύρω και φαίνεται ότι δεν υπήρξε ποτέ βιομηχανικός χώρος, αλλά μόνον ως οικία λειτουργούσε.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Καταθέστε τα. Ευχαριστούμε πάρα πολύ.
Π. ΚΑΡΥΔΗΣ: Ένα λεπτό. Είπατε ότι δεν υπήρξε βιομηχανικός χώρος στο ισόγειο; Τώρα είπατε ότι ουδέποτε λειτούργησε.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Δεν λειτούργησε ποτέ ως βιομηχανικό κτήριο το συγκεκριμένο.
Π. ΚΑΡΥΔΗΣ: Συγνώμη, εγώ προσωπικά είχα δει να φτιάχνουν σαπούνι. Εγώ προσωπικά.
Α. ΒΑΡΔΑΚΟΥ: Στον περιβάλλοντα χώρο, εκεί που το υπόστεγο. Όχι μέσα στο χώρο.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστούμε.

7) Στο σημείο αυτό αποχώρησε η κα Αγγελική Βαρδάκου, πληρεξούσιος Δικηγόρος και προσήλθε η κα Ειρήνη Γρατσία, Αρχαιολόγος, Εκπρόσωπος του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της Ελληνικής Εταιρείας για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Ειρήνη Γρατσία, Αρχαιολόγος. Εκπροσωπώ το Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της Ελληνικής Εταιρείας.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: (Μιλάει εκτός μικροφώνου) Ποιας Ελληνικής Εταιρείας;
Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Να σας καταθέσω καταρχάς την επιστολή με την οποία προτείνουμε την κήρυξή του ως διατηρητέου.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Στην Γραμματεία. Καταχωρείστε το, κα Γραμματεύς.

Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Ως διατηρητέου του Σαπωνοποιείου Πατούνης στην Κέρκυρα. Τα στοιχεία που θέλουμε να καταθέσουμε είναι για την αξία του ως εργαστήριο – κατάστημα. Είναι ένα κτήριο ενδεικτικό τις βιομηχανικής κληρονομιάς της Κέρκυρας του 19ου αιώνα. Παρουσιάζει ένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον και κυρίως το ενδιαφέρον του είναι ότι έχουμε μια αναλλοίωτη μορφή ενός βιομηχανικού κτηρίου από τον 19ο αιώνα μέχρι σήμερα και ως προς τον εξοπλισμό και ως προς τη χρήση και ως προς τη λειτουργία και ως προς τα μορφολογικά του χαρακτηριστικά και του αξίζει η διατήρησή του και οι προοπτικές που έχει στο να συνεχίσει να λειτουργεί.

Ι. ΚΑΚΟΥΡΗΣ: Κυρία Γρατσία, είμαι μπερδεμένος για να είμαι ειλικρινής από τους προηγούμενους που μπήκαν, μπορείτε να μας τεκμηριώσετε τη λειτουργία του σαπωνοποιείου; από πότε; Δηλαδή πότε κτίστηκε το κτήριο και εάν σήμερα εξακολουθεί να λειτουργεί ως σαπωνοποιείο ή ως κατάστημα πωλήσεως σαπουνιών. Εάν έχει κάποια μέσα ακόμα μηχανήματα, κάποιες, οτιδήποτε άλλο.

Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Τον εξοπλισμό, ναι.

Ι. ΚΑΚΟΥΡΗΣ: Τι εξοπλισμό, τι διατηρεί. Γιατί εδώ κατατέθηκε ο ισχυρισμός, αλλά δε νομίζω ότι αποδείχθηκε πως πρόκειται για το δεύτερο, μετά την Ζάκυνθο, παλαιότερο σαπωνοποιείο το οποίο έχει ιδρυτή μέλος της ίδιας οικογένειας. Κάπως έτσι να μας τεκμηριώσετε την ιστορικότητα του ακινήτου αυτού από πλευράς χρήσεως.

Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Ναι. Δεν ξέρω καταρχάς αν έχετε όλο το φάκελο, αν σας έχει κατατεθεί. Πιστεύω πως αξίζει να παραμείνει και λείπει και το ντοκιμαντέρ που έχει γίνει και έχει γίνει από –νομίζω– γερμανικό τηλεοπτικό κανάλι, που δείχνει και τη χρήση και τη λειτουργία και τους χώρους. Η εμπειρία μου και η γνώση μου είναι από τις προφορικές μαρτυρίες που έχω μιλήσει με τους ανθρώπους από το ντοκιμαντέρ αυτό, από τη διερεύνηση του φακέλου και με τους ανθρώπους που μίλησα...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Το ντοκιμαντέρ αποδεικνύει την ενεργό χρήση όλα τα διαδραμώντα χρόνια. Αυτό το βεβαιώνετε;

Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Όχι, δείχνει τη χρονική στιγμή που έγινε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Αποτυπώνει μόνο. Ότι αν ήταν ενεργός χρήση, από πότε και όλα αυτά, ποιος το βεβαιώνει;

Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Αυτό φαίνεται από την τεκμηρίωση που υπάρχει από τα έγγραφα. Υπάρχει μια πολύ πλήρης τεκμηρίωση αρχική.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Όχι από το ντοκιμαντέρ.

Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Όχι. Εγώ σας το φέρνω κι αυτό γιατί δείχνει τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή ότι συνεχίζει και συνεχίζει να χρησιμοποιεί τον συγκεκριμένο εξοπλισμό. Έχει όμως...Και τώρα ακόμη συνεχίζει...

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ: Είστε σίγουρη γι' αυτό;

Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Δεν το είδα με τα μάτια μου. Το άκουσα από τους ανθρώπους της Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων των Ιωαννίνων και από τους ανθρώπους της Διεύθυνσης Αναστύλωσης Νεωτέρων Μνημείων.

ΕΜ. ΜΠΙΡΗΣ: Επομένως ανθρώπους οι οποίοι είναι άσχετοι ως προς τους επισπεύδοντες.

Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Ναι. Και από τους ίδιους τους ανθρώπους που είναι ιδιοκτήτες. Και από τους αντιδίκους που είναι η άλλη πλευρά, που λέει ότι συλλειτουργεί ακόμα, τι λέει.

Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Θα ήθελα μια μαρτυρία εδώ, ότι όντως έχετε επισκεφθεί το χώρο προσφάτως και ότι αυτό λειτουργεί.

Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Όχι, αυτό δεν το έχω κάνει.

Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Διότι όλες οι φωτογραφίες που έχουμε εδώ πέρα δείχνουν νεκρό τοπίο. Δηλαδή όλον τον εξοπλισμό. Δεν εμφανίζει ποτέ έναν άνθρωπο σε καμία φωτογραφία. Ενδεχομένως και από κάποιες φωτογραφίες, προηγουμένων ετών λήψεις και δεν εμφανίζεται κανένας και να μας ομιλεί εδώ

πέρα, διότι η άλλη πλευρά λέει ότι δεν δουλεύει και όλες οι Υπηρεσίες, τα χαρτιά κι αυτά λένε ότι δεν λειτουργεί. Αυτό είναι ανεξάρτητο. Εμείς θέλαμε, αν μπορούσατε να μας βοηθήσετε, εάν πήγατε πρόσφατα και να μας δώσετε πληροφορίες.

Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Όχι, πρόσφατα δεν έχω πάει.

Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Δουλεύει αυτό ως σαπωνοποιείο; Είναι εργοστάσιο ή έχει κλείσει και δεν παράγει πλέον τίποτα και όλος ο εξοπλισμός είναι εκεί και είναι αξιόλογος; Εδώ πέρα τα γνωρίζουμε. Εκείνο που θέλουμε να μάθουμε, εάν έχετε την πληροφορία ότι προσφάτως, ότι αυτό εξακολουθεί να λειτουργεί ή μέχρι πότε λειτούργησε και πότε εσείς η ίδια μπορείτε να μας δώσετε αυτή τη βεβαίωση. Ευχαριστώ πολύ.

Μ. ΑΔΑΜΗ: Κυρία Γρατσία, ήθελα να σας ρωτήσω, οι φωτογραφίες αυτές, το ντοσιέ που μας φέρατε, πότε έχουν τραβηχτεί;

Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Πρόσφατα. Είναι μετά το 2000. Εγώ θα ήθελα, εφόσον υπάρχει τέτοιο πρόβλημα...

Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Δεν υπάρχει πρόβλημα. Σας ρώτησα εάν μπορείτε να μας δώσετε.. Δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα. Μη μιλάμε για προβλήματα.

Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Όχι, το πρόβλημα από τη δική μας την πλευρά...

Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Η τεκμηρίωση εδώ είναι κατατεθειμένη πλήρως. Και φωτογραφίες εσωτερικές έχουμε. Σας ζήτησα αν έχετε αυτή την πληροφορία, να τη λάβουμε υπόψη μας αν όντως.. Ευχαριστώ πολύ.

Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Το πρόβλημα είναι ότι εγώ δεν έχω πάει η ίδια, δεν έχω κάνει την αυτοψία, το οποίο το θεωρώ σημαντικό. Αλλά πώς είναι δυνατόν να γράφει η Εφορεία –δεν έχω απαντήσει ακόμα στον κ. Κακούρη– Νεωτέρων Μνημείων και η Διεύθυνση Αναστύλωσης ότι είναι εν λειτουργία και να μην...

Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Παρακαλώ, ρώτησα εάν εσείς έχετε αυτό το στοιχείο να μας το καταθέσετε.

Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Εγώ σας απάντησα. Κι εγώ θέτω το ερώτημα...

Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Μη μας τα αναπέμπετε. Παρακαλώ.

Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Όχι.

Μ. ΑΔΑΜΗ: (Μιλάει εκτός μικροφώνου) Το ντοκιμαντέρ που λέτε, δείχνει την παραγωγή;

Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Δείχνει την παραγωγή.

Μ. ΑΔΑΜΗ: Έχει τραβηχτεί το έτος;

Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Νομίζω είναι το 2002 – 2003; Να το φέρω και να το καταθέσω. Κρίμα που δεν το έφερα.

Μ. ΑΔΑΜΗ: Το έχετε δει με τα μάτια σας.

Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Με τα μάτια μου, ναι και το είδα ξανά και πριν από λίγο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστούμε πολύ κα Γρατσία.

Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Εγώ είμαι πρόθυμη να πάω η ίδια να κάνω την αυτοψία και να καταθέσω και ενώπιόν σας. Σας ευχαριστώ πολύ.

Στο σημείο αυτό αποχώρησε η κα Ειρήνη Γρατσία, Αρχαιολόγος, Εκπρόσωπος του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της Ελληνικής Εταιρείας για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

8) Τη συζήτηση μεταξύ των μελών του Συμβουλίου κατά την οποία:

Α. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΟΥ: Υπάρχει το Συμβούλιο του 1897 με αριθμό 2733, το οποίο λέει τα πρώτα κλπ. και στο τέλος λέει: Τα ως ανωτέρω περιγράφηκαν οικόπεδα ...

Σ. ΣΟΡΟΓΚΑΣ: Θα επιθυμούσα να είχα μια σαφή και συγκεκριμένη εικόνα αυτού, της βιοτεχνίας τέλος πάντων, η οποία είχε μια μορφή. Εδώ δεν βλέπω καμιά μορφή, δεν πείθομαι δηλαδή ούτε γι' αυτό το διώροφο μπροστά, ούτε για το πίσω το οποίο είναι αυτό, αλλά δεν με πείθουν ούτε τα «μηχανήματα» τα

οποία παραγάγουν τον σαπούνι, είναι τελείως σύγχρονα αντικείμενα αυτά, τα οποία βλέπουμε εδώ απ' ότι είδα στις φωτογραφίες. Έπειτα νομίζω, ότι υπάρχουν εδώ πέρα ενστάσεις από ανθρώπους οι οποίοι έχουν φοβερά συμφέροντα εδώ πέρα κλπ. Είναι ένας ο οποίος απ' ότι φαίνεται καταχράται το ότι έχει, εντάξει, αυτό εκτός. Αλλά πάντως θα ήθελα έτσι μια παράταση, δηλαδή δεν θα ήθελα να αποφασίσω τώρα εγώ.

Π. ΚΑΡΥΔΗΣ: Βλέπω ότι ενώ έχουν λεχθεί πολλά πράγματα, δεν έχουμε εμπιστοσύνη σε οτιδήποτε ακούσαμε τελικώς, έτσι φαίνεται. Διότι από την μεν μία πλευρά λέει ότι λειτουργεί ως Σαπωνοποιία συνεχώς και εξάγει και είναι ανθούσα και επομένως μπορούν να αντιμετωπίσουν οποιοδήποτε οικονομικό πρόβλημα, έτσι το βλέπω εγώ. Και από την άλλη μεριά λένε, ότι έχει εγκαταλειφθεί και εκείνο και το άλλο. Νομίζω ότι το καλύτερο εξ όλων θα ήταν να γίνει μία αυτοψία.

ΕΜ. ΜΠΙΡΗΣ: Ήθελα να ξεκαθαρίσω κάτι, διότι υπάρχουν δύο διαφορετικές αξίες σχετικές με τη χρήση. Η μία είναι χρηστική αξία και η άλλη είναι η αξία χρήσεως από πλευράς ιστορικής αξίας. Είναι δύο διαφορετικά και πρέπει να δούμε τι ψάχνουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Το δεύτερο ψάχνουμε.

ΕΜ. ΜΠΙΡΗΣ: Ναι, το δεύτερο. Δηλαδή εάν ψάχνουμε την ιστορική αξία, τότε θα μπορούσε το εργοστάσιο να χρεοκοπήσει. Εδώ τα Λουτρά στην οδό Κυρίστου δεν είναι Λουτρά σήμερα, είναι κάθε άλλο, παρά Λουτρά. Αυτό είναι το ένα. Το άλλο στη χρηστική αξία υπό την έννοια της ανάπτυξης, υπό την έννοια της διατήρησης του κτηρίου, υπό την έννοια της ζώσης πραγματικότητας, αυτό το δέχομαι ότι είναι επίσης μια αξία. Αλλά το ένα δεν έχει να κάνει με το άλλο.

Μ. ΑΔΑΜΗ: Όσον αφορά τα αρχιτεκτονικά του χαρακτηριστικά το κάτω κτίσμα αποκλείεται να ήταν ποτέ κατοικία. Είναι σαφέστατη η κατασκευή, αν δεν θέλετε βιομηχανικού, βιοτεχνικού κτηρίου, έχει τη μεγάλη είσοδο, με παραστάδες δεξιά και αριστερά, δηλαδή είναι ένας τύπος βιοτεχνικού κτηρίου. Από εκεί και πέρα με συγχωρείτε, αλλά αυτό θα το βάλω και μέσα στα πρακτικά, εγώ έχω πειστεί, αλλά εκτός τούτου όταν η Εφορεία μας λέει, ότι συνεχίζει ακόμα και σήμερα να παράγει με τον ίδιο τρόπο φυσικό και αγνό σαπούνι για περισσότερο από 1,5 αιώνα, εάν δεν έχουμε εμπιστοσύνη στις εκθέσεις της Εφορείας, τότε δεν καταλαβαίνω τι ρόλο έχουμε εδώ πέρα.
Δηλαδή αν η Εφορεία μας λέει λάθος εκθέσεις, τότε πρέπει να κάνουμε πραγματογνωμοσύνη σε κάθε θέμα.

Π. ΚΑΡΥΔΗΣ: Για αυτοψία, μία αυτοψία θα μας πείσει για να τελειώνουμε.

Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Έχουμε μια εισήγηση, η οποία καθ' αυτό σαν τύπου εκθέσεως, η οποία δεν ξέρω αν έχει γράψει το περιεχόμενο, δηλαδή πουθενά επάνω και μέσα. Εγώ πιστεύω εκ των όσων είδα, με συγχωρείτε παρακαλώ, ότι η σαπωνοποιία από το 2004 τουλάχιστον δεν λειτουργεί. Το έχει μόνο υπό την ένδειξη.

9) Ύστερα από τα παραπάνω και κατόπιν φανερής ψηφοφορίας των μελών του,το Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων γνωμοδοτεί **κατά πλειοψηφία** (3 ψήφοι κατά της αναβολής, από τα μέλη του Συμβουλίου κ.κ. Μ. Αδάμη, Αλ. Θεοχαρόπουλο και Εμ. Μπίρη)

Υπέρ της αναβολής λήψης απόφασης του παραπάνω θέματος, που αφορά την **ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΪΑ ΠΑΤΟΥΝΗ** στην **Κέρκυρα**, στις οδούς **Ιωάννη Θεοτόκη** (πρώην Αβραμίου) και **Γερ. Μαρκορά**, φερομένης ιδιοκτησίας κληρονόμων

Σπυρίδωνα Πατούνη, οικογενείας Μαρίας χήρας Κων/νου Παππά και Νικολάου Καλλάγγη, προκειμένου:

1)Ο φάκελος να συμπληρωθεί με την αξιολόγηση των στοιχείων τα οποία κατατέθηκαν σήμερα από τους παρασταθέντες και να διαπιστωθεί κατά πόσο τόσο από τις υφιστάμενες πηγές όσο και, όπως προκύπτει και από την πρόταση της αρμόδιας Εφορείας, η οποία και θα πρέπει να επικαιροποιηθεί για το κατά πόσο σήμερα εξακολουθεί η λειτουργία, ώστε να τεκμηριωθεί η χρήση του ισογείου του ακινήτου ως εργαστηρίου παραγωγής σάπωνος από το τέλος του 19ου αιώνος μέχρι και τις ημέρες μας.

2) Να τεκμηριωθεί η ύπαρξη ή όχι εντός του χώρου του ακινήτου, εξοπλισμού σχετικού με την παραδοσιακή παραγωγή σάπωνος.

3) Να αξιολογηθεί και το κτήριο, από πλευράς αρχιτεκτονικής. Δηλαδή πέραν της ιστορικότητας που αφορά τη χρήση, αν διαθέτει πέραν τούτου και αξιόλογα στοιχεία μορφολογικά, αρχιτεκτονικά στοιχεία, στοιχεία της εποχής τα οποία να τεκμηριώνουν την αρχιτεκτονική του 19ου αιώνα για κτίσματα τα οποία στο ισόγειο είχαν επαγγελματική χρήση και στον όροφο κατοικία.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ
από την Πράξη με αριθ. 36/1-11-06
του ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
Αθήνα 1-12-06
Η Γραμματέας